158 . 6 1.2.758

Alexandri Hamingi Pat.

Soppi.

Giannetasii Parthenii
Halieutica. Neapoli 1689
pot. in 8 ~~figurato e legato~~
~~in pecora fr. 3~~
Della edizione pregiata di graziose
pesche figure in rame - legato
in pecora — fr. 15

Smithsonian Institution
378600
U.S. National Museum



F. Solimene In. F. De Louuemont ſculp.

NICOLAI
PARTHENII
GIANNETTASII NEAPOLIT.
SOC. JESU.

HALIEUTICA.

NEAPOLI, Ex Officina Jacobi Raillard.
ANNO MDCLXXXIX.

Superiorum Permiſſu.



F. Solimene In. F. De Louuemont ſculp.

ILLUSTRISSIMO

ET EXCELLENTISSIMO DOM.

D. CAROLO DE CARDENAS

FAMILIAE PRINCIPI,

SACRI ROMANI IMPERII

PRINCIPI MERITISSIMO

Primo Laini, & Regni Neapol. Marchioni, Comiti Acerrarum, Comiti Palatino, Alcaydo perpetuo urbis Plutiæ in Regno Siciliæ, Militum gravis armaturæ Præfecto, &c.

NIC. PARTHENIUS GIANNETTASIUS SOC. JESU.

EN, PRINCEPS EXCELLENTISSIME, alterum laboris noſtri fructum, Halieuticorum nimirũ opus: quod quidem cui nam potiſſimùm nuncupem, quàm tibi uni, cum tuum ſane jure ſit? tuum inquam; nam illud, te primùm ſuadente, aggreſſus ſum: te ſæpius admonente, continuavi, te adjuvante, perfeci, te demum

probante, in lucem effero, tuo unius contentus judicio.

Cum enim in villam tuam ad Leucopetram, te ſalutatum, veniſſem, & ad familiare colloquium ſederemus, poſtquàm multa de Poeſi eruditiſſimè diſſerviſſes, Poetaſque non paucos noſtri temporis recenſuiſſes, & quid in illis dignum laude foret, quid genio condonandum, quid temporum corruptelæ, quid denique vituperandum, ingenioſa animadverſione percurriſſes, ad Piſcatoria, & Nautica noſtra ſermonẽ nõ invitus produxiſti. Quæ cum pro tua benevolentia, quam erga me multis argumentis ſæpius oſtendiſti, plurimum laudaſſes: optimum tibi futurum, ajebas, ſi de Piſcatione etiam agerem. Nam cum ea, quæ circa maris contemplationem ad Poetas ſpectare videãtur, tria potiſſimum ſint, Piſcatoriæ nimirum Eclogæ, ipſa Piſcatio, atque Ars Navigandi: ex his verò cum primã, & ultimam partem complexus eſſem, jure cenſebas mediam non relinquendam: ſic enim integrum, abſolutumque opus, quod cæteroquin mancum, ac mutilum fuiſſet, poſteritati relinqueretur. Ego etſi ab Ovidio ex noſtris id primum tentatum, mox è Græcis ab Oppiano præſtitum viderem; tamen, quia illius non niſi exiguum fragmentum extet, ab hoc verò multa relicta,

mul-

multa noſtra ætate adinventa: & quia plurimum apud me judicium tuum, atque authoritas valeret, Bellica, quæ jam meditabar, præſentique tempori, quo tota penè Europa ſociatis hinc, inde populis, bellorum facibus exardeſcit, congrua magis videbantur, ſepoſui, opportuno tempore reſumenda, & Piſcationem aggreſſus ſum, tibi inter tot ſeculi calamitates non nihil ex hac parte ſolatij præbiturus. Quid enim honeſtius viro nobili, quid jucũdius, quàm inter inambitioſos litorum ſeceſſus, atque amœniſſimos ſcopulorum tractus innocentiſſimæ piſcium prædationi incumbere: ac ſimul vitæ tranquillitati tantiſper conſulere? Quod Regium profectò eſt, cum id Reges, atque Imperatores conſuevisſe memoriæ proditum acceperimus. Et ſane quanta voluptate, & quàm ſincera perfundimur, cum in hamum, aut Mullum, aut Synodonté incidiſſe ſentimus? Quanta, cũ in litus expoſitum ſuaviſſimo odore redolere, vivis nitere coloribus, identidem ſaltare, reſilire, palpitare videmus? neſcio, quid majus ad oblectamentum, ad delicias, ad animi levamen poſſit contingere.

Verùm inſtitutum opus adortus, ipſo in veſtibulo adeo me conſueta lues oppreſſit, ut repente pedem referre, ac Muſis valedicere coactus ſim: quibus nihil capitalius,

quàm literatorum hominum, qua cum conflictãtur, ætatis noſtræ acerba nimium tabes,& penitus intoleranda. Et quoniam experimento doctus eram nonniſi crebris itineribus(quod & Tullius adverterat)frãgi morbum,ſuperariq; poſſe(quia nimirum laborioſo hujuſmodi otio animi vires reficiuntur) ad Appulum iter me accinxi,ut athletico more hoſtem curſu pręverterem, ac ſuperarem, ſin minus, longiores certè inducias paciſcerer. Quod quidem eo etiam conſilio ſuſcepi, ut multa de Piſcatione,ac natura piſcium,& concharum, Tarenti, celeberrimo nimirum in hujus artis emporio, addiſcerem. Ex qua peregrinatione cum ſoſpes Neapolim rediiſſem, viribuſque ex parte inſtauratis, intermiſſo jam operi manus admovi: & quà proſpera,quà adverſa uſus valetudine, Halieutica, quæ infra annum abſolviſſem, triennio tandem perfeci: tot interim curis,ſtudiiſque in diverſa diſtractus.Hæc verò minimè inſolẽs videri debet oſtentatio; cum id natura ſortitus ſim,ut ſubito calore, abortivo veluti partu, excidant tenuiſſimi ingenii mei fętus;fruſtra ſuis abſolutam numeris formam, ac decentiorem cultum longiori tempore expectaturi.

Hæc autem,quæcumque ſint, quoniam Tu, PRINCEPS ERUDITISSIME, probas in

in lucem tuis ſub Auſpiciis effero, haud dubius, quin eruditis probanda ſint, quæ tu, vir ingenioſiſſime, probaveris. Verùm quidquid de reliquis futurum ſit (ſcio enim faſtidioſiſſimum ſeculum eſſe, nec omnibus ſimplicē elegantiam, nullis fucatam coloribus, nullis comptam laciniis, nullo calamiſtrato ad pompam luxu undantem, nullo denique externo, ac peregrino cultu pro ſeculi, ſeu genio, ſeu vitio, excultam, quam tamen antiqui in hoc genere maxime poſtulabant, omnino probari) Attamen abundè mihi eſt judicium tuum, cui ſi ſatisfecero, ampliſſimum laboris mei fructū retuliſſe putavero, tot enim, Princeps Meritissime, devinctus tibi ſum beneficiis, iiſque maximis, ut tuæ mihi obſequendum voluntati, tuoque parendum judicio in omnibus planè ſit, quod cū præſtitero, ne minimā quidē officii partem expleviſſe putavero: Summis etenim Principum beneficiis paribus reſpondere vicibus privatos homines non difficile modo, ſed difficillimum prorſus eſt. Plus enim illi habent, quod donent, quam hi, ut rependant.

At verò neque parum ſanè eſt à Te uno opus noſtrum probari; ſiquidem plus ad commendationem Principis Viri facit Authoritas, quam popularis aura, & ſi totis

in laudem viribus incumbat. Sed ſi magnū à Principe laudari: maximum profectò à Principe erudito, cujus acre ingenium, ſapientiſſimum ſit judicium; hiſce enim dotibus Principum virorum in vulgus creſcit authoritas, ut quæ ipſi decreverint, oraculi loco habeantur. Sic ex una tantū ſapientiſſimi Regis Noſtri Roberti commendatione majorem laudum ſegetem demeſſuit Hetruſcus vates, quàm ex totius Italiæ plauſu, cujus univerſæ in acclamationem voces pleno omnium ore effundebantur: nec laurea donare dubitarunt, quem ſapientiſſimus Rex dignum cenſuiſſet. Quia nimirum Principes, ſapienteſque Viri, cum propinquiores ſint dijs immortalibus, quam cæterum hominum vulgus, ab his profectæ laudes non minus, quàm ſi à Diis eſſent, exiſtimandæ ſunt. Quapropter ſi Tu, Vir ſpectatiſſime, maximum ætatis noſtræ ornamentum, Muſarum delicium, ac veteris elegantiæ cultor egregius, atque patronus idem acerrimus, opus hoc noſtrum probaveris, ſatis illi laudis erit, ac commendationis. Tandem Principi Viro placuiſſe laudis abundè, abundè pretii, prœmiique eſt. Quæ cum ita ſint, unū ſupereſt, ut quod tuum tot titulis eſt, benignus accipias, tuoque protegas Patrocinio. Vale kal. Octobris MDCLXXXIX.



F. Solimene Inv. *Hu.tus Vincent ſculp.*

HALIEUTICORUM

LIBER I.

QUI curſēt vada ſquamiferi, quæ læta frequētēt
Paſcua, qui mores gentis, quæ prælia, & ignes;
Necnon & variæ quot ſint piſcantibus artes,
Sive hamos verſent, ſeù retia: ſive tridente
Monſtra petant; vel fixa cavis conchylia ſaxis,
Aut duro ramoſa legant corallia trunco,
Hinc canere: & cæptis aderit ſi Muſa, ſub Ortum
Gemmiferas Indo quæſitum gurgite conchas
Ibo alacer. *Zephyris*, vos ò, mulcete ſerenis
Æquora, Nereides; veſtro ſub numine quando
Innumeri ſpumoſa natant per cærula piſces,
Et fortunato concreſcunt oſtrea ſucco.
Nec minus ò Cœli Decus, & ſpes unica Mundi,
VIRGO, fave, vātique tuo da nobile carmen,
Auſpiciis qui, Diva, tuis, jam rara tumenti
Credit lina mari, prædamque affectat opimam;
Nam tu materni Dea litoris; aſpice, ut omnis
Hic te, ubi barbarico ſurgunt de marmore templa,
Supplicibus votis veneratur Olympica pubes:
Atque tuo ex undis ſervati numine nautæ,
Et promiſſa ferunt tibi munera, votaque ſolvunt.
Huc tibi primitias Tyrrhena è Doride conchas,
Vulſaque de duris virgulta rubentia ſaxis
Ipſe & agam, magniſque onerabo altaria donis.
Ergo age, ſquamiferas piſcoſa in retia prædas
Immitte, & nubes diſclude, & marmora placa.
Tu verò, ò noſtræ Decus immortale carinæ,
Et nova, CARDENIDE, piſcantis gloria Muſæ,

Huc

Huc adſis:frondoſa vocat te Neſis, & alti
Miſeni rupes,& aprici ſaxa Dicarchi;
Quò vatem tu Phœbus agis, quò pulcher & ipſe
Ire comes vati non dedignatur Apollo,
Et verſare hamos, & arundine fallere piſces.
I pelagi Deus alter, & altera eat Dea Phyllis.
Non tenues calamos, non retia deſpice:nanque his
Fors erit,ut magnum referas in ſecula nomen:
Magnus & Euboica ſemper celebreris in acta,
Lina ſub umbroſo dum texet Olympicus antro.
Quin &,ſi faciles venient ad cœpta Camœnæ,
Te puer Heſperius,& te cantabit Eous:
Ille Tago, patrioque redit cùm dives Ibero,
Hic nitidas unda cùm fert Chryſeide gemmas.
At mihi,ſi quondam victrici Nerea puppi
Auſpiciis luſtraſſe tuis,quà roſcida ſurgit
Aurora,& quà ſe fuſcus vehit æquore Veſper,
Poſſe datum,& merita proram redimire corolla:
Nunc liceat reduci materno in litore prædas
Venari,& conchis per ſaxa vacare legendis,
Dum me Pauſilypus,dum proxima Mergilline,
Atque in blanda vocant felices otia Muſæ.
Mox ego,ſi plures addet mihi Juppiter annos,
Arma gravi numero, & Bellantum prælia dicam.
Quare age,ſi tua,quæ canimus,non mollia juſſa,
Patria piſcantem per cærula dirige cymbam,
Actias in velum dum ſibilat aura canenti.

Principio piſcoſa prius,quam retia in æquor
Solvimus,aut dextrà ferrum torquemus acutum,
Quæ nitidi ſpumoſa greges loca, quæque frequentent
Paſcua læta maris,quæ ſaxa virentia,vel quæ
Flumina ament,rivoſque libentius,& genus omne,
Et ſtudia,& mores,& quæ ſua nomina cuique
Eſt,piſcator,opus prædiſcere:quique doloſi
Sint aſtus,rixæque, & vafræ prælia gentis;
Nam quo ſe poſſint tutari,piſcibus acre
Ingenium Natura dedit,vireſque,doloſque.
Quare agite,& proprias cunctorum diſcite formas,
Nominaque,& mores. Primi cervice rubentes

Li-

DSI

Litora curva ſecant 1 Cuculi, atq; humiles per arenas *Qui piſces litora incolant.*
Cæruleos carpunt frutices: quos inter in alga
Squamigeri paſcuntur 2 Equi, flavique 3 Erythini,
Vocaleſque 4 Lyræ, volucriſq; per æquor 5 Hirũdo,
Flaventeſque auro, & ſaturi violâ 6 Melanuri.
Ipſi etiam curſant criſtati ſpumea 7 Pagri
Litora, quæque auri referunt nomenque, decuſque
Auratæ 8, & roſeo 9 Mullus qui fulget ab oſtro.
His 10 Smarin, his 11 Sargos, & verſicoloribus adde
Ardentes ſquamis, rutiloque 12 Synagridas auro:
Et litus 13 Synodontes amãt, ſeriatus & 14 Orphus,
Quique diù in ſicca diſſectus vivit arenâ.
Salpa 15 ſupercilio virides imitata ſmaragdos,
Et virgis variata, & lacti concolor: & 16 qui
Attalico clarus textu natat æquore Rubro,
Campaniſque pererrat aquis, & noxius ictu (nes
Scorpius 17, & vivax 18 Scorpæna, & 19 Blénus, & om-
Imbelles 20 Aphyarum acies, 21 Hepſetus, & udus
En-

1 Noſtris, & Siculis *Cocco*, Romanis *Capóne*. Galli à Mullis non diſtinguentes. *Rouget* vocant, Provinciales verò *Galline*. Santones *Perlon* 2 Noſtris *Caval Marino*, Gallis *Cheval*. Hiſpanis *Caulinho marino*, Draconem etiã Veneti dicunt. 3 Noſtris *Luvaró*, Romanis *Fragolino*, Siculis *Carofano*, Hiſpanis, & Gallis *Pagel*. Venetis *Arboro*, plerumque cum Pagro confunditur. 4 Cum Cuculo paſſim confundunt, appellatur item *Organó* à ſono: à Gallis *Groau* à grunnitu, inſuper *peſce Malearmato* 5 *Rondine di mare*. Gallis *Arondelle de mer*, Hiſpanis *Volador* 6 Italis paſſim *Occhiatá*. Gallis *Oblada*, & *Nigr'oil*. 7 *Pagro* paſsim audit apud Italos, Gallis verò *Pagre*, Hiſpanis *Bezogo* indigetatur. 8 Noſtris *Orata*. Hiſp. & Gal. *Dorade*. 9 *Triglia*, & *Treglia* à noſtris, Gall. verò *Rouget*, *Barbeau*: vocitant etiam Maſſilienſes, & Ligures *Triga* Hiſp. *Barvo de la mar*. 10 Noſtri *Cerre*, Romani *Spigaro*, Veneti *Giroli*: Narbonenſes, & Hiſp. *Picarel*, at Maſſilienſes *Gerres* 11 Fere omnibus *Sargó*. 12 Neap. *Ricciola*. alibi paſſim pro Dentice accipitur ob ſimilitud. 13. à Noſtris *Dentice* appellatur & *dentale* Gall. *denté*. 14 Noſtratibus dicitur *Cernia*. 15. Ital. Hiſp. Gall. *Salpa*, Maſſiliæ verò *Sopi* 16 Callichthys, & Stromateus dictus *Fiatola*: Hiſpanis *Pampano*. 17 Noſtris, & Romanis *Scorfano*, paſſim verò *Scorpio* 18 *Scorfanello*, & paſſim etiam *Scorpio* 19 Noſtris *Cepolla* Romanis *Meſſore*, Hiſpanis *Cacador*. Gall. *Lebre de mer* mucoſus piſcis. propter quod, & Blennus dictus eſt. 20 Neapolitanis *Cicinielli*, liguribus *Nonnati*, Rom, *Peſci novi*. 21 Gall. *Iuoil*. Nobis inter piſculos ponitur, quos dicimus *Fragaglie*. Gal, *Petit Poiſons*

Engraules 1, 2 Atherina, 3 Thrichiſq; & canus 4 Acar-
Quæq;Hyeme incanæ,nigreſcunt rēpore 5 Mænæ (nas,
Planorum catalogus. Æſtivo,reſonoque 6 Boops, qui gutture mugit,
Sed qui 7 Pſittacei,freta quæ felicia curſent,
Dicamus: Dulci 8 *S*oleæ pinguedine ſucci
Occurrunt primæ cantanti, quas mihi malim
Apponi, quoties Divorum Sacra præimus
Supplicibus votis, vel tempora quattuor anni
Primitiis frugum oblatis, precibuſque ſacramus.
Concolor & *S*oleæ 9 Paſſer, 10 Rhombique trilibres,
Et 11 Citharus algas amat 12 Ammodyteſq; Britannus,
Et 13 Coraces cervice nigri, virideſque, 14 Lacerti,
Auratique oculis 15 Sauri, 16 Milvique rapaces,
Quique venenato piſcantes ſæpe fefellit
Ore 17 Draco, & 18 pulcher ſpeculator *ſ*yderis alti,
Trachurumque 19 greges nitidi, maculoſus & alas
Mormylus 20, atque teres qui diſſecat æquora 21 *S*cō-
Cancer hyeme litus, æſtate altum frequentat. At ruber aprici ſectator litoris oram (brus.
Carcinus 22, alget Hyems dum frigida; cumq; perurit
Æſtate in mediā *S*ol litora, tunc & aperti Gur-

1 Noſtris *Alice* Hiſp. Gall. *Anchoy* 2 *Laterina* noſtris, Gallis verò *Melet* 3 *Sarde*, & *Sardelle*, Gall. *Celerins*, 4 Inter Erythinos accenſetur *Fragolino*. 5 Italis paſſim *Menola* Adriaci verò incolis *Menola Sclava*, Gall. *Mendole*, & *Cagarel*. Nobis haud dubio ſunt *Rotundi*. 6 *Boga*, & *Rotondetto*, Gall. & Hiſp. *Bogue*. Noſtratibus, ut vox ipſa oſtendit *Vope* appellantur. 7 Sic à Græcis cum Ariſt. nuncupantur, qui non in ventrem, aut dorſum, ſed in latera compreſſi, inq; tenuem extremitatem deſinentes procreantur. Plinius Planos vocat, horum autem duo ſunt genera, ſpinoſum unum, cartilagineum alterum, quia nimirum pro ſpina cartilaginem habent. 8 Neapolitanis *Palaja*. Ital. *Linguata* Gallis *Sole* Hiſpanis *Linguado*. 9 Ital. *Paſſaro* Gall. *Plye* 10 *Rombo*. Gall. *Roub*, & *Turbot*. Hiſpanis *Rodovallo* 11 Rhombi ſpecies Romæ *Foglio*. 12 Anglice *Sandil*.

13 Romæ *Gallina*. Gall. *Cabote*. 14 Ital. *Lacerto*, dicitur, Gallis verò *Snuereau*. 15 *Sauro*, ſimilis eſt cum ſuperiore generis Gallis *Aiguile* indigetatur. 16 Multi cum Hirundine confundunt cum Corace alii, aliique cum Cuculo. Italis *Nebio*. 17 Noſtri, Siculi. Ligureſque. *Tragina* appellant. Veneti verò *Peſce Ragno*, Galli *Vive*. Maſſilienſes verò *Areigue*. 18 *Peſce Prete*, *Bocca in capo*, Romæ *Meſſoro*, dicitur etiam *Lucerna*. Gal. *Tapecon* & *Raſcaſce bianche* 19 Generale nomen. *Lacerto*. 20 *Mormillo*, *Marmoro*. Ligutibus, & Provincialibus *Mormo*, Hiſp. *Marmo*. Neapoli frequentiſſimus. 21 Noſtris *Scombro* nuncupatur, Romanis *Macarello*, Gallis, & Liguribus *Auriol*, *Oreol* ab Aprili menſe, quo capitur, vel ab aureis oculis. 22 Italis *Grancio* Gall. *Cancre*.

Gurgitis alta petit, frigusque inquirit opacum
Æquoreas inter ſylvas, & aquoſa vireta.

At nigro fæcunda luto, qui cærula piſces *Qui cænoſis in locis verſantur.*
Degere ament, ſeſeque imis in ſordibus abdant,
Accipe: 1 Torpedo primum diverſa figuris,
Altera nam lævis, crebriſque interlita punctis,
Hæc maculoſa oculos, hæc lucida fulgurat aſtris:
Et magni cænoſa 2 Boves tenuere frequentes,
Et 3 Pholis mucoſa, capique per æquora ſemper
Difficiles 4 Paſtinacæ, atrum quæ ore venenum
Effundunt rabidæ, radioque armantur acuto.
Et quæ viroſa diffindunt Nerea cauda
Veloces 5 Aquilæ, 6 Squatinæque, & nomina lato
Qui 7 meruit gibbo, & viſu turpiſſima 8 Rana,
Nigraque 9 Loligo, & ſtellatæ tergora 10 Raiæ:
Intectas quibus adde levi lanugine 11 Squillas,
Flaventemque oculos, & ſucco 12 Cantharon acri.

Muſcoſos inter ſcopulos, atque herbida propter *Qui ſaxatiles.*
Incolit Oceani gens plurima. tecta virenti
Quæ muſco exhalant cava ſaxa, & plurima ab imo
Aſſurgens tegit alga mari, tenuere coruſcę
Phycides 13, & 14 Percæ molles, & 15 Iulides, & quæ
Pin-

---

1 Italis *Occhiatella*, Venetis verò *Tremolo*. Gall. *Torpille* Hiſp. *Tremielga*. 2 E Raiarum genere ſic dicti à magnitudine, Liguribus *Vacea*, Romanis *Raia Buboſa*, Venetis *Stramazo* noſtris verò *Raia groſſa* Gallis *Flaſſade* Hiſp. *Hugo* 3 Italis, & Gall. *Bavoſa* 4 Romæ *Bruccho*, Venetiis *Peſce Palombo*, Siciliæ *Baſtonaga* nuncupatur, nobis verò Liguribus, & Maſſilienſibus *Ferraſſa*: Lutetiæ cum Ranis venditur.

5 Noſtri, & Romani *Aquila*, paſſim *Peſce Roſpo* Galli *Tare FranKe*, & *Falcone*. 6 *Peſce Squatro*;: ſed Veneti *Squaia*. Galli *Angele*, & *Prange*: At Aquitani *Creac de huch*, Hiſpani *Lira*, at Luſitani *Lamio*.

7 In Oceano Balthico reperitnr, Anglis *Lump*. appellatur 8 Noſtris *La Peſcatrice*. Romanis *Peſce Peſcadore*. Galli Provinciales *Bodroy* Aquitani *Peſcheteau*, Hiſp. *Xarocho*, Epidaurii (Raguſiui) *Diavolo Marino* 9 Cum major eſt noſtris *Calamaro* Hiſp. & Gall. *Calamar*, Romani, & Veneti, nec non, & Provinciales *Totena*. cum Minor eſt Sepiola latinè. Noſtris *Calamarelli* 10 Italis, & Hiſpanis *Raia* Gallis *Raye* 11 Ital. & Gall. *Schille*, & *Squille*, & *Cambari* 12 Ital. *Cantara* alii *Tanada* à colore pullo: Hiſp. & Provinciales *Cantheno*, Lutetiæ *Bremma*, 13 Noſtris *Lepre*, Rom. *Fico* & *Perchia*, Gallis *Mole* Hiſp. *Molere*. 14 *Perchia*, quæ paſſim cum Phycide venditur, cui ſimillima eſt. Hiſp. *Percha* Gall. *Perche de mer*. 15 Veneti, & Provinciales *Donſelle* Noſtri, & Romani haud decenti vocabulo *Menchia di Re* vocant, Rhegini *Viola*.

Pinguis odoratum detondet 1 Hiatula muſcum,
Et grati ſemper, regalia munera, 2 Turdi.
Aſt humiles,ſcabræque ſonant,quæ gurgite petrę,
Has 3 Baſiliſcus habet, 4 Miluuſque, & flavus 5 Ado-
Qui ſæpe,ut perhibent,è fluctibus inſilit actam, (nis,
Et placidos carpit muſcoſo in litore ſomnos,
Dum tranquilla Thetis premit æquora: ſed Notus aliis
Cum tonat imbriferis,refluuntque ad litora fluctus,
In ponti ſecreta fugit. Certamina dura
Cum Mergis olli ſemper,Fuliciſque parantur:
Hos è longinquo ut vidit properare feroces,
Saltanti ſimilis ſeſe devoluit in undas,
Tuta petens,fundique imis caput abdit arenis.
Qui litoreos inter ſcopulos. Verum ſparſa ſuper cautes quas cærula veſtit
Herba,colit punctis 6 Sarguſque inſignis,& alis,
Et 7 Pſorus,& celeri fugiens quæ Dorida curſu
Umbra 8 ſecat,rutilatque auro,& nitido argento.
Hæc,dum ſe circum freta per chryſtallina voluit,
Irim picta refert, non uno errore colorum
Pulchra micans oculis,niger & 9 Coracinus ab ipſa,
Qua rutilat nitida piſcis nigredine dictus.
Hæc quoque ſaxa roſas imitati corpore 10 Mulli,
Ac nitido inſignes villo frondoſa recurrunt.
Unde ſcarus ad nos devectus. Et 11 Scarus ambroſià Divorum dulcior ipſa,
Quem procul Ægęo quondam de gurgite vectum,
Tyrrhenis donavit aquis Optatus,& Urbe:
Nanque olim rari nabant, quos horrida nimbis
Car-

1 Romæ *Sopracielo*, Nobis *Orcanna*, & *Aiata* Liguribus, & Hiſp. *Serran*, quo nomine,& Galli indigetant,Veneti verò, & Græci noſtri tẽporis *Channo*: ab antiquo vocabulo Channe,ab hiando dicta eſt.

2 Omnibus *Turdo*. 3 Quæ & Alauda criſtata. *Pavone* Gallis *Percepierre* 4 *Milvo*,*Nibio*,*Peſce Rondine* Gall. *Arondelle*,& *Falcon*,

5 Cum Turdis venditur,eodemque nomine indigetatur. 6 Omnibus *Sargo* dicitur, Noſtris tamen *Saraco*. 7 Athenæo Melanderinus à nigredine,ignobilis eſt:nobis,ut parvi Coraces,appellatur *Quarracino*

8 Itali,& Maſſilienſes *Umbrino*, & *Ombrina* dicunt: Veneti *Nembrella* Pariſinis *Maigre* 9 *Peſce Corvo* Gall. *Corbeua*. 10 Noſtris *Treglia*,& *Triglia* Liguribus *Triga*. Hiſp. *Salmoneto*. Gall. *Rouget*, & *Barbeau*,qui lutarii inſipidi, ac molles *Saponara* 11 Noſtris non planè Notus,aliqui *Peſce Saffiro* vocari putant, cum Auratis, & Sargis confunditur, qui fortunatas inſulas incolunt *Brenches* appellant. Græci veteri nomenclatura *Scaron* dicunt.

Carpathiis egiſſet Hyems è fluctibus, aut quos
Concluſos magni vivaria Regis alebant,
Solus & hic viſus, mendax ni fama, loquaci
Ore greges inter mutos, cantare per undas,
Pallenteſque ſonans, veluti bos, ruminat herbas.

Eſt vocalis, & ruminat.

Hepatus 1 accedit rubicundus, & ore voraces,
Nigranteſque ruunt 2 Fabri, fuſcique 3 Cinędi,
Gobius 4 herboſis in cautibus, albus, & ater
Enatat: & vario meruit, qui nomina flore
Anthias 5 hos ſequitur: ſquamis argenteus 6 unus,
Purpureiſque oculis ſublucet: grandior 7 alter
Pſittaceum attollit dorſum, ſed circulus Irim
Aureus incingit, totus cervice nigranti:
Tertius 8 è viola ſubtermicat: Iris & 9 illi
Sanguineis ardet maculis, nitidoque Amethiſto,
Lumina pulcher, & ora, ſupercilioque ſuperbus,
Littoreos inter ſcopulos, ſcabroſaque molles
Saxa latent 10 Polypi, & candenti 11 Sepia lacti
Concolor, octipedeſque frequentant ſaxa 12 Paguri,
Atq; 13 Leo, atq, 14 Elephas, Palatinæq; 15 Locuſtæ.
Et 16 Merulæ ſcopulos, & qui formoſior omnes
Squa-

Qui ſcabras inter petras inhabitent.

---

1 Innominatus eſt, aliqui male *Figo*, ò *Fegato*, Venetiæ eſt forte *Sacheto* 2 Romæ *Citola*, & *Peſce di San Pietro*; ajunt enim hunc piſcem fuiſſe, quem jubente Domino, accepit, ut in ejus ore numiſma pro tributo reperiret, Hinc & Græci noſtri temporis *Petroſparo* nominãt. Ligures *Rotulo*. Gall Narbonẽſes, & Hiſp. *Gal*, & Provinciales *Trueie* à voracitate, noſtris *Gallo* 3 à Provibcialibus *Sanut* noſtris innominatus. 4 Venetis *Gò* Liguribus *Zolero* Gall. *Govion*. Noſtris *Mazzone*: Maximus flaveſcens *Paganello*. 5 Quo nomine apud noſtrates appelletur non liquido conſtat: multi cum Auratis confundunt. 6 Primi generis Anthias Gallis *Barbier*. 7 Secundi generis pelagius eſt ad Aſellorum genus accedens. Gall. *Capelan*. 8 Anthias tertii generis Turdo ſimilis cum quo venditur. 9 Anthias quarti generis Græcis Evopus, & Aulopus propter ſuperciliorũ ſpeciem dictus: erit fortaſſe, qui noſtratibus *Aulopena* nuncupatur. 10 Noſtris *Polpo*, Venetis *Folpo*. Hiſp. *Pulpo*. Gall. *Pulpe*, & *Purpe*. 11 *Seccia*, & *Sepio*. Venet. *Seppa*. Hiſp. *Xibia*. Gallis *Seche*, at Ligures *Sopi*, ut & Maſſilienſes.

12 *Granchio*, qui in ſcopulis verſatur fuſci coloris. Gallis *Chabre*, & *Crape*. Hiſp. *Aranha*. 13 E Locuſtarum genere, ſic dictus à flavo colore. 14 Item è locuſtis, eſt viridantis coloris à mole appellatus circa Capreas, & Pauſylipum plurimi capiuntur. 15 Noſtris *Ragoſta*. & *Alagoſta*, Hiſp. *Loguſta*, Gallis. *Languste*. 16 *Merula*, *Merlo*, & *Tenca de mare*. Hiſp. etia *Merula*, Gall. *Merle*. plurimi à Turdis non diſtingunt.

Squamigeros 1 Pavo ſuperat,coluere:neque illos
Deſerit ardenti flavens 2 Sphyręna colore:
Cui ſimiles glomerantur 3 Acus, quæ lata frequentes
Denſatis ſuevere globis errare per alta.
Poſtremas acies geminæ comitantur 4 Alaudæ,
Altera,quæ ſparſim punctis micat, altera criſtis:
Troglodytæque 5 ruunt medii,qui gutture pando
Mænorum per ſaxa cavas petiere latebras.
Echeneis, At non tu noſtram felici murmure puppim
Perflatam ſiſtes, 6 Echenei,tumentia quando
Pieridum vada ſulcamus melioribus auris.
At te ne fallat ſpecies,piſcator,aperta
Signa dabo. Cubito piſcis non longior uno
Sit licet,alatis,mirùm,mora turribus ingens.
Ejus deſcriptio. Argentum lateri,medioque ſmaragdina dorſo
Linea,cæruleus caudæ color ardet acutæ:
At violæ in reliquis ſublucet purpura membris.
Exiguos,veluti Polypus, cervice ſupina
Fert calyces, roſtrumque canis, ſeſeque per undas
Sex agitat pinnis,& corpore tortilis ille eſt.
Cum cirris hæret, multoque tenacia ſuctu
(Ceù defixa cutem ſi quando apprendit hirudo)
Qua vi naves ſiſtat. Saxa tenet:quibus ipſe cavis hærere carinis
Crediderim, celereſque fugas inhibere tenaci
Confeſtim ſuctu Remoram. (Sic dicta Latinis
Nomine,quæ Graiis Echeneis) Aquoſa per alta
Remigio juvenum valido,veloque volantes
Piſcis ut apprendit puppes,mora nulla,repentè
Immotæ ſteterunt ſpumoſo in marmore:ceu cum
In brevia,& ſyrtes occurſavere latentes;
Sive anguſta inter ſpumoſi clauſtra Pelori
In rapidos venere, Notis ſpirantibus, æſtus.
Et quamvis toto in velum ruat Æolus antro,
Euroſque,Zephyroſque ferens, magnoque rudentes
Ex-

1 *Pavone*,Romæ *Pappagallo*,Hiſp.*Bodiaa*, & *Buyo*. 2 Itali, & Hiſp. paſſim *Spetto*,ideſt veru à figura,Galli *Spet*.Romæ *Lucio Marino*,hanc verò puto eſſe quam noſtrates vocant *Aguglia Imperiale*. 3 Primi generis,ac nobiliores noſtris *Aguglie*,Romæ *Acocella*, Hiſp. *Aguilla*,& *Aguia peſcado*,Gall.*Orphies*.Ignobiles verò noſtri vocant *Caſtaudelli*. 4, 5 Omnes uno nomine *Perciapietra*. 6 *Remora* nulli non nota,quam lampetram plurimi eſſe volunt.

Extenti ſtridore fremant, & lina ſecundis
Pulſa Notis, omnem comprendant cornibus auram,
Jam ſcindenda: rates impellat & ipſe morantes
E puppi prono deſcendens flumine Nereus:
Ipſi & remigio quamvis, hortante Magiſtro,
Inſiſtant alacres Nautæ, & clamore ſecundo
Obnixi remis feriant mare: ſtant tamen alni,
Ut patriis ſteterant defixæ in montibus olim.
Uſque adeò in parvis magna eſt Natura. ſub alta
Rupe velut celeri fugiens agitata Moloſſo
Cerva volat, ſaltuſque fuga prætervolat omnes:
Ocyor & ſeſe, atque alatis ocyor Euris,
Conſpicienda ſolo ſua vix veſtigia linquit:
At ſi forte canis comprenderit, & tenet aures,
Stat tunc fixa, pedes fruſtra eluctata fugaces.
Sic & veloces conſiſtunt Doride puppes,
Ut curvas Echeneis habet cervice carinas;
Quamvis Rector adeſt, ventuſque adſibilat idem,
Vela tument, Nautæ inſurgunt, patet æquor apertum.
At nos, nulla tenet quoniam mora, per mare curſus
Incœptos, Euro in velum ſpirante, ſequamur:
Quique altum tenuere greges, dicamus: 1 Aſelli
Quanquam ventre pigri cœnoſo è gurgite primi *Qui Piſces*
Ilicet attolluntur, ubi latuere repoſti *Pelagii.*
Sexaginta dies, freta dum Canis arida multo
Componit latratu, & circum litora torret.
Hos 2 Claria inſignis lacte, 3 Arecideſque ſequuntur,
Ac ſimiles Baccho 4 Tincæ, 5 Lipariſque, ferique
Armati ſetis, & duris dentibus 6 Apri,

1 Quorum variæ ſpecies, Noſtris, & Romanis *Merluzo*, quaſi Lucius marinus. Gall *Merle*, Hiſp. *Merluza* dicitur etiam *Peſce Aſino*, & *Naſello*. Aſellorum ingens copia in Oceano Septentrionali, unde ad nos exiccati devehuntur, & vulgato nomine *Baccalà* appellantur. 2 Nobilior inter Aſellos, nobis *Fico*, Romæ *Tenca marina*, & *Peſce Fico*, Gall. *Mole*, & Hiſp. *Molere*, ob carnis teneritudinem. 3 *Harenga*. Germana voce, unde ad nos exiccati aſportantur. 4 *Tenca*, Hiſp. *Tinca*, Gall. *Tenche*. 5 A pinguedine dicta, cum enim in craticula aſſatur pinguedo, velut oleum ſtillat, fortaſſe erit, qui noſtratibus dicitur: *Boccagraſſolla*, ad Herculanum capitur in loco, qui vulgò dicitur *Granatiello*. 6 Italis, Gallis, & Siculis, *Peſce Porco*, Romæ tamen *Peſce Baleſtra*, quod in dorſo aculei robuſtiſsimi, membraniſque junctis ſi recondantur ſtatim eriguntur.

Et 1 Scolopax ſerrà metuendus, quique profundo
Sole ſub æſtivo conduntur marmore 2 Glauci,
Cyaneo ardentes fuco, radiiſque rigentes;
Hyppuruſque 3 fugax,& gurgite clarus Ibero,
Et qui 4 Monoceros cornu mare dividit Indum.
Pelagii nõ ſquamoſi. Sunt alii, nullis inteƈti tergora ſquamis,
Qui ſalis alta ſecant: tales 5 Cordyla, 6 Cybiæ,
Pelamydes 7, 8 Thynnique leves, 9 Orcynus & ingẽs,
Et qui ſæpe gerunt cum piſcibus horrida bella (ces,
Pugnaces 10 Ziphiæ, 11 Congriq; 12 Amiæq; fero-
Squameus his 13 Coluber ſuccedit,& hiſpidus 14 Hy-
Hydrus, qui Libycis, gelidæque in fluƈtibus Vrſæ (drus,
Immenſo in ſeſe revolutus colligit orbe:
Tuque ò verſicolor menſis celebranda Deorum,
Muræna, 15 & mollis falcato 16 Tænia duƈtu,
Et 17 Myrus unicolor, piceæque ſimillimus. At te
Pompili Metamorphoſis. Carminibus noſtris nunquam, 18 Pompile, tacebo,
Qui quondam Piſcator eras, ſed pulcher Apollo
Ocyrhoës magno correptus amore puellæ,
Cum te Mileto fugientem virgine vidit,
In piſcem iratus vertit, ſaxumque carinam.
Ah miſer! eviƈtus precibus, lacrymiſque decoris,
Illam ferre ſua pro virginitate parabas,

Sed

---

1 Nobis *Peſce Vallone*,& *Peſce Serra*, 2 Nobis *Ricciola*, nam Synagris eſt *Praio* (irrepſit error inter cudendum) Romæ *Lechia*, minor verò vulgò *Peſce Stella* Gallis *Derbio*,& *Biche*. 3 Hiſp. *Lãpugo*. 4 *Monocerote*. 5 Thynni recenter nati à capitis magnitudine diƈti, *Tũnacchi* 6 Thynni majores. 7 Veteri vocabulo *Palamida*. 8 Noſtris *Tonno*. Hiſp. *Atun*. Gallis *Ton*,& *Athon*, Thynnum membratim,& in aſſulas diſſeƈtum *Tonnine* vocamus, pinguiores verò circa ventrem partes *Tarantello*. 9 Thynnus cum in magnam corporis molem excrevit.

10 *Peſce Spada*. Genuenſibus,& Narbonenſibus *Imperatore*, Aquitanis *Grand Eſpadas* Armoricis *Heron de mer*. 11 Fere omnes gentes antiquo vocabulo *Grongo*. Provinciales verò *Filat*, quia inſtar retis piſces involuit,& implicat. 12 Gal.& Hiſp. *Byza*, Noſtris à foracia appellatur *Ferone* aliis *Lamia* 13 14, *Serpe Marina*. 15 Vbiq; gentium *Murena*, & *Morena*, Luſitani tamen *Moreia*. 16 Noſtris *Cepolla Roſſa*. Gall. *Flambo*, quia tota rubet,& inſtar flãmæ inter natandũ ſerpit,& rutilat. 17 Murænã marẽ multi putãt, negant alii, cũ Murænis exponitur; à Gall. ſerpens dicitur. 18 Ab Homero Sacer piſcis diƈtus, plerumq; cum Thynnis confunditur, à Gallis *Pampale* appellatur. Græci penultimã corripiunt, nos interdum cum Ovidio produximus, noſtri hunc vocant, *Peſce letterato*, quod veluti literis ſit teſſellatus.

Sed fruſtra fugimus: vanus labor omnis, ubi obſtant
Ferrea fata Deûm legeſque adamante rigeſcunt.
Hinc amor ille tibi, celeri ſociare natatu
Alatas vaſtum ſulcantes Nerea pinus:
Incœptumque oſtendis iter, nec deſeris unquam,
Ni jam vicinæ præſentis litora terræ:
Quam fugis infelix, pelaguſque recurris in altum.
Quin & felices auras, & læta ſerena
Indicio nautis certo prædicis: & illi
Te comitem venientem, & te venerantur euntem.

Ut naves ſociet, ſerenitatemque præſagiat.

Sed procul irrumpens in litora gurgite ab alto
Carcharias 1 fremit ore, ducẽ quem mille ſequuntur
Horrendæ 2 Galeorum acies, & dira 3 Canum vis.
O Piſcatores, arcete è retibus illos;
Nam ſecus ereptis diſcerpent retia prædis.
At non ſe noſtro ſubducet carmine 4 Vulpes:
Non & 5 Centrines radio, non aſper 6 Acanthias,
Et 7 Sus in caput accreſcens, qui litora grunnit
Dum captivus adit, viſuque horrenda 8 Zygæna,
Cui ſerræ veluti, dentes armantur acuti,
Frons falcata jugo ſimilis, ſed lumina ſubter
Prona micant, minio rubet os, rictuque ſupinum eſt.

Canes marini eorũque ſpecies.

His animadverſis, qui ſint, qui mutua ponto,
Fluminibuſque vagi faciant commercia piſces,
Protinus expediam. Glaciali è litore primus

Qui mare, & flumina colant.

1 Sic dictus, quod acutos, aſperos, validoſque dentes habeat: in Italia paſsim *Lamia*. etſi vera Amia non ſit Carcharias: Noſtris *Caneſca*.

2 Galei vocantur longi omnes, & cartilaginei, qui ab habitu corporis Muſteli etiam nuncupãtur, noſtris uno omnes nomine *Peſci Cani*. Gall. *Chien de mer*. 3 *Peſci Cani*, quorum plurimæ ſpecies ſunt, & ſic à mordendo dicti, 4 Ex canum genere *Volpe* Gallis *Ramart*.

5 *Porco Marino* Gal. *Benard*. Provinc. *Porc*. 6 Ital. *Peſce Palombo*. Hiſp. *Muſole*. Gall. *Aguillat*. & paſsim omnes *Peſce cane*. 7 A Lacedæmoniis Orthragoriſcus appellatur. Rotam Plinii nonnulli putant. Mola etiam dicitur. Noſtris *Botta*, *Mola*, & Lubrenſibus *Trepeſtillo*. Gall. etiam *Mola*. Hiſp. *Bout*. 8 Ital. *Peſce Martello*, *Cambe ta*, & *Peſce baleſtra* Lubrenſibus, & Neap. *Magnoſa* à jugo, cuidam muliebris capitis ornamento perſimili, quod noſtri ità appellant. Hiſp. *Limada*, & *Toilandalo*. Gal. *Iouzieu*, & *Cagnole* à dentium ſævitie.

Occurrit 1 Salmo, qui cum annis nomina mutat.
Parvulus eſt Salar: eſt Fario cum grandior ævo
Venit:& hinc Salmo jam plenus dicitur annis.
Niliacuſque 2 Latus præſtans candore, 3 Lupuſque,
Et 4 Caper,& 5 Capito, & convivia plebis 6 Aloſæ:
Quique peregrinis 7 Acipenſer fertur ab undis
Ad Palatinas prima inter fercula menſas.
Hos Rhodius ſequitur 8 Galeus,& Ponticus 9 Huſo,
Pinguis ab argilla qui venit:& oris hiatu
Ingenti 10 Viola,& fragranti candida ſucco.
Non te prætercam, 11 Lampetra, virentia propter
Quæ ſaxa, & pictas florenti gramine ripas
Læta fugis, non uno oculis errore colorum
Aſpicienda, notiſque inſignis,& Iride fuſca:
Lubricaque è manibus ſublaberis,& petis undas.

Qui circa fluviorum oſtia verſentur.

At pingues verò 12 Cephali, ſquamiſque nitentes,
Tethyos undivagæ juſtum genus,& Chromis ardens
Ora per,& ripas fluviorum,& ſtagna, ubi dulces
Decurrunt lymphæ, & rorantibus aucta fluentis
Doris amara ſuum perdit commiſta ſaporem,
Degere amant. Nunquã ſed amicos 13 Lucius amnes
Deſerit: aſſiduo circum fugit ora natatu.
Interdum pelago mediis è fluminibus ſeſe
Inſinuant agiles 14 Anguillæ,& per loca limo
Obſita, cæruleis lætæ paſcuntur in herbis.

Qui fluviatiles.

Quod ſupereſt, ſinvoſa ſecant hi flumina piſces,
Seque mari nunquam committunt: Incola magni
Atti-

1 *Salmone* Gal. *Saulmon.* parvos Salmones Aquitani *Tacons* indigetant, marem à roſtro *Beccard*, fæminam à ferendis ovis Bortier. 2 Noſtri maris non eſt. 3 Venetis *Varolo.* Rom. *Spigola.* Neap. *Spinola.* Hiſp. *Lobo Robalo.* Gal. *Lupazzon*, & *Lubin.* 4 *Porco*, aliis eſt *Peſce Baleſtra*, pleriſque innominatus, vel Nili Porcus. 5 Noſtris *Capidone*, & *Squaglio.* Hiſp. *Cavedo.* Gal. *Munier*, & *Vilain.* 6 Eędemquæ Alauſę, & Thriſſę *Aloſa*, & *Chiepa*, Hiſp. *Saboga*, Gall. *Aloſe* 7 Italis majores *Sturioni*, minores *Porcellette.* Gall. *Eſturgeon*, & *Creac.* Hiſp. *Sullo*, & *Sollo.* 8 *Copſo* quem pro Acipenſere Rhodani, & Padi accolæ exponunt. 9 Gal. *Barbote.* 10 Gall. *Eperlan.* 11 Ital. *Lampreda.* Hiſp. *Lamprea*, Gall. *Lamproye*, & *Lamprezze.* 12 Latinis Mugil, nobis græcã voce *Cefalo.* Gal. *Mulet*, & *Gabrot* 13 Ital. *Luzzo.* Hiſp. *Sollo*, Gall. *Lucz*, & *Brochet.* 14 *Anguille* veteri apud omnes vocabulo.

Attilus 1 Eridani tollit ſe clarus ab alveo,
Cui capiti vis tota, Boryſtheniuſque coruſcis
Antaceus 2 ſtellis rutilans, & corpore molli
Ichyocolla 3, cutem ſublutea, 4 Glanis & ingens,
Purpureiſque notis ardens, & lucidus auro
Phoxinus 5, & feſtiva inter convivia 6 Truttæ,
Quæ nitidas ſectantur aquas, rivoſque ſonantes.
Adde his 7 Leuciſcos, & 8 Squalos, adde 9 Thymallos,
Ac dites gemmis, & amantes uda 10 Cyprinos:
Alburni 11 hos inter nivei 12, Tincæque feruntur,
Et Rhætis, quæ Tinca foret, ni tergora fuſcus
Inficeret color, & dulcis pinguedine 13 Farra.
Inſuper his, undis currit ſtagnantibus 14 Umbla, *Qui ſtagna teneant.*
Dorſa roſas imitata, latuſque argentea candens,
Et fluctus, Thraſymene, tuos, qui circuit 15 Albus,
Albulaq; 16, & 17 Sarachus, 18 Piguſq; & 19 Simus, & 20
Et tu, qui quondam fueras Benacidos undæ (Aſper,
Portitor, ò 21 Carpo, ſed piſcem fecit avarum *Carpionis*
Auri ſacra fames; quia naulum ſcilicet à Diis *metamor-*
Quæſieras, ſociiſque tuis vim inferre parabas *phoſis.*
Saturno, regique hominum, patrique Deorum.
Tantum mortales agit inſatiata cupido:
Numina ut immemores Divûm intemerata laceſſant:

1 *Adello*, & *Adeno*. 2 Germanis *Tick*. Iſtrianis Tock. 3 Etiam hic *Barbotta*, quia è ſuperiore maxilla, quatuor carnoſæ appendices, veluti barba, dependent. 4 A Pannonibus *Harcha*, German. *Schaden*. Illyric. *Sum* Græcis *Clagnon*, qui in Strymone Glanidem capiunt, qui hodie *Glanon* appellatur. 5 Romæ *Morello* Florentiæ *Pardello*, Mediolani *Eſbrevon* Gall. *Veron* 6 *Trotta*, & *Trutta*, Gal. *Troutte*, & *Truitte* 7 Primi generis Romæ, *Revillano*. Inſubribus *Oladiga*, & *Orada* ab aureo capitis ſplendore, Gal. *Gardon*, ſecundi generis Ital. *Streia*, & *Strigio*. Gal. *Vandoiſe*, & *Dard*. 8 Ital. *Stretta*. 9 Ital. *Temolo*. Gal. *Umbra*. 10 Ital. *Burbaro*, & *Carpano*, Hiſp. *Carpa*. Gall. *Carpe*.
11 *Albette*, *Alborino*, & *Paſquarel*. Gall. *Ballere*. German. *Alblen*.
12 *Tenca*. 13 *Farra*, *Ferra*, & *Pala*. 14 *Umble*, & *Rubetto* Salmo Lemani lacus (*Lago di Garda*) cum Salmoni ſimillimus ſit, 15 *Albo* frequens in Thraſymeno (*Lago di Perugia*) 16 *Albele* 17 Ita Græcis, noſtriſque, Inſubribus *Acone*, & *Aquone*, quia aquis paſcitur.
18 *Pic*, & *Pigo* in Verbano (*Lago Maggiore*) larioq; lacu (*Lago di Como*) capitur 19 *Naſo* à naſo nimis craſſo. Heluetiis *Naſzen* 20 à maxillarum aſperitate dictus Gal. *Apron*. 21 *Carpione*. Olim ferunt dictum *Pione*, ſed cum quidam, qui illum carius emerat, dixiſſet ſe emiſſe *Car Pione*, dictus deinde piſcis eſt *Carpione*.

Qui mare, qui terram nobis, dulcemque benigni
Auram largiti, & quorum de munere vita eſt.
Auſo quo ſummus pater indignatus iniquo,
Extemplò in piſcem mutari juſſit avarum:
Quo duro ſemper ſtimulo torquere: neque unquam
Infelix voto, aut auro potiere fugaci.
Nunc age, non id te lateat, per cærula multi
Qui piſces gregatim vagantur. In turmas, acieſque ruunt, ſocioque natatu
Spumantes findunt campos, ceu 1 Mugil, & auri
Chryſophrys 2 imitata decus, Mulluſque roſetis
Æmulus, & nitidi Synodontes: & agmen in unum
Agglomerantur Acus, Aphyæque, timendus & ictu
Scorpius, & Scorpæna, Amiæque, & floribus ardens
Anthias, & nigri Coraces, Thynnique fugaces:
Atque Lyræ, atque 3 Sudes, & flaventes Erythini.
Ipſæ etiam timidæ jungunt ſocia agmina Salpæ,
Trachurique leves, & picti tergora Turdi.
Tu quoque turmatim curſas, Melanure, per undas,
Et mollem ſequeris Percam, Scombrique 4, Chromiſq;
Et vos Pelamydes denſatis Nerea turmis.
Verum alii ſocios odere, & marmora ſoli
Qui ſolitarii: Cana ſecant: tales nant fluctibus Iride pulchra
Picti Pavones, Citharique, Fabrique voraces,
Atque Cuculus edax, & Iulides, atque 5 Scyæna,
Rajæque, Squatinæque; & Ranæ, & cæruleus Bos.
Solus & æquoreas per cautes flavus Adonis
Fuſus humi carpit, placidiſſima munera, ſomnos:
Rhombique, Sarguſque, & viſcere pauper Aſellus,
Atque Draco, atque Canes, & picto Mormylos ore.
Vranoſcopi indoles. Solivagus quoq; ſalſa ſecat ferus 6 Hemerocœtus,
Cui ventri furit atra fames: nec finis edendi,
Pinguia ni ſaturo rumpantur viſcera, & ipſam
Cum paſtu vitam revomat: hinc diſcite quò vos
Ingluvies veſana feret, quoſcumque per omnem
Ire juvat luxum, & ventri indulgere voraci.
Milui, & Hirundinis At vero 7 Accipiter, volucrique ſimillima Hirũdo
Soli habitant litus, ſed cùm pernicibus alis
Cor-

1 Cephalus. 2 Aurata. 3 Sphyræna quæ & *Aluzzo Imperiale* 4 Ital. & Gal. *Caſtagnola* à colore dicta. 5 Græcè, latinè verò Vmbra. 6 Vranoſcopus, ſic etiam appellatus, quia interdiu dormit. 7 Idẽ qui Miluus.

Corripiunt maria alta, globum denſantur in unum:
Inque ruunt hoſtes glomeratis orbe catervis.
Quos ubi proſpectant imo de gurgite in altum
Adventare, ſuper fluctus ſe protinus omnes
Emittunt, celereſque volant per inania branchis,
At verò è pelago ſe ſtridula tollit Hirundo
Altius: aſt humilis primam radit maris undam
Accipiter, nanti ſimilis, ſimiliſque volanti.
   Sed quot diverſæ ſpecies, formæque natantum,
Nominaque, & mores quot ſint, comprendere verſu,
Si quis forte velit, magni velit ætheris idem
Dicere, quot tremulo ſcintillent Sydera nictu;
Aut ubi flaventem collegerit area meſſem,
Quærere quot vento paleæ jactentur inanes.
   Nec verò gignunt omnes maria omnia piſces.
Anguſtum longo Ziphiæ mucrone Pelorum
Armati tenuere: Scarus Myrtoa frequentat
Æquora, & Jonii nonnunquam vectus aquoſi
Cærula trans, fines decurrit ad uſque Sicanos.
Plurimus Euxina generatur Tynnus in unda:
Orbis 1 in Ægypto, Rhegini ad litoris oram
Regales naſcuntur 2 Acus, 3 Mureſque rubentes
Herculeum 4 juxta portum: Conchylia fluctus
Nigra Tarentini lactant, Lumbumque Britanni.
Aſpice & ignotum luſtratum navibus æquor,
Eooſque ſinus Ophyræ, Chryſenque repoſtam.
Diviſæ patriæ ſunt piſcibus, una canoras
India Sirenes gignit, pharetrataque gemmas
Perſis habet, niveos Gangetis & unda lapillos.
Simia Chryſæo natat æquore: ſola 5 Manates
Ammerice, & miros hæc educat una 6 Reverſos.
Arecidem Germana Thetis, Tyrrhenaque rubrum
Coralium, generatque truces Arctoa Colubros.
Quid tibi odoriferis referam rorantia ſaxis
Succina, Naïadum lacrymis, caſuque decora?
Quid maria Æthyopum niveis canentia 7 Cycnis?

Singulæ nationes Peculiares ſuos habent piſces.

1 Vulgus Græcorum *Flaſcopſaron*, ideſt lagenam dicit, ob molem rotundam, duroque corio contectam, Nobis *Peſce Mũdo*. 2 *Cicirelli*, de quibus infrà. 3 *Sorci*, quibus roſeus color, caro candida, & ſolida, 4 *Tropea*, Brutiorum oppidum. 5, 6 de his lib. 7. 7 Piſces cycnis ſimiles, aliſque volantes circa ultimum Africæ promontorium.

Velleraque Oebalii ut depectant Byſſina 1 Pinnis?
Aut propiora polo quæ cærula deſpicit Urſa,
Orbis inacceſſi metas? ubi dura ferarum
Tergora vix rigidi poſſunt penetrare tridentes;
Et gens illa quidem torquendo aptiſſima ferro.
Inſignes auro Conchas fert æquor Erythræ,
Nil quibus eſt terris prȩſtantius, aurea Regum
Quo poſſint pretioſa magis ſplendeſcere ſerta,
Et torques rutilare: neque his præſentius ullum,
Pectora ſi quando pervaſit lethifer ignis,
Auxilium venit: efferuentem gemmeus æſtum
Temperat humor, agitque omnem de pectore peſtem.
Sed neque Erythræi fluctus, ditiſſima gemmis

Campani Crateris laudes.

Æquora, non 2 Chryſe, aut felices Perſidos undæ
Laudibus Euboici certent Crateris: & Actȩ
Non ſe Campanæ æquiparent Mavortia Rhæſi
Litora, nec Siculis Tellus regnata Tyrannis.
Non molles Arabum tractus, nec in Orbe repoſto
Tota coloratis Peruuia dives arenis.
Hȩc vada non Phocȩ ſpirantes naribus imbrem
Sulcavere, aut formidandæ piſcibus Orcȩ,
Nec Balænarum rigidis mare dentibus horret.
Sed roſei Mulli, & Murȩnæ lacteus humor
Percurrere, ſecant Soleæque, rubrique Erythini.
Hic niveus ſeſe vitreis è fluctibus effert
Delphinus, pueroſque inter feſtiuus oberrat.
Hic nitidi ſemper Soles, & aprica ſerena,
Et petræ Conchis, & Piſcibus utilis unda.
At Colubri triſtes abſunt, & dira Luporum
Semina, nec miſeros diſcerpit Scylla natantes.
Non tantum radiis Torpedo nocet, neque tantum
Scorpius irato diffundit ab ore venenum.
Adde maris proſpectum omnem, & Telluris amȩnũ,
Et montes ſacros & utroque ab litore colles,
Nunquam non gratos umbris, & mollibus herbis:
Depictaſque inter currentia flumina ripas:
Totque altis impoſta jugis caſtella, domoſque,
Atque theatrali fabricata palatia circo
Pauſilypi propter litus, clivoſque ſequentes,

Re-

1 *Lana Penna*, de qua plura lib. VIII. 2 Vide lib. 7. Naut.

Regum opus,atque opere egregio,luxuque ſuperbo.
Adde Urbem lętam populis,opibuſque potentem,
Et claro auguſtam ſceptro, ingenuiſque vigentem
Artibus,& ſtudio florentem nobilis oti,
Cui Regina ſuo fecit de nomine nomen
Parthenope,miteſque dedit blandiſſima ritus.
An virides memorem ſcopulos,piſcoſaque ſaxa,
Et tot muſcoſis exciſa in rupibus antra?
An ne ſinus tantos,te 1 Polli, teque beato
Cum portu,Miſene,tuo,& te,molle Dicarchum?
An quæ felicem memorem Cratera coronant?
Hinc ditem Baccho Inarimen, monteſque Tiphoei,
Et Prochyten pomis vernantem,& pinguibus uvis;
Piſcoſas illinc Capreas, Fanumque Minervæ,
Et Vici colles,& pampineum Surrentum?
Hæc eadem Muſas, & doctas extudit artes,
Campanoque ſonum dedit ære; & pyxida Nautis
Protulit, & tenui telas intexuit auro.
Hæc vates lauro inſignes, rubroque galero
Romuleos Patres, claroſque Heroas in armis,
Et tot Pontifices tulit,& te maxime Patrum,
FORTUNATE 2, throno,qui mox ſublimis ab alto
(Regnatorem Orbis nam te, colliſque Quirini
Concordi plauſu Divique,hominesque repoſcunt)
Omnia ſub pedibus volui,vertique videbis.
Salve magna Parens rerum Campania Tellus,
Læta mari,fœcunda ſolo,mitiſſima Cœlo,
Alma viris, medio quam Dii poſuere benigni,
Gemma velut, circo mediat quæ lucida fulvo,
Egregias tibi nunc laudes percurrere, & artes
Incipio,Actiacos auſus tractare cothurnos,
Coryciumque 3 cano Tyrrhena per æquora carmen.
Nunc vada ſquamiferùm ingeniis, quæ læta cuique
Paſcua,quæque magis ſint piſcibus apta ferendis.

Quibus in locis meliores naſcantur piſces.

Her-

1 Sinus inter Maſſam ad delubrum, & Surrentum, ubi Pollij villa.

2 FORTVNATVS Carafa è Roccellæ Principibus S. R. E. Card. & generis ſplendore, & virtutibus egregiis Summo Sacrorum principatu digniſsimus. 3 Oppiani ſcilicet, qui Corycius fuit, floruitque ſub Seuero,& Antonino pio,cui gratiſſimus fuit ob carminis elegantiam,fertur ab eo tot ſtateres aureos dono accepiſſe, quot illi verſus dedicaverat.

Herboſæ primum cautes,ſcopulique virentes,
Muſcus ubi,& frutices paſſim naſcuntur odori,
Fragrantes generant piſces, ſuccoque ſalubres.
Tales Herculeæ 1 rupes, & ſaxa beati
Pauſilypi muſcoſa ferunt, rupeſque Dicarchi,
Et Capreæ, & quæ 2 Sirenum cognomina ſervant.
At quæ ſub tenero ſe gramine ſternit arena
Lætior, illa gregi ſquamoſo grata miniſtrat
Pabula, queis conſtans veniat caro, ſuccus & uber.
Qualem, Neſi, tuo ſub gurgite ſæpe ſolemus
Deſpicere. aſt ubi cæruleis obducitur algis,
Haud caro felici tantùm pinguedine præſtat:
Eſtque ſalutifero tamen ubere, grataque guſtu.
Talia Leucoſiæ ſunt cærula, talis & omnis
Adriaci tractus, & Ethruſci litoris ora.
Præterea quà ſalſa ſonantes æquora rivos
Accipiunt, multa pinguent uligine fluctus;
Nanque è præruptis felicem rupibus undam,
Fœcundumque trahunt limum, quibus humida ponti
Luxuriat gens multa: velut Cephalique 3 Tragique,
Atque Lupi, atque Smaris, atque Anthias, atq; Atherina.
At verò ſteriles fundi qui carpit arenas,
Gignitur exuccus, quamvis innoxius; at qui
Cœnoſis gaudet, pinguis licet, utilis ille
Non ægris: Raiæ veluti, Rhombique, Boveſque.
Quique altum tenuere Canes, & grandia Cete,
Non homini Natura dedit. ſed pinguior alter,
Gratior aut nobis, ſuccoque ſalubrior ipſo
Refluo in mari optimi. Non illo eſt, reflua Tethys quem lactat in unda.
Tales anguſti producunt clauſtra Pelori,
Et Capreæ, Euripuſque, & lætior ora Tarenti,
Quoſque Propontis alit, quos educat Helleſpontus:
Et quos Oceanus per Gallica, perque Britanna,
Et per Ibera fluens, alterno perluit æſtu
Litora, quique Rubri diffindunt marmoris undas.
Quin diverſa licet piſces det Tethys eoſdem,
Varii pro varia locorum conditione. Non tamen eſt cunctis eadem caro, nec ſapor idem:
Sed varii veniunt pro conditione locorum,
Seu

1 Maſſa ad Delubrum. 2 Sirenuſæ inſulæ. *Li Galli* 3 Muſtela, Hircus, Ital. *Grillo*, & *Peſce Galea.* Gal. *Donzelle*, Noſtris *Muſdela.*

Seu quòd non æquo deſcendant ſemina Cœlo,
Aut cunctis eadem non pabula; ſive marini
Non omnes uno lactentur ab ubere fluctus.
Inſignes dat Creta Scaros, dat Carpathos, & quæ
Perpetuò Libyca pulſantur Doride Syrtes. *Qui magis laudandi.*
Egregios aprica creat Synodontas Amalphis,
Illyricique maris ſcopuli: dat Julida dives,
Et Chromin Antopolis, Gaditanaque litora Fabrum,
Palladiæ 1 Mullum rupes, Pagrumque Dicarchum:
Et Rhombos Sinveſſa, fugaces Thracia Thynnos.
Pulcher Erythræa pinguet Callicthys in unda,
Tyrrhena Melanurus, Amyclæaque Lacertus:
Adriaca Sargus per Daunia litora: perque
Pauſilypi collem, & viridem Neſida creantur
Exoſſes Congri: ſertique inſigne ferentes
Dat Tethys Rhegina 2 Scaros, diveſque Pelorus,
Umbraſque, Cytharoſque, & lactifluas Anguillas.
Has & Mæandri vada læta, & lentus Anapus
Progignunt, Capreęque Sudes, magnumque Elephantũ.
Engraules Prochyte, cognataque corpora, Sardas
Jactat: Japyges & Polypos, Pinnaſque Tarentum.
Muræenas Siculi exoſſes, 3 Egnatia Squillas.
Scyllæa Ziphiæ lętantur glande, leveſque
In doctis Aphyæ ſemper celebrantur Athenis.
Paſſer in Oceano felix, & per vada dura
Sauromatum; gaudentque ſuo Salmone Britanni,
Et Germanus edax, magno ſed Glanide Pannon,
Ægyptuſque Latis; Acipenſere lætior Iſter.
Inſuper his, magni latitant ſub gurgite piſces,
Quos nunquam è gremio prodit Neptunus avaro.
Retia non omnes unquam tenuere: neque omnes,
Audaces quanquam, pelagi luſtravimus undas.
Multa latent homines, ſolis quæ cognita Diis ſunt.
Argumenta tamen pauci venere, recluſit

Quos

1 Maſſa ad Delubrum. 2 Hic apud Siculos, & Rheginos appellatur *Pauro coronato* ob calloſam appendicem capitis inſtar coronæ, & ſine dubio Scarus antiquorum eſt: qui, ut ait Athenæus, in ſiculum fretum non raro excurrit: quique cum delicatiſsimus ſit, & Scaro ſimilis, prò ſcaro habendus; & ſi unus me ſcrupulus angat, quod nimirum de corona capitis antiqui reticuerint 3 Vrbs Apuliæ, ex qua Monopolis.

Quos caſus,& non imitanda audacia Piſcis.
Vir fuit Ocyrhoë genitus Crateride Nympha
Muſcoſa Prochytes ſub rupe,peritior alter,
Quo non Delphinas, celereſque laceſſere Thynnos
Per ſpumoſa maris fuit æquora, non & in alto
Oceani durare ſinu, vel fortior alter,
Qui vitæ cohibere hauſtum potuiſſet anhelum.
Admiranda ferunt ſuper hoc:nam creber ab acta
Euboica ſolvens, Siculæ Telluris ad oram
Per Tyrrhena natans ibat freta perque Sicana.
Vix ſaltu in pontum ſeſe demiſerat. Ecce
Jam Capreas,Lubramque fuga jam præterit; & iam
Pæſtanus niveo ſpumat ſub pectore pontus
Hinc te, 1 Leucoſia, & te mox,Palinure, relinquit;
Et 2 Blandam, 3 Paticumque ſecat: jam litora ſtringit
Brettia: jam clauſi proſpectat clauſtra Pelori.
Ipſi mirantur piſces,mirantur & Euri,
Attonitæque retrò fugiunt,quas dividit, undæ.
Intereà volat ille,optataque litora tandem
Lætus adit:victor Siculas & jam tenet oras,
Qualis ab Euxina lapſus trans Boſphoron unda
Ægæum ſecat,& Cycladas prætervolat omnes
Delphinus celeri curſu, & vix deſerit actam
Retro ſpumam,ipſos habilis prævertere ventos.
Quin etiam cæco ſubter diffindere curſu
Cæruleas conſuetus aquas,velut æquora piſcis.
Sic Mamertino è portu non viſus adibat
Taurominum,Catinamque,& trans vada flava Symethi
Victor ad Ortygiam caput attollebat ab undis.
Hinc illum Euboici Piſcem cognomine Nautæ
Dicebant,& talis erat:quia plurimus uſus
Nativum potis eſt genium in contraria, & ipſam
Naturam mutare,novoſque inducere mores.
Quæ cum Trinacrius memorari facta 4 Tyrannus
Audiſſet,majora fide, ad ſeſe ilicet illum
Acciri, magnumque unà deferre miniſtros
Cælatum argento,& miris cratera figuris
Imperat.Intereà lunatæ Falcis in ipſo

Nicolai cognomento Piſcis hiſtoria.

Li-

1 *Licoſa.* 2 *Belvedere,* 3 *Paola* vide V. Naut. 4 Federicus Siciliæ rex: vide quæ adnotavimus ad V. Nauticorum.

Litore,quà contrà fluctus inſana Carybdis
Perpetuò torquet gyro, Maneſque refundit,
Centum inter Procerum primos expectat ovantes.
Extemplo magna populi comitante caterva
Regem piſcis adit:cui protinus ore Tyrannus:
Experiamur,ait,de te ſi vera feruntur.
Hic opus eſt facto famam firmare:nec ultra.
Confeſtim rapidam propter cratera Carybdim
Proijcit in fluctus.ſimul hæc: Argenteus ille,
Et teſtis virtutis erit,& præmia diſcus.
Vix ea,cum magno laudis ſuccenſus amore
Corpora candenti lino citus exuit; ille &
Obſequii tibi teſtis erit,Rex maxime, diſcus,
Et teſtis famæ certiſſimus.inquit; & actam
Deſerit,& pelago ſimul inſilit, & ſubit undas:
Qualis ubi Proteus iactu ſe librat in æquor.
At non extemplo rediit de gurgite in auras.
Sed longam traxiſſe moram,mirantur in acta
Cum procerum cœtu,& tota cum plebe Tyrannus.
Scinditur intereà vulgus pro more: ferocis
Pars auſum damnare viri; pars altera Regis
Barbara juſſa: Deos, & ineluctabile Fatum
Accuſare alios:ſed fruſtra quiſque malorum
Eſt ſibi molitor Deus ipſe,eſt & ſibi Fatum.
Hæc inter ſeſe vario rumore ferebant
Vulgus iners,medio cum piſcis ab æquore victor
Emerſit, diſcum referens inſigne Trophæi.
Vix conſpectus aquis aſſurgere, lætus ad aſtra
Ilicet exoritur clamor, victorque vocatur
Piſcis:io victor geminatur terque, quaterque:
Lætitiæque timor concedit: & ordine verſo,
Omnia plauſus habet, plauſu ſonat omnis ovantum
Turba virùm,& læto plaudit clamore Theatrum.
Qualiter incertus vulgi cùm rumor ad aures
Eventu belli trepidas pervenit, & ipſos
Non æquo ſub Marte canit viciſſe Gelonos.
Turbati nutant animi, pallentiaque ora
Confeſtim vanus timor occupat. aſt ubi certus
Nuncius ad Patres venit,fuſoſque pudenda
Narrat cæde Scythas, poſitis & Jazygas armis
Per-

Permiſiſſe duci, pacemque oraſſe Latinos,
Actutum pulsà acclamant formidine gentes
Victorem, feſtiſque laceſſunt aëra bombis,
Atque inſperato replentur mœnia plauſu.
Unus at Ocyrhoë genitus tot munera plebis
Læta inter, plauſuſque ducum pleno ore faventum,
Conſtitit attonito ſimilis, nec murmura ovantum,
Nec quicquam magni curat ſimulacra triumphi.
Ceu quis, totus ubi defecit ſpiritus, aut cùm
Infami eximitur laqueo periturus, & in ſe
Servatus redit, attonitus vix lumina torquet:
Vixque ſuis trepidans inſiſtit cruribus; & vix
Ora movet ſtupefacta, metuque exterrita multo.
Hinc Regem tremefactus adit; cui talia: Diſcus
Hic ille obſequii tibi teſtis: At ò mihi quantum
Hoc ſtetit obſequium, laudiſque incenſa cupido.
Si vivo: fateor, veſtro, Dij, munere vivo,
Ex Acheronte pii, qui me rapuiſtis: & ultra
Nil dedit. At mira captus novitate Tyrannus,
Hortatur fari quæ ſint, quæ gurgite in alto
Vidiſſet portenta, feriſque horrenda Charybdis
Queis incincta minas intenderit. Incipit ille.
Admiranda quidem tibi, Rex, miracula rerum
Narrabo, trepido quanquam vix ore profari
Multa queam: nam totus adhuc præcordia circum
Purpureus terrore coit mihi ſanguis, & omnes
Horreſcunt cervice comæ, & vox faucibus hæret.
Ut fluctus ſubii, Siculo de littore vidi
Spumoſum rapidis venientem fluctibus amnem.
Ut vidi, ut perii, ut me citus abſtulit amnis.
Ilicet abreptus medio torrente ſub altam,
Incurvamque feror rupem, quà concava ſubter
Horrendum gremio patet antrum: plurima & antrum
Perfundit cæco prorumpens unda meatu.
Hic dea ſæva lupis, canibuſque incincta marinis,
Conſidit vivo in ſaxo: ſpumantia propter
Æquora vorticibus centum irrequieta recurſant.
Si vultum ſpectes, niveis ſi pectora mammis,
Si læves humeros, non deſpicienda decoro
Aſpectu Virgo eſt; dirum, ſi cætera monſtrum.

Un-

Undique ſed rupem dextra, levaque tenentes
Immenſos vidi Polypos,nova monſtra Profundi,
Ingenteſque latrare Canes. proh Numina! quantus
Hic me me timor invaſit,cum tendere chelas
Hinc inde immanes,avidoque dehiſcere rictu,
Horreſco referens,proſpexi. vix calor hæſit
Oſſibus,& ſubito poteram periiſſe,benigni
Ni me tunc Superi ſervaſſent. vertere ſed quà
Me tutò poſſem, ſuperaſque evadere ad auras
Haud noram:hàc illac,trepido per concava curſu
Ibam,forte viam ſi Sors, aut Fata dediſſent.
Cum rediens maris æſtus (& hæc tum prima ſalutis
Affulſit mihi ſpes)vada trans concluſa reflexo
Eduxit torrente, marique immiſit aperto.
Egreſſus caſus omnes evaſeram, & alto
Tendebam Cœlo victor, cum vortice in ipſo
Candentem celeri gyro ſe voluere diſcum
Aſpicio,me laudis amor pervaſit: ibi omnis
Immemor,heu!caſus rerum, oblituſque pericli,
Atque mei (ſtimulis furor hic mortalia corda
Proh quantis violentus agit) ventō ocyus ipſo
Invitus rapior; favitque ingentibus auſis
Fortuna, è medio ſublegi gurgite peluim.
Aſt iterum in præceps jam me violentus agebat
Immiſſis novus æſtus aquis, cum Numina ſupplex
Qua poteram voce appello,niſuque valenti
Currenti obluctor pelago, & me lucis in auras
Emitto. Dis vota piis nunc pronus ad aram
Perſolvam,ac poſti figam hunc pro munere diſcum.
At non expletus tanta novitate Tyrannus,
Et majora putans ſe poſſe occulta ſub alto
Noſſe mari, famulos aliam deducere pelvim
Argento è ſolido grandem jubet: haud mora magnum
Adducunt cratera. viro mox talia fatur
Rex Siculus:Tentanda tibi nova gloria palmæ,
Cunctaque Scyllęo ſunt exploranda ſub antro.
Si tantum favere,dabunt nunc Fata ſecundò
Fortunam,atque viam rapidi per vorticis æſtum.
Hæc ubi dicta, mari pateram projecit.& ille
Sic contra:Non iſta quidem,Rex magne, jubeto.

Nec faciam: Sat erit ſemel evaſiſſe periclum:
Nam bene Divorum non utitur ille favore,
Oblitus qui prima, novo temerarius auſo
Se fidens Fatis in aperta pericula mittit.
Contra Rex urgere virum, dictiſque precari,
Ut bene Divorum conceſſæ fidere ſorti
Audeat; Audaces, quorum fiducia magna eſt,
Conciliant, dum poſſe putant, ſibi Numina: quique
Non audent, poſitâ malè ſpe, victique timore,
Aut non poſſe putare Deos, aut nolle videntur:
Addit, & id tandem ſeſe jam velle fatetur.
His ſatus Ocyrhoe verbis non motus, iniquo
Attamen imperio, precibuſque inſtante Tyranno,
Cogitur invitus non æqua faceſſere juſſa.
Oranti quanquam res non parere Tyranno
Difficilis, cui jura preces, ratioque voluntas
Ipſa eſt, immotumque manet quodcunque jubetur.
Ergo amens animi, Fatoque impulſus acerbo
(Raro hominum rerum Fato prudentia major)
In freta prorumpit. miſer, ah! non lucis in auram
Promeruit rediiſſe: mari tumulatus in imo eſt.

F I N I S.



Ht.us Vincent Sc.

HALIEUTICORUM

LIBER II.

PRotinus undoſi leges, & fœdera regni
Exequar: incœptum mecum percurre laborem,
CARDENIDE, miranda tibi ſpectacula rerum,
Udaque cæruleæ gentis connubia, & ignes,
Atque odia, atque iras, & ſpumea prælia dicam.
Qui primus vaſti diſcordia ſemina Mundi,
Diverſaſque uno conjunxit fœdere partes,
Ille Deùm regnator Amor, qui ſingula ſacro
Strinxit amicitiæ nexu primordia rerum:
Diviſitque informe Chaos, litemque diremit
Æternam: cæco qua carcere mixta viciſſim
Frigida cum calidis certabant, humida ſiccis:
Perpetuumque novo firmavit lumine fœdus.
Ille & pugnantes diſcordi numine Divos
Conciliat, dulcemque ferit ſuper æthera pacem:
Et pacem terris largitur, & horrida pulſat
Bella hominum, jungitque animos, & pectora dura,
Hic volucres, hic bruta nigris errantia ſylvis,
Et pecudes, ſociatque boves, armentaque equorum.
Omnia nectit Amor, vincliſque tenacibus arctat:
Mortaleſque potens inter, gentemque Deorum eſt.
At miranda quidem dulcis ſunt fœdera amoris,
Quæ muti ſervant piſces, turbæque natantum.
Certa fides thalami, ſunt & connubia curæ:
Et prolis ſtudium, & ſervandæ induſtria gentis:
Acribus & ſtimulis agitantur: & ignea in undis
Pectora zelus habet, durus Deus: & fera miſcet
Prælia, & ingentes animorum ſuſcitat iras.
Singula, quæ noſtro jam nunc percurrere verſu

Amoris nexu omnia copulari.

Aggrediar: nec vanus erit labor iſte canenti,
Nec tibi, piſcator; nanque hoc comprendere prædam,
Inque ſuo poteris piſces diſperdere amore.
Cæruleæ quamvis omnes commercia gentes
Læta ineant, nexuque alacres jungantur amico:
Sunt tamen, ingenti ſtudio quas prolis habendæ
Acres in piſcibus amoris ſtimuli.
Fortius extimulat, vireſque valentior addit
Ignea vis: Muræna velut, Cephalique petulci,
Et Scarus, & Polypus, atque ardens floribus 1 Euops
Non ſecus inſano Galei torquentur ab æſtu,
Ac Ziphiæ, Thynnique: tremor ceu magnus equorum
Corpora pertentat, notas cum detulit auras
Improviſus odor: ſic & tremor omnia verſat
Membra Canum, totoque agitat ſub pectore flammas,
Cum noti vultus, Verque excitat oſſibus ignem.
Acrius eſt 2 Merulũ ſacer ardor: & unica Nympha
Meruli ardor, & ſtudium in conjuges.
Non ſatis eſt olli: plures uxorius optat.
Per ſcopulos, per ſaxa, tenet quæ plurima conjux,
Aſſiduè multo ſuccenſus obambulat œſtro:
Nec potis eſt animo dulces avertere curas.
Hunc modo perluſtrat ſcopulum, modo fertur ad illũ,
Dulcia ubi charæ poſuere cubilia ſponſæ.
Non illi victus cura eſt, requieſque labori
Nulla, ſed immenſo ſuſpirans deperit æſtu.
Decolor ut nigrà Cœlum ferrugine Veſper
Inficit, & primo labuntur ſydera motu,
Solicitus multà pro conjuge circuit æquor,
Et glaucos carpit frutices, muſcumque virentem,
Devectatque domum, & tota vix nocte quieſcit,
Verùm cum gravidæ fœtus deponere matres
Incipiunt, uterique gravi ſub mole laborant:
Tunc ille inſueto pectus perculſus amore
Anxius accurrit, thalamiſque jugalibus adſtat
Pervigil, & trepidus nunc hanc, nunc viſit & illam:
Cum-

1 Anthias, ſic dictus ab oculorum pulchritudine, floribuſque, quos æmulatur. 2 Oppianus Merulam, & Turdum ejuſdem generis facit, Merulam marem, fœminam verò Turdum (uterque vulgò noſtratium quemadmodum & Turdus avis, appellatur *Malvizzo*) idque nonnullos ipſa formæ ſimilitudo perſuaſit; ob quam horum piſcium nomina facile permutantur. alii duas ſpecies faciunt, quod mihi vero ſimilius videtur.

Cumque dolente dolet miſer,& pariente laborat.
Hanc Medos vitam fama eſt, molleſque Sabæos,
Et Perſas coluiſſe, ſagittiferoſque Gelonos,
Quique Indum,Gangemque bibunt: quibus aurea tædã
Non unam Venus accendit,nec pronuba Juno.
Sed male concordes urit ſæpè æmulus ardor.
At verò thalamum ſervat 1 Scorpæna pudicum,
Atque uni conjuncta viro,ſpe prolis habendæ,
Legitimum fovet amplexum, caſtoſque Hymenæos.
Non hic prætercam, quæ paſſim credita vulgò
Fama refert ſerpente ſuper,cui cærula nubit
Muræna:& ſiccis Hymen celebratur arenis.
Mira fides facti; ſed Quæ diſcordia tantum
Fortis uti non nectat Amor? (quis credere poſſit?)
Non tamen optatos poſcit per mutua nexus,
Quam lethale prius deponat caute venenum,
Uſque adeo ſincera fides debetur amanti:
Et ſi verus amor, nullum eſt in amante venenum.
Ergo ubi tempus adeſt tædas celebrare jugales,
Arcanis coluber ſtimulis volat actus ab umbris
Litus in undoſum : totumque è pectore virus
Ore vomens,ſaxo bilem concredit amaram:
Hinc caput attollit quatiens & ſibila colla,
Eque ſuo Nympham tecto vocat.ilicet illa,
Ut feriit vox nota,& amicus ſibilus aurem,
Exilit in litus vitreis è fluctibus, & ſe
Vibrat in amplexus,& lubrica circuit anguem.
Mox hæc in pelagus gravis inſilit: ille repoſtum
In ſaxum repens ſe devehit, atque venenum
Ebibit,& lucos rediens inviſit opacos.
Aſt illud mirum eſt, virus ſi forte viator
Abſtulit,aut ſiccà ignarus pede preſſit arenà,
Amiſsà perit infelix tunc vipera bile.
Scilicet ingenium cui primùm ſæva malignum,
Et virus natura dedit,fraudemque nocendi,
Haud ſinè nativo poterit durare veneno.

Scorpænæ pudicitia. D.Ambroſ.

Vipera, & Murænæ cõjugium. Orus Apol. lo *in Hiero.* *Ælianus, aliique.*

C 2 Hinc

1 Scorpius,& Scorpæna ſint ne ejuſdem ſpeciei,dubitat Athenæus, ſed differre, ut & ſucco,coloreque,cenſent noſtri, quibus ſuffragatur Ariſt.Oppianus, Plinius; quare fallitur Euſtathius, qui ſexu tantum differre arbitratur.

Raja, Squatinæq; permixtio; ex qua Rhinobatos. Ariſtoteles.

Hinc & digreſſus, Rajæ, Squatinæque furores,
Et vetitos dicam thalamos, prolemque biformem.
Interdum Raja, ut perhibent, maleſanus adulter,
Alterius thalamos, inconceſſoſque Hymenæos
Affectat generis: ſtimulis & agentibus ipſis,
In Squatinam ruit, & nullà vi ſponte volentem
Supprimit: hinc proles educitur illa biformis:
Rhinobaton [1] docti quondam dixere Pelaſgi.
Diverſum quæ mixta refert genus: ora ſupernè,
Atque humeros Rajæ ſimilis, pellemque, coloremque:
At verò in reliquis Squatinæ par omnia membris.

Quare in Libya variæ monſtrorum formæ. Plinius.

Non aliter Libyà in vaſtà, quà corniger Ammon
Regna tenet ſiccis ſitientia ſemper arenis,
Et Meroës deſerta jacent, ſaltuſque [2] Syenes,
Cùm ſtimulante ſiti ſub ſtagna, & flumina rara
Convenere feræ, Tigreſque, Urſique rapaces,
Pardalis, atque Leæna, venenatique Ceraſtæ;
Plurima per denſas nutrit quas Africa ſylvas.
Hìc ubi jam rivos potarunt gutture anhelo,
Permixtim rabie impulſæ, cæcoque furore
Miſcentur, variumque genus non debita poſcit.
Hinc illæ inſueta generantur imagine formæ
Monſtrorum, viſu turpes, rictuque tremendæ.

Sed non unus amor, non piſcibus una medullas
Eſt flamma, aut generis nativi ſola cupido.

Varia Piſcium ſtudia.

Caprarum inſano Sargi capiuntur amore,
Et paſtoris amant velamina: Palladis ardet
Florentem Polypus oleam: ſpumoſa per alta
Quæ fluitant fragmenta ratum, quas ira procellæ
Diſperſit violenta, marique immerſit aquoſo,
Hippuri affectant alacres, circumque reſidunt:
Et lætos celebrant ludos, nectuntque choreas.
Quique comes rapidis it puppibus, atque nitentes
Inſequitur ſpumas, tractoſque per æquora ſulcos,
Lætus arundineà geſtit Pompilus in umbrà.
Veſparum illecebris [3] Mænæ captantur: & udos

1 Rariſsimus piſcis eſt, cumque Squatina confunditur: *Cetola*, quaſi cithara, noſtri vocant: Græci verò hujus temporis Rhinon. 2 Vide li. VII. Naut- 3 Noſtri piſcatores *Mene* etiam vocant.

Non ſpernũt Thynni 1 Cepphos, quibus humida præ-
Nutrimenta; leves illi dum pone ſequuntur (bent
Prædantes ipſos, piſceſque impunè trahentes.
Salmones Acipenſer amat: cœtuque frequenti
Salmones illum ſectantur: ovantia propter
Ceu glomerata ſuum procedunt agmina regem.
Sunt quos delectant numeris animata canoris
Carmina, vocaleſque fides, ſonituſque metalli.
Utraque 2 Thriſſa velut, currit quæ cærula ſalſa,
Quæque colit dulces rivos, & amœna fluenta.
Idcirco in medio piſcantes flumine 3 nolam
Suſpendunt, ſtrepituque vocant ad retia Thriſſas.
Et gaudent Thrichides tinnitibus: eſt & opimis
Murænis etiam, ut perhibent, aurita voluptas.
Argolicis 4 Galeota modis mulcetur: & ipſe
Ad cantum niveus vitreo ſalit æquore Delphin.
Aſt alii reddunt vocali è gutture voces,
Caſtorides 5 veluti, quæque alta volucris Hirundo
Summa ſecat, Rhodiique rubens Scarus incola ponti,
Atq; Lyræ atque Chromis, 6 Capriq; & flumineus 7 Sus,
Mus 8 quoque grunnitus, Acheloius edit: & olli,
Sit licet exiguus, vis eſt ſub dentibus ingens:
Queis audax telis, & duro tergore fidens,
Bella inferre viris, & magnis piſcibus audet.
At non ſquamigerùm mutum genus edere voces
Crediderim veras; quia cuncta ſonantia deſunt
Inſtrumenta: velut pulmo, gutturque repandum,
Et quæ vocales arteria devehit auras.
At voci ſimiles creduntur fingere vulgò
Alarum ſtridore ſonos: ſeu plurimus ipſà
Scilicet incluſus teritur dum ſpiritus alvo,
Colliſus latè reboat vocalis ad auras.
Non tamen Oceani prolem, Thetidiſque marinæ,

Qui piſces cantu, ſonoque delectentur.

Qui vocales.

Non tamen veras reddunt voces, & quare.

Cur vocales dicãtur.

1 Aves aquaticæ, è lutrarum genere: quidam Fulicas interpretantur. 2 *Aloſa*, & marina, & flu: 3 Campanum ęs, ſeu tintinnabulũ, à Nola Vrbe, ubi primum inventum. 4 Sic etiam appellatur Ziphias, qui latinè Gladius eſt. 5 Caſtor animal amphibium quadrupes, dictus etiam canis Ponticus; Italis *Bivaro* Gallis *Biſre*, & *Brieve*. 6 Aper, 7 Aper fluvia: 8 Aper Acheloi, *Peſce Ratto*, & *Porcello*.

Nereidas, & Sirenes vocales eſſe

Semiferumque 1 genus Nerei vaga cærula cantu
Mulcere, & blandè numeris reſonare negandum eſt.
Nam Surrentino nuper ſub litore vidi
Cantantes Pelagi Divas, dum lucida Phœbe
Fulgeret tremuli pacata per æquora ponti.
Cantu quo rupes longè pulſata ſonabat,
Muſcoſæque levi ſurgebant murmure cautes:
Atque ipſi pariter ſaliebant gurgite piſces.
Audiit intonſo proſpectans colle Minervas
Altaque 2 Telebois, juſſitque ediſcere nautas.
Quis novus, ò Muſæ, cantanti ſibilus aurem
Perculit? an Zephyrus ſubmurmurat? anne canoræ
Sub paribus repetita modis dant carmina Nymphæ?
Haud ignara quidem Vatis mens fallitur. Ipſæ
Ægæi procul è fluctu me dulce canentes
Syrenes revocant 3 Acheloides. Eſt nemus altum
Gythæi 4 propter litus, quà murmure rauco
E 5 Chronio lapſus ſummo ſinuoſus oberrat
Eurotas 6, pictàque intexit jaſpide ripas,
Hic olim cœtus inter Diana ſororum
Virgineos de more choros agitabat in umbris:
Quam circum denſo glomeratæ Naiades orbe
Inſignes arcu errabant, nitidaque pharetrà:
Perque humeros niveæ diffuſo crine Napææ
Centum ibant, Dryadeſque, & Oreades: inter & illas
Syrenes comites aderant, cantuque beato
Implebant latè nemus omne, & ſydera Cœli.
Forte ex adverſo 7 Cranaës de litore Glauci,
Phorcique adſtabant, & amicam rupibus umbram
Carpebant, nullo armentis cuſtode relictis:
Qui ſenſim nimià capti dulcedine cantus,
In ſylvoſa citi contendunt litora: Nymphas
Hic ubi proſpiciunt, inſano protinus igne
Correpti, fraudem meditantur: & inter opacas
Se condunt rupes: ubi denſis plurima ſylvis

Sirenum metamorphoſis.

Op-

1 Nereidum, ac Sirenum Hiſtoriam lege apud Alexandrum ab Alexandro lib. 3. cap. 8. & Nierembergium hiſt, Natur. lib. 5. ca. 13. 2 Capreæ Telebois olim habitatæ. 3 Quia Acheloo, & Terpſychore genitæ perhibentur. 4 Oppidum Laconiæ, *Colochina* 5 Mons Peloponneſi *Crevenos.* 6 *Baſilipotamo.* 7 Inſula contra Gythæum.

Opportuna dolis florebat cærula myrtus.
Jam ludo defeſſa nemus Diana repoſtum
Naiadum, Dryadumque choro ſtipata petebat;
Apricos verò colles, & litora amantes,
Eurotæ celeres ibant Syrenes ad ora.
Huc ubi trans ſaltus Nymphæ venere, latentes
Aſpexere Deos; ſubita formidine captæ,
Janque referre pedem, & nigris ſe condere lucis,
Ac celeri ardebant ſociis ſe reddere greſſu.
Verùm cærulei cum Dii, nil fraudis ineſſe:
Sed tantum ſe velle Deas audire canentes
Dixere: & voces laudare, & mollia verba,
Ac riſu lenire animum cœpere petulco,
Amiſſum tandem miſeræ doluere pudorem.
Sed poſtquam ſcelus è vultu Diana pudendum
Caſta recognovit (ſceleris certiſſimus index
Ipſe ſui vultus: taceas licet, ora loquuntur)
Juſta ardens irà pro virginitatis honore
Amiſſo, monitiſque ſuis, & numine ſpreto-
(Hos etenim monitus dederat; ne litora, neve
Apricos peterent colles, aut fluminis ora;
Et nunquam æquoreis auderent fidere Divis.)
Pube tenus jubet eſſe feras, & crura, pedeſque
In duplicem vertit caudam, Glauciſque marinis
Aſſimilat Divas, redditque informia monſtra.
Diſcite virgineum moniti ſervare pudorem.
Illæ nequicquam lacrymis, precibuſque Dianam
Poſcentes veniam: nec tantum ferre valentes
Dedecus, in medium ſe demiſere profundum.
Scilicet ingenuis quocunque occumbere Fato
Præſtat, quam turpem per turpia ducere vitam.
Auxilio venere Deæ Nereides, & quæ
Eurotæ fluctus Nymphæ tenuere beati:
Affuit & Tethys, caſumque miſerta Dearum,
Æquoris eſſe dedit Divas: Nereja qualis
Cymmodoce, Galatea, Thaliaque, Phyllodoceque,
Pectore quæ niveo ſpumantem Dorida ſulcant:
Et dulci placare Deos modulamine, & ipſos
Auritos etiam piſces, & cærula monſtra.
Tu cave ne cantu capiaris, & ore doloſo:

Nanque unum hoc illis ſolamen,& unà voluptas
Reſtat adhuc,blando nimirum fallere cantu
Incautos Nerei currentes æquora nautas .

Piſcium induſtria in alēda, tuendaq; prole.

Inſuper undoſæ gentis non prolis alendæ
Cura levis.Cæli cùm primùm emiſſa ſub auras
Devenere,fovent extenſis pignora palmis:
Et per ſpumoſos ſe circum ludere campos,
Cæruleiſque innare vadis, curſuſque per altum,
Obliquare docent: teneriſque alimenta miniſtrant.
Hoſtiles arcent incurſus,ſeque parentes
Obiectant, proprioque tuentur corpore natos.

Galei, Glauci, & Canes partus intra ſe condunt Ariſt.

At Galei, Glaucique,timor cùm proximus urget,
Inſultantque feræ jam dentibus, ore tenellos
Accipiunt fœtus, tutaque in fauce recondunt.
Sed pietas miranda Canum: de gutture in ipſum
Immittunt uterum, medioque in viſcere condunt,
Deſcendunt illi faciles,iterumque recurrunt,
Quò prius emiſſi Solem videre ſupernum,
Perfugiumque petunt vitæ,vita unde profecta eſt.
Verùm cùm piſces jam diſceſſere feroces,
Atque animos pulſa capiunt formidine matres,
Lætæ iterùm pariunt ſua pignora,ſeque timore
Exonerant,agileſque ſecant ſalis humida regna,
Feſtivo matrum luſu poſt terga ſequuntur:
Et rurſus gaudent conſpecto lumine nati .

Thocæ ſolertia. Oppianus .

Maxima ſolicitos curandæ induſtria prolis
Exercet Phocas: medio non æquore fœtus,
Sed ſiccà pariunt Tellure:caviſque ſub antris
Diffuſos circùm diſtenta per ubera lactant:
E mammis niveum quoniam lac effluit . ore
Certatim catuli potant, luduntque petulci.
At poſt biſſenos revolutos ordine Soles,
Roſcida cum nitidis ſurgens Aurora quadrigis
Contexit terram radiis,Cœlumque coruſcis,
Spumea paulatim fœtus ad litora portant ,
Et crurum tenus aſpergi gaudentque, ſinuntque.
Sæpius id peragunt, quò tandem nare periti
Cæruleas habiles percurrant Tethyos undas .
Ac velut externis gnatum connixa ſub oris,
In patriam longo rediens poſt tempore mater,
Oſten-

Oſtendit puero genus unde, & nomina ducat,
Antiquoſque Lares,& avitæ inſignia gentis:
Fortunamque domus dicit,ritusque parentum.
Sic teneros Phocæ vitulos in ſalſa reportant
Æquora,nativoſque Lares, & vitrea monſtrant
Tecta domus,tremuloque undantia marmora fluctu:
Atque vias pelagi varias,cæcoſque meatus,
Diverſumque docent populum, & genus omne natãtũ.
Ingenium mirum Salmonibus indidit ipſe
Juppiter, & partu ſolertes fecit habendo.
Aurea ſtellati cùm Sol palearia Tauri
Occuluit,lætæ florent quo tempore ſylvæ,
Pulcher & apricis vernat proſpectus in agris,
Ut primùm Oceano fluvios petiere relicto,
Prima illis eſt cura, locum captare repoſtum,
Mollis ubi ſabulo, rapiduſque revolvitur amnis:
Hic altas de more ſcrobes, quibus ova reponant,
Effodiunt:quæ rore ſuo mas irrigat ova.
Inde tegunt nidos, & muſto vimine firmant.
Egregia ſimul arte latus tutantur utrunque
Aggeribus circùm impoſitis, atque arbore vallant:
Ne fortè arripiant devexo flumine fontes.
At quæ Solſtitio mandantur plurima nidis
Ova,vel Autumno pingui, cum mitia paſſim
Poma jacent,gravibuſque gemit vindemia prælis;
Exacto jam, Vere novo,ſe tempore rumpunt:
At teneros liquido catulos dant ludere rivo.
Ipſa etiam,ut perhibent, è piſcibus uda marinis
Lentiſco è tenui cunas,muſcoque virenti
Compingit medio Phycis paritura profundo.
Salpaque litoribus ponit viliſſima nidos,
Et tempeſtates contra,fluctuſque tuetur,
Aut algâ è viridi,ſive aggere mollis arenæ.
At nitidos inter lapides, ſcopuloſaque propter
Litora connixus deponit Gobius ova.
Quæ ſubeunt,miranda magis:ſinè ſeminis hauſtu
Nonnulli ex ſe concipiunt:ceù Phroxinus auro
Effulgens nitido, & felici ſumine dives,

Salmonum ingenium, & quo tẽpore nidos parituri faciant: Geſnerus.

Qui ex ſe concipiant ex aliorum plasitis.

Per-

Perdixque [1], [2] Channæque,& purpurei Erythini,
Hæc multis menti ſedit ſententia,at ipſe
Naturam,rerumque nova obſervata ſecutus,
Averſum maribus,ventoque afflante putarim

Authoris opinio.

Fœmineum potare genus primordia fœtus.
Ceu traduntur equæ,cum perfurit ignis, Iberæ
Converſæ in Zephyrum genitales flamine rores
Accipere, extemploque graves turgeſcere vento.

Aphyæ ultrò proveniunt, ut Ranæ.

At vero imbelles Aphyæ non ſemine jacto
Proveniunt,lætæ nec lactant ubera matris:
Sed ſpumante mari, pluviiſque cadentibus,ultro
Seſe vitales emittunt lucis in auras.
Quales,Nola,tuos imber cum plenus in agros
Decidit Æſtate in mediâ, de pulvere natæ
Aſſurgunt madido, crocitantque per herbida ranæ.
Cæruleo interdum è limo, putrique palude
Sponte ſua veniunt: idcircò cærula nantes
Lenta ſecant agiles, pontoque licentius errant.

Aphyarum prudentia, Ælianus.

At mira eſt Aphyis prudentia: turbidus inſtat
Cum Notus,& nigri contexunt aëra nimbi,
In tranſverſa vagæ ne fortè ferantur ab æſtu,
Perfugium ſub caute petunt,ſaxoque repoſto,
Inque latebroſi ſe condunt muricis antro.
Aſt Aphyis [3] delatus honor. Janque aurea Vatem
Invitat,nutuque favet Lucina benigno.

Quoties in anno ſaxatiliũ quiſq; pariat. Ari.

Sit quanquam fœcunda maris gens ſquamea, certas
Conceſſit Natura vices,& tempora,partus
Quiſque ſuos,Cœli ſuperis quibus inferat auris.
Qui ſcopulos,& ſaxa tenent viridiſſima muſco,
Bis anno gaudent felices cernere fœtus:
Cyaneo velut ore Scarus, Turduſque ſmaragdo
Concolor, & ſocios inter velocior omnes:

Rapto-

1 Maris perdix ob ſucci ſuavitatem,ſalubritatemque Solea dicta eſt, hic verò Ariſt. de Perdice, non verò Solea loquitur. 2 Græcis, quæ Lat. Hiatula. 3 Alluſum ad proverbium,Aphyarum honos: dicitur quoties humilibus,exiguus licet,ſuus contingit honos, hinc & illud aliud: Aphyæ honos oleum. Aphyas autem è ſpuma naſci cum Oppiano conſentit Aldrovandus,etſi reclamet Ariſt. argumentum verò eſt; quia quolibet anni tempore reperiãtur,ex Aphyis quæ albæ ſunt Cobites dicuntur,teneriores, & exoſses: & nos has *Cicinielli*, Ligures *Bianchetti:* reliquas verò cum cæteris piſciculis *Fragaglie* dicimus.

Raptoreſque Lupi, Percęque. At Scorpius alvo
Dat quater è tumida fœcundo ſemine natos,
Ante vagus totum quam Sol luſtraverit orbem.
Terque utero Coracinus habet: ter nititur: & ter
Purpureus ſupplex Lucinam Mullus in anno
Invocat. hinc Grajo Trigle cognomine dictus:
Sive 1 ſacer quoniam fuerit tibi, diva Triformis.
Qui primo non viva ferunt animantia niſu, *Quoties, qui ova emittunt.*
Ova ſed emittunt, longo quæ tempore pullos
Dant matura, ſemel pariunt: ceu Salpa ſub algis,
Atque inter frutices, & cautes Gobius udas.
Verum Pſittacei, veluti Soleæque, Boveſque *Quoties Plani.*
Rhombique, Rajæque, & ſæva cuſpide 2 Trigon:
Veloces Aquilæ, & Torpedinis enthea virtus,
Vix anno ſemel enixæ dant pignora. Mænæ
Exonerant ſeſe Brumà: ſed Vere laborat
Hippurus, violæque Smaris, qui concolor ardet:
Et candens Atherina; cui Lucina maligno
Affulget radio pariturae: è viſcere fœtum *Atherinæ in pariendo dolor. Ariſt.*
Non prius educit, quam molli plurima arenæ,
Uſque reluctantem pandi, ſepè affricet aluum.
Ipſi etiam virides nituntur vere Lacerti,
Salmoneſque vagi. totum ſed læta per annum
Fert prolem Muræna. Polo cum Cypridis aſtrum
Præfulſit medio, genitalia ſemina Scombrus
Accipit: æſtifero Cancri reddenda ſub aſtro:
Tempore quo dives progignit Lucius, & quo
Deponunt faciles 3 Erythini pondera ab alvo,
Fœcundum ſemper ponti genus, ubera pingui
Ova ferunt utero, ſparſimque per æquora pubem
Innumeram lęti fundunt; ſed ſtagna, lacuſque
Quino implent partu, & numeroſa prole Cyprini.
Dum nitidis claram ſtellis Puer aureus urnam
Verſat, & ambroſio perfundit ſydera rore,
Accendunt Polypi tædas ſub caute jugales. *Quo Polypi tempore pariunt; ut que ovis incubent.*
At verò ut raris effulſerit ignibus Helles
Portitor, & toto perquirit vellera Cœlo,
Ova

1 Mullus Dianæ Hecati dicatus à veteribus fuit. Iovius. 2 Eadem ac Paſtinaca, cujus radius venenatus. 3 Appulis *Lutrino.*

Ova racematim nituntur pinguia centum:
Quæ,gallina velut,poſtquam, mirabile dictu,
Quinquaginta dies amplexu fœmina fovit,
Multipedes excuſa mari dant plurima gentes.

Ut inter partus dolores ſæpe pereant.

At quia difficilè mittuntur pignora, acerbo
Correpti interdum Polypi periere dolore:
Atque infelices lucem flevere ſupremam,
Edere dum ſobolem conati lucis in auram.

Sepiæ,& Loliginis fætura,& ubi ova exponant.

Tempore non alio progignit Sepia , Soles
Terquinos tamen illa ſuis ſuperincubat ovis,
At verò ex illis redduntur ſingula tantum
Corpora,quot pariter reddunt Loliginis ova.
Aſt hæc in medio parit æquore: litus at illa
Saxorum connixa tenet,quà plurima circum
Alga viret,fruticeſque udi,& fluvialis arundo.
Idcircò virides piſcator in æquora faſces
Projicit: inque illis cum nidos Sepia fixit,
Extrahit in ſiccum,& felicia ſubripit ova.
At piſcis quanquam, tamen album novit, & atrum
Sepia,nonnunquam fraudem declinat iniquam.

Leporis itē.

Inque utero fert ova ſuo peregrina 1 Lagois,
Quæ Lepus eſt noſtris, quo non feritate veneni
Neptuni turbat vada ſalſa nocentior alter.
Imbellis tamen eſt: primùm natalibus undis
Ut crevit,trepidus ſe 2 Tevthidos abdit in antro,
Ex illa veluti genitus:non hoſpita Teuthis
Reſpuit,& propria nutrit cum prole Lagoum.

Quo tempore Locuſtæ, cruſtatique alii pariūt

Aprico roſeæ copulantur Vere Locuſtæ;
Dant partus Æſtate:riget dum frigore Bruma,
Aſtacus 3 amplexum ſub caute requirit odoras
Ova ſed,Arcturo primùm ſurgente,recudit.
Non alio ruſi quam verno tempore Cancri
Lucinam,Squillæque vocant, fuſcique Paguri,

Et

1 Plinius offam informem vocat,nobis eſt *Fongo marino* à materiæ fungi ſimillima.Gallis eſt *Pota du mer* aliis *Imbriago*, Hiſp. *Lebre de la mar*,aliis eſt Pulmo Marinus. 2 Sic Græcè,quæ latinis Loligo eſt.

3 Italis *Gammaro* Venetis tamen *Aſtaſe* antiquo nomine, ut vocāt Adriaci maris accolæ *Aſtaco*,Hiſp. *Camaròn*, Gallis *Ligumbault*, *Langrout*,& *Eſcrevice de mer*.

Et magna hirſuti geſtantes corpora 1 Maiæ
Verum byſſiferæ venit ipſe putamine 2 Pernæ
Scyllarus 3, & ſocius manet indiviſus in illa.
  Diſce puer, Muſtela, Canes, verſutaque Vulpes, *Cur Canes ſæpe pariāt*
Et cur Carcharias, Galeùmque exercitus omnis
Sepè ſuos edant prægnanti viſcere fœtus.
Plurima paulatim circùm præcordia creſcunt
Ova, levi ſucco quæ mox concreta, ſub alvum
Singu la quæque ſuo deſcendunt ordine: & illì
Ut perfecta animam cepere, recluditur hædus
Vipereo de more, natatque per æquora vivus.
  At tu, populeæ qui laberis amne Moſellæ *Barbi ſatura. Geſnerus.*
Liberior, prolem ſub Cancro, Barbe, rubenti
Florentes inter ripas exponis, & ipſe
Viſcere ſis quanquam pingui cum major, ab atro
Attamen ora tuo defendam ſedulus ovo:
Quippè venenatum condit ſub cortice ſuccum. *Et Thymalli, ejuſque deſcriptio.*
Aſt Atheſis qui ſtagna colit piſcoſa Thymallus,
Et qui dulce thymum, vel flavum demetit aurum:
Fontis honor vitrei, & nitidus flos ille natantum,
Pæſtaniſque roſis, & floribus æmulus Hyblæ:
Quique ipſum ſpirans Actęum vincit Hymettum,
Lenæo ſpumante, furit; ſed Vere tepenti
In ripis ſobolem, & flaventibus educat undis.
  His jam digreſſus ſpatiis, dicenda canenti
Ingenium supereſt varium, moreſque natantum, *Mira piſciū ingenia, & mores,*
Quique animi, & dubiis quæ ſit ſolertia rebus.
  In primis te mira, puer, natura Draconis
Ne lateat: dextra ſi fors comprendere tentas,
Adniſus totis nunc viribus ille reſiſtit: *Et primum Draconis.*
Moliturq; fugam: ſed ſi captare ſiniſtra
Aggrediere, citus cedet, mirabile dictu.
Præterea, ſi vera canunt, cum ſanguine fibræ *Ælianus.*
Vere novo turgent, Cypriuſque exæſtuat ignis,
Piſcanti ſi fortè viro ſua ſpicula fixit,

Per-

1 Majores Cancri, noſtris *Granci Folloni*: aliis *Specchio*, Hiſp. *Chabro*, Gallis *Trainge de mer*. at Provincial. *Squinade* 2 Eadem, ac *Pinna*, ſic dicta, quia ſuillo cruri ſimilis. 3 Parvus Cancellus conchis adnatùs, noſtris *Grancitello*, Tarentinis *Caùro*, Liguribus *Erāncho*, Hiſp. *Granceio*, Gallis *Bernard*, & *Bive Cambe*.

Gillius. Perſimiles ipſo confeſtim ex vulnere nati,
Aſſurgunt vivi piſces, luduntque per æquor.
Nimirum quia fœcundum quoque vulnus amãtum eſt.

Lupi aſtus, ut retibus effugiat Oppianus.

Eſt & magna Lupi ſolertia: neſcius inter
Cum labyrinthei deſcendit carceris antrum:
Nanque ferox licet ille, tamen vitare 1 Panagrum
Ingenio ſolers, multoque enititur aſtu,
Subter arat pinnis, & duro retia roſtro:

Mormyli item.

Vique viam facit, implexoque recurrit ab orbe,
Hac vafer interdum, perhibetur Mormylus arte
Subter ab effoſſo perlabi 2 Dyctia ſulco.
Mixta furore minor non eſt audacia cæci

Lupi audacia, utque ab hamo ſe liberet.

Labracis 3, inflexo pendet dum fixus ab unco.
In rabiem furit actus, & æquore ſaltat, acutum
Si forte excutiat ferrum: ſcinditque dolorem;
Et majora aperit ſibi vulnera: ſed tamen urget
Quo lacero tandem de gutture diffluat hamus,
Nam periiſſe juvat, pereat ſi liber ab hoſte.
Janque Scari dicenda ſubit prudentia: naſſam

Scari ſolertia, & ut averſus è naſſis dilabatur.

Ingreſſus, totam poſtquam conſumpſerit eſcam,
Ut cæco advertit concluſus vimine fraudem,
Et jam Fata ſibi timet anxius, inter iniquos
Non caput intrudit radios, nec fronte ſupina
Obnixus meditatur iter: ne lædat acuta
Vimen acu frontem, teneroſque exulceret ignes.
Sed crebrò maculis inſultat verbere caudæ
Averſus veniens, quo tandem liber in æquor
Diſrupto naſſæ textu, nodiſve recurrat.
Intereà propter naſſam ſecat humida ſi quis

Ut à ſociis iuvetur.

Cærula ſorte Scarus, volat ocyor, atque prehendit
Captivi caudam rictu, niſuque valenti
Luctantem inviſo retrahit de carcere captum.
Idcircò Natura Scaro, ſi credere dignum eſt,
Dicitur averſas feciſſe in tergore ſquamas.
Quin etiam ferro ſi fors Scarus incidit unco,
Auxilio ſocij properant, atque acribus atras
Den-

1, 2 Retium ſpecies, de quibus infra. 3 Labrax Græcis, qui lat. lupus.

Dentibus adrodunt ſetas, vinctumque reducunt,
Uſque adeò fraternus amor, generiſque tuendi
Extimulat pietas ipſos vel in æquore piſces.
Callida ſe curvo defendit Iulis ab hamo:
Non impunè tamen furatur ſæpius eſcam. *Iulidis calliditas.*
Imbellis, timiduſque licet Melanurus: at illi
Ingenium mirum, & Fato prudentia major,
Qua vimen cavet implexum, citus & fugit hamum. *Et Melanuri, qua cavet ab hamo.*
Nam miſerum licet uſque fames heſterna fatiget,
Non tamen oblatas audet contingere menſas:
Novit enim vafer, ut molli latet hamus in eſca,
Quin etiam tremulo ridet dum marmore Tethys, *Ælianus.*
Saxa frequens ſecurus habet, penituſque ſub imum
Deſcendit ſabulum, & piſcantis retia vitat.
Aſt ubi turbantur vada cæca, fremuntque procellæ,
Tutus adit ſpumas, & piſces gutture mandit.
At verò è linis, vel arundine callidus hamum
Pendentem ut præda Polypus videt, hic quoque multa *Mirus Polypi aſtus.*
Decipit arte: levi circum populatur opimam *Ovidius.*
Suctu eſcam, ridetque dolum piſcantis avari,
Et puer ut calamum ſuperelevat, ille reflexis
E cirris præda vacuum citus expuit uncum.
Inſuper, ut Nereus circumſtrepit, & tumet æquor
In tranſverſa ruens, ſe cirris pumice firmat, *Item ſolertia in tempeſtate.*
Grandia vel ſtringit complexu ſaxa tenaci.
At ſe Loligo, & ſcrupoſæ Sepia rupi
Applicat, & fixa promuſcide fundat arenis. *Et Loliginis & Sepiæ.*
Anchora ſpumoſo veluti ſub gurgite iacta:
Conſiſtit ſecura mari, temnitque procellas.
Sed jam velivola contectus ab æquore concha
Nautilus [1] aſſurgit viſu jucunda daturus
Fluctivagas inter ſcenas ſpectacula nautis. *Mirum Nautili ingenium.*
Ingenium mirum eſt piſcis, freta cærula, vento
Flante, ſecat, pinuſque velut cava navigat altum:
Nautilon hinc illum Graii dixere vocantes.

Cum

1 Noſtris *Moſcardino*, & *Moſcarolo*. Sunt multæ Nautili ſpecies: quidam habent concham acatii modo carinatam inflexa puppe, prora roſtrata. Præterea conchæ Veneriæ, ut Plinius tradit, etiam nautili modo navigant, de his conchis lib. VIII.

Cum Zephyri ſummas impellunt leniter undas,
Pronus ab Oceano conſurgit, concava multum
Accipiat ne teſta vadum: ſubituſque ſupino
Pectore converſus, geminas ad ſydera chelas,
Antennas velut attollit, parvoſque rudentes:
Quos inter tenuem membranam expandit: & illa,
Ceù puppis velo, venientes accipit auras:
Et canum lento fugiens trahit æquore ſulcum.
Pro curvo temone pedes demittit, & illis
Seſe per fluctus, curſumque ratemque gubernat.
Sed pacata ſilet cum Doris, & Æolus antro
Frænat in Æolio ventos, tunc crure remiſſo
Hinc illinc gemino, ceù remis dividit undas:
Eſtque ſibi navis, vectorque, idemque Magiſter.
Verum ubi jam ſcopulis aſſultat crebrius unda
Rauca ſonans, ſenſimque Notis perflata tumeſcunt
Marmora, confeſtim demittit tenuia vela,
Colligit & funes intus, clavumque reponit,
Et gravis epota reddit ſe Doride fundo.
Ceu ratis in portum ſe, dum colliſa reclamant
Saxa vadis, cœlique tonat domus alta, reducit.
Hinc ego crediderim, nec me ſententia fallit,
Qui primus ſecto compegit robore puppes
(Sive aliquis fuerit Deus ille, & credere par eſt,
Seù mortalis homo, vaſtum tranare profundum
Auſus, & ignotis commercia jungere terris)
Accepiſſe modum formandæ navis, & artem
Tollere quà malos, linumque expandere Coris,
Quaque gubernaclo potuiſſet flectere curſus.
Nam primùm è cœlo Divorum munere puppim
In medium cecidiſſe ſalum, ventiſque ſecundis
Inſuetum ſulcaſſe, viris mirantibus, æquor:
Inque novam gentes artem, atque inventa vocaſſe,
Aut veteres Graii, vel confixere Poëtæ.
Quandoquidem ſuevere Dii mortalibus artes
Bruta per, & caſus, ipſoſque aperire per uſus.
At mirum, quod fama canit de Labrace: ſumma
Egelidum quoniam tenet in cervice lapillum,
Atque Hyemem patitur duram, friguſque malignum,

Ut velo ſecundis auris naviget:

At remis tranquillo mari.

E Nautilo navigandi artem primi didicerunt.

Ut formoſa dies ſub lumine riſit aptico,
In Solem caput obvertit, friguſque tepore
Mitigat;at penitus,fuerint ſi nubila,condit
Seſe ſubter humum,Brumamque evitat iniquam,
Ut Paſſer,Soleæque,Scarique,Umbræque fugaces,
Mænæque,doctuſque pati jejunia 1 Neſtis,
Et Coraces unà nigri, &,rude vulgus, Aſelli:
Et quotquot,riget atra quibus ſub vertice gemma.
At contrà radios Anguillæ odere coruſci

Anguillæ ſibi à Sole Auſtroque cavent, frigus verò amant.

Solis,& interdum nimio periere calore:
Et pereunt Auſtro perflatæ : at frigore vitam
Dulcè fovent.placido cum ſternitur æquore Tethys ,
Aſpirantque leves Zephyri,luduntque loquaci
Murmure,tum tenues auras è gurgite perflant:
Et ſuper apparent ferventes marmore bullæ.
Quo puer indicio deprendes lubrica ſubter
Agmina cœnoſis ſtabulari in fluctibus. At quæ
Centipedæ 2 faciunt vafræ , quæ callida Vulpes,

Centipedarũ, & Vulpis ars mira qua hamum expuunt.

Mira quidem, ſed vera.truci confringere morſu
Ut fetas potuere,hamumque hauſere tenacem,
Inteſtina vomunt imo de viſcere, durum
Quo ferrum ſine cæde ſpuant: votiſque potitæ,
Confeſtim patulis ſua faucibus extra reſorbent.
Idcirco bifidus cudatur longior uncus,
Ut fera non uno pereat cruciata dolore :
Nec potis hærentem penitus pulſare ſagittam .
Perge,puer: nec te dementia nobilis Umbræ
Fallat:ut attenta primum bibit aure fragorem,

Umbræ ſtultitia. Oppianus.

Præſentitque virum,aut fatalia conſpicit arma,
Actutum fugit in ſcopulos,vel ſcrupea ſaxa,
Et caput ignavum latebris inſana recondit ,
Aut ſubter frutices,vel denſas abdit in algas :
Perfugiumque putat certum tenuiſſe:nec ultra
Piſcantis timet arma: cavo quia murice credit
Se penitus totam,glauciſque latere ſub algis .
Qualis ut immanem properare à fronte Leonem

1 Mugil: ſic dictus,quia ſemper jejuno eſt ventre. 2 Scolopendræ, ſic dictæ à multitudine pedum,quj verò pedes vocantur , ſunt appendices, quibus tanquam remis corpus impellunt, Noſtratibus *Centopiede*.

Sylveſtris vidit bos eminus; inter opaca
Luſtra caput fugiens, vel cæcas occulit umbras.
Sic tectà cervice, putat celarier omne
Corpus, & incurſum fulvi vitare Leonis.
Interea nemorum rex advolat: inque patentem
Irrumpit caudam, laceratque immanior ungue.
Sic pariter ſola ſcopulis cervice latentem
Vel palma, puer, accipies è caute Sciænam.
Sic ſtolidus capitur Strutio, ſic Phaſidis ales,
Dum ſepes inter caput, atque arbuſta reponunt.

Sudis ſolertia.

Aſt inimica Sudis ſi retia forte ſubivit,
Undique lethiferum percurrit ſedula caſſem:
Si quà per maculas via latior, inſpicit, & quà
Ruptus hiat caſſis: viſoque, fugacia dorſa
Intrudens vi per maculas evadit in æquor.
Quam ſociæ retrò mox, quà via facta, ſequuntur.

Item Murana,

Non aliter fati ſortem Muræna repellit;
Anguſtos adigens per textus lubrica terga,
Serpentum in morem prolabitur. haud ſecus atro
Ipſa fugam molitur Acus de carcere, cum ſe

Et Acus, qua è maculis dilabuntur, idē author.

Incluſam vidit Verùm quis nam ille ſupinus
Lina ſecat radio, fixumque intercipit hamum?
Anthias, haud fallor, qui quantum poſſit acutà,
Quæ ſurgit dorſo, ſpina, non immemor, illam
Cum cadit in ferrum, obverſo de corpore tollit,

Anthias lineam, Et lina rumpit.

Et gladio veluti filum præcidit equinum:
Evaditque alacer. Nonnunquam litore in ipſo
Captivus fertur lacrymis depoſcere vitam.
Interdum velut infames ſi forte latrones

Plinius.

Proſpexit, retro confeſtim tuta viator
In loca contendit fugiens: ſic retibus ille
Incluſum molitur iter, ſaltuque frequenti
Inſultat maculis, & lina tenacia rumpit.

Nec te multa, puer, teneat fiducia, lætas
Viſcere Murænas dum perſcrutaris opimo:

Murana audacia, & vis.

Maxima nanque illis audacia. ſæpè cruentis
Piſcantes furioſa petit, ceditque ſagittis:
Eque rati trahit in fluctus, mergitque profundo.
Magna quidem, ſed magna feram facit ira potentem.
Nonnunquam ſetas denſato plurima dente

Diſ-

Diſſecat, & fraudem reddit piſcantis inanem.
At licet illa ferox, poterit miteſcere cultu,
Et cicur humanis palpari molliter ulnis, *Ut cicur*
Nec non & domini voces audire vocantis. *reddatur.*
Talem Roma virùm domitrix, domitrixque ferarum Macrobius
Eſt olim mirata, ſuas cui Craſſus inaures
Dicitur inſignes gemma impoſuiſſe ſuperbus.
Illa Palatini, quò conſulis ore vocata,
Ocyor ad nutum veniebat, ſeque teneri,
Palparique manu domini manſueta ſinebat.
Vſque adeò cicures per lenia ſæpè feroces
Redduntur, cultuque feræ miteſcere diſcunt.
Tales Ionia Congros [1] Epidamnus in unda
Dives alit, doctæ ſurgit quà ſacra Minervæ *Congri ci-*
Inſula: piſcantes ludunt ubi litore Congris, *cures.*
Grataque ſufficiunt alimenta: viceſque rependunt
Officii contrà memores, piſcoſa trahentes
Innumeros ponti populos ad retia Congri.
Ipſi etiam dociles perhibentur [2] E loride lympha,
Equè Lupi manibus piſcantum ſumere prædam.
Qualiter obſcuris circum Mæotida lucis
Terreſtres ſuevere lupi, qui gurgitis alti
E Scythicis prædam venantibus ore repoſcunt.
Retia contrà ipſi vigiles in litore ſervant.
Si renuant de more Scythæ, tum protinus omne *Lupi terre-*
Fœdus amicitiæ rumpunt, extenſaque Soli *ſtres circa*
Dyctia dilacerant: laceriſque, umbroſa reviſunt *Meotin ci-*
Luſtra levi curſu, ſylviſque abduntur opacis. *cures.*
Singula ſed cantu dum proſequor, æſtus, & ipſe
Implexus per opaca labor ſuccedere ripis,
Et placidum hortatur frigus captare ſub umbra,
Doris ubi rauco ſubſultans murmure plaudit,
Et nivei plaudunt [3] Delphines, lubrica propter

---

1 *Durazzo.* 2 Fluvius Siciliæ *Acellaro*, in valle Neætina, *Val di Note.* 3 Notiſsimus inter cæte. Italis *Delfino* Noſtris *la Fera.* Siculis, & Calabris *Tommariello.* Hiſp. *el Delphin de la mar.* Gallis *Dauphin. Oye-de mer*, quaſi Anſer marinus, ab Oceani incolis *Murſovin*, & *Merſovin* quaſi ſus Maris, ſic & Angli, & Armorici *Morbuch.* barbaræ gentes variis nominibus ſuem ſignificantibus vocant. pinguiſſimum enim animal eſt.

Litora laſcivo jactantes corpora ſaltu:
Et variis circum pingentes Tethya formis.
Huc age, CARDENIDE, mecum deſcende ſub undas
Delphinum choreas inter, jactuſque petulcos:
Quandoquidem tanti luſus te Principe digni.
Et licet æquoreis paulùm indulgere choreis,
Dum Sol jam prono deſcendit vertice curru
Mitior, & læti ſurgunt à Veſpere venti.
Forſan, feſtivo cui ſaltu, & murmure plaudant,
Alter eris curvos inter Delphinas Arion.
 Aprici quondam per 1 Cænyos alta phaſelo
Errabam, ſocii Licydas, flavuſque Lycormas,
Alter ab Euboicis, Siculis è finibus alter
Venerat: inſignis cantu, cytharaque Lycormas,
At lepidas cantu Licydas ſociare choreas.
Cùm celeri video properare ſub herbida curſu
Litora Delphinas, longeque ſonare natatu,
Ac totum vitreo conſpergi Nerea rore.
Ut puppim propius venere, examine bino
Hinc, inde effuſi, circum ſparguntur, & udos
Incipiunt hilares criſpata per æquora ludos.
Nunc agiles per ſumma levi nant cærula curſu,
Ad numerum bifidis pulſantes marmora caudis;
Alternis quò pulſa modis ſonet unda canorum,
Nunc vero prona ſubeunt cervice Profundum:
Eque imo actutum redeuntes gurgite, jactu
Summa citi repetunt, ipſoque ſub aere pendent.
At modo per vitreos molli curvamine campos
Incedunt, ſaltuque brevi, ſaliuntque, ruuntque.
Sed nunc implexi per mutua Dorida currunt
Per gyros varios, obliquatoſque natatus:
Inſultantque vadis, innectuntque orbibus orbes:
Et labyrintheis erroribus æquora pingunt.
Corpore mox toto erecti vibrantur, & ipſam
Tranſiliunt ſaltu cymbam, & cervice reflexa
Nos, proh mirus amor! qua poſſunt voce ſalutant:
Feſtaque lætitiæ nutu dant ſigna loquaci.
Atque iterum è tremula vario diſcrimine cymba
Spe-

Mirus Delphinorum luſus, ejuſque deſcriptio.

1 Calabriæ promontorium *Capo della Volpe*. Vidé IV. Naut.

Spectantur longè duci, rurſumque reduci,
Inque fugas omnes,& in omnes ire figuras.
Ut cum Pieridum ſedes crinitus Apollo
Inviſit, toto conſurgunt agmine Muſæ,
Carmina feſtivis jungentes læta choreis,
Et circumfuſæ Numen, plauſuque coronant:
Virgineoſque choros iterant, luduntque per agros.
Tunc ego ſic fuſco Licydæ, flavoque Lycormæ:
En quæ formoſi nobis ſpectacula piſces
Exhibuere, vago librantes corpora jactu,
Inque chori ſpeciem tremulis plauſere choreis,
Circum cærulea ſpargentes Najade cymbam.
Spondeo,læva ſinant modo Numina,& auctor Apollo,
Parthenio dignas acturum carmine grates.
Hæc olim: nunc tempus amica rependere verſu
Obſequia: & noſtræ fuerit quodcumque Camœnæ
Actiades meditantur opus: Delphines habebunt
Partem opere in noſtro, ſemperque ea gratia facti,
Partheniis detur Muſis modo vita, manebit.
Delphinos inter vitreas luſure per undas
Diſce,puer, ſacris ſpecies quæ piſcibus, & qui
Sint mores,geniuſque. Ollis micat ardua cervix, *Delphini deſcriptio.*
Auguſtumque caput,magnoque nitentia gyro
Lumina,per quæ conſurgens, juxtaque cerebrum
Epotos pelago reddit cava fiſtula fluctus,
Vitaleſque unà revomit, quas ebibit auras.
Longior oris hiat ſciſſura,rigentque ſub ipſo
Serrati dentes, & acuti: ſimaque roſtra.
Mobilis atque brevis lingua eſt, latique pateſcunt
Rictus.at geminæ preſſo curvamine ſpinæ
Stant alvo,quibus alta ſecat:ſtat & altera dorſo.
Deſinitinque duas falcata noviſſima cauda:
Qualis dividuo ſinuatur lumine Luna:
Eſt ſubcæruleus dorſo color, inque reflexa
Cervice, at ſubtus tenera ſublucidus alvo eſt.
Non tantum Euxino,& gelida Meotide Delphin *Quibus in locis generetur.*
Labitur: Ægæi pariter volat æquora juxta,
Partheniosque [1] ſinus, Tyrrhenaque ſalſa ſuperbus

 Ob-

1 Vide quæ adnotavimus III. Naut. de Virginio mari,quod & Parthenium Græcis dictum eſt.

Obſidet,Ioniique vorat vada fervida, & omnem
Incluſum mediis populatur Nerea terris.
Quin etiam adverſo magni Delphines in Orbe
Ethiopum ſpumoſa ſecant freta, perque tumentes
Oceani campos late dominantur: & illi

Oceani Delphines & ut illos Galli cædunt. Tachardus.

Membra ſui ſimiles,queis multo fervidus æſtu
Intima perpetuò refluit per viſcera ſanguis.
Hos,qui purpuream Auroræ Titanidis oram
Trans Libyam, Atlantea petunt per cærula Galli,
Alato figunt jaculo, mirabile viſu.
Robuſtus ſpondæ inſiſtit venator, ab alto
Utque propinquantem celeri Delphina natatu
Proſpectat,manibus confeſtim miſſile ferrum
Intorquet,certoque volantem corripit ictu.
Interdum tanta jaculum vi fertur,ut omne
Ærata corpus tranſiectum cuſpide rumpat,
At mihi laudandi nunquam, quia prælia ſacris
Piſcibus intendunt, & iniquo funere plectunt.
Idcirco immanes oderunt Numina Thraces,
Impia quod ſociis ferrent Delphinibus arma.
Tu cave,piſcator Tyrrhene, laceſſere bello
Delphinas,dextramque ſacro temerare cruore.
In reliquos fer bella greges:ſervatus amico
Fœdere,perpetuò ludat Delphinus in unda.

Mira Delphini celeritas.

Illius & mores jam nunc dicamus. Aquoſos
Per campos curſu celer, & pernicibus alis
Antevolat piſces, volucreſque citiſſimus omnes.
Non ſic cornipedes effuſi carcere Iberi
Addunt ſe in ſpatia,& laxis agitantur habenis,
Ut freta corripiunt Delphines, & ocyus ipſos
Alato ſuperant volitantes flamine ventos.
Præterea,ſtimulante fame,cùm præpete piſces
Sectantur curſu fugientes uſque profundum,

Ex arcu veluti excuſſi in altum exiliunt. Ariſt. & Ælianus

Et cito vitales affectat anhelitus auras,
Ex arcu velut excuſſi,ſe rurſus in altum
Emittunt,telo velocius: inque ſuprema
Interdum ſeſe jactu carcheſia vibrant,
Cum prope turritas conſurrexere carinas.
Sæpe etiam prædis inihans, dum lubrica ponti
Agmina perſequitur,tanto ruit impete Delphin,

Ut cœptos nequeat curſus inhibere:ſed ipſa
Sponte ſua in ſcopulos cervice alliſus acutos
Frangitur,aut ſiccis hæret moriturus arenis.
Inſuper his, mirum rex Juppiter indidit illis
Ingenium; vaſti ſpumantia marmora Nerei
Inſtructa legione terunt:ceu magnus aperto
Incedit campo, paribuſque exercitus alis
Signa movet, bellum jamiam laturus in hoſtem.
Imberbes primo pueri ſtant ordine: retro
Æquatis ſpatiis florenti ætate iuventus
Inſequitur,certis ſua per diſcrimina ſignis,
Diviſa in ſtrictos cuneos,inque agmina quadra.
In medio veluti lixarum ignobile vulgus,
Fœmineæ properant numeroſo examine turmæ.
Imbelles poſt inde choros, extrema tenentes
Agmina, ſuccedunt grandæva ætate parentes:
Hique duces nutu inceſſus moderantur aquoſos.
In dextram nunc caſtra movent: nunc ire ſiniſtra
Præcipiunt:recto nunc latos ordine campos,
Nunc verò obliquo malunt proſcindere ſulco.
Nunc ſcopulos,nunc ſaxa, recurvaque litora vitant.
Hos cuneo denſari, illos in cornua flecti:
Inque latus alios, alios ſuccedere primam
In frontem, geminamque jubent hos ire ſub alam.
Omnibus una tamen cura eſt,ſalis æquora junctis
Ordinibus, ſtrictimque acie ſulcare quadrata,
Acrius ut pugnent ſociatis agmina ſignis.
Non ſic ipſe Argiva Gerenius agmina Neſtor
Inſtrueret,Phrygiis dum miſcent prçlia campis
Argolica cum pube duces Menelaus, & Aiax:
Nec 1 Pyrrhus fama notiſſimus,omnis in arma
Litus ad Oebalium,Calabrùmque Epirus ad oras
Dum coit, auxilium ſocio latura Phalanto.
Eſt & mirus amor prolis,ſervantque,foventque
Solicitæ matres gnatorum corpora, & illos
Faucibus interdum accipiunt,tutoque reponunt,
Cum timor eſt Amias properare in bella,ferasque
Infeſtas teneris Delphinibus,aut citus inſtat

Sæpe ad litus alliditur.

Ut quadrata acie, miroque ordine natet, iidē Auth.

Matrum ſolertia in tuendis catulis,. Oppianus.

D 4 Thrax

1 Epiri rex,qui primus acies inſtruxit,atque inter primos duces ab Annibale poſitus.

Thrax venator ubi,ſtridetque volatile ferrum.
Verùm,proh miram pietatem! fixus ab ære
Natorum è geminis ſi fors fuet alter; iniquum
Tunc miſeranda parens venantem pone ſequetur;
Et mæſtis natum lachrymis, precibuſque repoſcet.
Interea leni ſervatum verbere caudæ
Impellit retrò ſtudioſa, arcetque periclo.
Ipſi ſed matrem ſectantur,& ubera circum
Diffundunt ſeſe catuli, ſtipantque frequentes.
A fido veluti nunquam paſtore bidentes.
Diſcedunt, ſylvas quanquam, ſaltuſque peragrent.
Longævos ſumma nati pietate parentes,

Iuniorum in Parentes pietas. Ioan. Tzettes.

Ut jam majores creverunt corpore, & armis,
Soliciti contra curant, denſique tuentur,
Atque ſenum victu invigilant,eſcamque miniſtrant.
Quin etiam tardo quoniam freta cærula greſſu
Proſcindunt ætate graves, urgere natatus
Ipſa ſui pubes adniſu corporis ardet.

Eſt quoque ſācta fides thalami: pro conjunge certant
Acrius,& vitam poſuerunt ſæpe volentes.

Amore in ſuos flagrant.& ut tueantur.

Nec minor eſt generis ſervandi gloria, ſi quem
Forte vident jaculo confoſſum ad litora duci,
Confeſtim celeres irrumpunt agmine denſo,
Cumque viris adſtant bello certare parati,
Ni ſocium reddant captivum, undiſque remittant.
Agglomerant & ſe cymbas,& litora propter,
Ac bifida ſcindunt cauda ſalis æquor, & ipſos
Attollunt fluctus, trepidoſque immergere lintres,
Eque viris meritas nituntur ſumere pœnas.
At ſi victores ſocium tenuere receptum,
Feſtivum læti redeunt Pæana canentes:
Incolumique unà plauſu gratantur ovanti.

Quin & divini ſortiti ſyderis auram,

Mortem præſagiunt Oppianus.

Extremum præſcire diem perhibentur: in actam
Quo ſeſe patriam morituri tempore vectant:
Scilicet ut tumulo corpus mandetur avito.
Non ſecus ac Nabathæus, & ut Mæandrius ales
Fatorum gnari faciunt divinitus: amnem
Hic vitreum propter recinit moriturus:& ille
Aſſyria de fruge pyram ſibi ponit odoram.

In-

Interdum,fama eſt,ſpumoſo è gurgite viſos
Sublata in ſiccum deferre cadavera litus.
Non etenim patiuntur aquis inhumata marinis
Stare diu, prædam vel monſtris ire nefandis.
Viſa & cæruleum circum gens tota feretrum
Flebilibus innare modis,& ritè ſupremum,
Magna quidem pietas! caſſo perſolvere honorem;
At non iſta tibi debent miranda videri;
Nam celeri quondam Delphines Dorida cymba
Sulcabant nautæ, Tyrrheni nomine dicti.
Qui cum traijcerent in Naxia litora Bacchum
Argento ditem, gemmiſque, cupidine prædæ
Correpti,è viridi curſum deflectere Naxo,
Atque aliò taciti puppim torquere parabant.
At cùm divino ſenſiſſet numine fraudem
Tyrrhenùm Liber,ſocios cantare,fideſque
Aurato juſſit plectro pulſare canoras.
Tunc nautæ mira cantus dulcedine capti,
In ſaltum exiliere, leveſque agitare choreas
Bacchanti ſimiles cæperunt: lætaque miris
Dum jactare modis affectant corpora,ponto
Immemores ſeſe mittunt: ſed Liber ovantes
Delphinas dedit eſſe, marique innare profundo.
Et liquidos celebrare choros,luſuſque per undas.
At verò ut facti ſemper monimenta manerent,
Unum cæruleis è fluctibus intulit aſtris,
Et magni 1 volucrem Jovis inter, Equumque locavit.
Idcircò noſtro quoniam de ſanguine creti
Ingenuos ardent pueros Delphines,& udis
Accipiunt humeris,& per vada vitrea portant,
Egregio fuit ore puer, ſed paupere tecto
Bajano è Licyda ſatus,& Lucrinide Nympha:
Hic patrij quondam Lucrini marmora juxtà
Dum ludit, nitidaſque legit de gurgite teſtas:
Fortè Dicarchea veniens Delphinus ab ora
Formoſum vultu puerum conſpexit ovanti,
Atque coloratas verſantem litore conchas,

Mortuos ſepeliunt. Ælianus.

Amici hominum. & pueros amant.

Ut

1 Eſt enim ſyderius Delphin juxta lacteum orbem ſitus inter Aquilam,& Pegaſum.

Ut vidit, nimio pueri correptus amore eſt.
Ergo cæruleis blandiri cœpit amanti
Saltibus,& tacitis teſtari nutibus ignem.
At puer inſuetum non dedignatus amantem,
Edomitam ſaxo Cererem,quam forte ferebat,
Delphino tradit,fœduſque hoc munere ſancit.
Blandus & ore vocans, Simonem nomine dicit.
Nomine Delphinus quo cùm foret inde vocatus,
Ilicet Oceano veniebat ab uſque profundo.
Auſus & hinc puer eſt niveo conſidere dorſo
Delphini, & latè tremulas equitare per undas.
Non invitus onus dorſo accipiebat amicum,
(Eſſe tamen quis onus dilectum dicat amanti?)
Et tendebat iter ſpumoſa per æquora Delphin,
Quà frænum inſidens humeris auriga dediſſet.
Sic puerum Bajis vectabat ad uſque Dicarchum:
Palladium puer in ludum quò ſæpè ſolebat
Ire,rubeſcentes cum jam temone jugales
Egerat elato Titan, cœloque ruebat.
Inde Dicarchæo, currus cum flexerat aureos,
Acceptum Bajas de litore vector agebat.
Qualiter in Taurum converſus Juppiter ibat
Parthenios ultrà fluctus, dorſoque ferebat
Europam lætus,Dictæaque regna petebat.
Sic & Thelemachum genus armipotentis Ulyſſei
Delphinus Fato eripuit, tergoque receptum
E pelago patriis ſervatum reddidit oris:
Nam propè Dulichias dum ludit parvulus undas,
Quà rapidum mare vorticibus, ventoque fremebat,
Sublapſus puer, & refluo citò merſus in alto eſt:
Quique dolo fuerat vectorum ejectus in æquor,
Tænaron invexit Delphinus Ariona, cantu
Accitus vitreis è fluctibus: inque choreas
Dum ſalit Oceani gens lubrica,tergora Delphin
Supponit blandè numeris, nervoque canenti.

Ulyſſis filium Delphinus ſervavit. Plutarchus.

Item Ariſtot. Herodotus.

Mira Dicarchæo ſed de Delphine feruntur:
Scilicet in dorſum puer ut ſaliebat,acutam
Vagina veluti ſpinam condebat, amicum
Ne forte indigno laceraſſet vulnere corpus.
Italia late ex omni, dominaque ruebant

Ut-

Urbe viri,& matrum primæ,mixtimque juventus
Litus in Euboicum, placidas Delphina per undas
Viſuri puerum vectantem,ipſumque equitantem,
Qua vellet mare per latum dare lora nataⁿti.
Mira quidem,fateor,rerum miracula canto:
At ſi vera, Deos, ipſumque obteſtor Amorem.
At miſer inſueto periit Delphinus ab igne:
Nanque puer Cœli [1] vitio correptus,in ipſo
Flore juventutis Fato ſublatus acerbo eſt.

Delphinus puero mortuo præ mœrore occumbit.

Illum omnes Prochytæque Deæ, Inarimæque puellæ
Fleverunt, actæque Deæ, pelagique puellæ,
Neſiſque, Euplæeque,& [2] Olympia Mergilline.
Ut tempeſtivo de caudice cum rutilus flos
Erupit,ſubitòque gelu contactus acuto
Decolor expallet foliis moriturus,& illum
Flent mæſtæ Dryades, flent numina fontis amici
Naïades, raucoque piger flet murmure rivus:
Quæque rigens Cœli florem demeſſuit aura.
At verò in litus conſueto tempore Delphin
Ut venit,puerumque diu expectaſſet:ubi illum
Nuſquam apparentem circumſpicit, ictus ab acri
Igne eſt,& toto confeſtim expalluit ore.
Utque ſibi Fatis ereptum ſenſit amantem,
Protinus in lacrymas, & cæruleos ululatus
Solvitur,& mæſtis latè freta quæſtibus implet.
Hinc lucis pertæſus aquis egreſſus in actam
Inſilit infelix, animamque in litore ponit.
Qualis arundineis Alcædo mæſta ſub umbris
Amiſſi flet Fata viri; quem ſæva procella
Eripuit, raptumque mari diſperſit: at illa
Cum cava nequicquam pulſaſſet litora quæſtu,
Dat ſeſe in fluctus moritura,virumque requirit.

At

1 Sunt qui narrent puerum à Delphino caſu ſpina tranſverberatum. Oppianus verò aliam de Lesbio puero texit hiſtoriam : aliam item Ælianus de Iaſenſi puero refert, quam tamen aliter Egeſidemus apud Plinium narrat. 2 Ab ora Olympia (*Chiaia*) de qua conſule Piſcaroria noſtra. Ecl. 1.

At nos æquoreo è ludo, plauſuque canoro,
Atque præoptata ſcopuli pendentis ab umbra,
Spumoſis tractanda vocant fera prælia campis.

FINIS.





F. Solimene In. · H. Vincent Sc.

HALIEUTICORUM

LIBER III.

SEd jam bella vadis agitata, aſtuſque natantum
Sunt dicenda: mihi vos ò quæcunque beati
Aurea Crateris ſulcatis cærula, Nymphæ,
Ferte animos, placidæque auris ſpirate ſecundis.
Vos & præſentes, Acheloides, ore favete,
Et vos Actiades, ſacrumque intendite cantum,
*S*i patriæ Telluris amor, ſi gloria tangit,
*S*i veſtros, Divæ, pro more fovetis alumnos.
Ignipotens, cui cuncta, Deus, ſociare potenti
Fœdere permiſſum, pacemque inducere Mundo;
Ille etiam fera bella movet, nexuſque reſolvit.
Idem pacis Amor, bellique aſperrimus author:
Quaque ſacra jungit vi pectora, dividit illa.
Nonne vides, mixtimque homines, volucreſq; feraſq;
Pro natis, victuque, & pulchræ lucis amore,
Armaque prærepta pro conjuge ſæpe ciere?
Non ſecus & piſces Fato verſantur eodem.
Ille ſtudens victu, vitæque, Penatibus alter,
Hic dulci pro luce, ſuo hic pro pignore, & ille
Pro thalami nexu, charæque cupidine prolis,
Una omnes ſeſe telis, aſtuque laceſſunt:
Inque neces adigunt: quæ jam feralia bella
Ordiar. Undoſum primus deſcendit in æquor
Inviſus Polypo Dentex, qui robore major
Bellum fert Polypo, & terrorem dentibus infert,
Ille laceſſitus curſu ſe proripit, & ſe
Occulit in latebris ſcopulorum, & caute repoſta.
At vafer in ſolitos tum Dentex confugit aſtus:

Amor pacis idem, & belli author.

Pugna Dẽticis cum Polypo. Albertus.

Se ſimilem caſſo ſimulat, fluitatque per undas
Incertùm: Polypus ſpoliatum lumine credit,
Educitque ſpecu, prædam comprendere, cirros.
Ilicet ore manum tenet ille, & victor ab udo
Educit ſaxo captum: ceù callida vulpes
Decipit ignaras, Fatum mentita, volucres.

Muræna cũ eodem mirabilis lucta. Oppianus.

Non ęrumna manet Polypum minor, horrida quãdo
Bella movet Muræna. Cavo de pumice in auras
Cùm prodit Polypus, eſcamque inquirit amicam,
Tunc tacito, celerique volat Muræna flagello,
Læta ſuper præda, bellumque agitare parata.
Ille ſed ut propius venientem conſpicit hoſtem,
Mandat terga fugæ: ſed tardo marmora curſu
Sulcantem lapſu inſequitur Muræna citato:
Cogit & invitum morſu pugnare feroci.
Ille coactus init certamina, longaque jactat
Brachia multiplici gyro, voluitque, plicatque
Hàc illàc, ſi fortè trucem depellere peſtem
Detur, & elapſum tuto ſe reddere ſaxo.
Incaſſum tamen infelix: nam lubrica ſerpens
Membra per, & chelas Muræna relabitur. ille
Contrà nunc caudam, nunc tergora, duraque prendit
Colla, per atque ipſum nunc os irrumpit apertum,
Ac veluti multa defeſſi membra palæſtra,
Vix luctatores undantia brachia jactant:
Non aliter Polypus chelas defeſſus inanes
Vix movet: & victus tandem ſe ſubiicit hoſti.
Continuò prædam radiis diſcindit acutis
Muræna, & totum diſpergit gurgite corpus.

Non ſecus in vitreo debellant æquore Congri
Ignavas Polyporum acies, & funere plectunt.

Muræna infeliciter pugnat cum Locuſta. Idẽ Author.

At non ſucceſſu pugnat Muræna ſecundo,
Cruſtatæ intendunt olli cùm bella Locuſtæ.
Cervicem de caute trucem ferus Aſtacus udà
Exerit, & geminis irritat cornibus hoſtem.
Hæc odio irritata ruit, morſuque feroci
Impetit: at duro colliſi cortice dentes
E rigido veluti ſaxo, ferroque retuſi
Exiliunt, hebeteſque magis redduntur ab ictu.
Colla ſed illa ſuis apprendit mollia chelis,

For-

Forcipibus velut æratis,ſtringitque, ſecatque,
Quo tandem effuſo reddat cum ſanguine vitam.
Infelix ſic ipſe perit pugnante Locuſta,
Canger,& aſtrictis inviſit faucibus Orcum.
 Attamen id mirum eſt,armatam forcipe dura,
Et dura pariter teſta, celeremque Locuſtam
Oſmylus 1 expugnat victor: licet ille per undas
Tardus eat,teneroque incingat corpus amictu.
Muſcoſa ſcopuli Polypus in ſede morantem
Deſuper invadit tacitus, pronuſque Locuſtæ
Incumbit dorſo,circumque tenacia collum
Vincla jacit ſubitus,fauceſque aſtringit hiulcas:
Atque aditum vitæ ſimul occupat: illa dolore
Actutùm furit icta,manuſque,& corpora quaſſat:
Et roſeam in ſcopulos allidit plurima caudam.
Nunc tandem defeſſa ſilet, vix palpitat:& jam
Exanimata jacet. tamen ille tenacius arctat
Vincula,candenteſque artus,& mollia ſuctu
Guttatim membra educit:velut ore tenaci
Lac pleno pueri nutricis ab ubere ſugunt.
Indidit idcircò magnum Natura timorem:
Et viſo tantum Polypo periiſſe Locuſtam
Nonnunquam, fama eſt. Pinnis ſed callidus aſtu
Diſſimiles ſtruit inſidias, cum ſæva latratus
Accendit, ſtimulumque fames irritat edendi.
Nanque ubi Perna fores reſeravit, ut ætheris auram
Ebibat,& dulcem 2 villis ſibi colligat eſcam;
Et cuſtos ignarus abeſt, tunc ilicet ille
Apprenſum chelis ſaxum demittit hiantem
Deſuper in Pinnam:gremio quo Perna recepto,
Haud potis extemplo patulas occludere valvas.
Advolat ille,cituſque fores irrumpit apertas:
Ignaramque doli Pinnam, & nil tale timentem
Expoliat,prædaque rapax lætatur opima.
Quid non dira fames, homineſque docebit egeſtas,
Si ingenium dedit & brutis, artemque nocendi?

Polypus Locuſtam expugnat. Plutarchus.

Ingens Locuſtę de Polypo timor.

Polypi aſtus, quo Pinnas depopulatur. Oppianus.

Non

1 Polypus,ſic dictus ab odore: vocatur etiam Bolitæna,& Ozæna.

2 Villis enim purgamenta maris, fæceſque, quibus nutritur, haurit.hi verò villi ſunt,ex quibus byſſum Tarentini texunt: laudatiſſimæ ſunt Chirothecæ,& velamina, quibus ſe puellæ amiciunt.

Non ſecus inſidias molitur, callidus arce
Interdum ut miles potiatur. ubi rediens Sol
Luce aperit Cœlum, & montes tegit aureus altos,
Clauſaque cum primùm panduntur mœnia, onuſtos
Præmittit palea currus, conditque ſub illa
Armatum ferro peditem: vix limina currus
Tardigradis tenuere rotis, auriga repentè
Siſtit equos, caſum mentitus: quique latebant
Diſtricto mucrone ruunt, & murmure facto
Dant ſociis ſignum: mora nulla è valle repoſta
Protinus occurrunt illi, portaſque patentes,
Quas interpoſito ſubiti concludere curru,
Haud cives potuere, tenent, denſaque caterva
Irrumpunt, captaque dolo dominantur in arce.
Ergo ne ignaræ paterentur talia Pinnæ,
Pinnæ cu-ſtos Squilla Cuſtodem Natura dedit, qui pervigil ipſas
Excubat ante fores: & cùm properare natando
Aſpectat Polypum Cancer (qui cautus opimi
Viſceris, & byſſi cuſtos manet, inque coruſca
Adnatus Perna eſt) dat ſignum: comprimit illa
Continuò teſtas, aſtuſque eludit inanes.
Hac etiam Polypus depaſcitur Oſtrea fraude:
Callidus & Cancer. Pugnant ſed viribus æquis
Murænæ cū Congro anceps pugna. Murænæ, Congrique. Dicharchi ad litora quondam
Murænam memini Congro vidiſſe duello
Perottus. Certantem Marte ancipiti: ſed lubrica tandem,
Non impunè tamen Congrum vertiſſe ferocem
Terga cruentatum plagis, nanque ille viciſſim
Murænæ rabido caudam præciderat ore.
Mugilem ſuperat lupus. Perottus, Seque olim caudam Cephalo vidiſſe Lycotam
Ore Lupum rapido ſecuiſſe, virentia propter
Litora cùm mediis naſſam demitteret undis,
Jam memini dixiſſe, mihi dum bella natantum,
Et morem varium, & verſutos diceret aſtus,
Attamen infelix cæſo de Mugile victor
Exili Lupus à Squilla nece plectitur atra.
At neci à Squillis deditur. Ælianus. Scilicet imbelli nonnunquam Fata potentes
Dejecere manu, & collum fregere ſuperbum.
Ergò ubi inexpleto ruit ore, cupidine prædæ
Incenſus, Squillaſque petit, quas ille voraci

Ven-

Ventre, fameque inhiat, comprenſæ protinus illæ,
Quod capiti aſſurgit roſtrum, ceù ſerra, recuruum
Infle<s>ctunt, gyroque leves ſaliuntque, ruuntque
In pugnas alacri niſu. mox viribus hauſtas
Comprendit, dulci gaviſus munere Labrax.
Squilla levi primùm prælato in gutture ſaltu
Subſilit: hinc cornu venantem figit acuto:
Victaque victorem tranſverberat. ille voracis
Ingluviem ventris ſaturat: nec vulnera quidquam
Sentit hians: prædæ tanta eſt innata cupido.
Sed cum diffuſo tumuerunt ſanguine fauces,
Et creber ſtimulo miſerum dolor urit acerbo,
Cum præda occumbit fato venator eodem.

Quo aſtu Ziphiæ Balænam vitent. Ælianus.

Sint longo quanquam Ziphiæ mucrone potentes,
Balænam trepidi metuunt, nec cominus audent
Ire hoſtem contra, fortemque expendere belli:
Sed tantum vitare dolo conantur: in imis
Obverſa gladium defigunt cuſpide arenis:
Immotique manent: nec quam ſint enſe valentes
Proſpiciunt, ſtolidaſque tenet dementia mentes.
Uſque adeò nihil æra, ſonoraque fulmina proſunt;
Ni fortes pariterque animi, pectuſque virile
Accedant. tenui caligans lumine truncos
Hos rata cæruleos Balæna impunè relinquit.

Et ut à Mænis torqueantur.

At multa in Gladios accenſæ 1 Mænides ira
Approperant, teneram morſu diſcindere pellem.
Et qui monſtra maris vitaverat horrida, Cete,
Infelix perit, exiguo data victima piſci.

Audaces in Thynnos arma movent.

Attamen audaces velocibus aſpera Thynnis
Bella movent, teliſque petunt fulgentibus hoſtes,
Auſoniæ relegunt dum litora, perque ſonantes
Trinacriæ fluctus, Sardoaque cærula currunt.
Idcircò, mentem quando Natura ſagacem
Indidit, ordinibus denſis, acieque quadrata
Spumantem celeres Orcyni Nerea findunt.
Sic & ſolivagum ſpectant ſi gurgite ab alto
In pugnam rigida Gladium properare ſecuri,

E Con-

1 Eædem quæ Mænæ, quibus ſimiles ſunt Membrades, quas etiam Galli vocant *Celerins* nobis haud dubio ſunt *Spigari* ſic. generis.

Confiſi numero venientem cominus hoſtem
Excipiunt:illi ſociis in bella vocatis,
Caſtra movent:pavidi contra dant terga,ruuntque
In diverſa, vagique natant toto æquore Thynni.
Inſtat terga premens Gladiorum exercitus omnis,
Euxinumque fugat reſecutus ad uſque profundum.
Non ſecus è vaſto Tritonas 1 Atlante fugaces
In clauſam Ziphiæ victores Dorida pellunt
Per Calpes, Abylæque fretum:diverſa ruentes
In loca diffugiunt illi: pars litus Iberum
Una tenet læva, Libyam premit altera dextra.
Incandent vada pulſa, furit clangoribus aer
Concuſſus,ſcopulique,& circum litora plangunt.
Non minus inviſi Thynnis Delphines, & omnis
Vis violenta Canum,Galeique horrendaque Cete:

Delphini, et Thynni pugna.

Hos contra veniunt animoſius, & fera Thynni
Miſcent bella, odiiſque acuunt ferventibus iram.
Verùm Pelamydes perdunt impunè feroces
Delphini,& toto fugientes æquore turbant.

Delphini in Pelamydes, qui fugientes in litus exiliunt.

Vidi ego Scyllæa non longè à rupe, canoro
Flumine quà ſalſas deſcendit 2 Cænys ad undas,
Trinacrium contra litus,viridemque Pelorum,
Plurima Pelamydum velocibus agmina pinnis
Delphinas fugere, & Delphines præpete curſu
Ponè ſequi:toto fervebat gurgite Nereus.
At quoniam pelago refluente, æſtuque feruntur,
In procurva ruunt inviti litora, ubi omnis
Stat manus agreſtum raptis ſtipata ſub armis,
Quos magno puer accivit clamore, propinquos
Ut piſces vidit,latèque albeſcere pontum.
Haud mora,vibrantur conti, curvique tridentes
Fuſcinaque,& celeres unci;fitque ilicet ingens
Pelamydum cædes,fuſoque cruore rubeſcunt
Spumantes latè fluctus. proh caſus! & illi
Unà infelices pereunt, ubi litore amico
Perfugium vitæ certum, pacemque petebant.
Uſque adeò loca nulla patent ſecura ſaluti,

Cum

1 Ferunt ingentem Gladiorum copiam eſſe in Atlantico Oceano, ex quo nonnunquam per Herculeum fretum irrumpunt. 2 Calabriæ promontorium contrà Pelorũ, *la coda della Volpe*. Vide IV. Naut.

Cum miſeros Sors atra premit, urgentque potentes.
Interdum tanto exiliunt è marmore ſaltu,
Ut ſæpè in ſicca manibus captentur arena.
Et binos dextra tum me prendiſſe recordor,
Urbe procul rurans liberrimus otia capti.
Non ſecus Ægæis in fluctibus, 1 Aulida contra
Argolici prædam venantur, ut aera Veſper
Temperat, & rores jam colligit humida Luna. *Fugiunt & Thynni, & à piſcantibus facibus territi capiuntur. Oppianus.*
Armati telis, & multa lampade curvas
Stipantur juxtà ripas: Delphines ab alto
Pelamydas, pavidoſque fugant ad litora Thynnos.
Attoniti hinc face, Delphinis & agentibus illinc,
Spontè ruunt in terram, inviſaque ſaxa Cybiæ,
Inque manus piſcantum, & vitam in litore ponunt.
Non ſecus, ac timidi lepores, damæque fugaces
In prædam ceſſere, truces cùm terga Moloſſi
Hinc ſua dente premunt, illinc clamore ſecundo
Summa catervatim venantes ſydera pulſant.
Confeſtim citò piſcantes haſtilia torquent,
Atque neci dedunt. cæſi mox piſcis opimam
Dant partem ſociis Delphinibus, æquore ſummo
Qui prædam intenti expectant mercede laboris.
Ni faciant, illi diſrupto fœdere nunquam
Amplius Eubœæ cogent ad litora piſces.
At non Delphinis, quanquam per ſalſa ſuperbi
Æquora ſe dominos jactent, regeſque natantum,
Ceu Leo per ſaltus ſylvarum, umbroſaque regna,
Exiguus labor eſt, Amiæ cum fervida fortes
Bella ferunt, campis & congrediuntur apertis.
Ergo ubi conſpiciunt lato Delphina profundo
Agminibus procul è ſociis, caſtriſque vagantem, *Mira atque acerrima Delphini et Amiarum lucta. Idem author.*
Dant ſignum: ſubitæ veniunt ad ſigna cohortes,
Stipaturque atrox Amiarum exercitus. & ceu
Arduus in turrim denſa teſtudine miles
Irrumpit, glandeſque jacit, & miſſile fulmen.
Non aliter contra Delphinum examine multo
Audaces currunt Amiæ, pugnantque feroces.

1 Boeotiæ Vrbs in Euripo ſita contra Chalcidem (*Negroponte*,) quæ tota interiit.

Principio Delphin interritus excipit agmen,
Nec numerum quidquam curat: cęditque, fugatque
Nunc hanc, nunc illam. ſed cum videt undique circum
Denſari hoſtiles acies, cingique corona,
Seque unum innumeras contra pugnare catervas,
Segnitiem pellit de pectore, fitque periclo
Fortior: intendit vires, & duplicat iram.
Aſt Amiæ circum glomeratæ morſibus illum
Diſcerpunt, duriſque affixæ dentibus hærent.
Hæc caput arreptum tenet acrior, illa tenaci
Stat rictu defixa genis: vorat aſpera lumbos
Altera; & hæc pinnis ſuperincubat: illa biſulcam
Apprendit caudam violenta, fugamque retardat:
Hæc ſubtus ventrem depaſcitur: illa ſuperne
Molle vorat dorſum, fuſoque in ſanguine gaudet:
Eque jubis pendent iſtæ, cervicibus illæ:
Ira omnes, rabieque, atriſque furoribus actæ.
Qualiter, ingenti procerum ſpectante theatro,
Emiſſi in taurum pugnaces agmine denſo
Ore canes ineunt certamina: fervidus ille
Aurem dente petit, prenſamque tenacius ipſa
Forcipe multus habet: ſaltu velocior alter
Subſilit in collum, mediuſque in cornua ſidit:
Alter & in dorſo ſubſedit, & ore cruentat:
Subter & hic rabido lacerat palearia morſu.
Fervet pugna: ſtrepitque favens pleno ore theatrum.
Multiplici interea diſciſſus vulnere Delphin,
Efflat anhelus aquam vehementius, & vada turbat
Ore fremens, fibriſque furens exęſtuat imis.
Nunc infanda gemens ſalit æquore, nunc freta rurſus
Ima petit: medioque ruens ceù gurgite turbo
Voluitur, ingentemque ciet clangore procellam.
Subſilit interdum è ſpuma, ſi forte feroces
Excutiat cervice feras, & liber in altum
Antevolet, ſociiſque fuga ſe reddat. at illæ
Ore tenent ſtricto, nec vi captiva remittunt
Membra, venenatis at dentibus acrius hærent.
Et ſubeunt, ſubeunte fretum, rurſuſque ſub auras
Dum reſilit, ſimul exiliunt: mirabile viſu,
Deſuper apparet monſtrum de marmore tolli:
Sci-

Scilicet è niveo Delphino, Amiiſque creatum,
Difficiles adeò adnexæ, rictuque tenaci.
Et ceù multa cutem ſi fortè apprendit Hirudo,
Ægris impurum membris hauſtura cruorem,
Nonniſi cum fuerit toto exaturata relinquit.
Haud ſecus immanes Amiæ, ni parte revulſa,
Quam prius apprenſam morſu tenuere potitæ,
Demittent captum. qui mox certamine tanto
Defeſſus, primùm ut vires, animumque recepit,
Inſana incenſus rabie, ceù ventus in hoſtem
Irruit, horrendamque ciet ferus undique ſtragem.
Illæ diffugiunt trepidæ: premit iſte fugaces:
Et meritas Amiis pœnas, cædemque reponit.
Cuncta vorat, ſatiatque iram, ventremque ſaginat.

Delphini victoria.

Sed me victoris vocat altera palma: Feroci
Eſt cum Niliaco Crocodilo nobile bellum
Delphino, & cæſo ſurgit victoria major.
Eſt Delphin Nili regi infeſtiſſimus hoſtis:
Hoſtis ut hic hominum duriſſimus. Horrida viſu
Bellua, quà Libycos non turpior altera campos,
Vaſta nec Ægypti per ſtagna voracior errat.
Nam campos, & ſtagna ferox terroribus implet.
Olli vis ingens, & non ſuperabile robur:
Nec minor eſt animis audacia. lataque duris
Terga rigent ſquamis, eſt & duriſſima cervix,
At totum latè ferro impenetrabile corpus.
Unguibus incurvis, & dente armatur adunco,
Horrendamque movet caudam, rictuque tremendo
Infandam miſeris ſtragem, cædemque minatur.
Hanc tamen ingentes animos, & pectora verſans
Non prædæ incenſus ſtudio, ſed laudis amore,
Aggreditur Nilo Delphin generoſus in ipſo:
Sit prono invalidus licet ore, levique recinctus
Thorace, & levibus pariter circundatus armis.
Ergo maris magni fluctus egreſſus, in altum
Irrumpit Nilum, conſpectoque eminus hoſte,
Ingenti fertur curſu, ceù fulmen: & olli
Ut propior, ſeſe pronum ſubmittit, aquoſi
Gurgitis ima petens, fauceſque evitat hiantes:
Atque fugam ſimulans primo ſe ſubtrahit ictu.

Eiuſdē cum Crocodilo pugna, & ut illum cadat.

Perſa velut, patriis cum jam Romanus in armis
Acer ad Euphratem movet agmina, ſe citus abdit
Luſtra inter fugiens. latus hinc petit inde reverſus,
Incautumque ferit jaculis, latèque cruentat.
Ergo imo rediens fundo conſurgit, & alvum
Invehitur contra veniens inopinus: acutamque
Erigit è tergo ſpinam, qua mollia ventris
Protinus incidit. reliquo nam corpore monſtrum
Ipſe vel incaſſum pulſaret acinace Maurus,
Aut immortali facta ex adamante ſecuri.
Vertitur extemplo præciſo bellua ventre,
Horrendùm ſtridens, refugitque in vorticis undam.
At Delphin medio geſtit ſub flumine victor.
Mox redit in pontum feſtivus. At æquor apertum
Qui timidi contra fugiunt, cæciſque ſub antris
Se ſe abdunt? ſignata pedum veſtigia noſco.
Nec fallor: turpes dant terga ignavia Phocæ,
Cæruleus quibus eſt [1] Aries inimicus: anhelo
Aeris immenſi molem qui ſorbet hiatu.
Aries Phocam aeris afflatu enecat.
Quæ mox lethiferis emiſſa è naribus aura
Ocyus ingenti flatu, velut acta ſagitta
E nervo contorta, volat; quo bellua telo
Imbelles cædit Vitulos, atque aëre perdit.
Aere quo vitam mortales vivimus omnes:
Fitque eadem lèthi, fuerat quæ cauſa ſalutis.
Nanque ubi conſpecto fugere è fluctibus hoſte,
Inque latebroſo ſe celavere receſſu
Imbelles vituli, tunc retrò impunè ſequutus
Inſtat, terga premens Aries, juxtàque repoſtum
Stat ſpecus, hoſtis ubi latet abditus, atque tenet ſe,
Hic intermedium bibit auribus aëra longis:
Aſpiratque iterum, & Phocas transverberat aura.
Icti fulmineo Nepodes velut ære, fugaces
Se cito proripiunt, & inania ſpicula vitant.
Antra ſed egreſſi, dulcem ſub lumine vitam
Deponunt miſeri: nam dentibus advolat uncis
Continuò, teneroſque Aries petit, & vorat artus.

At

[1] Qui, qualiſque ſit non liquidò conſtat: Bellonius ex Aſellorum genere facit: alij monſtrum inter cete ſtatuunt. hiſtoriam verò Ælianus narrat.

At non ſe, magnæ quanquam, tutantur ab Orcis
Balænæ: miſeris ſpes una evadere curſu,
Atque profunda maris loca tuta inquirere, quà ſe
Vertere, & immenſo poſſint defendere ponto.
At contra rigidis occurrunt dentibus Orcæ:
Seque fugæ celeri certant opponere ſaltu,
Inque vada impellunt, ſyrteſque, & ſicubi denſæ,
Anguſtæque rigent cautes: hic pondere ſegnes,
Invalidaſque petunt alacres, & cæde cruentant:
Semineceſque viris prædam ſub litore linquunt.
Interdum inſanæ catulos ante ora parentum
Dilaniant, rabidove recidunt gutture mammas.
Interea velut irato ſibi prælia ponto
Spectantur: nullis & agentibus æquora ventis,
Tot violenti ictus, & creber anhelitus undas
Evoluunt, quot nullæ unquam movere procellæ.

Orca Balænam viſuperat.

Sed jam terribili prorumpit fronte Zygæna,
Spumoſaſque acies fera devorat ore biſulco.
Ah! peſtem miſeris Di piſcatoribus illam,
Si qua, precor, pietas, defendite: nanque per omnes
Bacchatur fera ſæva, nihilque impunè relinquit.
Ac velut iratus prætendit cornua taurus,
Vi quibus ingenti pollet, cædemque minatur:
Sic obnixa furit biiuga cervice Zygæna.

Zygænæ furor, & vis.

Eſt & fluminea Glanis bellator in unda
Maximus, inque omnes fert horrida bella natantes:
Serratoque ipſos piſcantes dente laceſſit.
Non ſecus in piſces furit audaciſſimus omnes
Lucius, & Pagrum 1 Brinthus necat: inque voraces
Bacchantur Mulli Lepores, & funere plectunt.
Nobilis Antaceum, roſtroque Acipenſer acuto
Germanum inſequitur, totoque expellit ab Iſtro.
Et Zigam celeri curſu inſectatur in 2 Albi:
Antevolat fugiens tamen ille citiſſimus alis.
Cærulei Anguillis intendunt prælia Corvi,
Atque leves Lutræ, & ſtellatis Ardea pinnis.

Et Glanidis.

Lubrica veloces roſtro Lampetra biſulco

Lampetra Salmones vexat.

1 Qui & Brenthus, è Mergorum genere: illius autem in Pagrum odium Philes tradit. 2 Germaniæ fluvius *Elba*.

Quos & Hirudo perdit.

Salmones impunè ſecat, cum, Doride ſalſa,
In dulces fluviorum undas rediere, relicta.
Parvula quin etiam Salmones vexat Hirudo,
Dum fluvios Æſtate vagi fervente recurrunt.
Hæc nimio, ut perhibent, calefacto ſanguine motu,
In penitis maleſana lues progignitur extis.
Interdum totas qua depaſcente medullas,
Magna dolent, ſtimuliſque intus mordacibus acti
Stagna per, & fluvios errant ſine lege furentes:
Et quatiunt ſeſe pinnis: ſaliuntque, ruuntque,
Eructantque undas, ſpumaſque in gurgite voluunt.
Seque petunt iterum, & medio bacchantur in alveo,
Quò tandem totis exhauſti viribus omnes
Diſpereunt, caſſique appellunt lumine ripas.

Eſt etiam ille malus Ziphiis pugnacibus hoſtis,
Quique leves Thynnos depaſcitur, inque feroces
Delphinas graſſatur, 1 Aſilum nomine dicunt
Romani, veteres Oeſtron dixere Pelaſgi.

Oeſtrus Ziphias, Thynnos, & Delphinos exagitat.

Qui licet exiguo ſit corpore, mollis & inſtar
Creſcat Araneoli, ſtimulo tamen horrida magnis
Piſcibus arma ciet, vexatque impunè ſub alis.
Inque necem vel ſponte trahit violentus ad unum.
Dum torrens Canis exoritur (Canis acrior ortu
Peſtis acerba furit, ſpargitque immane venenum)
Thynnida 2 cum Gladiis, & cum Delphine laceſſit:
Inque latus ſpina ſubter quà cærula pellis
Mollior, intorquet furibundo ex ore ſagittam:
Infixaque hæret lateri crudelis Aſilus:
Ac teneros artus exugit ab uſque medullis.
Aſt illi jaculis, & duris morſibus icti,
Exacuunt iras, rabieque armantur in hoſtes.
Nam fruſtrà mucrone petent, vel dentibus Oeſtron,
Ergo acti furiis, irritatique dolore
Cæruleas quatiunt alas, & corpora jactant:
Turbataſque movent undas, latèque per æquor
Bac-

1 Vermiculus hic eſt, inquit Ariſt. qui hiſtoriam narrat, effigie ſcorpionis, magnitudine aranei, qui tanto illos infeſtat dolore, ut ſæpe ſe ſe interimant. 2 Thynnus; accipitur tamen pro Thynno fœmina, ut habet Athenæus.

Bacchantur, tanto poſſint ſi fortè tumultu
Affixam ſtimulo lateri depellere peſtem.
Incaſſum tamen ira: latus tenet aſper Aſilus,
Et tantum radiis torquet mordacibus artus,
Ut perdant ſeſe miſeri, impulſique dolore
Ad ſcopulos caput alliđant, vel præpete jactu
In molle inſiliunt perituri litus, ubi ipſa
Præſtat cum vita citius finire dolorem.
Non ſecus ac Silari ripas, & flumina circum
Oeſtros agit armenta, & acutis ictibus inſtat
Acrius atra lues: totis exterrita ſylvis
Illa ruunt percuſſa: ſonat mugitus ad auras
Plurimus, horrendoque aſſurgunt murmure valles,
Plangit & Alburnus, ſylvæque, & ripa Tanagri.
Mugilibus ſtimulo pariter metuendus acerbo
Ater Aſilus erit, cum ſurgens Iſidis aſtrum
Incipit orbe vagos ipſo cum Sole labores:
Nam tunc inſequitur victor, fixuſque ſub ala
Mordet acu, & dulces morſu depaſcitur artus.
Verum lethiferis jam me pugnata ſagittis
Bella vocant, mirumque latens in cuſpide robur.
Sunt qui torpore armantur, pugnantque veneno,
Inſignique dolo fallunt impunè natantes.
Veloces veluti Parthi, Medique fugaces
Prima leves ineunt viroſis prælia telis:
Atque dolis, ferro nequeunt ſi vincere, fallunt.
Prima venenatis Torpedo armata ſagittis
Aggreditur piſces audax, quoſcumque per æquor
Aſpicit ire vagos, radiiſque emittit ab ipſis
Turpe veneficium, turbataſque inficit undas:
Inficit & piſces torpore, fugamque retardat.
Protinus amittunt ſolitum ſtupefacta vigorem
Membra, rigentque omnes concreto ſanguine nervi:
Immotique greges ſteterunt: velùt inuida ſi quem
Theſſala corripuit cantu: ſtetit ilicet ille
Attonitus: ſubitò nec ſe ſubducere curſu:
Nec vi, nec telis potis eſt inſurgere in hoſtem.
Succeſſu tùm læta, morantem plurima rictu
Occupat, & multa torpentem cæde cruentat.

Torpedinis vis ſtupefaciens. Plinius. & Gillius.

Quo piſces aſtu occupat.

Sæ-

Sæpius alatò potitur ſic Mugile victrix,
Quamvis per vitreos repat lentiſſima fluctus.
Nonnunquam caſſo ſimilis diſtendit arena
Corpus, & optatos ſimulat ſe carpere ſomnos:
Ignari verùm ut ſubeunt vicinia piſces,
Infandum toto diffundit pectore virus,
Ut mirè torpor inſinuetur. Torpenteſque necat morſu, ventremque ſaginat.
Præterea, mirum, per retia rara, leveſque
Inſinuat citò per naſſas, ferrumque venenum:
Inque manus piſcantis agit, vincitque rigore.
Non ſic per ſtipulas veloci murmure flamma
Serpit, vaſta trahens latis incendia campis:
Ut circumfuſo diſpergitur aëre virus
Omnia pervadens, & frigore perdit acuto.
Sed jam, quo Trojæ periit vaſtator Ulyſſes,
Trigonis virus, Plinius Ælianus. Trigonis horrendæ ſubit immedicabile telum.
Lethiferæ in caudæ medio conſurgit acutus,
Serra velut, radius, dura qua cuſpide Trigon
Impetit, atque ictu jacit irreparabile virus.
Quod è ſpina emiſſum piſces necat Ergo occulta latens ſcabro ſub pumice nantes
Dum ſpectat propiora greges, jacit arma, ſimulque
Peſtiferum emittit virus, prædaque potitur.
Non ſic Parthorum diro fucata veneno
Spicula, nec Creſſæ tantum nocuere ſagittæ:
Nec quæ fumoſis Liparæ diſtenta caminis,
Cyclopum venere manu, & Styge perlita tela.
Non piſces tantum, piſcatoreſque cruentat
Viroſum è viva contortum Trigone ferrum,
Sed cæſa pariter, fama eſt, è matre revulſum
Duritie indomita, & diri virtute veneni
E piſce avulſa ſpina adhuc lethalis. Æs durum, galeaſque, ipſumque incidere marmor:
Illius & virides tactu marceſcere ramos,
Delabique comas, ſolidoſque areſcere truncos.
Hac rigida memorant viroſæ Trigonis haſta
Telegonum quondam inſtruxiſſe in prælia Circen.
Ah miſer! egregium ſævo mucrone parentem
Illa Uliſſes interiit. Inſcius occidit, dum ſparſa armenta per agros,
Et lætos Ithacæ colles, & paſcua luſtrat.
Euſtathius Proh miras rerum ſortes, & Fata Deorum!

Quem

Quem maris,& terræ, ſævique pericula Martis,
Totque minæ, & tanti nunquam fregere labores,
Una Laertiadem Trigon confecit Ulyſſem.
Ergo tibi,piſcator,erit non ultima cura,
Ne te lethiferis tranſverberet illa ſagittis.
Verùm (cuncta datum vitare pericula non eſt)
Incautum ſi fortè petat te cuſpide Trigon,
Quæ præſens adhibenda malo medicina, docebo.
Vulcano in cinerem rediges ardente ſagittam
Trigonis: ipſa luem quæ detulit, ipſa ſalutem
Reſtituet: pulviſque acri conſperſus aceto
Expellet virus, vulnuſque obducet apertum.
Interea ramus dum lethifer igne crematur,
Avulſum moriente jecur de piſce dolorem
Liniet: atque tumor ſubſidet. ſæpè columbæ
Stercora Naïadis reddent perfuſa ſalutem.
Proderit & multo furfur decoctus aceto.

Quæ contra illius venenum ſint medicamina, ex Plinio, Tarentino, & Ægineta.

Præterea Lupus atque Leo, pictique Dracones,
Atque graves Aquilæ, Squatinæque, & callida Vulpes
Dura venenatis exercent prælia telis:
Et ſtimulis Centrina, fugaxque armatur Hirundo,
Viroſuſque furit ſcrupoſo Scorpius antro.
Et ſævit nigro [1] Accipiter cum [2] Coccyge ſucco.
At verò Gobii, & Sphyrænæ mitior ira eſt.

Quæque ad Scorpii, Gobiique ictū

Idcirco tibi ſolerti ſtat mente cavendum,
Ne molli capias [3] pro Perca Scorpion: at ſi
Perculſus [4] ſapies, piſcator, idonea dicam
Quæ medicina malo: diſſecti viſcera Mulli
Admoveas citus, aut illotum ad vulnera plumbum,
Indomitumque igni, vel acetum, vivaque ſulphura,
Et tunſum prodeſt lentiſci imponere vimen:
Magna quibus morbo lenimina. Sed vafer inſtat
Bos tergo, magnaque premit ſub mole natantem.

Ut

1 Olympici piſcatores Miluum vocant *Rondenone*, Hirundinem vero *Rodene*. 2 Coccyx Græcis, qui Lat. Cuculus, noſtri *Cocco*, & *Cuoccio*. 3 Alluſum ad proverbium, quod de eo dicitur, qui optima captans, peſſima eligit. 4 Item adagium olim in Græcia celeberrimum: hujuſmodi caſu natum: cum piſcator concluſis reti piſcibus manum admovens à Scorpio feriretur: ictus, inquit, ſapiam.

Ut piſcatorem vigil aſpicit, ilicet imo
Enatat è fundo, totoque incurvus inhæret
Corpore piſcantis dorſo, cheliſque reflexis
Apprimit, aſtringitque tenacior: ille gravatus
Mole Bovis, refluis emergere protinus undis,
Neve haurire valet vitales ætheris auras.
Ergo vitæ aditu intercluſo, deperit æſtu
Piſcator medio, & præda Bos ubere gaudet.

Bovis aſtus quo natantes occupat. Oppianus,

Verùm incredibilis vafræ ſolertia Ranæ,
Quam Piſcatricem noſtri cognomine dicunt.
Ante oculos gemini fallendis piſcibus extant
Extenſique 1 pili in longum, quibus illa natantes
Decipit, & victu tribuit Natura parando.
Ergo, ubi turbato nigreſcunt æquora limo,
Occultat ſe Rana luto, & pendentia fila
Attollit, piſceſque data velut illicit eſca.
Accurrunt illi celeres: trahit ipſa doloſos
Paulatim radios: ignari fraudis in ipſum
Os Ranæ properant piſces, dum pone ſequuntur
Læti eſcam: preſſo tunc Rana citiſſima rictu
Apprimit, atque avido confeſtim gutture mandit.

Ranæ mirum ingenium ad fallendos piſces. Tullius, Plutarchus.

Non ſecus ante fores fraudem molitur opertam
Ingenuus puer extremo ſub limine valvæ
Intendit latè caſſes, & plurima circum
Grana jacit, pellecta quibus dum plumea turba
Approperat prædæ ſtudio, tunc ille reducit
Ad ſeſe caſſes: ſubit hæc tunc inſcia textum,
Et dulcem menſis eſcam captiva miniſtrat.
Sic etiam volucres, ſi vera eſt fama, Ceraſtes
Decipit, atque dolo ventrem felicius explet.
Hac ipſa, ut perhibent, prædatur Sepia fraude,
Et Pulcher Cœli dictus de nomine piſcis.
Non hìc prætereã quo ſepia ſæpius aſtu
Piſcantum ex oculis ſubducitur. impiger adſtat
Cum puer, & fertum jam jam miſſurus acutum eſt,

Sepiæ, Polypique aſtutia.

Con-

1 Sic Ariſt. vocat appendices quaſdam, quarum extrema craſſis globulis præpilantur, ſurguntque ante oculos. At Plinius cornicula appellat: ait enim; eminentia ſub oculis cornicula turbato limo exerit.

Confeſtim nigrum diffundit ab ore venenum,
Quo nitidas perturbat aquas, vitatque natantes.
Nativum interdum variat mutata colorem,
Oſmylus ut,ſimiliſque jacet firmiſſima ſaxo:
Et lapidis ficta pueros ſub imagine fallit.
At ſi Squamiferûm cunctas percurrere fraudes,
Prœliaque, & dulces voluiſſem dicere amores,
Immenſum creviſſet opus, nec vos mihi, Muſæ,
Carmina tot faciles, authorque dediſſet Apollo.
At precor hoc unum ſaltem memorate canenti.
Quis Deus hæc nobis primus monſtravit,& alti
Oceani vix nota Diis arcana retexit?
Nanque hominum non hæc inventa fuiſſe putandũ eſt.
Vir fuit Euboica genitus Colomelide Nympha,
Quæ dulci inſignis cantu,fidibuſque canoris,
Quæque inter reliquas Acheloidas una ſuperbo
Præſtabat formæ cultu, flavoque capillo.
Aſt illam Oceani conjux Saturnia Tethys
Oderat,& toto conata expellere ponto eſt;
Oceano quoniam conjuncta ſub Anxio alto
Sanguine divino puerum ſuſceperat Idam.
Quem Dea per virides actas Crateris, & inter
Muſcoſos aluit ſcopulos,& ſcrupea ſaxa.
Hic illum cantu,cytharaque inſtruxit eburna:
Quæque forent piſcoſa magis freta, quæque tegendis
Opportuna dolis ſtatio: quibus oſtrea ſaxis
Plurima,quaque uda corallia rupe venirent:
Et Sinveſſano naſſas compingere junco,
Ac lentum calamo docuit ſubtexere linum.
Sed cum jam puer undecimum tranſegerat annum,
Et poterat remis agitare per æquora cymbam,
Ac verſare hamos,& retia, ſedula mater
Artes piſcandi varias, durumque laborem
Erudiit, multoque inſignem reddidit aſtu,
Quò pelagi poſſet verſutam fallere gentem.
Illa ſed in primis charæ ſtat cura parenti,
Scilicet ut mores,fraudeſque,& prælia,& arma,
Et dulces nexus animorum, & fœdera certa
Diſceret undoſæ gentis puer; unus ut omnem
Victor Olympiacam poſſet ſuperare juventam.

Idæ Fabula, & qua primum ratione piſciũ mores detecti.

Er-

Ergo illum chari ducit genitoris ad ora,
Naturam ut doceat gnatum, ingeniumque natantum.
Trans Gades Libyam contrà, quà cœlifer Atlas
Immenſos humero Stellarum ſuſtinet orbes,
Oceani domus deſcribitur.
Stat domus Oceani nitido pellucida vitro,
Et centum geminis ſurgit ſubnixa columnis.
Fulgurat ex hyalo textum, niveaque coruſcat
Cryſtallo paries, cardoque adamante renidet
Plurimus, & fulva radiant ab iaſpide poſtes:
Marmore ſtrata nitent Pario: ſed cæſa columna
Marmarica de rupe, nigriſque interlita punctis,
Et ſparſim minio, & ferrugine ſplendet Eoa.
Deſuper apparent tecto depicta ſupremo
Æquoraque, ſcopulique, ſonoraque litora fluctu:
Et quæcumque vago paſcit ſub gurgite Proteus:
Educat & vaſtis in fluctibus Amphitrite:
Omnia nativis rerum ſpirantia ſignis.
Flumina cryſtallo in ſolida cælata coruſcis
Parietibus latè apparent, rivique ſonantes.
Hic Licus, hic Phaſis redimiti cornua muſco
Undoſa ſub rupe ſedent, verſantque fluenta:
Populeaſque inter decurrit lætior umbras
Eridanus, flavoque ſonans it flumine Crathis,
Vulturnuſque Hypaniſque, & magno turbidus alveo
Aufidus, avulſaſque ferens cum gurgite quercus.
Mirum opus, atque Deo dignum, Nereoque Magiſtro:
Nerea nam perhibent fabricaſſe immania templa,
Cunctaque cryſtallo miris cælaſſe figuris.
Hùc Dea cæruleis invecta per æquora bigis,
Tyrrheno procul è ponto cità tranſtulit Idam.
Ut vitreo puer è curru delapſus, & alta
Oceani ingreſſus palatia, conſtitit ipſo
Limine in undoſo, patriſque nitentia templa
Miratur, magnamque domum, ſolidaſque columnas.
Atque ingens miratur opus, operiſque laborem,
Et picturatum viva ſub imagine tectum.
Ut ſtetit aulai in medio Dea, cernua magnum
Fluviorum patrem Oceanum, regemque natantum
Confeſtim unà cum puero veneratur. Amicam
Ex-

Excipit Oceanus Divam, blandiſque profatur
His orſus dictis: Quis te, pulcherrima Nympha,
Finibus è patriis per tot freta cærula vexit,
Et procul Herculeas deduxit ad uſque columnas
In mea tecta? ſinus emenſa interrita tantos
Tethyos undivagæ, puero quidnam petis iſto?
Fare age: fixus adhuc amor eſt. Cui talia contra
Diva refert: Hic ille tuo rex magnus aquarum
Sanguine conceptus puer eſt pulcherrimus Idas.
Conjugioque tuo quondam dignata ſuperbo
Quem poſtquam Ænariæ peperi ſub rupe repoſta,
Ipſa ego per virides actas Crateris, & undas
Nutrivi, & numeros, & carmina blanda, fideſque,
Et varia edocui piſcantis munera, & aſtus.
Verùm ne patriis fraudem virtutibus, illum
Ad tua tecta tuli; doceas quæcumque natantum
Sit natura, genus, connubia, prælia, & iræ.
Si qua tibi reſtant monumenta, & gratia facti.
Quin decet & Divis genitum majora doceri,
Atque humiles hominum ſe ſupra attollere ſortes.

Colomelidis ad Oceanū Oratio.

Hæc dedit. & Regni contra Rex magnus aquoſi
Hæc reſponſa refert: Faciam, formoſa, quod optas,
Et regnatorem decet æquoris. omnia diſcet
Egregius puer undoſi ſecreta Profundi.

Oceani ad illam reſponſio.

Dixit: & extemplò paſtorem Protea juſſit
Acciri ſparſumque mari compellere in unum
Squamigerũ genus omne. Throno mox Divus eburno
Deſcendit, Diamque unà, puerumque reducit
In mille intertexta nitentibus atria conchis,
Turbinibuſque 1, 2 Auliſque & purpureis 3 Neritis.
Hic ubi cæruleo conſpergit limina rore,
Crebraque ſubſiliens placido ſonat unda ſuſurro,
Conſtitit ante aditum Nymphà Deus, & puer Idas.
Hinc, atque hinc denſo glomeratæ Najades Orbe,
Et circumfuſæ Nereides, & Thetis ipſa
Adſtarunt, lætaque Deos cinxere corona.
Et jam turrito ſcopuli de vertice paſtor

In-

1 2 3, Concharum ſpecies, de quibus lib. VIII. agemus.

Proteus in unum piſces cogit.

Ingenti Proteus inflabat murmure concham,
Cærulei ſpumoſa vocans ad tecta tyranni
Diſperſas pelago gentes. Vix murice ab alto
Inſonuit cantu cava buccina: protinus omnia
In turmas, acieſque ruunt ſquamoſa natantum
Agmina diverſis è fluctibus: ultima mundi
Qui vada Hyperboreo currunt ſubiecta Trioni:
Quique ſecant Indi maris æquora, quique repoſtæ
Ammerices luſtrant piſces freta ditia gemmis:
Quique Erythræa colunt flaventibus æquora baccis:
Et fluctus qui, Perſi, tuos tenuere rubentes:
Quos & clauſa Thetis gremio fovet, Ioniumque,
Adriaque, & Pontus cum turrigero Ægæo.
Haud mora fit, denſis coëunt examina ſignis,
Muſcoſoſque tenent ſcopulos, & Protea circum
Agglomerantur: aquis candent ſpumantibus undæ.
Ac fremitu immenſo venientum totus ab imo
Gurgite ferveſcit pelagus, latèque remugit.
Non ſecus ac rauco ſtrepuere ut Martia cantu
Claſſica, confeſtim ſonitu pulſata moventur
Caſtra, ruunt acies, ardenteſque ære manipli:
Magnaque denſati ſtipant tentoria regis.
  Aſpectu puer inſolito conterritus hæſit,
Atque pedem, ſecura petens, referebat in arcem,
Cum divina parens, his orſa morata timentem eſt:
Ne timeas, Tyrrhene puer, quæ maxima ponti
Monſtra vides, Patris imperio, nutuque reguntur:
Neve Diis inferre malum permiſſa poteſtas.
Siſte gradum, vatique animos adverte docenti:
Mira quidem populi diſces arcana marini
Hac ignota tenus, legeſque, & prælia gentis:
Quæ te ſcire decet, quondam & meminiſſe juvabit.
  Et jam diverſas acies, atque agmina Proteus
Ordine quæque ſuo vitreis procedere campis
Juſſerat: ipſe cavo deſpectat ſingula ſaxo.
Ac velut, hybernis primo cùm Vere relictis,
Magnanimus campo Lotharus ſeſe intulit, & ſe
Accingit bello, ſocioſque in prælia poſcit:
Stat ſublimis equo, cumuloque aſpectat ab alto

Ag-

Agmina, dum pulchro procedunt ordine campis.
Quæque ſuas legio fulgentes ære catervas
Explicat,& denſis latè micat horrida criſtis.
Itque ſuis diſtincta notis: vexillaque certis
Intertexta nitent ſignis: nitet omnis in armis
Gens patriis, cunctique ducum poſt terga ſequentes
Æquato incedunt ſua per diſcrimina paſſu:
Helvetii, Cymbrique, bipenniferique Sicambri,
Saxones, & fortes Boii, Illyricique nivoſi,
Germanique, Italique, & pictis Pannones armis.
Haud ſecus æquorei veniebant ordine cœtus:
Quique ſuis ardens ſquamis,& præpete penna.
Prima colorati ducebant agmina Mulli:
Pone *S*cari, denſoque ibant examine Percæ.
Hinc dextra Synodontes aquam, Fabrique ſiniſtra
Findebant curſu celeres: hos inter,& illos
Tollèbant medio Pagri capita ardua criſtis,
Et 1 Sparus aurata fulgens cervice, rubræque
Phycides 2, atq; *S*udes, mixtique 3 *S*ynagrides Orphis.
Indè ſequebantur *S*argi, Blennique, 4 Lyræque:
Et fulvo ardentes auro, ſquamiſque coruſcis
Umbræque, Auratæque,& Iulides, atque 5 Cinædi:
Et Melanuri, aliique tenentes ultima ſigna
Squamigerùm, totumque Aphyarum ignobile vulgus.
Jam læves acies properabant: prima nitentes
Agmina Trachuri implebant, Rhombique, Boveſque,
Ac nigris Coraces fulgentes tergora ſignis,
Et 6 Clarias incana, 7 dicataque turba Lyæo.
Poſt pingues ibant Soleæ, Milvique rapaces,
Et Cithari, Rajæque, voracique ore Dracones:
Quos inter teretes ſindebant marmora Scombri:

Piſcium omnium per ſuas ſpecies turmaſque recentio.

 Ra-

1 Neap. *Sparaglione*, Romæ cum Sargis, & Auratis confunditur, Maſſiliæ,& in Liguria *Sparlo*,& *Sparallon*, Hiſp. *Spargoil.* 2 Ab Olympicis piſcatoribus audio vocari *Cannuſa*. 3 *Praio* noſtris. eſt autē capite duriore,& latiore, corpore verò veluti circino circumducto. 4 Dicitur etiam Romæ *Peſce Forca*, nobis *Forcato*. Squamis veluti cataphractus,& hinc per antiphraſim *Mal'armato*. 5 Fortaſſe erit, quem Olympici vocant *Mafrone*. 6 Pro Callarias metri cauſa.

7 Bacchus piſcis Baccho Sacer: ex Aſellorum genere eſt; non verò Mugilum, ut vult Plinius.

Ranæque,& variis Torpedo plurima punctis,
Atque nitens maculis,& verſicoloribus aſtris.
Janque ſecunda greges claudebant agmina læves,
Cum gravibus ſubeunt armati protinus armis,
Ac ſua cæruleæ ſectantur ſigna cohortes:
Ardentes minio Cancri, fuſcique Paguri,
Et Squillæ inſignes villo,roſeæque Locuſtæ,
Stipatuſque ibat Leo plurimus,atque Elephanti.
Hìc ſonus exoritur magnus, fremit omnis aquarum
Campus,& in tractis caneſcunt æquora ſulcis:
Ingentes acies, ingentia corpora denſis
Ordinibus glomerata,vado ſpumante,ruebant.
Hi nivei Delphines erant, Thynnique fugaces,
Orcynique graves, ſpiſſoque examina cœtu
Pelamydum,rapidique Canes,turpeſque Zygænæ:
Quas inter longo Ziphiæ mucrone ſequuntur,
Haſtatumque cient agmen. diſcrimine parvo
Turpes immenſo veniebant corpore Phocæ,
Et Vaccæ maris Æthyopum, Ammericique Manates:
Piſtreſque, Serræque,& duræ dentibus Orcæ:
Epotumque vomunt patulis è naribus æquor,
Ingentemque cient ſpumam.poſtremaque claudunt
Signa Phyſetheres cum turrigeris Balænis.
Intereà longo dum vadunt ordine turmæ
Qui dum per legiones incedunt, illorum mores Proteus,legeſq; docet. Squamiferùm,varioque ſonant diſciſſa natatu
Marmora, muſcoſo ſcopuli de vertice Paſtor
Et ſtudia,& mores cunctorum,& prælia, & iras,
Ingeniumque,doloſque,& dulces dicit amores.
Auribus illa puer ſpumoſo in margine ſidens
Attentis bibit,& memori ſub mente recondit.
Verum ubi poſtremis abierunt agmina ſignis,
Dicendique Deus finem dedit, ilicet alto
Exiliit ſaxo,& vitreis caput abdidit undis,
Poſt armenta cito feſtinans ire natatu.
At Dea cum dignas ſubmiſſo pectore grates
Cæruleo egiſſet tanto pro munere Regi,
Confeſtim celeres ſpumoſa ad fræna jugales
Ire jubet,Calpeque retro, atque Atlante relicto,
Europam propter puero comitata recurrit.

Inque ſinus ingreſſa legit quæ dicta 1 Pœni
Rura tenent: Malacæque urbem tranſmittit: & altum
Oſtendit puero 2 Caridemi culmen opaci.
Et quæ 3 Carthago fuerit, quibus illa Latinis
Expugnata armis memorat, terraque, marique:
Percenſetque duces, & quo ſub Conſule capta.
Quæ dum commemorat, dites tranſvectus 4 Alonas
Jam raucum currus 5 Sucronem præterit, & jam
Litus adit, ſteterat quondam quà celſa Saguntus,
Quam Tyria cecidiſſe manu Dea dicit, in Urbe
Dum lentos diverſa tenet ſententia Patres.
Hinc & prætervecta, ſecat ſpumantis Iberi
Læva amnem, 6 Lunæque altas in montibus arces:
Et geminas dextra Balearidas ante relinquit.
Mox 7 Veneris delubra videt, celſamque Pyrenen,
Atque ſinum ſcindit ſpumoſa per æquora Gallum:
Quàque docet puerum Rhodanus delabitur, & quà
Maſſiliæ magno ſeſe curvamine portus
Pandit, inaceſſas & vertice detegit arces.
Et jam litoreæ procul advenientibus Alpes
Apparent, ſurguntque jugis ſuper aſtra nivoſis.
Hic lævum Dea pulchra latus perſtringit, & inde
Præterit 8 Auguſti, biga properante, Trophæa.
Heſperiam petit inde, ſonoraque flumina Vari
Nicæaque retrò fugiente, atque arce 9 Monœci,
Divitibus claram populis, luxuque ſuperbam
Oſtendens urbem Ligurum ſic fatur: Apricis
Collibus hanc 10 Genuus poſuit Saturnius urbem,
Imperiumque dedit magnum: nam claſſibus illa
Vecta mari magno fines pervenit Eoos:
Atque Palęſtinos, & Cypri regna ſubegit,
Et Chion, & Lesbon: ſupraque Propontida ſigna
Invexit, Tanaimque jugo ſubmiſit, & ipſos
Cymmerios. nunc ſola tenet tua litora, 11 Cyrne,

 Pro-

1 Qui circa fretum in Hiſpania habitarunt. 2 Hiſp. promontorium *Capo de Gata* 3 *Cartagena.* 4 *Alicante.* 5 Hiſp. fiu: *Xucar.* 6 Lunarium promontorium, & Scalæ Annibalis *Capo Toſa.* 7 Aphrodyſium *Capo Cruez.* 8 *Torbia* urbs in Nicææ (*Nizza*) ditione. 9 *Monaco* Vrbs Liguriæ. 10 Saturni filius, à quo Genuam conditam ferunt. 11 *Corſica* Inſula.

Proxima Sardoo quæ cingeris undique fluctu.
Sic mutat Fortuna vices, perituraque regna.
Intereà jam currus equis pernicibus actus
Hetruſcos præter fines vicina legebat
Oſtia, Tibri, tua, & felices 1 Anxuris arces:
Inque Dicarcheas tandem perlabitur oras.
Sic dulces thalami nexus, & prælia, rixæque,
Et ſtudia, & mores primum patuere natantum.
Sed jam lina mari, textoſque immittere caſses
Tempus, & æquoreæ venando inſiſtere prædæ.

1 *Terracina.*

FINIS.



F. Solimene Inv.   Hubt Vincent Sculp.

HALIEUTICORUM

LIBER IV.

HActenus undivagæ mores, & nomina gentis:
Nunc artes, Neptune, tuas, tua, maxime Nereu,
Dona canam; primi nam vos demittere naſſas,
Et medias linum docuiſtis ſolvere in undas.
Quare agite, & certum ſpirate in pectora carmen,
Ut piſcandi artes, quæ ſint, quæ cura adhibenda,
Quique dolus, quo falſa cadat gens ſquamea ponti,
Diſcat Olympiaca ſolers piſcator in acta.
Inprimis multæ ſunt piſcatoribus artes,
Inſidiæque, dolique, vagas quibus æquore prædas
Venentur, dulcemque ferant mortalibus eſcam. *Variæ piſcandi artes.*
Ac veluti in ſylvis non venatoribus unus,
Sed varius labor eſt, intricatuſque. Profundos
Hi circùm longà ſaltus indagine cingunt,
Includuntque feras: alii loca pervia, quà ſe
Solicitis agiles impellunt curſibus apri,
Obiectu armati claudunt, ſtipantque corona: *Ut venandi variæ ſunt.*
Inſiſtunt alii curſu, & præeunte canum vi,
Per montana leves, & per ſylvoſa locorum
Veloces agitant lepores: hic retia ſummis
Applicat arboribus ſubter frondoſa, vel inter
Herboſos tendit campos: hic caſſe volantes
Captat aves: lentum ſpargit per gramina viſcum
Alter, & optatam gaudet ſe fallere prædam.
Non ſecus æquoreas inter piſcantibus undas
Eſt varius, multuſque labor, fugientia ſemper
Per longas maris ambages, cæcoſque meatus
Lubrica Squamigerùm ſectari examina curſu,

Et captare dolis, ſparſoque includere lino.
Hic calamo,inſidens ſcopulo piſcator aprico,
Quæſitas avidis immittit piſcibus eſcas,
Incautoſque hamo venientes fallit acuto.
At piſcoſa alii per litora, perque ſonantes
Fluviorum ripas,mediove in gurgite ſolvunt
Cæruleos caſſes,oneratatque retia plumbo:
Eque mari piſces quæ mox ducentia ducunt.
Hi pelagi virgulta inter frondoſa recondunt
E 1 Sinveſſano contextas vimine naſſas.
Arma illi,& duris exercent prælia monſtris:
Hi noctu nitidis perluſtrant litora flammis,
Explorantque freti loca cæca,& ſubdola ponti
Decipiunt armenta,feruntque ad litora prædam.
Sunt diverſa ſimul piſces fallentibus arma:
Varia piſcandi armamenta. Quæ ſolers prius expediet piſcator, & illa
Quo formanda modo paucis,adverte,docebo.
Qui prædas tremula perquirit arundine, tortum
Multiplici è filo radium ſubtexat equino:
Hamus. Aſt alii è ſpartho faciant,reſtivè retorta,
Qui grandes cupiunt hamis comprendere piſces:
Quique agitare gravi ſueverunt agmina ferro,
Hi bifido armentur telo, durove 2 tridente,
Et longum capulo, lentumque haſtile reponant;
Fuſcina. Ocyus ut dextra vibretur fuſcina, & ipſos
Veloces certo piſces transverberet ictu.
At labyrintheis ſi fortè erroribus udam
Prendere amas prædam,facilemque impendere curam,
Naſſæ. E junco caſſes, & vimineos labyrinthos
Intexes cono ſimiles, cui vertice ſummo,
Intus ut imponas eſcam,ſit circulus utque
E naſſe incluſum valeas educere Mullum,
Aut nitidum ſquama Pagrum, Liparimue,Lyramue.
Et fundo ex imo pariter tibi conus in auras
Aſſurget medius, medioque in vertice coni
Os etiam ſpiſſis intexes undique juncis,
Qui proni interius flectantur,ab æquore piſcis

Cum

1 Sinveſſa *ſeſſa*, unde optimum deportatur vimen ad naſſas texendas. 2 *Le Lanzature*, Gallis, *trident*, & *Lanſquenet*.

Cum cœcum, illectus præda, ſe trudit in antrum:
Inde fugam prohibere queant, cum paſtus in altum
Liber adire parat. Verùm quibus humida lina *Retia, & quæ varia.*
Verſandi ſtudium, non eſt labor omnibus idem,
Hi [1] Jacula expediunt manibus, pars altera [2] Gryphis
Æquora circundant: alii [3] Sphæronas aquoſis
Extendunt latè campis, divesque [4] Panagrum:
Ingentique trahunt conatu ad litora piſces.
Aſt [5] Hypochas illi medio de lintre remittunt.
Gangama [6] & his trahitur, piſcoſum [7] Dictyon illis.
Quæ diverſa tibi ſubtexet arundine conjux
Retia, caſta domum dum ſervat, & ubera circùm,
Et circùm dulces dependent oſcula nati.
Tu vel, Olympiaco dum litore lentus ad umbram
Confidis, Solemque tibi defendis, & æſtum:
Aut rigidam duras Hyemem, ventoſque malignos.
Præterea robuſtus erit piſcator, & olli
Non vigor emoriens, non ſint torpentia triſti *Qualis eſſe debeat piſcator.*
Membra lue, vel obeſa, aut pingui tarda ſagina,
Sed levia, & volucri veniant aptiſſima curſu;
Nam fortes acies, & dura laceſſere monſtra,
Corpore magna quibus vis eſt, animique feroces,
Nativi ſpumoſa tenent dum cærula ponti:

F 4 In-

1 Expeditiſſimum retis genus, quod unus piſcator jaculi inſtar jacit: noſtri *Iacchio* indigitant, illius autem uſus circa oſtia fluviorum maximus eſt, & ubi vadum breve eſt. 2 Alterum retis genus longum paſſus quadraginta, altum verò ſex: hoc verò paſſus triginta a terris extenditur Noſtratibus appellatur. *Rezzolla.* 3 Sic dicti, quia in orbem circunducuntur, & fortaſſe erunt ea retia, quæ ſtataria dicuntur, noſtris *Rezze di Poſta* longa paſſus centum quinquaginta: ſolvuntur in altum quingentos à terra paſſus. Veſpere autem jacitur, & per totã noctem ſtat mari, cum verò prima erumpit diei lux educitur. 4 Inter retia maximum, dicitur etiam Sagena, Noſtris *Sciabica* quo omnia piſcium genera capiuntur. Longum paſſus quingentos, ad mille verò à terris jacitur: nec niſi à litore denis piſcatoribus educi poteſt.

5 An ſit quod noſtri vocant *Tartana* non auſim affirmare, veriſimile mihi tamen videtur: eſt autem rete longum paſſus ſexaginta, omne piſcium genus concludit, etiam qui intra limum latent, radit enim limum, & arenas: illius uſus præcipuus matutino tempore eſt. 6 Noſtris Græco vocabulo etiam *Gangama* nuncupatur. 7 Erit fortaſſe quam Noſtrates indigitant *Tartarone*, longum paſſus ducentos medio in mari ſolvitur, & à quatuor piſcatoribus extrahitur ſecundo maris fluxu, & die illuceſcente.

Interdumque leves opus eſt æquare ſequendo.
Nunc verò in medios ſcabro de pumice fluctus
Mittere ſe, pelagoque diù durare profundo,
Ingenteſque ſecare vias: ac ſub ſale vaſto,
Ceu terris habitare, graves & adire labores.
At nunc ex imo rurſus ſe reddere ponto
Saxa ſuper ſaltu, prædamque inferre caniſtris.
Quin etiam rerum ſit ſolertiſſimus uſu,
Et quam ſolers, & ſagax. Ingenioque ſagax multo piſcator, ut omnes
Conjectare queat, fraudeſque, doloſque natantum,
Retia cum ſubeunt, atque irremeabile textum.
Sitque manu promptus, caſuque interritus omni:
Et laboris patiens. Vividus, ac ſomni patiens, patienſque laboris:
Atque Hyemem, rigidumq; Jovem, vẽtoſque malignos,
Et rapidos tolerare æſtus condiſcat, & imbres.
Æquor amet, nullumque recuſet inire laborem:
Mercurio ſic charus erit, ſic divite ſemper
Lętus erit præda. Sed jam quo tempore felix,
Quo tempore captura felicior. Expediam, captura. Fores cùm Veſper Olympi
Pulſat, vel primo cùm Lucifer emicat ortu
Autumnum ſub pampineum venabere piſces,
At ſi Bruma riget, ſparſo dum lumine Mundus
Panditur, incipies ipſo cum Sole laborem.
Sed ſi Ver nitidum, laxandis commoda linis
Tota dies: ſummo ludunt nam gurgite piſces
Vere novo, & circùm cautes, & litora curſant,
Conjugii ſtudio, charæque cupidine prolis.
At verò ut Zephyris ridet vocalibus Æſtas,
Lina prius pelago quam ros fluat æthere, mittes.
Ventorum ratio habenda. Nec minor, alato ſpiret qui flamine ventus
Cernere cura: levis ſi ſit, placidoque flabello
Oceani vitreas impellat leniter undas;
Horrida nanque greges oderunt murmura muti:
Nec ſuper albentes ſpumis, ſtrepituque ſonantes
Ludere amant fluctus, ſcopuloſque, & litora propter
Errare. At vento felix captura ſalubri
Piſces adverſis aquis, ventoq; natãt. Semper erit: placidos optant examina ventos.
Inſuper, id non te lateat, gens ſquamea fluxum
Advenientis aquæ, & ſpirantia flamina contrà
Tendit iter, facilique ſecat ſtrata æquora curſu.

Qua-

Quales adverſo perrumpunt aëra roſtro
Obnixæ vento volucres, curruntque citatæ:
Nam ſecus à tergo premit aura, fugamque retardat. *Hinc quo ſitu ſolvenda retia.*
Ergo ubi Sythonio Boreas de litore ſpirat,
In medium piſcoſa diem jace lina: nivoſum
Sed contrà in Boream, rauco ſi murmure ſtridens
Finibus è Mauris Notus irruat: inque rubentem
Auroram, ſonat è nigro ſi Veſpere ventus:
Inque domos Zephyri, roſeo dum creber ab Ortu
Veloces citat Eurus equos, cœlumque ſerenat.
Nam ſic innumeri venient ad retia piſces
Sponte ſuà, gratoque gement ſub pondere ciſtæ.
His animadverſis, inſtat jam tempus aperto
Ire mari, & molles captare indagine prædas.
At primus, faciliſque labor demittere in altum *Piſcandi primus labor per naſſas.*
Vimineos caſſes, eſcamque includere junco.
Principiò naſſas pelago detrude profundo,
Atque ubi cæca dolum ſylvarum protegit umbra:
Nam ſecus undoſæ detecta fraude cohortes
Effugient: illis quando mens callida, & acre *Quibus in locis demittendæ.*
Ingenium vitare dolum piſcantis, & aſtum.
Nonnunquam refert naſſam ſaxoſa ſecundùm
Litora, ubi denſis frondent arbuſta viretis,
Condere; nanque illùc correptæ frondis amore
Sæpe ruunt acies, circùmque frequentius errant. *Quo tempore, & quando educendæ.*
Quas veniente die demittis in æquora naſſas,
Has tu ventura pariter ſurgente reduces.
Veſpere ſi jacias, ſero jam Veſpere tolles.
Profuit interdum geminos ſub Doride Soles
Deſerviſſe; graves nam ſic venere ſub auras,
Et longam captura moram penſavit opima.
Nonnunquam quæ Sole vadum petiere cadente,
Illo etiam ſurgente, graves de gurgite ſurgant.
Sed quibus illecebris eſcarum, atque ubere ſucco
Coniferos oneres caſſes dicamus. In igne *Quibus eſcis oneranda.*
Carabon [1] edomitũ, Polypumve, Chrominue doloſo,
Piſcator, junco impones: nam piſcibus illa
Eſca placet, gratoque ſimul nidore trahuntur.
Et ſale perdomitas multo detrudere Sardas,

En-

[1] Cancri genus.

Engrauleſque potes: nihil eſt jucundius iſtis,
Fragranti quorum piſces capiuntur odore.
At ſi muſcoſo mittis de vertice filum,
Ipſe tibi figendus erit 1 lumbricus in hamo.
Et quibus armandus ſit hamus, Quem prius undoſa ſubter, venator, arena
Perquires ſcopuloſve inter, ſcabroſaque propter
Saxa, frequens ubi cæruleo de ſemine ſurgit.
Quin etiam molles Aphyas, Squillaſque rubentes
Pro dulci impones eſca, illecebriſque doloſis.
Præterea cunctis non una eſt piſcibus eſca
Gratior, in prædam quamvis ruat ore voraci
Diverſis piſcibus variæ ſunt eſcæ. Squamiferùm genus omne. Trahit ſua quemq; voluptas.
Loligo Cancris capitur, 2 Carideque Labrax:
At Thynnum Coracinus agit, Callychthida Thynnus,
Mænides Auratam: minio qui fulgurat Orphum
Dat miſerum fato Mullus, dat Hiatula Sargum.
Inſano in Polypos currit Muræna furore;
Anthias inque Lupum, mollemque Orcinus Aſellum:
Et ſocium perdit Melanurum, & 3 Cyrrhida Perca.
Dat 4 Phagrum fato Channis, dat Carcinus illam.
At 5 Bocas Synodontes amant, Hippurus Iulum:
Hippurum Ziphiæ, Glaucumque ad flumina Mugil
Sponte trahit. Sic quiſque ſuo ſe perdit amore.
Varii piſcandi aſtus. Nunc age diverſas fallendis piſcibus artes
Præcipiam tibi, Piſcator, fraudeſque, doloſque:
Mugilis & primùm quæ ſit captura docebo.
Ante tibi Mugil medio quærenda profundo
Et primum quo Mugil fallendus. Fœmina, cui tenui lignum transfige labello,
Quo ſpartho religata trahi per marmora poſſit.
Sed cave ne morti dedas, nanque aptius illa
Tendet viva dolos, ſocioſque in funera pellet.
Hinc poſtquam in pelagus deduxti è litore cymbam,
Remigio bini inſiſtant, ſolertior alter
Captivam de puppe trahat per cærula filo:
Proximus huic alter ferro venator acuto
Stet vigil, atque data promptus re fortiter uti.

Emi-

1 Vermis, qni ſub arena naſcitur, *verme del mare.* 2 Parvæ Squillæ.
3 Idem qui Adonis à flavo colore ſic dictus. 4 Idem ac Pagrus.
5 Eædem ac Boopes à boando dictæ. Box ſcribirur per ò magnum, Boops per o parvum. 2 Lumbrici nobis etiam *Iſcoli.*

Eminus ut ſociā ſpumoſa è Doride Neſtes
Aſpexere,ruunt ſtimulis,æſtroque furentes,
Collectique una circumſtant undique,fraudis
Ignari,luduntque hilares,blandiſque morantur
Illecebris,majorque obtutu exæſtuat ignis.
Interea, qui puppe ſedet piſcator in actam
Imperet urgeri lintrem citus,atque ubi pontus
Sub nitidis ſplendeſcit aquis, ut & agmina poſſit
Conſpicere,& certo ferrum intorquere rotatu.
Ut ventum eſt,remos inhibete: atque ilicet unus
Vimineam adducat reſtim:mora nulla,ſequuntur.
Igne mares acti ſociam, denſaque caterva
Deproperare illis amor eſt;dominamque tueri.
Tu jaculum citus interea, venator, acutum
Expedies,multamque feres de gurgite prædam.
Nam rigidus, quamvis iteres in vulnere vulnus,
Ac totum rubeat mare ſanguine,non tamen illi
Saucia terga dabunt,nimio ſed amore furentes
Sponte ruent,pulchramque petent per vulnera mortē.
Sævus amor, quid non hominum molliſſima coges
Pectora,ſi tantum torques prædura ferarum!

Mugilis nimia ſalacitas. Ælianus,& Oppianus.

Ob quam nece plectitur.

At non præteream,quo certius agmina ferro
Aſſequerere: ſudem puppi defigere longum
Cura tibi,circus capiti cui ferreus inſit:
Quo reſtis tranſmiſſa ſimul cum piſce trahatur
Longius è pinu: nam ſic ſtipata natantum
Turba peti certo poterit felicius ictu.
Si ſecus,ipſa teget ſquamoſas cymba cohortes.

Animadverſio quo facilius piſces feriantur.

Non tu diſſimili, Piſcator, callidus arte
Per ſpumoſa Scaros venaberis æquora pictos,
Dum captiva tibi candenti fœmina vinclo
Ore tenus raptatur aquis,non longius alter
Gibboſam juxta naſſam ferat,ilicet ingens
Turba Scarùm properabit opem latura ſorori,
Inſanæ Veneris ſtimulis agitata malignis.
Aſt ubi jam denſà puppim cinxere coronà,
Vimineam in fraudem captivam protinus infer.
Fatiferam ſubter dominam deſcendere caſſem,
Ut videre,dolorum ignari,actique furore

Aſtus non diſſimilis, quo Scari capiantur.

Qui & maximè ſalaces. iidem Authores.

In labyrintheos contexti viminis orbes
Sponte mares adigent ſeſe: cœtuque frequenti
Captorum impletur latè irremeabile textum:
Difficileſque aditus, portæque arctantur hiantes.
Quin etiam affectat ſocium prævertere curſu
Quiſque ſuum, & cæco primum detrudier Orco.
Uſque adeo miſeros dementia torquet amantes.
Ergo adeunt latebras, maculoſaque texta volentes,
Et charam denſi circùm glomerantur amicam:
Sic & amore juvat periiſſe. Doloſus & alter
En modus: æquorea naſſam ſuperintege myrto
Plurimus, aut muſco: captiva hic fœmina plexis
Libratur juncis, ſcopuloſque abſconditur inter,
Quos celeri ſvevere Scari percurrere curſu,
Vt lætos carpant frutices. Hic illa frequentes
Advocat ad naſſam ſocios, quos Cypridis aura
Mollè agit, & teneros ſub pectore ventilat ignes.
Aſſiduè circùm perluſtrant undique naſſam,
Ignarique dolum perquirunt, & ſua Fata.
Ut tenuere aditus, & ineluctabile ſeptum,
Ilicet inſiliunt omnes, ceu cardine rupto,
Obſeſſam miles ruit interfuſus in arcem.
Ac veluti ſolers ſi quando texuit auceps
Alitibus fraudem, denſàque in ſepe canoram
Occuluit volucrem, quæ cantibus aëra complens
Dulce melos iterat, ſocioſque in frondea texta
Allicit, inque dolos. accurrunt ilicet illi
Fœmineo acciti cantu: rapidoque volatu
Spontè dolos ſubeunt, vitamque in vimine ponunt.
Haud aliter maculoſa Scari venere ſub antra.
E quibus ignari ſuperas ſe mittere ad auras,
Venanti ſtant præda: cavo qui lætus ab alveo
Educet dextra piſces, ciſtamque replebit.
Quin etiam vel muſca Scarum trahit una: tenaci
Illam figе hamo, & pelago jace; nanque reducet
Captivum tibi capta Scarum. Sed candida lacte
Sepia deproperat, quam non tibi vimina ſepti,
Ut capias oneranda, mari nec lina profundò
Demittenda; ſuo quoniam capienda furore,

Fraus altera qua decipiantur.

Ut aves ad fœminæ cantum.

Capiuntur etiam muſca infixa hamo.

Qua arte ſepia fallatur.

Qua flagrat infelix, ultro venit obvia. In undas
Devincta è curva laxetur fœmina puppi.
Haud mora, conſpectâ properabunt cominus, & ſe
Implicitæ circum gyris glomerantur amicam.
Ac veluti innuptæ longo poſt tempore quando
Abſentem rediiſſe patrem videre puellæ,
Occurrunt lętæ venienti, & brachia tendunt
Colla per, & charos humeros, & mollia libant
Oſcula: ſic teneris illæ complexibus hærent,
Quas tu vel dextra capies, piſcator, amica.

Cuius mirus in coniugem amor.

At quia difficile eſt, medias ut viva per undas
Sepia de puppi filo devincta trahatur:
Populea idcirco mirâ confingitur arte,
Quæ veram forma referat, niveoque Colore,
Innectuntque duo vitri fragmenta coruſci,
Clarior ut tremulo ſplendeſcat lumine Lunæ:
Utque mari credunt, chryſtalli lucida fundo
Obvertunt fragmenta: procul quo lumine viſo,
Accelerant proci curſum: vicina tenentes
Piſcator circo citus apprimit: excita vitro
Nam ſi populeam conſpectet Sepia fraudem,
Continuò fugiet nunquam capienda. Sed illa
Inprimis ſit cura tibi, venator, habenda,
Nimirùm Luna venatum exire nitenti,
Certius ut nitido diſcernas lumine veram.

Animadverſio ut felicior aſtus ſuccedat. Accepi à Tarentinis.

At quo Signiferi veniat ſub ſydere major
Captura, expediam paucis: cùm portitor Helles
Surgit ab Oceano ſtellato in vellere fulgens,
Et cùm vicinus prætendit cornua Taurus,
Vere novo (nam vere ineunt connubia) prędam
Quæſitum venies tranquilla per æquora. verno
Vimineis illas venari tempore naſſis
Sæpe potes, viridi naſſas ſi fronde myricæ
Aut crebri frutices, denſuſque oleaſter obumbret;
Nanque dolos ſubeunt virides, & fronde ſub ipſa
Mutua connubia, & dulces celebrant Hymenæos.
Donec captivæ in ſiccam ducantur arenam;
Vitæ ubi jam miſeræ, ceſſantque cupidinis, O! qui
E patriis egreſſus aquis per litora repit;

Quo tempore ſepiarum piſcatio.

Aſtus alter illas decipiendi.

Inque oleas iter intendit? veſtigia noſco,
Cirrataſque manus. Mirum natura ſagaci
Indidit ingenium Polypo, qui litora ſaxis
Dura tenet, Cœloque interdum gaudet aperto.
Mirus illius in oleã amor. Ælianus, & Oppianus. Ardet amans oleam, glaucæque cupidine frondis
E patriis periturus aquis emergit ad auras.
Arboris inſano (mirùm) torquerier igne,
Et deſiderio rami, cui pectore nullus
Senſus ineſt, dulci nec reſponſurus amori eſt.
Sed quæ non miſeros cogit maleſana cupido!
Frigida ſæpe fera, & quæ non pateremur, amamus.
Quà refluos juxta fluctus, & litora propter,
Palladiæ ſurgunt oleæ, bacciſque renident,
E mari egreſſus in oleam aſcẽdit. Oſmylus arcano ruit irritatus ab æſtro.
Ac velut obliquos greſſus, & luſtra ferarum
Per juga veſtigant rapidi ſylvoſa Moloſſi
Nativis acti ſtimulis, & naris odoræ
Indicio, & damam, cum jam tenuere propinqui,
Dentibus apprendunt ſubiti, ſtringuntque tenaces.
Non aliter glaucam Polypus deprendit olivam,
Quoque loco vireat: vitreoque è Tethyos alvo
Emergit lætus, ſicciſque obrepit arenis,
Dives ubi baccis ſplendeſcit ramus olivæ.
Et cùm jam truncum propior ſucceſſit, amicà
Ingenti exultat ſtudio radice potitus:
Et tenet, & circum ſeſe convoluit in orbem.
Parvus uti puer advenientem rure paterno
Nutricem petit, expanſiſque amplectitur ulnis.
Hinc ſurſum prætendit iter, ferturque ſub auras:
Calyculis fixuſque tenacibus herbida ſerpit,
Perque ramos lætus obrepit. Perque comas oleæ, viridique in termite gaudet:
Atque hunc nunc ramum, nunc & complectitur illum.
Ceu quis ab externa in patriam Tellure reverſus
Una omnes ipſo collectos limine amicos
Excipit, inque ruens gremium circumfovet omnes,
Ac velut implicitæ, crebroque volumine quercus
Per medias ſerpunt hederæ, lætæque per omnes
Extenſæ ramos ima ab radice plicantur:
Sic glaucam Polypus oleam ſtrictiſſimus ambit:

Læ-

Lætaturque ſacro ſub palmite. Tardus ad undas
Hinc ſe deducit patrias, expletus ubi omnis
Palladiæ jam frondis amor, pelagoque quieſcit.
Hunc morem Polypi edoctus, piſcator, olivæ
Innectes ramo plumbum, mitteſque ſub æquor.
Aſſurget ſacræ conſpectâ fronde Minervæ
Confeſtim ex imo Polypus, ſuctuque tenaci
Apprendet prædam lætus, mox præda futurus:
Scilicet è medio tolles ſi gurgite ramum:
Quem non dimittet, pereat licet, uſque caniſtro
Quò poſitus, charo linquet ſub termite vitam.

Hinc olea capitur.

Non aliter peregrinus agit trans æquora Sargos,
Seù ſit amor, mentiſve furor; Verum eſt amor omnis
Vel dulcis furor, aut captæ fallacia mentis.
Hi teneras miro ſectantur amore capellas.
Quis credat? ſocio diſcordes fœdere gentes
Jungit amor, ſurdoſque vocat ad litora piſces.
Ergo ubi ſylvoſo deſcendit vertice montis,
Inque ſinus, & curva greges ad litora Paſtor
Preſſat agens, vitreo loturus flumine Capras,
Sol inclinato cum jam temone rubentes
Pingit aquas, nimiuſque Canis deferbuit æſtus.
Ut ſimas raucâ balantes voce capellas,
Accipiuntque ſonum paſtorum, ſive cicutam
Aure bibunt, medio properantes gurgite Sargi,
Ad litus denſo feſtinant agmine curſum.
Exiliuntque mari celeres, fuſique per actam,
In teneras miſcentur oves, ſaltuque petulco
Laſcivos agitant luſus, feſtaſque choreas.
Interea non viſa ſtupet miracula paſtor:
Piſcis & ingenium, & mirum miratur amorem.
At non invitæ excipiunt ſquamoſa capellæ
Agmina, nec vitreas renuunt ſpectare choreas.
Sed non lætitiæ Sargis modus: humida jactant
Corpora ludenti ſimiles, riſuque petulco
Oſcula lanigeris libant furtiva capellis.
Non tantum caulis incluſi matribus hædi
Aſſiliunt, circùm diſtenta per ubera fuſi,
Cum pingues ſero redeuntes Veſpere paſtu,

Mirus Sargorum amor.

Iidem Authores.

Ad litus natant capraſq; excipiunt.

Acci-

Accipiunt geſtu læti, plauſuque coronant.
  Verum cæruleo lotas de flumine capras
Paſtor ubi jam ſerus agit, proh mira cupido!
Lugentes denſo capras tum pone ſequuntur
Agmine, quæque valent mæſti dant ſigna doloris,
Ut calido piſces rorari flumine credas.
Neve ſequi ceſſant, ni cum venere natatu,
Litus ubi placido ludentem Tethya riſu
Accipit, & refluo cautes à rore madeſcunt.
Ceu cùm mæſta virum patria Tellure per altum
Inſequitur conjux abeuntem, atque ultima dicit,
Multa gemens, largoque humectat lumina rivo.
  At miſeros tamen hæc Sargos inſana cupido
In fraudem trahit, & nimius nece plectitur ignis.
Ergo peregrino piſces in amore furentes
Hoc tu decipies aſtu, piſcator: ovilla
Pelle tuos operi, mos ut paſtoribus, artus:
Et gemina in geminis mox tempora cornibus apta.
At prius è Cerere, & caprino viſcere pultem
Conficies, cui gratus erit pinguedine nidor.
His actis, viridi florentes germine cautes,
Et quæ turrito conſurgunt vertice juxtà
Litus, & aurato ſplendeſcunt lumine Solis,
Quaſque inter medio Tethys perlabitur æſtu:
(His etenim Sargi ſcopulis, & lumine gaudent)
Nudus crura pete, apricoque cacumine ſide,
Hinc hamo affixam duro da piſcibus offam.
Confeſtim pelago revocabit ab uſque profundo
Gratus odor Sargos, mentitaque ſigna capellæ.
Qui vitreo circum luſu, feſtoque natatu
Ingnari accipiunt hoſtem, plauduntque rapinæ,
Aſſultantque alacres, & amicæ viſcera capræ
Ore petunt, avidique bibunt cum fraude venenum.
Atque infelices transfixi guttura, tandem
Pro Paſtore lupum pellita in veſte latentem,
Pro tenero durum deprendent viſcere ferrum.
Ocyus abducto tremulis è fluctibus hamo,
Divite tum præda gaudebis Olympice: & omnes
Fortunata tuos ſcindet captura caniſtros;
Si velox operi imcumbas, fraudeſque doloſæ

Abeuntibus mox capris, dolent.

Hinc quo aſtu capiatur, & eſca.

Igna-

Ignaros lateant piſces; ſi forte dolum quis *Detecta fraude, fugiunt, nunquam fallendi.*
Percipiet, cuncti fugient, nec ſaxa, neque ullas
Amplius affectant eſcas. odere capellas,
Atque cibos odere, & aprici litoris oram.
Uſque adeo violata fides ſe vertit in iram,
Inque odium deflectit amor. ſed jam dolus alter
Inſequitur, cautos poſſis quo fallere Sargos: *Alter dolus quo decipiantur.*
Et miſeris amor ipſe doli fabricator. Aperto
Lumine dum verno ſplendeſcunt tempore Soles,
Purpureuſque calet ſanguis per viſcera, & omne
Alituum, pecudumque genus, turbæque natantum *Et quo tempore.*
Nativis intus ſtimulis, atque ignibus actæ,
Et deſiderio prolis connubia quærunt,
Tunc non æqua mares exercent prælia Sargi. *Sargorum bellum.*
Quique alios vitreo confregerit æquore victor,
Gallus uti, cunctis hic vir præponitur unus:
Fœmineoque præeſt cœtu, quem caute repoſta
Occulit, æquoreis circùm qua frondibus ingens
Lentiſcus floret, vel odoro germine muſcus.
Quæ cùm ſic habeant ſeſe: de vimine textam
Has inter petras florentes occule naſſam,
Atque aditum viridi myrto, lauro ve corona.
Nam poſtquam bello victor, prædaque potitus, Ælianus, & Oppianus.
In ſcabroſa gregem compellit ſaxa, doloſa
Conſpiciens ſub fronde domum viridante cavatam,
Illuc fœmineum deducet neſcius agmen.
Hoc ſubit: ipſe fores cuſtodit, & inter amicas
Non alium ſinit ire marem, ſed territat omnes
Horridus aſpectu. cùm jam tentoria Nymphæ,
Implexoſque dolos petierunt, ultimus ipſe
Ingreditur, viſitque ſpecus lacrymabile Ditis.
Ac velut ad caulas, cum deſerit Heſperus Oetam,
Lanigeri rediere greges: ſtat limine paſtor,
Et numerum cenſet venientum, & ſingula luſtrat.
At poſtquam immiſſis plenum eſt præſepe capellis,
Ultimus ipſe ſubit caulas, atque oſtia claudit:
Sic ubi fœmineæ naſſam ſubiere cohortes,
Inſilit ille, ſuo infelix periturus amore.

Nunc age, jam pernix hamo fallendus, & aſtu *Hippuri piſcatio.*
Hippurûm properat chorus omnis. Inania ponto

Ut ratum fragmenta quærant; Quæ fluitant fragmenta ratum, quas horrida nimbis
Tempeſtas disjecit, & æquore ſparſit aperto,
Hippuri inquirunt alacres: inventaque ligna
Agmine ſectantur denſo. ſi dyctia circum
Miſeris, extemplo turba potiere frequenti.
Et ut capiantur. Sed tibi ne veniat prædæ tam dira cupido,
Ut levius periiſſe feras Aquilone carinas.
Hanc maris undiſoni, & Cœli pia numina peſtem
Navibus avertant, & amica luce benigni
Tyndaridæ: tranquilla rates per cærula currant,
Et ſemper ventis ſinuentur lina ſecundis.
Quare alios meditare dolos, quibus humida fallas
Agmina, turritæque ſecent placida æquora pinus.
Fragmento è multo tabularum, aut vimine faſcem
Falluntur faſcibus vimineis, quos amãt, Vorticibus ſuper imponas, quem pendula ſubter
Saxa trahant, unaque vadis agitentur aquoſis.
Hippuri ad notas imis è fluctibus umbras
Ilicet accurrunt læti, denſique reſidunt
Citati Authores. Faſce ſuper viridi, atque umbra potiuntur opaca.
Tum ferro citus accurres, eſcaque doloſa:
Ignaroſque neci dedes. Sub imagine cymbæ
Et Põpilus ſub Cymbæ umbra. (Nanque olim piſcator erat) hoc Pompilus aſtu
Fallitur, & Sortem rurſus ſibi ſentit iniquam.
Diſce, puer, molles ſinvoſi ad litoris oram
Turrito inſidens ſaxo, vel in arbore longa,
Quo loco, & aſtu Anguillæ capiuntur. Quam crebrò excuſſam vectarunt flumina Coris,
Anguillas extis immiſſo occidere vento.
Pinguia caprarum, cubitiſque extenſa quaternis
Oppianus. Inteſtina mari demitte, orique ſupremo,
Quod teneat tibi dextra, puer, prius inſere fruſtum
Non longum calami. Conſpectis ilicet extis,
In prædas Anguilla fame ruet acta voraci:
Apprendetque leves hamatis dentibus eſcas.
Inteſtina peti cùm ſenſeris, illa tumenti
Protinus ore cava replebis arundine vento,
Aguillæ in fauces qui cùm pervenerit, omnes
Confeſtim prohibet vitales ætheris hauſtus,
Seſeque intrudit violentus: at illa tumeſcit,
Et ſatura infelix aliena deperit aura.
Fallere ſi cupies hamo, lumbricus adunca,

Vo-

Vocaliſve tibi figatur cuſpide rana.
At magnam Batavis capturam terreus affert
Lumbricus, multos glomerato colligit orbe *Ut à Britannis fallantur.*
Piſcator, noctiſque udo ſub ſydere ſubter
Mittit aquas; ſubitæque leves ad pabula currunt
Anguillæ, & teneros complexæ dentibus angues,
Seſe ipſas, læto dum gaudent viſcere, perdunt.
  Sed Mamertinà qua nunc venaberis actà
Anguillas aſtu, puer, accipe: Creber ad undas
Ionias devexus, aquiſque uberrimus amnis *Ereti Siculi Anguillæ optimæ.*
Extremo paſſim præterfluit Apennino:
Inque Thetin trahit Anguillas; queis divite vena
Rhegini pinguent amnes, & amœna fluenta.
Hæ ſale cæruleo, ſpiſſaque uligine ponti
Ubere pingueſcunt læto, dulcique ſapore,
Quo vel Chaonios pullos, & Phaſidos ipſas
Laudatas Graio vincant ſermone volucres.
Jam verò inſtructus cono Sicana ſubito
Litora, ubi molles 1 Apyreni crebrius errant. *Ut illas piſcentur Siculi.*
Nam Sicula, ut perhibent, per ſaxa frequentius atrum
Attondent limum, & refluis lactantur ab undis:
Heſperium rarò luſtrant latus, unde profectæ
Trinacrios prono ſubierunt flumine fluctus.
Atque udo quoniam ſomnos in litore carpunt;
Quæſitum prædam venies, cum ſydera Cœlo
Labuntur, tacitoque volat vaga Delia curru:
Et tædam tibi læva feret: pes unus & undas
Vix ciat, & tacitus vix ſupprimat alter arenas.
Utque ſoporatam deprendis lumine, circum
Deſuper impone, & dulces una excute ſomnos.
Nanque excita ſono, facibusque exterrita textum
Anguilla in conum fugiet peritura. cavato
E trunco capies aſtu, piſcator, eodem.
Sæpe etiam poteris dentato figere ferro.
  Nunc age, torrentes inter, rivoſque ſonantes
Pinguis ubi Anguilla, & fœcundo naſcitur ortu
Plurima, qua ſolers fallas, puer, arte, docebo.

1 Anguillæ exoſſes, quæ loco ſpinæ cartilaginem habent, eamque teneram adeò, ut in cibos etiam appetatur.

Quo pacto excipulis capiuntur in fluviis.

Arboreis hinc inde comis,ſeu vimine denſo,
In medio geminas attolles flumine ſepes,
Quæ ſe inter ſpatio diſtent majore supernè,
At ſtricto inferius coëant mucrone, ubi textu
Compactam tenui excipulam,naſſamve locabis:
Nam cùm devexo deſcendent fluminis alveo
Anguillæ,pleno replebunt agmine caſſem.
Non tamen id te prætereat,puriſſima longo
Principio turbanda tibi ſunt flumina conto.
Nil puris piſcamur aquis: dant turbida prædam
Flumina. Sed, Cœli veniat quo ſydere felix

Quo tempore uberior proventus.

Expediam,captura.Cavis da flumina naſſis,
Attolluntur aquis cùm Pleiades Atlanteæ:
Aut cùm ſe vitreo redeuntes amne recondunt:
Nam tunc cæruleo turbato è gurgite limo,
Inſincerus aquis decurrit in æquora rivus.

At quoniam celerem ſalſa de Doride cymbam
Egimus, & dulces fluviorum currimus undas,
Non te,Trutta,ſinam rivis impune vagantem.
Autumno, molles dum preſſat vinitor uvas,
Mitiaque agreſtes decerpunt poma coloni,

Autumno Truttæ foetificant.

Cùmque frequens captura; vado ſuevere ſonanti
Exiguas aperire ſcrobes, quibus humida ponunt
Pignora,dum radio fulget Lucina benigno.
His igitur ſcrobibus tenera cum prole latentes

Et qua tùc arte perquirantur.

Fulgentem referens tædam, ſub nocte profunda
Aggredere:actutum ſtupefactæ lumine Truttæ
Immotæ caveis hærebunt, tu citus arma
Expedies,ſtolidaſque neci da plurimus. At cum

Ut manibus à Britannis capiantur.

Seſe jam dubiæ rupere crepuſcula lucis,
Ales & invitat cantu criſtatus Eoum,
Dite domum præda venies. Diviſa Britanni,
Qui trans Oceanum,gelidoque locata ſub Axe
Regna tenent,manibus Truttam de flumine carpunt,
Dum ſe flumineæ condunt radicibus alni,
Aut virides inter ſalices, cannaſque paluſtres.
Paulatim digitis piſcator molliter alvum
Defricat, & ſenſim palpando repit in ipſas
Cæruleas branchas, ſubituſque apprendit;& illa
Blanditiis decepta viro fit præda Britanno.

Præterea miro muſcæ capiuntur amore
Pellectæ radiis, & verſicoloribus alis:
Idcirco per ſumma volantes flumina muſcas
Venari Truttis amor eſt: quas veſcier auro
Interdum perhibent, roſeumque inhiare colorem:
At quia punicei pariter cum luce rubores
Diſpereunt, caſſas oderunt lumine muſcas.
Idcirco roſea muſcas effingere lana
Proderit, & virides gallorum adnectere plumas,
Aut pictas auro paleas, ſeu lucida Serum
Vellera, & efficta ferrum celare volucri:
Nam ſic mentita captabis imagine Truttas:
Et viridem læto capies Semptembre Thymallum;
Nanque etiam muſcas perhibetur amare Thymallus.
Non ſecus Auſtrini currunt qui cærula Nerei,
Ingentes fallunt Amias, quæ Doridos Afræ
Regna ſecant alio Mundi proiecta ſub axe,
Illis, ut perhibent, amor unus, & una cupido
Summa per Oceani volitantes æquora 1 piſces
(Qui cycnos alis, cycnos candore laceſſunt:
Et ſi vocales potuiſſent vincere cycnos)
Venari, captiſque frui felicibus eſcis.
Tales idcirco fingunt mentita volucres
Corpora, quæ puppi ferro defixa redunco
Appendunt. Amiæ conſpectis ilicet ollis
Accurrunt alacres, captæque cupidine prædæ
Veloces ipſas reſequuntur ad uſque carinas:
Ficta ubi pennati capiuntur imagine piſcis.
Sed neque, 2 SANBLASIDE, ſileã felicia 3 Crathis

Muſcas amant, Geſnerus.

Auro etiã veſcuntur.

Confictæ falluntur muſcæ.

Ut Thymallus. Geſnerus.

Tachardus in itinere Indico.

1 Piſces ex Hirundinum genere, qui anſeris magnitudine, cygnis roſtro, & colore ſimiles circa ultimum Africæ promontorium, nobis Acronoton, vulgò *Bonæ Spei* dictum frequentes ſunt, ut ad Braſiliæ litora; imo & in toto Atlantico mari. 2 Ignatius Sanblaſius, & generis ſplendore, & literis conſpicuus: nec non & Latinis, Hetruſcis, Patriiſque Muſis facundus. ab hoc Vates Conſentiæ primùm, cùm junior humanis literis juventutem erudiret, mox Neapoli ſeverioribus addictus ſtudiis, ſummis beneficiis affectus eſt: idcircò hoc grati animi monumentum, quodcunque ſit, poſteritati ponit. 3 Calabriæ fluvius Cõſentiam interfluens, cujus aqua loti flavent capilli: cujus & uberrimę Truttæ ſunt.

Ad Sanblaſidem apoſtrophe.

Dona tui, Truttas: nec qua piſcator amicam
Arte tibi Calaber prædam petit. At mihi carmen
Suffice, nanque potes: felicior indita quando
Vena tibi, noſtriſque volens da rebus honorem:
Dum te Crathis habet regnata ad flumina, & ipſæ
Inter læta tibi properant convivia Truttæ.

Crathis Truttæ.

Auratis diſtincta notis, & viſcere dives
Trutta ſecat flavo currentem flumine Crathin:
Puniceis & aquis, & fulvo paſcitur auro.
Idcirco vivo per tergora fulgurat auro,
Sudaque cæruleo radiat velut æthra colore.

Vt illas piſcentur Calabri.

Hanc ut Piſcator comprendat, flumine vallum
Excitat è ſaxis, ripamque extendit ad ipſam,
Qua fluit obliquus, retròque revertitur amnis.
Hic placido velut in portu tranquillior unda
Sternitur: inque illum fluvio obluctata recurrit

Utque calce ſtupefactæ capiantur.

Trutta ſinum ferro quam mox Piſcator acuto
Sive manu, linove capit. Per flumina calcem
Diſperguntali: qua Truttæ protinus ictæ
Diſpereunt, caſſæque ſupernant lumine rivos.
Calcis odor Truttis gravis eſt. Sed amica canentem
Vulturni ad virides compellant flumina ripas,
Et pingues Capuæ campi, colleſque Typhatæ,

Quo tempore quove modo Aloſæ capiantur.

(Partheniis quondam ſtatio dilecta Camœnis)
Et Majo captare graves hortantur Alauſas.
Has, puer, excipula primùm venare capaci,
Aut naſſa. Texto ſed ſi comprendere lino
Mens avet, expediam paucis, artemque, modumque.
Principio geminos, curvoſque adnecte tigillos,
Inque crucem compone, quibus ſit deſuper alter

Machinæ deſcriptio.

Adnexus nodo medius, truncoque revinctus
Tranverſo in longum, qui parte extenditur illa,
Qua ripa firmatur, aquis quà mergitur udis,
Illum fune liga & paxillum ſige virenti
Margine, vel medio ſurgit quà flumine vallum:
Machina cui nexu ſociatur mobilis arcto.
Quatuor extremis tignorum adſtringe quadratum
Mox linum, puer, & gemino duo cornua fune
Ultima devinci · paloque crepidine fixo,
Extenſos religa funes, qui retia firment.

Ergo ubi piſcatum fluvio deſcendis, in undas
Retia mitte,puer,juxtaque in lintre ſedebis,
Aggere vel medio valli,lorumque teneto,
Machina quo trahitur, & quo demittitur alveo.
Cumque gravem prædâ caſſem deprendis, in altum
Attolle,& captam textu citus arripe Thriſſam.
Demittes iterum mox retia.Verùm age fluctus
Æquoreos prono rurſus torrente petamus:
Tempus & Anthieon mirandos dicere mores, *Anthiarũ piſcatio*
Et qua fraude Cilix, celebrem qui navibus urbem
Corycium 1, clarique tenet 2 *S*arpedonis actam,
Et ſcopulos qui luſtrat odoriferos 3 Eleuſæ,
*N*on uno pictos comprendat flore natantes.
Principio vivis reſonantia ſaxa cavernis,
Et latebra obſervat piſcator ſciſſa frequenti, *Ut dociles primũ reddantur.*
Quæ circùm læti curſu Callichthides errant:
Huc agit ille ratem de litore: & orbibus altum
Fagineis ciet illiſa de puppe fragorem:
Quo piſces gaudent ſtrepitu,ſubitique recurrunt,
Et circum turba lintrem glomerantur ovanti.
Haud mora,vir Percas,nigroſve in cærula Corvos,
Pabula grata,jacit, primùmque his fallitur hoſpes
Muneribus:vorat ille doloſam dentibus eſcam,
Et decaptori riſu blanditur amico.
Id facit aſſiduè veniens ad ſaxa: neque unquam
Intermittit opus, nec pabula ceſſat aquoſis
Hoſpitibus præbere. citi qui gurgite ab alto
Accurrunt, noto veluti rectore vocati.
Non ſcopulos quærunt alios, non paſcua; ſedem
His certam fixere locis: velut inter ovile
Hyberno clauſæ ſtabulantur tempore capræ.
Ergo ubi pernici proſpectant abiete cymbam
Eminus altricem properare à litore, ponto
Confeſtim ex imo ſurgunt, cœtuque frequenti
Accurrunt hilares venienti, & per vada ſumma
*N*utrici applaudunt choreis, feſtaque corona.

1 Vulgo *Churco* dicitur etiam Corycus,urbs Ciciliæ,quæ barbaris dicitur *Caramania*, patria Oppiani. 2 Promontorium Ciliciæ propè oſtia Calycadni. 3 Inſula contra Corycum quæ & Elæuſſa. vulgo *Corcu*.

Ac dulcem veluti pullis implumibus eſcam
Garrula cùm Zephyri, & prȩnuncia Veris hirundo
Devectat, nido conſurgunt ilicet olli,
Atque leves fundunt voces, plauſuque parentem
Excipiunt, roſtroque petunt de divite prædam.
Haud ſecus in media faciunt Callichthides unda,
Cùm properat piſcator, opimaque fercula vectat;
Hic manibus mulcet blandus, palpatque natantes,
Et docet oblatis animos miteſcere donis.
Et parent illi faciles, & juſſa capeſſunt:
Obſequioſa duci velut agmina. quàque jubebit
Vertere ſe, celeri certabunt ire natatu.
Hos ille in puppim contendere præcipit: illos
In proram: refluiſque alios ſuccedere ſaxis:
Ante ſed hos cymbam conſiſtere: Protinus omnes
Aſpicies, veluti pueros, dum membra palæſtris
Exercent, pronos noto parere magiſtro.
Aſt ubi blanditiis docti auſcultare vocantem,
Atque ætate graves, niveoque abdomine læti:
Tempus & impenſum quæſtu relevare laborem:
In fluctus ſaxum vir proijcit: ilicet omnes
Ore petunt prono fundum, prædamque requirunt:
Nam prædam de more putant. tùm deſuper unum
Quem grandem puer, & felicem ſumine vidit,
Stare jubet, Percaque latentem porrigit hamum.
Anthias in noxam ruet ocyor: ille ſed uncum
Extrahit, & præda gaudet feſtivus adepta.
Sic reliquis potietur, erit ſi callidus aſtu,
Et citus educet medio de gurgite ferrum:
Nam ſi forte dolum deprenderit unus, ibi omnes
Effugiunt, ſcopuloſque odere, & pabula, & undas,
Alter piſcandi modus. Et fraudem piſcantis. Age te bella docebo,
Grata magis ſi bella, brevemque impendere curam
Præſtiterit. Gemino ferrum mucrone rigenti
Expedies, validoque ligabis vimine ferrum.
Inque lupum medio pinguem mucrone locato.
Qui tibi vivus erit: fuerit ſi mortuus, ori
Suppones plumbi cubum (cognomine dicunt
Delphinum) ſic ille caput demittere pronum,
Et ſimilis vivo poterit nutare per undas.

His

His actis, ubi conſpectà de gurgite præda,
Anthiæ ab Oceano conſurrexere frequentes,
Tunc ſocios celerare fugam, ſenſimque reduces
Ipſe manu funem: confeſtim ponè ſequentur
Spe prædæ, & celeri ſeſe prævertere curſu
Certabunt ſquamoſa manus: velut æquore aperto
Feſtinant læti juvenes contingere metam.
Quem nitida ardentem ſquama, & pinguedine latum
In ventrem, puer, aſpicies, comprende doloſis
Artibus, hamatam demittens fluctibus eſcam.
Ille avido bibet ore necem: ſed protinus hamo
Ut ſe diſcerpi ſentit miſer, æquore toto
Indignatus agit magno ſtridore procellam:
Et furit, & bifida diſcindit marmora cauda:
Nititur inque imum deſcendere, vique rudentem
Scindere: tùm ſocios jubeas incumbere remis:
Et quamvis ſtridat tibi funis, & undique ſanguis
Diſtillet, ne cede, trahitque è gurgite quantùm
Vi piſcis, contrà è puppi tu nitere tantùm.
Robore quò tandem domito, captivus ab unda
Concedat tibi præda. Sed ubere dives odoro, *Auratarũ piſcatio.*
Inſigniſque notis Aurata, & concolor auro
Piſcantem vocat, & trepidis ſe ſubiicit alis.
Ergo pares ubi Libra diem partitur in horas,
Quotque dedit Phœbo, totidem dat habere ſorori:
Et juxta ſequitur ſplendenti Scorpius aſtro: *Quo tempore fiat.*
Cumque æſtu tumet æquor, & altius invehit undam,
Et ſimul aggeſtæ cumulos devectat arenæ,
Paxillos, veluti ramos, in litore fige: *Qua arte.*
Frondibus & lætis illos redimire memento.
His actis, diſcede. Novus cum defluet æſtus,
Imbelles feret Auratas, ſtagniſque remittet.
Hinc verò ut fugit, alternumque reciprocat æquor,
Deſerit in ſicco nudatos litore palos;
Et refluens rauco frondes agit unda ſuſurro.
Territa quo medijs hærens Aurata lacunis,
Non audet patrio rurſus ſe reddere ponto.
Tu trepidas invade, puer. his artibus omne
Squamigerùm genus Arctois venantur in oris,

Quà

Quà crebro fugiens cum Nereos unda reſedit,
Piſcator nudos miratur litore piſces.

Paſſeris aſtus. Sed quo decipitur, quo ſe defendit & aſtu
Cæruleus contrà Paſſer, non carmine multo
Expediam: primò piſcantem ut ſentit, in imum
Gurgitis immerſus deſcendit, & hæret arenis.
(Terreus ipſe color favet aſtu) & verbere caudæ,
Ne videatur, aquas perturbat: acerbaque vitat
Qua fraude capiatur Fata, puer tali contra ſed decipit aſtu:
Qua Tellus demiſſa ruentes æquoris undas
Accipit, & molli circùm ſtipatur arena,
Ille hic, rauciſonę cùm jam ceſſere procellæ,
Detumuitque vadum, preſſis veſtigia palmis
Imprimit, & foveas Telluri plurimus udæ
Altius inſculpit. Vicino à gurgite Paſſer
Ut venit, foveis ſeſe abdit: tutus & atrum
Attondet limum, roremque epotat amarum:
Mox inter ſomnum diffuſus carpit arenam.
Tum vigil è ſpecula puer advolat, & tenet illum.
Non aliter 1 Pſeptas, & duris 2 aſpera ſaxis,
Quæque rigent denſis Raiarum 3 corpora ſpinis,
Viſuroſque ducum captant convivia Rhombos;
Plurima, quos Tethys dat Belgica, datque bicornis
Rhenus in Oceanum præceps quà labitur, & quà
Reddit aquas, urgetque ferox vicinia Scaldis.

Sed qua Loligo capiatur, fune ſagittam
Loliginis piſcatio. Contorto facies, cui crebros deſuper uncos
Inter ſe adverſo nectes mucrone propinquos:
Pendenteſque æris celabis Iulide morſus.
Inde mari virgam ſuſpende. voracior eſcam
Dum capiet Loligo, dolo capietur, acerbumque
Haud equidem fugiet, quamvis ſit callida, Fatum.
Ejuſdem altera. Alter, oliviferas didici quem nuper ad oras,
Optata dum pace fruor, Phœboque favente,

Pi-

1 Alij Rhombum, alij Paſſerem ipſum faciunt. erit fortaſſe ex illorum genere: niſi Pſetta genus ſit ad utrumque; nam ambo ſub Pſettæ nomine ſæpe veniunt. & Græci noſtri temporis Rhombum Pſettam vocant. 2 Raia clavata, noſtris *Raia petroſa*. 3 Altera ſpecies ſpinoſa *Raia ſpinoſa*.

Piſcanti faciles veniunt ad carmina Muſæ,
En, puer, aſtus, erit multo qui fertilis uſu.
Populeum, parvumque prius compone cylindrum,
Subter & incurvis munito plurimus uncis:
Anchora ceu radiis circum ſtipatur : & illum
Longior accipiat non uno linea nodo.
Hinc ubi piſcatum pelago procedis, agreſtis
Unge bovis multo tornatum abdomine lignum.
Nanque illecta ruet Loligo, ictuque cruento
Pulſa cadet, radios dum propter ludit acutos.

Hic etiam, dum ſaxa frequens muſcoſa pererro
Ingenuos inter juvenes, & frigora capto,
Edidici, Sargos nautæ qua fraude requirant,
Queis noſtri è 1 ſtrictis fecerunt nomina labris.
Et labor eſt etiam jucundus, ut omnis in illo
Exercere queat ſeſe vir nobilis, oti
Gaudia dum ruri liber genialia carpit.
Non longam puer umbroſo de vertice virgam
Cædit, & alterutrum ferro caput armat adunco.
Atque Aphya tegit æra. quibus ſic rite paratis,
Undoſos quærit ſcopulos, latebroſaque ſaxa,
Quæ Sargi coluere : foramina perque canora
Callidus intrudit virgam: quam Sargus hianti
Dum citus ore petit, vivo de pumice currens
Transfixus ferro capitur. lætatur & ille
Se multum facili quæſtum feciſſe labore.

Et Sargorũ alia.

Si, piſcator, Acus affectas fallere filo
Inteſtina bovum pro ferro mollia vinci:
Exta Sudes quoniam perhibentur amare. ſed illis
Ut dentes avidæ morſu fixere tenaci,
Haud facilè removere queunt, cum protinus alto
Piſcator tremulam tollit de gurgite cannam.
Palladis ad rupes hac fallunt arte frequentes,
Qui Lubræ montana tenent, Pollique receſſus,
Et qui Teleboûm pictis vicina phaſelis
Salſa ſecant : generatur Acus quà plurima ponto
Grandis, odora, uber, & viſcere dives opimo.

Ut Acus bovum extis capiantur.

In-

1 Altera Sargorum ſpecies, quos noſtri à ſtrictis labris appellant *Saraco, & Sargo ſtretto.*

Interdum tantæ molis crevere 1 Belonæ
(Uſque adeo fœçundus aquis Neptunus) ut ipſos
Acus miræ magnitudinis capta.
In Gladios mucrone ruant, cædemque minentur.
Dum Surrentinis felicibus otia campis
Læta traho, Cœloque fruor ſimul æger aprico:
Mane levi cymba cùm litora propter amœna
Ducentes ſocio ducentia retia piſces,
Dyctia poſt filum Nereo venientia mitto:
Si fors Mænarum Dentex correptus amore,
Aut Synagris, Sarguſve hamis occurreret uncis.
Vix dederam: medio trepidare in gurgite ſuber
Aſpicio: feror extemplo, reſtimque reduco.
Principio longum paulatim ſurgere truncum:
(Nanque videbatur roſtrum ceu truncus) & illum
Conviciis dum ſector, aquæ fremere undique circum
Incipiunt, reſtimque trahi: tum plurimus ad me
Vi retraho, ſociumque voco: citus ille tridentem
Acer agit venator: Acus transfigitur ingens.
Quæ ni tunc ſubito cecidiſſet ſaucia pulſu,
Vertiſſetve mari lintrem, funemve ſecaſſet.
Quo tempore Acus, & Loligo capiantur.
Sit quamvis totum ſemper laudanda per annum
Mollis Acus, tamen Autumno dulciſſima, quando
Venatus niveæ pariter Loliginis uber.
Tempore quo patriam non quiſquam durus in Urbem
Me revocet, clamoſa ſilet dum Porticus, & dum
Annua ſeceſſus Muſæ ſolennia poſcunt.
Eſt nitidæ queis urbis amor, gaudentque tumultu,
Tecta colant auguſta, foroque licentius errent:
Et bibulas vanis paſcant rumoribus aures.
Quique vaporiferi per rura ambuſta Veſevi
Degere amat, geſtitque iocis, turbaque clientum,
Soſias 2 hunc habeat nigris circumſita lucis,
Et cœtus hilares ſociorum, & iurgia 3 Pontis.

Me

1 Eædem quæ Acus Græca nomenclatura. 2 Rus Colleg. Neap. S.I. cui à Divo Soſio nomen, ad Veſuvii radices, quà Nolam ſpectat ſitum: ſaluberrimi quidem cœli, ſolique feraciſſimi, ex quo generoſiſſima vina, omniſque generis fructus uberrimi proveniunt, inamœnus tamen, inelegans, atque inter denſiſſimas populorum umbras, quibus vites maritantur, pene conſepultus. quia verò à turbis ſemotus, victuq; cõparando opportunus annuis vacationibus delectus. 3 Celeberrimus Soſiani pons, ex quo in hortum deſcẽſus patet, in hũc ſocij confabulatũ cõveniunt, eruditiſq; jocis, jurgiiſq; hilariores indulgent.

Me Sanctum Elyſium Lubræ, me collis aprici
Proſpectus, tepidæque juvent in vallibus umbræ:
Me ſcopuli, argutumque ſonant quæ litora fluctu,
Udaque muſcoſis delectent rupibus antra.
Hic pax, hic niveæ inculpata licentia vitæ,
Et raros inter juvenes ſincera voluptas.
Nam me non animi ſpes vanæ, & inania vota,
Nec favor inſtabilis vulgi, plauſuſque theatri,
Nec fœda ambitio movet, urbanique tumultus.
Gaudia pacis amo liberrimus. o! ubi, qui me,
Lubra, tuum nemus, & felices ſiſtat ad undas
Regna 1 inter Sirenum, & fortunata Minervæ
Culmina; dives ubi faſtu Natura ſuperbo
Luxuriat, centumque ſimul miracula jactat.
Illa hic omnigenis depingit floribus arva,
Æternis colles oleis inveſtit; & agros
Vitibus, & circùm pomis flaventibus ornat.
Hic nitidis lætas fœcundat piſcibus undas:
Litora prætexit ſcopulis, ſcopuloſque virenti
Gramine: & umbroſas in rupes excavat antra.
Hic vitreis, riguiſque recurrit fontibus: atque hìc
Perpetuò Cœlum Zephyris vitalibus afflat.

Salve, ò læta parens pacis, molliſſima Tellus,
Deliciumque animi, & cuſtos ſecura quietis,
Solaque Pieriis domus opportuna Camœnis.
Te, dum vitali gaudebit ſpiritus aura,
Sancta colam Tellus Autumno divite, colles
Cum gravibus læti ramis umbracula texunt:
Cum placidi rident fluctus, & leniter auris
Aſpirant Zephyri, rauci poſt longa Lycæi
Jurgia, donatus Muſis, genioque paterno.
Lubra meæ ſemper Muſæ, paciſque ſequeſtra.

O Fortunati, quibus accidit illa voluptas!
Nam ſeu per colles errent, & vertice ab alto
Omnem regifico ſpectent Cratera theatro:
Seu riguas inter valles, & opaca vireta
Aucupio fallant volucres: aut fronde reſidant

Maſſæ ad delubrum laus.

Ubi ſibi vates otium optat.

In

1 Surrentum quod olim Sirenas tenuiſſe ferunt, unde & nomen accepit.

In viridi,fontes juxta, lapſuſque canoros
Aure bibant:vel manè citi per compita curſent
Hortorum, & cujus quærant ſint poma ſaporis:
Sive coronatis perluſtrent litora lembis,
Atque leves captent Zephyros:vel piſcibus uda
Inſidias de caûte ſtruant fallacibus eſcis:
Quæ non concipient felici gaudia mente.
Sed prius exhauſtos curſu quam rupis ad umbram
Ire canes,paulumque ſinam requieſcere, aprici
Miſeni juvat in ſaltus penetrare repoſtos,
Dives ubi ſtat præda cavis concluſa lacunis.
At mihi tu dexter tanti ſub fine laboris
Ad Theodorum Apoſtrophe. O adſis 1, THEODORE,novaſque in carmina vires
Suffice;piſcatum ſi quondam venimus ambo:
Atque volens noſtro favit Fortuna labori,
Venatumque Deæ ceſſere Lucrinides amplum.
Hinc alta ſub rupe,vagique ad murmura fluctus,
Et virides juxtà ſcopulos convivia læti
Struximus,Actiacis non aſpernanda Camœnis.
Prima Palatini venere ad fercula Mulli
Purpureo dites villo:poſt inde marinæ
Elegantis prandii deſcriptio. Perdices,Rhombique locum tenuere ſecundum:
Flavus odorato medium ſibi jure popoſcit
Scorpius,& caules immixti jure tenelli.
Hinc geminus Cerere incruſtatus Mugil opima,
Et pinguis ſucco, cannaque inſignis odora
Expectatus adit. poſtremaque venit ab igne,
Igne ardens patrio, & nativo vivida fuco
Aurata,& menſas eſt juſſa præire ſecundas,
Quas & odorifero Solenes jure madentes,
Oſtreaque,& roſeo prægnantes ubere Echini,
Et Balani fecere:quibus dant ultima finem
Ammericum latè ſpumantia pocula nectar:
Atque peregrino mens ægra levatur odore.
Nulla mihi, Muſiſque dies celebratior illa
Illuxit: nec erit poſthac felicior ulla.
Intereà,quoniam labor inſtat, amica canenti
Nominis aura tui,juſſiſque adſibilet orſis;

Clau-

1 Theodorus Comes Barbovius vir factis, & genere illuſtris ſummuſque militiæ Præfectus-lege Piſcatoria noſtra Ecloga XI.

Claudere opus cœptum quo Vates poſſit oliva.
Haurit inoffenſos ubi ſtricta per oſtia fluctus
Lucrinus 1, Miſene, tuos, ſtagniſque remittit,
Piſcator longos defigat gurgite palos,
Deſuper & ſecto conſternat robore pontem,
Hinc ubi tempeſtas piſcatu prima refulſit
Opportuna (Et erit tibi tunc, cùm ſydere ab alto
Trojanus retrò juvenis cratere refuſo
Decedit, Venerique locum dat habere ſecundum)
Ingreditur cùm turba lacus ſquamoſa Lucrini:
Fœcundumque inter limum, cannaſque paluſtres
Luxuriat, pinguetque udum depaſta viretum.
Ut primum cœtu fluctus ſubiere frequenti,
Defixos inter palos è vimine ſepes
Tum, puer, aggeſto facies, aditumque recludes.
Nam mox in patrium cùm pleno examine pontum
Incipient properare, tibi piſcoſa replebunt
Retia, vel naſſas, ſi tu piſcabere naſſis.
Exin pande fores diſſuta ſepe, cohortes
Rurſus ut æquoreæ Lucrini in ſtagna recurrant.
Utque iterum petiere, lacu nodoſa recluſo
Si ſolves tua lina, puer, ſpolia ampla reduces.
Non ſecus Armeniæ qui 2 ſtagna ſonantia circum
Rura tenent, piſces vicino è flumine carpunt.
Montana de rupe fluit pellucidus 3 amnis,
Qui longo anfractu valles emenſus opacas,
Immixtus liquida confunditur 4 Argidos unda.
In ſummis cum Vere jugis nix ſolvitur, & cùm
Dives aqua, magnoque celer ruit agmine rivus,
Argi, tuæ linquunt tum 5 Chalcides antra paludis,
(Chalcidibus forma ſimiles perhibentur, & oſtro,
Medorum qui ſtagna ſecant ditiſſima piſces)

Ut in lucrino piſces comprehendantur.

Et ut in Argide palude.

Den-

1 Campaniæ lacus, in quem ſinus Puteolanus per Miſeni portum influit, maximè piſcoſus, noſtri quoniam inerti aqua ſilet *Mare morto* appellant. 2 Armeniæ, Mediæque palus Argis dicta, Straboni Mantiana: nunc barbaris *Lago di Van* ab urbe, quam alluit. 3 *Bedmaci* incolis appellatur, qui in Argim ſe exonerat. 4 Palus modo dicta.

5 Nonnulli Trichidas, & Sardas faciunt: ex quo genere ſunt, quæ exiccatæ ab Oceano Germanico devehuntur, vulgo *Sarache* dictæ, his ſimiles Mantianæ paludis piſces ſunt, ut refert Tavernerius in ſuis itineribus.

Denſiſque irrumpunt vicina in flumina turmis;
Et pingui lætantur aqua, rivoque ſonanti.
Quadraginta vagis ubi Soles curſibus errant.
Ut fluvium ſquamoſa manus ſubit omnis, aquoſi
Armenus extemplo rivi puer oſtia claudit
Aggere vimineo, vel cæſa è fronde ſalicti.
Inde lacus patriæ repetentes Argidos, ipſis
Educunt fluvio palmis, plenoque caniſtro.
Et quamvis ingens frugis proventus aquoſæ,
Vectigal nullum ſolvit gens libera; quando
Fas avidos quamquam vetat æs depoſcere Thraces.
Nanque olim Odryſius cùm cogeret æra tyrannus
Pendere piſcantes, fama eſt; pro piſcibus angues
Lina venenatos turbato è fonte tuliſſe.
Scilicet indignata parens Natura tributum
Solvere, quæ cunctis communia fecit, in angues
Chalcidas ire jubet, dominoſque reprendit avaros.
Hinc ò vos avidi vectigal diſcite nullum
Ex his extorquere, quibus jus omnibus æquum eſt.
Sed jam venatu è multo revocare Moloſſos
Tempus, & optatam deſcendere rupis ad umbram.

Piſces præ avaritia in angues mutati.

FINIS.



H. Vincent ſc.

HALIEUTICORUM

LIBER V.

NUnc age,piſcoſum ſolvamus in æquora linum
Euboicum juxtà litus, dum murmure leni
Eoæ aſpirant auræ, nitidaque quadriga
Perluſtrat rediens totum Sol aureus Orbem:
Ipſi & ſpumoſo venientes agmine piſces
Invitant:flavoque nitens de vertice crine
Phyllis odoratam poſcit pulcherrima prædam.
Hic ego vos,Nymphæ Craterides,hic & apricæ
Vos quotquot,Divæ,luſtratis Olympidos oram,
Præſentes optarim,agileſque in retia;quando
Eſt opus hic veſtro mihi munere; plena profundo
Dyctia ut ingenti poſſim deducere præda.
Nec labor iſte, Deæ,vos dedecet;ipſe ſub actam
Nudus crura tenus ſi jam deſcendit Apollo,
Et tetigiſſe manu non pęnitet humida lina,
Aſtrigeras nitidi currus qua flectit habenas,
Quaque diem,lucemque regit, quaque aurea pulſat
Fila lyræ, & totum mulcet concentibus Orbem.
Quìn & Pierides, Permeſſi fonte relicto,
Idem omnes ſimul ardor agit verſare rudentes
Pro jaculis,nervoque,coruſcantique pharetra:
Et picturatos pro damis figere piſces
Quare agite,& vitreas alacres deſcendite ad undas,
Et mecum teneris adducite lina lacertis.
Veſtrum munus,opuſque,Deæ,ſit præda,marinis
Quam vobis Neptunus avet concedere ſylvis.
Non uno quia capta perit gens ſquamea caſſe;
Plurimus idcircò labor eſt piſcoſa per alta

Primus piſcandi modus Panagro.

Cæruleas laxare plagas. Qui grandia verſant
Dyctia, quique ingens ſoliti tractare Panagrum,
Hi per arenoſos diſtendant linea tractus
Retia, ſub cæco cautes ubi nulla Profundo
Perſonat, & rari frutices, algæque vireſcunt.
Ergo age, litoribus primo jam fune relicto,
Remigio petat altum, ipſaque è puppe juventus
Vellera torta vadis, & retia rara, ſinuſque
Demittat: curſum mox circumflectat: & orbem
Circinet, alternum ſolvens in marmora cornu:
Inque ſonora ferat poſtremum litora funem.
Hic aciem gemino pubes partita maniplo,
E læva, deſtraque valentibus humida palmis
Lora trahat, varietque vices ſtatione frequenti.
At geminus vitreo madefactos rore rudentes
Excipiat, magnumque puer componat in orbem.
Alter at intereà piſcator retia circùm
Lintre volet, ſaxiſque frequens incluſa flagellet
Æquora, ſquamoſus quò grex exterritus arctum
Carceris in gyrum deſcendat, & intima caſſis
Lethiferi loca cœca petat, quà nulla poteſtas
Intextos vitare dolos. cùm denique litus
Prægravido, tardoque premit ſinus ultimus orbe,
Cornua piſcantes jungant poſtrema plagarum:
Et captiva alacres imponant corpora ciſtis.
Saxea ſi propter nodoſum litora caſſem
Demittis, duro ne murice lina ſecentur,
Litoribus procul ex ipſo pontone reduces
Squamiferum multo gravitantia pondere texta.

Secundus Sagena, qua Pelamydes capiuntur.

Inſuper, ingentem laxas ſi, nauta, Sagenam,
Plurima Pelamydum qua perdas agmina, cuſtos
Stet celſa ſub rupe: citumque ut viderit agmen
Jam petiiſſe ſinus, imo de gurgite tolli
Protinus in ſummum 1 muralia retia, longo
Quæ fixa haſtili mediant latus inter utrumque,
Imperet, & totum deduci ad litora corpus.
At propè rauciſonam cùm jam deſcendit in actam,
Nu-

1 Quadratum rete, quod inter duo cornua extenſum piſces concludit, ne dilabantur, fulcitur longa haſta, qua hinc, inde elevata, rete attollitur.

Nudus in undoſum juvenis ſalis æquor acuto
Armatus conto veniat, cervice ſuprema
Cui prius implicuit canentia lina: gregemque
Urgeat inſtantem palo, quò texta ſubintret
Ultima converſus lino grex territus albo.
Si levibus mutum Jaculis (ſubit altera cura)
Aggrediere pecus, latè dum roſcidus Æther
Sudat, & Eoa gaudent aſpergine ſylvæ,
Expedies tua tela: greges ad pabula læta
Mane ruunt, gratoque fruuntur rore petulci.
At citus Oceano cum Sol emergit ab Indo,
Sparguntur diverſa vagi, latèque recurrunt.
Sic bonus in prædam ſe matutinus agebat
Battus, Olympiacos inter non ultimus: & quem
Sanguine materno conjunxit Olympia Vati:
Fecit & inſignem piſcatibus. ille nepoti
Hæc olim recolens memini dixiſſe ſub antro,
Mergillina, tuo, ſacros quà ſæpe ſolebat
Synceri roſeo Manes conſpergere nimbo.
Et, puer, inquit, eris, cum creveris, alter ab illo.
At ſi [1] Verriculum tibi det, vel [1] Gangama quæſtū:
Piſcatoris erunt quæ pauperis arma: profundos
Adverſo Manes cum Sol illuſtrat in Orbe,
At ſoror in medio nobis nitet æmula Cœlo,
Conjugis amplexus divelle, caſiſque relictis,
Gnatorum maiore vago circumſona Nereo
Litora conſociatus adi, penniſque fugacem
Piſcatum impelles lintrem. medios ubi fluctus
Cymba tenet, tum lora manu cita contrahe: pontoque
Actutum ex ipſa mittatur Gangama puppi:
Vellus & in puppi quo poſt ducenda revolve.
Inde ratem tonſis iterum pernicibus urge.
Nanque retrò obrepens undoſa per æquora ponti
Ærato falx dente metet ſata Doridos arua,
Squamoſaque ſinum detonſa è meſſe replebit.
Ac veluti variæ non uno è ſemine fruges

Tertius per jacula.

Quartus verriculo, ſeu Gangama.

1 Conſtat hujuſmodi inſtrumentum ſemicirculo ligneo, vel ferreo, cujus acies interior acuta inſtar falcis. huic alter ſemicirculus rectus inſiſtit; utrique verò rete in coniformam adligatum eſt. ſimilis machina deſcribitur lib. VIII. cum de oſtreis.

Quà ſurgunt,varioque nitent de caudice flores,
Mixtim falce ſecat violas, & lilia meſſor,
Atque crocum,atque apiũ,& ferrugineos hyacinthos.
Non aliter Percas,& Iulidas, atque rubentes
Demetet ore tibi ferrato Gangama Mullos,
Caſtaneaſque 1, Onyceſque,& mixtis oſtrea Pinnis.

Quo Vates ſe puer exercebat.

Cum puer inſana procul urbe,gravique Lycæo
Otia materna captabam lentus in acta:
Solus & Actiadas,Phœbo comitante, ſorores,
Et vitam teneras Acheloidas inter agebam,
Noſtris ſæpe ratis ſudantibus acta lacertis
Innubi ſub nocte,marique immiſſa profundo
Gangama,quæ plenas ſemper de gurgite prædas,
Ceu præſaga,tulit Vati celebranda futuro.
Ditia multigenæ ſed poſtquam Tethyos arua
Orbe recurvato tenuaram plurimus, & jam
Lutea tollebat madidos Aurora capillos,
Lætior Actiacis referebam dona Camœnis,
Et tibi,Phœbe,pater, quem munere divitis undæ
Vel tunc poſſe capi didici: captumque per æquor
Ire plagis, calamoque vagas inquirere prædas.

Quintus piſcandi modus ſtatariis retibus

Perge,puer,tibi non poſtremam impendere curam
Convenit,ut 2 ſtabili liquidos 2 indagine ſaltus
Obvalles:multi pereunt hac fraude natantes.
Ergo mari caſſem per longum extende,patentes
Queis hiſcant maculæ,medioque in gurgite linque,
Cum ferrugineus depingit Veſper Olympum,
Et venti poſuere. ruent qui nocte ſub alta
Per tranquilla plagis occurrent æquora piſces:
Et maculis intercepti, tua præda,manebunt:
Nimirum,roſeo cum purpurat æthra colore,
Si vitreos Nerei ſaltus, caſſemque reviſes.
At verò ut multum penſet captura laborem
Largior,in virides demittes retia ſylvas,
Herboſos juxta ſcopulos, & ſicubi muſcus
Subter olet,fruticeſque,& glaucis frondibus alga:
Nanque illuc crebri venient ad paſcua piſces.

Igna-

1 Echinorum ſpecies exiguæ magnitudinis, qui & colore, & ſpinis caſtaneis perſimiles ſunt, atque ob id noſtri *Caſtagnole* indigitant.

2 Noſtri hoc retis genus appellant Rezze *di poſta*.

Ignarique ruent in lina ſtataria: primo
Quos tu mane, puer, captos comprende. Sed artem *Panacyrì uſus.*
Accipe, diſpoſito qua per diſcrimina crebro
Linea 1 fallendis armatur piſcibus hamo.
Ergo ubi prælongo radium de fune paraſti,
Plurimaque è radio pendentia fila per æqua
Nexeris intervalla, graveſque appenderis uncos;
Suberibus multis illum munire memento.
Hinc cùm venatum petis æquor, acuta doloſis
Æra eſcis abſconde, puer, radiumque reſolve.
Hinc juxtà obſervans venientem ad pabula gentem,
Cum leve per ſummas trepidare frequentius undas
Aſpicies ſuber, citus advola: & æquore ab alto
Duc radium Synodonte gravem, Mullove rubenti.
Interdum, ex acta ſocij dum texta reducunt,
Ipſe cito vectus poſt ultima retia, lintre *Et glomeris*
Piſcibus interea ſic inſidiaberis uncto.
Hepſeros, Aphyaſque, aut duro Mænidas hamo
Fige, marique illum revoluto 2 glomere, mitte.
Nam qui ſpe prædæ piſces poſt lina ſequuntur,
Lætus ineſcabis. Surrenti nuper ad oras,
Inque ſinu 3, Colomeli, tuo, dum grata labori
Otia cum noſtro carpebam plurimus Antho,
Artibus his nitidum Synodonta, Orphumque fefelli.
Aſt illud tibi præcipio, concuſſa furentis
Linea fortè feræ ne virumpatur, ab imo
Gurgite, cùm properat, longo citus apprime cono
Multa reluctantem. Super ò qui Nerea piſcis
Exilit, & tremula ludit feſtivus in unda?
Noſco equidem ſacri ſpeciem, ingeniumque natantis.
Quare, age, veloci curramus Tethya lembo,
Et præcedentem curſu Delphina ſequamur:
Plebeias nam tempus Acus comprendere textu.
Huc, ò 4 PHILAMARINE, decus ſublime tuorum, *Philamarì ni Elogiū.*

1 Hoc inſtrumentum noſtrates vocant corrupto græco vocabulo *Palanghiſi*, quaſi Panangyron; quia undique hamis munitur. 2 Hoc inſtrumeutum *la trahina* appellant, fortaſſe a trahendo. 3 Vide quæ fuſius libro IX. 4 FRANCISCVS PHILAMARINVS, & genere, & doctrina nobilis, morumque gravitate conſpicuus, Maſſam ad delubrū, & valetudinis, & liberioris vitæ ſtudio per æſtatem ſecedere ſolitus,

Et jubar, & laus ò noſtri memorabilis ævi,
Piſcatum primos inter ſurgentis Eoi
Deciduos propera rores, auraſque ſalubres,
Dum te Lubra ſuis in ſaltibus, & vada propter
Parthenopes procul urbe tenet, curiſque, foroque
Expertem ſtudioque vacas ignobilis oti.
Eia adſis, priſci ſeu temporis acta revolvis,
Seu noſtrum veteri confers doctiſſimus ævum:
Quandoquidem *luſus* hic eſt te dignus: & ipſa
En placidos ſternit tibi Doris Olympia fluctus.

Mira Acus piſcatio duce Delphino.

Mitis ubi flavo ſubriſerit uva colore
Autumnum ſub Pampineum, Soleſque benignos,
(Nanque uvis miſcentur Acus; gratiſſimus ollis
Ut ſapor, & lætus veniat pinguedine ſuccus)
Cum primis conjux Tithoni lutea bigis
Surgit, & ambroſium diffundit ab æthere rorem,
Corripere alta juvat, longiſque inſiſtere remis,
Quà ſaliens Delphinus iter præmonſtrat: & illum
Cura ſequi ſemper tibi ſit, quacunque præibit:
Sive per Heſperium Mundi latus, aut per Eoum
Naviget, ihque Notum, gelidamve Lycaonis Urſam.
Nanque acies multas, ſtipataſque agmen in unum
Retibus immittet. Ruit ille cupidine prædæ,
Et celeres ſectatur Acus. hæ protinus uno

Delphinus Acus inſectatur: Et ut hæ ſe tueantur.

Denſantur cœtu trepidæ formidine monſtri;
Ingentemque globum incurvant, ſeſeque tuentur,
E roſtro radios tendentes undique acutos.
Ille volat jaculo velocior, & ferus agmen
Circuit ore fremens, ſtimuloque impulſus edaci,
Quaquà adit, explorat vallum, via ſi qua pateſcat,
Qua citus irrumpat, victorque examina perdat.
Caſtra velut circùm confertus milite multo
Dux ruit ore ferox, ferroque minacior ipſo,
Si quà porta patens incuſtodita maniplis
Spem pugnæ, & palmæ pariter venientibus offert.
At magis agglomerantur Acus, ſtipantque viciſſim
Ordinibus ſeſe nexis. ceu monte ſupremo
Cum lupus impaſtus percurſat ovilia, denſo
Agmine ſtipantur trepidis cum matribus hædi.

Tu

Tu verò,piſcator Acus cum videris omnes
Collectas,citus è cymba tua retia laxa:
Quæ bini teneant è lintre:& nudus ab alto
Suſtentet puer unus,& alter in æquore ludat
Cum Delphine puer, verbiſque appellet amicis.
Hinc ubi rara mari ſolviſti retia,& omnem
Denſatam aſpicies plebem,blandiſſimus ore
Dic:Delphine,foras: ſubito, mirabile viſu, *Delphinus piſcanti paret.*
Tranſiliet caſſem Delphin parere paratus
Imperio pueri,& prædam concedet habendam.
Scilicet humano gaudet miteſcere cultu.
Dyctia,piſcator, medio tum plena profundo
Educes,multo venatu dives aquoſo.
Non ſic argento inſignes,atque ubere lacte
Regales piſcamur Acus, quas læta Pelori
Æquora progignunt,refluo qua flumine Nereus
Alternat curſum,& lunaribus æſtuat horis. *Regales Acus ubi naſcantur.*
Scilicet Herculeus quà ſurgit ad æthera vertex,
Velligeræque virent ſylvæ quà Cænyos, & quà
Zanclæos ſub nocte aperit Pharos aurea portus;
Nanque his, non alibi,regales fluctibus errant:
Inter Acus molles,& depaſcuntur arenas.
Nimirum vivo gaudent quia gurgitis æſtu.
Lacteus eſt illis vigor, & cœleſtis origo: *Illarum deſcriptio.*
Nam Cœlo cecidiſſe ferunt, cum regia Iuno
Aſtra per,& nitidos mammis lac diluit orbes.
Pars major ſummo concrevit in æthere, & inſtar
Arcus per longum ſuccinxit ſydera flexum;
Dictus &,in Superos eſt quà via, lacteus Orbis.
At verò exiguas,quæ ſummo è vertice guttas
In Siculum fluxere ſinum,Dea Doris opimo
Viſcere lacteolos dedit eſſe per æquora piſces,
Quo vel cærulei gauderent munere Divi.
Inſtar Acus illis forma eſt,veſtiſque nivali
Inſignis candore,nitetque argentea, denſi
Cum per ſumma greges nant cærula. gratior illis
Non equidem Divis, non & mortalibus eſca eſt.
Aſt age,concretum valeant quò ditia lacte
Æquora captivum tibi reddere, linea textu *Piſcatio, & quo reti.*
Anguſto pateant,& crebris tenuia nodis;

Qualia ſunt Aphyas quibus intercludimus albas.
Nam ſecus effugiet piſcis Iunonius. imo
Ingentes reti ſilices, Rhegine, ligato:
Qui totum Nerei perturbent pondere fundum.
Nam ſic aſcendent, commota Doride, piſces
Lactei, & immenſo replebunt agmine linum.

Mirabilis piſcationis natura.

Mira ſed eſt ratio venandi: retia primo
Si jactu raros concludent orbe natantes:
Innumeros mox illa ferent ſcindenda ſecundo:
Nec tenuis terno veniet captura labore.
Id quondam Herculea memini vidiſſe ſub acta,
Deſinit extremis ubi collibus Itala tellus,
Inflexumque ſinum latus efficit: atque ubi clivus
Aſcenſu ſurgit facili, lateque viretis
Conſitus, & pomis, & flavo lætus Iaccho:
Rus ubi Rheginaè Nympha Balanitide dictum,

Momi Elogium.

Quæ multi ſtudioſa operis, patienſque laboris
Clara Philocomidæ fecit cognomina genti.
Huius ab illuſtri deſcendit ſanguine [1] Momus:
Momus amicorum mihi maximus: unus & inter
Rheginos proceres ſalibuſque argutus, & ore:
Officiiſque potens animum vincire merendo.
Hic me lactifluos venatum indagine piſces
Invexit lembo quondam, lætamque recepit
In villam, & dignis hilaravit Apolline menſis.
Partheniæ memores idcirco carmine Muſæ,
Quod poſſunt, ventura ferent in ſecula Momum.
Verum Rhegino de litore rurſus ad oras
Euboicas me ſaxa vocant piſcoſa Veſevi,
Et pinguem præbent Stabiarum cærula Neſtem
Fallendum per ſaxa levi viridiſſima muſco.
Sed qui venandi potior modus, & quibus armis,

Quo rete Mugiles capiantur.

Accipe. Muſcoſo ſurgunt quà vertice cautes,
Lætus ubi Mugil flaventes demetit herbas,
Longa per incurvum laxabis [2] retia gyrum.

Al-

1 Hieronymus Philocomus Patritius Rheginus carmine nobiliori dignus ob ſingularem in *Vatem* benevolentiam; quem in villam ſuam (*Valanidi*) hoſpitio recepit humaniſsimè, & per quam lautè.

2 Hoc retis genus indigitant noſtri *la Chiuſurana*, quo ingens Cephalorum copia capitur.

Alter & exterius plexo de vimine circus
Circundet longo jactum curvamine Griphum.
Qui multa ſuper intertextus arundine fluctus
Enatet;in longum ceu zona extenſa per altum.
Neſtibus ille fugam ſtat concluſurus, ab arcto
Carcere cùm ſaltu ſalient in aperta fugaci.
Hinc ut paulatim conſtringens retia,ubi illi
Tranſiliunt,latoque occurſant protinus orbi,
Tum ferrum citus expedies,& funere plèctes:
Aut ipſa potius fugientes arripe dextra.
At quoniam terno vivax ſæpe aëra ſaltu,
Tranſmittitque plagas, & arundineum labyrinthum;
Idcirco longo cingit qui Dyctia gyro,
Fultus arundinibus longis ſit latior orbis.
Præterea multo quia Mugil callidus aſtu, *Mugilis inſignis aſtus,*
Cum venatores,intricatoſque receſſus *& quo pueri fallatur.*
Aſpicit,in ſcopulos ſe proripit,& tenet intus:
Quatenus eludat fraudem piſcantis:at ipſe
Fraudem fraude,puer,ſuperabis,& artibus artem.
In duro bulbos Ciclamini marmore tunſos
Accipies, contoque illos præfige retorto
Vimine:vique haſtam petris intrude cavatis;
Nam quia Mugilibus grave olet Ciclaminus; opaco
Ilicet ex antro,malegrato expulſus odore,
Proſiliet grex totus,acerbaque texta ſubibit.
Non aliter per ſtagna,ſonoraque flumina Neſtes,
Quà læti ripis,& dulci Naiade gaudent,
Comprendes textu,vel acuta cuſpide. Sunt qui
Dum ſalit interdum crebro ſuper æquora ſaltu *Ut jaculo, & ære cavo Mugiles cædatur.*
Mugil,& in vitreo feſtivus gurgite ludit,
Vel jaculo pernice petunt,aut ære tonanti.
Stridula quem certo ſi glans confecerit ictu,
Velocem viridi dimittunt caute Moloſſum. *Et ut caſos canes ad litus ferãt.*
Ille ſecat fluctus, propiorque apprendit acuto
Dente vagam prædam,remeatque ad litora victor.
Non ſecus & turpes per ſtagna ſilentia Mergos,
Perque lacus Fulicas pueri venantur,& una
Laudandas cervice Anates,& pectore molli.
Sic puer ad fluctus Aniani ſæpè ſub ipſum
Ver nitidum canna Fulicas venabar ahẽna.

At qui rura tenent, læto quæ flumine Sarnus
Irrigat,& viridi præcingunt limite colles,
Populea de fronde caſam poſuere virenti
Ut à Sarni accolis intercipiantur. Margine,quæ Solem pueris defendat, & undas
Umbret opaca, greges videantur,ut æquore ab alto
Cum fluvios læti ſubeunt: viſiſque ſub amnem
Ilicet extento torquent cita ſpicula nervo:
Veloceſque Lupos,& *N*eſtes funere plectunt.
Hinc filo è medio deducto gurgite,onuſta
Arma trahunt. Zephyri ſed quæ felicior aura
Me ſuper Oceani piſcatum cærula vexit?
Et quæ tanta animum fiducia firmat? amicum
Noſco omen.dextro me numine ducit Apollo,
Qui mecum,ſylvis Heliconis, & amne relicto
Amphryſi,ac Tempe propter Peneia Muſis,
Gaudet in herboſis conſidens rupibus hamo
Piſcibus inſidias moliri, & vimine texto.
In Britanniam excurſio, & Iacobi regis Elogiū, *S*cilicet ut magni plauſus,palmaſque Britanni
Aſpicerem regis,memorique in mente tenerem;
Quo tandem pelago egreſſus, levibuſque relictis
Litore jam naſſis,& retibus,ardua tanti
Facta ducis cantarem,& ſacri prælia Martis.
*N*umine qui magno Divum, atque ingentibus orſis
Primus Hyperboreis expellere finibus Hydram
Auſus,& inſanis inferre rebellibus arma:
Et potuit meruiſſe, Diis ut agentibus ipſis,
Immanem ante pedes Hydram cervice videret
Abſciſſa,& primùm victos ſine cæde rebelles.
Ille ſacros iterum faſces, rituſque Latinos,
Corrupti mores quos gentis, avique libido
Inſana expulerat, Roma plaudente,reduxit.
Et licet extemplo res in contraria verſæ,
Sanctaque diſciderit gens vincula: totus & ima
E *S*tyge concuſſus fremat Orcus,& undique gentes,
Concurrant,centumque trahant in bella carinas;
Atque acies centum populorum, & fœdera jungant:
Nimirum ut cœptis nimium felicibus obſtent,
Pellere & è ſolio Regem conentur avito,
Tarpeioque iterum ſejungant Orbe Britannos:

Spe-

Spero equidem;nec vana fides (ſtant Fata Deorum
Inconcuſſa) throno reddendum,Dite ſubacto,
Inſignem pietate Virum,pœnaſque daturos,
Quotquot ſpe regni,vel relligione profana,
In Regem,& ritus conſpiravere Latinos.
Quare age,ne timeas,Rex invictiſſime: vertent
Fata vices,ſolioque iterum regnabis avito:
Et tecum Romana Fides,rectumque,piumque
Rurſus in Arctoo victrix dominabitur Orbe.
Non te dextra hominum, ſocii nec Principis arma;
Dij te reſtituent regno. Diis ire ſecundis
Omnia proſpicies,quorum pro Numine regno
Sponte tua cedis,ſceptrumque relinquis,& omnes
Urbis opes patriæ,& tot avorum inſignia regum.
Scilicet indignum populis dare jura putabas,
Quos eadem non lex,atque intemerata Deorum
Relligio veteri Patrum ditione teneret:
Digna nec auguſtam diademata cingere frontem,
Ni gemma meliore Fide intertexta niterent.
Quod modò ſi vicibus commutavere ſiniſtris
Fauſta ſecundarum Superi primordia rerum:
Nimirum fuit id, generoſo ut pectoris auſo,
Intrepidoque animo tot caſibus obvius ires:
Magnus & adverſis ſpectere, ut maximus olim,
Poſt victosque duces bello, genteſque ſubactas,
Victrices inter,nitidaſque videbere laurus.
Tunc ego(nec fuerit longum expectare futuros
Eventus rerum,& fælicia)totus ovanti
Aſſurgam Phœbo,lætiſque in carmina Muſis.
Me major,plauſuſque tuos,ò maxime regum,
Et tua facta canam,claroſque è Dite triumphos,
Claraque non uno devicto ex hoſte trophæa.
Teque Quirinali trabea, lauroque revinctum
Emeritos inter plauſus, & murmura ovantum
Auſoniam latè per magnam,Urbemque reducam
Victorem, & ſacra Capitoli in ſede locabo.
Et quamvis tibi non deerunt,qui dicere laudes
Per tua regna tuas contendant plurima vates,
Teque ſub Arctoa celebrent regione Britanni,
Attamen Euboicas non dedignabere Muſas:

Mu-

Munera nec Vatis,fuerint quæcunque, Latini.
Intereà ſine piſcatum me litora propter
Axis Hyperborei Campano currere lembo.

Salmones

Principio rivi dulces, & opaca fluenta,
Atque tui Vatem invitant, 1 TELLINE, beati
Salmones: cultu mihi quos dum ſupplice Divûm
Præque ſacros mos ire dies fluvialibus eſcis,
Atque olere,ingratiſque fabis,laudare ſolebas,
Dum te Parthenope,dum denſis conſita lucis
Soſias, Autumno prælis ſpumante, teneret.
Grata tibi fuit & tunc commemoraſſe voluptas.

Quo reti, & quo pacto illos piſcentur.

Et jam Vere novo pleno dum gurgite fontes
Cænoſos vectant amnes,nituntur ab alto
Salmones,nigraſque ſecant audacius undas.
Aſpice,ut adverſo Tameſi,Rhenoque bicorni
Præda tibi properent. Bis denos retia paſſus
Conſue tergemina:& fluvio mox crede capaci.
Nam licet in ſummo Salmones flumine nantes
Retibus effugiant, tamen opprimet inſtita multos,
Quæ propior gravis ima premit,curſumque retardat.
Verùm dum curva Salmonem indagine clauſum
In ripam de fonte trahis,tum plurimus olli
Præduro caput oſſe teres, contove præuſto.
Si ſecus,in fluctus ſaltu pernice redibit;

Salmones vivaciſſimi, & fortes.

Nanque agilis nando eſt, & robuſtiſſimus omnes
Squamiferos inter Salmo,& vivacior ævo.
Idcirco,ut perhibent, ipſa ſi frixus in acta,
Ilicet & ſecto libetur viſcere,vivum
Cor ſalit,& lætis hilarat convivia menſis.

Quando, & quomodo à Rhenicolis comprehendantur.

Sed quo Rhenicolæ,Majo florente,fugaces
Decipiant aſtu Salmones,accipe:paucis
Expediam, facilis quanquam non machina dictu.
Rhenus ubi ripas mordet violentus opacas,
Quercubus è duris vallum molire, vel alnis.
Plurimus & ſaxis,& querno termite utrumque

Ag-

---

1 Ignatius Tellinus Hibernenſis S. I. vir moribus antiquis, & omni diſciplinarum genere excultus,ingenio acri,& amœno, inque omnia promptiſſimo; cui *Vates* ob veterem neceſſitudinem hoc monumentum figit.

Aggeſtaque latus circum firmabis arena.
Sic totus vallo incurſans ſtat gurges aquarum:
Atque repercuſſus retrò cedit rapidus fons.
At gremio in medio criſpantur leniter undæ
Fluminis,inque ſinum demittitur altior amnis.
Hic denſo tuguri compinges vimine tectum,
Quo capiti Soles, effuſoſque arceat imbres,
Flumineo qui lintre ſedet piſcator,& ipſos
Noctes,atque dies obſervat flumine piſces.
His actis, ripas inter,vallumque Panagrum
Crede vado,& reti filum ſociare memento;
Illius & dextra caput obſervator habebit.
Ergo ubi ſcandentes fluvio obluctantur eunti
Salmones, rapidus devexi gurgitis æſtus
Obiecto impingens vallo vi deiicit.Olli
Læva repercuſſi ſubeunt loca,mitior amnis
Quà fluit, & caſſes ignari protinus intrant.
Tum vigil ut filum ſentit Salmone moveri,
Paxillum puer evellat,piſcoſa ſub auras
Lina ut venantes multo Salmone reducant.

Quin etiam prærupta ſonant qua flumina ſaxis, *Et ut naſſis inter prærupta fontium.*
Atque cavas inter convalles altius undæ
Labuntur, puer,auratos venabere piſces,
Si tu decipulam juxtà,naſſamve locabis.
Nam cum remigio Salmones præpete certant
Exuperare vadum,ſeſeque per aëra vibrant,
Sæpe plagas proni ſubeunt. Aſt indita piſci
Saltandi vis mira:recurvus in ora reflectit
Cæruleam caudam,rictu ſtringitque tenaci, *Ut mirum in modum ſaltent.*
Inque orbem ſeſe glomerat,mittitque per auras
Ocyor,ut jaculum,& reſonantia flumina tranat.

Sed ruit Arecidum glacialis ab æquore ponti
Plurima vis,latoſque replent examina fluctus: *Arecides.*
Immenſum lætis quæſtum latura Britannis.
Ut Sol æſtiferi percurrit ſydera Cancri, *Illarũ natura, & mores Inſtonus.*
Et nimius terram calor urit,ab Axe nivoſo
Signa movent,pulchroque incedunt ordine turmæ.
Inque Caledonii ſe primum litoris oram
Invectant,poſitiſque ſedent hic agmina caſtris:

Et virides circum frutices populantur: & omnes
Stirpe nova gaudent ſoboleſcere. Plenus ubi jam
Autumnus pomis ridet flaventibus, & jam
Mitior Herculei ſe fregerit ira Leonis,
In Tameſin devexa fluunt, lateque vagantur
Per Batavos,Cimbroſque,in Balthica & uſque recurrũt.
Aſt ubi rauciſonæ ponto incubuere procellæ,
Et jam Bruma rigens ventos molitur, & imbres,
Agglomerant ſeſe rurſum,pelaguſque Britannum,
Ordinibus luſtrant denſis,curſantque frequentes
Oceani per aquas,& ſaxa virentia propter.
Cumque novæ terris Iani rediere Kalendæ,
(Quis neget ingenium Naturam piſcibus, anni
Tempora quo ſcirent ventura,viceſque dediſſe?)
Ocrini per curva ferunt ſe litora, & omnem,
Perque latus geminum, circumſpatiantur Hibernen.
Tandem Vere novo ſuperant terraſque,fretumque
Extremam præter Thulen, præterque ſonantes
Orcadas,& patrio reduces ſe gurgite condunt.
Lætæ ubi concipiunt non uno ſemine partus;
Impleat ut ponti fluctus numeroſa propago.

Minimè capiendæ, cũ veniũt. Cum veniunt,denſæ quoniam ſtipantur, in æquor
Dyctia ne ſolvas, multa ſub mole natantum
Haud dubio ſcindenda. nocet felicior ipſe
Proventus: nec multum uber dat copia quæſtum.
O quoties avidi, largæque cupidine prædæ
Correpti, longos conati incidere funes,
Ipſaque cum magnis amittere retia prædis.

Sed cum ſe Autumno diſpergunt. Ergo ſub Autumnum cum ſe diſpergere cœtus
Incipiunt,circumque vagi freta cærula curſant,
Aggredere:effuſam poteris tum perdere gentem.
Non ſecus è nigra cum ſe Mæotide fundunt,
Tranſque Scythæ Tanaim prorumpunt,lataque denſo
Agmine decurrunt campeſtria. Lechus in ipſo
Interea vallo ſe continet. aſt ubi turmas
Partiti,latè campos populantur,in hoſtem
Effuſus ruit, & ſparſos cæditque,capitque.

Inſuper his,quoniam ſplendenti lumine gaudent,
Tæda prælucente. Solertes curva tædas è puppe nitentes
Attollant pueri: viſo fulgore catervæ

Con-

Confeſtim denſæ venient; linumque ſubibunt:
Ipſæ etiam tremula radiantè Doride, ſumma
Obverſa nantes alvo cum cærula ſulcant.
Ut latè innumeris veluti mare fulguret aſtris.
Se quibus indiciis tibi produnt. veſcier unda
Arecides fama eſt, ipſaque uligine ponti.
Puniceo velut ipſe, nitet qui viſcere, Salmo:
Nam vacuus venter, perhibent ſi vera, repertus,
At tibi lenta trahis ſi felix otia turbis
Inſanis procul, & nitida ſemotus ab aula
Per ſolos montes, & inambitioſa beati
Rura ſoli, propiorque colis, vir nobilis, undas,
Expediam paucis artem, torpentia ſolers
Otia qua valeas, & dulces fallere piſces.
Et ſimul ærumnis animum relevare moleſtis,
Quem verſæque vices rerum, ſemperque dolenda
Florentis patriæ clades, ritusque Latini,
Atque pii Regis tot vexavere labores.
Et tibi gratus erit modus hic, 1 GALVÆE, tumultus
Sive lates inter Tameſis, ſeu præpete curſu
Per montes fugitivus, & invia luſtra pererras:
Sive tuæ ſoſpes tetigiſti litora Hibernæ,
Magnaque pro Sacris, & Rege pericula tentas.
Ergo age, ſi vacat, & fas eſt deſcendere ad undas
Arctoo propera mihi dexter ab uſque receſſu:
Adde & Olympiaco Vati, GALVÆE, decorem.
Intorto primum lino contexere conum
Præcipe, & iliceo conum ſuccingere circo.
Circulus impoſitus ſua per diſcrimina cono
Ternus erit: terno religetur vellere ſummus,
Inque unum coëunt ubi funes vertice nodum,
Longior alter erit, pendet quo machina. longam
Inde trabem ripa figes viridante ſub ipſa,
Obiice vel medio fluviorum: & deſuper aſſer
Rectus in extremo radiis nectatur acutis:
Tranſverſoque unà firmetur uterque tigillo.
Crux Germana velut, miſeri quà funere ſontes
Ple-

Iucundus piſcandi modus, quo ſe nobiles Britanni exercent.

1 Iacobus Galvæus S.I. Hibernenſis Vati inter familiariſſimos primus, & ob candorem, variamque eruditionem gratiſſimus.

Plebeio commiſſa luunt. tranſverſus & aſſer
Pendentem accipiat trochleam.cum deinde marinæ
Te prædæ accinges, curvum tranſmiſſa per orbem
Linea ſuſtentet conum,qui fluctibus extet
Altior, atque illum complebis plurimus eſca.
His animadverſis, refluo cum Nereus æſtu
Aſſurgit,ripaſque tumens infundit, & amnem
Impellit retrò veniens,tum piſcis in orbem
Irrumpit,ſcombriſque famem vincitque, fugatque.
Aſt ubi jam refluo rediens pede mobilis undam
Subtrahit Oceanus,nudataque litora linquit,
Squamoſas cœco volucres de caſſe reduces.

Non diſſimilis, quo Tarentini utuntur.

Lubrica diſſimili non arte examina fallunt
Oebalii. Curvos quà ſeptem infuſa per arcus,
Septeno veluti rivo ſe Doris in altum
Devehit,& magno jungit commercia ponto,
Tempora dum Lunæ per certa reciprocat æſtus:
Hic, ubi piſcantum ſpeculæ ſtant ponte repoſtæ,
Ante arcus geminam fundant in marmore cerrum:
Atque illam multo religatam vimine firmant.
Coniferum longa labyrinthum cannabe cerris
Aſſociant(viridi mixtus,flavoque colore
Conus erit:piceæque ſimillimus) incita curſu
Exin ſub noctem:(nox eſt accomoda fraudi:
Et color ille dolum potis occultare; ſub umbris
Nanque eſt,ut perhibent,obtutus piſcibus acer)
Externas cum prona Thetis procurrit in undas,
Vitrea piſcoſo committunt cærula cono.
Quotquot devexa veniunt tum Doride piſces,
Sponte ſua ſubeunt maculoſi carceris antrum.
At verò ut reduci jam ſe miſſura per arcus
Eſt iterum pede Tethys, ovanti murmure conum
Educunt,prædamque hilares ad tecta reportant.
Si ſecus,antrorſum venientia marmora textum
Impellent,fugientque citæ per aperta cohortes.

Statiſque temporibus certos venantur piſces.

Tempore quemque ſuo capiunt hac arte natantem.
Cum Chiron retrò vacuus dat terga ſagittis,
Altaque dum terris nox eſt, tum lumine captas
Cum Congro rapiunt 1 Anguillas:frigida ſed cum
Al-

1 Has Tarentini vocant *Anguille orbe*, quod cœcæ videantur, ſuntque ſuaviſſimi ſaporis.

Alget Hyems, Soleas, & primo Vere requirunt.
At tres Autumni, totoſque ex ordine menſes
Mixta Sparo roſei venantur tergora Mulli.
Hic neque prætercam cœli quo ſydere certo
Singula ſquamiferùm lucis veneris aquoſis.
Ut nitidum Ver pingit agros, & crine novello
Inveſtit latè ſylvas; tum Scorpius uda
Lina petit cupiendus, & igni plurimus ardens
Aſtacus, atque Elephas, inflammatæque Locuſtæ.
Hos etiam, rapidis candet dum Solibus Æſtas,
Retibus, aut naſſis piſcabere: tunc & opimas
Engraules, Thriſſaſque, & viles viſcere Salpas.
Aſt Aphyas æſtu in medio, cum fervidus urit
Arua Leo, capies turmatim; è gurgite quando
Semine non jacto creſcit numeroſa propago.
Læta per Octobrem Loligo, perque ſequentes
Autumni menſes, quo pinguis tempore Dentex
Fallitur illecebris eſcarum ſaxa ſecundùm.
At Polypus dum Bruma riget, cum Mænides, & cùm
Sphirænæ, nitidæque Umbræ captantur, & Orphi.
Datque Autumnus Acus, dat, dulcia fercula, Mullos;
Quos etiam progignit Hyems, atque herbiferum Ver.
Cum geminum Divæ ſurgens Amathuntidis aſtrum
Emicat; & raris Aries nitet ignibus, uber
Muræna, & dulci captatur nectare Conger.

Quo quiſq; piſcis tempore capiatur.

Quid leviora ſequar? ſupereſt via multa per altum
Exuperanda: Noto ſpumant cum regna Profundi,
Pulſatæque gemunt cautes, & litora plangunt,
Venandi quæ cura tibi, piſcator, habenda,
Jam nunc præcipio, quando terraque, marique
Improbus eſt miſeris labor impendendus, iniquam
Quo ſaturare famem, duramque levare caducæ
Pauperiem vitæ valeant; quibus haud bona Fati
Principio data Sors, nec blando lumine Cœlum,
Ortaque nec nutu riſerunt aſtra benigno.

Qua arte inter procellas piſcandum.

In primis ſolido ſubtexes 1 Dyctia ſpartho:
Lataque ſint maculas, nexilque tenacia nodis,

Rete deſcribitur.

1 Ul-

1 Hoc rete, quod à Gallis primum inventum ferunt, eſtque familiare Gaietæ, Prochytæque incolis, noſtri appellant *Tartana Franceſe*.

Ultima &; Oceani campos viſura marinos
Inſtita ſit multo gravis ære; tumentia verrant
Ut vada piſcoſi caſſes, prædamque reportent.
Nonnulli extremo ſua per diſcrimina textu
Præduros ſilices, & grandia ſaxa reponunt.
Cætera perſimiles ſint retibus. hos ubi caſſes
In navi, puer, impoſuiſti ritè paratos,
E portu ſolves animoſus: & æquor in altum
Piſcatum venies, quamvis illiſa reclament
In ſcopulos freta pulſa Notis, & deſuper ingens
Porta tonet Cœli, refluatque nigerrimus imber.

Et piſcatio quo pacto inſtituatur.

Ergo ubi veloces tenuerunt alta carinæ,
Albentes inter fluctus da retia ponto.
Hinc geminum geminâ firmabis cannabe cornu
E prora, puppique, globum ne forte ſub unum
Concurrant, nullos gremio captura natantes.
Proderit & longas utroque à vertice fagos,
Brachia tenta velut, valido vincire rudente:
Extremis quorum cervicibus inſere funes:
Et nodis conſtringe; retro piſcoſa capaci
Orbe trahent, largiſque onerabunt retia prædis.
Inde ſinus humiles velorum expande, recurvum
Inque latus deflecte, vagæ quò Tethyos amnes
Spumantes tranverſa recurrat cærula pinus.
Sic ſecreta colunt qui Nereos antra profundi,
Et raucos pelagi piſces odere tumultus,
Captivi venient in retia. plurima curſu
Poſtquam velivolo cava trabs per cærula fugit,
Collige vela: graves & aquoſo è gurgite caſſes
Duc ſuper: innumeras ſquamoſa è gente cohortes
Aſpicies, mixtimque plagis hærere, ſinuque.
Lætus & ingentem cumulum verſabis in alnum.

Saxa, ſylvæ, & arenæ vitandæ.

Id tamen in primis cura majore cavendum
Ne piſcoſa trahas per duris aſpera ſaxis
Retia, nec ſaltus inter, ſpumoſaque luſtra,
Nec quà per denſas ſublucida Tethys arenas
Sternitur: at mollis quà limus, & undique denſum
Stat ſabulum, celſa ſolves de puppe Panagrum.
Ni facias, duræ lacerabunt Dyctia rupes,
Hærebuntque inter ſylvas implexa marinas;

Aut

Aut gravibus repleta ſinus ſcindentur arenis.
At mihi, quis, Divæ Nereides, æquora primus
Ingreſſus ſpumoſa, nova piſcarier arte
Auſus, & horrendos nimbo contemnere ventos,
Dicite: vos illum reſonantes ire per undas,
Et ſpumas inter miratæ ſolvere linum:
Atque omnem obſcura revocate ab origine famam,
Si veſter tanto meruit jam carmine Vates.
Exoriens pluvio triſtaverat æquora nimbo
Phyllirides Chiron, vultuque minante, ſagittas
Imbriferas arcu torquebat, & undique ponti
Tollebat Cœlo freta pulſa procacibus Auſtris.
Et jam Luna cavum bis luce repleverat orbem,
Biſque nova rediens ſinuarat cornua fronte:
Attamen abruptis nondum turbata procellis
Æquora, non & ſaxa vadis clamoſa quierant.
Intereà Licydas Miſeni in rupe ſedebat
Piſcator, Prochyta vectus qui nuper aprica
Venerat Euboico quæſitum gurgite prædam.
Oſcus erat, Prochytæ ſed dudum Chlorida Nympham
Duxerat, & quatuor fœcundo ſemine natos
Iam pater ex illa totidem ſuſceperat annis.
Hic quoniam finis non tempeſtatibus ullus,
Nec pluviæ modus, & ventis, his ora reſolvit
Secum multa gemens: Læſi quæ Numinis ira
Tot tempeſtates pelago, tot murmura ſylvis,
Diluviumque undarum, atque horrida fulmina terris
Intorſit, totumque involuit turbine Cœlum?
Credo equidem Divùm offenſis, & Virginis ira
Inſuetum ſpumare vadum, ſcindique triſulco
Igne polos, ventoſque unà certare furentes.
Scilicet ut ventis tumefacta furentibus irent
Æquora Tellurem vel ſubmerſura Profundo,
Vorticibus claſſem ſeu dejectura profanam:
Quæ ſors invitis ſecat indignantia Fatis
Æquora, bella ſacris, Diis impia bella ferentes.
At mihi quis miſero deſerta hac rupe moranti
Pauperiem relevet? gnatis, charæque ſorori
Quis victu vitam ſubſtentet paupere tecto?
Ter deni fluxere dies ſine Solibus, ex quo

Ut primū rete inventum.

Vela dedi,& mæſta natos cum conjuge liqui.
Ah dulcis conjux ! dulciſſima pignora,nati !
Quis vos intereà vacuo nutrivit in antro?
Tu Virgo; quoniam curas mortalia Virgo,
Aut miſeris vitæ fer victum, aut marmora placa.
Hactenus inſanas potuiſti perdere puppes,
Et patrio è regno ſceleratam avertere gentem.
Aut verò infames ſi jam tetigere carinæ
Litora,tu nutu poteris diſpergere turmas,
Atque pio Regi,populoque afferre ſalutem.
Hæc dum multa gemit,ſomno defeſſus amico
Opprimitur,mollique caput declinat in alga,
Et vix prima quies obrepſerat: aurea ſummo
Cum Cœlo veniens affulſit Olympia Virgo
Ingenti ſub luce:velút pulcherrima Solem
Præcurrit croceis Aurora invecta quadrigis.
Lumine quo totum, penitiſque in rupibus antrum
Emicuit,róſeoque ſimul ſpiravit odore.
At Virgo hæc Licydæ divino ex ore locuta eſt:
Ne dubita, puer, infames ſi perdere claſſes
Mens fuit,& regno gentes prohibere profanas,
Sacra Deùm,rituſque,patreſque ultura Latinos,
Haud ſtudioſa tui ceſſit mihi cura, tuæque
Conjugis,atque tui ſunt & mea pignora,nati.
Nanque pios ſervare Deos quisne ambigat?Ecquis
Deſpectum vidit juſtum, meminitque relictum,
Illius & tenuem natos perquirere quadram?
Verùm age,ſi tantum potuit meruiſſe benignis
A Superis animi pietas, & candida morum
Simplicitas,inter ſpumas, fluctuſque ſonantes
Quaque inter ventos poſſis piſcarier arte,
Accipe.mox placido juveni ſermone retexit
Difficiles artes,memorique in mente locavit.
Inde volans ſeſe in nitidum dedit æthera Virgo.
Quàque dedit,niveo tractum candore reliquit:
Lactea ceu ſummo ſubtermicat orbita Cœlo.
Hic Licydas ſomno excutitur,latèque per antrum
Aſpicit inſuetum terris fulgere nitorem:
Ambroſiamque auram, & divini floris odorem
Afflatu ſentit Superùm ſpirare beato.

Aù-

Aurea ſed nuſquam proſpectat Virginis ora.
Pronus humi labat,& ſic incipit:O bona Diva,
Quis tibi nunc tanto ſolvat pro munere grates?
Quandoquidem noſtras non averſaris amica
Aure preces,ſummoque humiles dignaris honore.
Sed cur æthereas,Regina, citiſſima ſedes,
Cœlicolumque choros,& Olympia regna petiſti!
Credo equidem,tanta non Tellus Virgine digna eſt.
Hæc dedit,& patriam,pacata Doride,venit.
Inſtituitque novas artes,& munus ad aram
Fixit Olympiaco in templo, verſuque notavit,
Quæ ſibi divino monſtrarat lumine Virgo.
Verum ſi pluviæ deſcendant amne perenni,
Et venti immanes tollant ſine more Profundum:
Tum rigidas durare Hyemes,piſcator,in antro
Convenit ante focum,parcèque abſumere fruges:
Et circumfuſis chara cum conjuge natis,
E Sinveſſano ſubtexere vimine naſſas,
Currere cæruleum plena vel arundine linum;
Omnis durando quoniam Fortuna ferenda eſt.
Cumque vetat maiora ſequi ne mitte virili
In parvis animo ſolertem impendere curam:
Quæque negat Fortuna,tibi ſolertia penſet.
Haud ſecus elapſum miſeri duravimus annum,
Quo magis infauſtum, aut peiorem ſecula nunquam
Progenuere:dabunt,ſperamus,ſecula nunquam
Poſt ventura alium.Quid non miſerabile terris,
Et quid non dignum lacrymis ſpectavimus illo?
Vidimus immenſos Cœlo deſcendere rivos,
Ac toto inſanum ſe fluctibus Æolon antro
Mittere præcipitem,frænumque furentibus Auſtris,
Et rapidis laxare Euris,Coriſque,Notiſque,
Undique rauciſonis vertentibus æquora nimbis.
Vidimus immenſo venientes rupibus amnes
Ire palatinas dejectum gurgite moles,
Exhauſtumque homines,ipſaſque a vertice ſylvas,
Quin etiam verſaſque vices,& quattuor anni
Tempora:nec ſua per veſtigia volvier Orbem,
Atque alium rebus Fata induxiſſe tenorem.

Ceſſandum cum ſine more ſævi-unt venti.

Calamitoſi anni 1688 deſcriptio.

Anne parum *S*uperis viſum eſt, quod nuper ab imis
Cardinibus latè Tellus concuſſa remugit,
Et tot cum miſeris evertit civibus urbes?
Ut rabies etiam Neptuni inſana tumentes
Tolleret in Cœlum fluctus, rueretque refuſis
Vorticibus terras, urbeſque hauſtura ſuperbas:
Inſuetumque ageret Sol ipſe, & ſydera curſum:
Scilicet ut ſua non per tempora diffluat annus.
Vix lacrymas retinere queo, dum funera cogor,
Illius & ſævi cladem meminiſſe diei;
(Atra dies, atro ſemper ſignanda lapillo,
Quam ſemper triſtem, Dii ſic voluiſtis, habebo)
Cum Sol informi faciem ferrugine tinctus,
Uſque reluctantes, nigraque in nube latentes
Egit equos, radiiſque oriens affulſit opacis.
Nimirum puro ne infandam lumine ſtragem
Aſpiceret, magnique daret præſagia luctus.
Ipſæ etiam brutæ pecudes, ipſæque volucres
Signa mali, ut perhibent, tanti manifeſta dedere.
Quin & ſub cœcis undę ſonuere cavernis,
Et pigros retrò flexerunt flumina curſus.
Jam Sol è medio fugiebat pronus Olympo,
Præcipiteſque ipſi rapiebant fræna jugales,
Te remotus prædicti anni enarratio. Inſolitam afflantes auram, lucemque malignam,
Cum venti poſuere: ſed æquora viſa repentè
Altius attolli, monteſque aſſurgere aquarum:
Ilicet excuſſis radicibus undique Tellus
Concutitur: totis & concita fundamentis
Immugit, magnumque ciet tremefacta fragorem.
Ipſaque ſuccuſſa pariter Tellure Deorum
Delubra, atque ædes, lunataque mœnia, & altæ
Confeſtim turres, unà convulſa ruina
*S*ubſiluere: cita mox & vertigine terræ
Nutavere latus, jam jam caſura, ſupremum:
Mortaleſque omnes caſu oppreſſura repenti,
Atque necem pariter, pariterque datura ſepulchrum.
Ne caderent pietas intactæ Virginis una
Obſtitit, irato rapuit quæ tela Tonanti.
Nam ſecus ingenti gemuiſſet merſa dolore
Parthenope: & nuſquam ſtaret felicior illa

Tyr-

Tyrrheni regina maris, regnique beati:
Clara armis, & clara viris, æquataque Cœlo
Molibus immenſis atavorum, & divite luxu.
Sed lapides tantum foret, & lacrymabile buſtum.
Buſtum ubi divitiæ tot, opeſque, aurique talenta,
Millia totque hominum ſaxis oppreſſa jacerent.
Vix & momenti fleviſſent ſecula luctum,
Vix & momenti reparaſſent ſecula damnum.
Una tamen (lacrymis quis temperet ora?) Tonantis, *Inſignis Tholi Eccleſiæ S. I. ruina.*
Telluris trepidante ſinu domus alta ſupremo
Culmine procubuit concuſſa, tulitque ruinam
Ingentem, ſonitumque dedit. Pulcherrima quondam,
Proh dolor! è noſtra cecidit cervice corona.
O ubi ſyderio vertex æquatus Olympo, *Illius deſcriptio.*
Et nivei lapides, & pulchro Dædala textu
Marmora, & ex auro muri flammante coruſci!
O ubi ſpirantes viva ſub imagine vultus
Divorum, pictique arcus, & mille figuris
Intertextus apex, & mille coloribus ardens,
Et rutilis ardens gemmis, & iaſpide fulva!
Mirum opus in terris, & moles æmula Cœlo.
Æmula nam ſuperùm felicia tecta Deorum
Auratus, pictuſque Tholus referebat: & ipſa
Numina nativo veluti radiantia Cœlo
Divina ſub luce, & majeſtate videnda,
Feliceſque dabat cœtus, & gaudia Divum,
Et dias auras, & dii luminis hauſtum.
At potuit cecidiſſe: jacet, miſerabile viſu,
Maceries aggeſta loco deformis in uno.
Ergo tot annorum moles ſudata labore,
Tot manibus, ſtudiiſque hominũ, cui barbara Mẽphis,
Cui Rhodus, & Carum pendentia Mauſolæa,
Altaque ceſſiſſet Babylon, quis crederet? uno
Telluris nutu, & momento proruit uno.
Et tu Romani [1] monumentum inſigne decoris
Tyndaridis quondam geminis, Phœboque dicatum
Tiberio Prætore, mari quo tutior alto

Tiberianæ molis caſus.

1 Magnificus templi proſpectus. quod Apollini primùm à Neapolitanis dicatum, mox inſtauratum à Tiberio Auguſti liberto maris prætore Caſtori, & Polluci conſecratum eſt.

Curreret,obſtrictis,pacato Numine,nimbis,
Mille per annorum curſus, & ſecula ſeptem
Caſibus è tantis ſervatum concidis: uno
Abripiens tecum Fato decora alta vetuſti
Temporis,& ſeclis nunquam renovanda futuris.
Diſcite,mortales,ædes,& tecta ſuperba,
Atque triumphales patrum contemnere moles.
Quicquid,grande licet, poſitum ſub Sole caducum eſt.

Attonitæ urbis deſcriptio.

Sed quæ tunc facies,proh Numina! qualis & horror
Rebus erat! quantumve dabant concuſſa fragorem
Liminaque,murique domûm, & ſublimia tecta!
Pars ſtetit exanimis: tenuem pars altera vocem
Vix ciet attonita, & celerem quà tendere greſſum
Haud videt in loca tuta,fugaque avertere mortem
Inſtantem dorſo jam jam,& crudele minantem.
Ille fugit,refugitque, & nuſquam certa ſaluti
Apparent: quocunque ruat,ſe perdere certum eſt:
Sub pedibus nam terra tremit,circumque labantes
Horrendum nutant ædes,murique dehiſcunt:
Deſuper imbre pluunt pinnæ,convulſaque tecta.
Sulphure permixtus nec jam ſpirabilis ipſe
Aër eſt,vitæque negat,dum ſufficit,hauſtus.
Clamorem attollunt alii, veniamque benignos
Exorant Superos,& pugnis pectora tundunt.
Omnia terror habet: miſeros premit horrida cunctos
Formido, luctuſque & plurima mortis imago,
Urbs tota immugit ſtrepitu, mæſtiſque virorum
Cuncta ſonant lacrymis,& fœmineo ululatu.
Non aliam rebus faciem ſub fine futuram
Crediderim Mundi,Cœlo cum lapſus ab alto
Plurimus igne minax,& majeſtate tremendus,
Stipatuſque aderit tot millibus arbiter Orbis:
Cunctaque verba hominum ſtrictim penſurus,& acta;
Inque pios feret aſtra, maloſque ad Tartara mittet.

Edita in Samnio ruina.

At non irati Samnitibus ira pepercit
Numinis; abrupti montes, patefactaque Tellus
Non uno conſpecta loco: lateque dehiſcens
Oppida cum villis, magnaſque abſorbuit urbes:
Millia totque hominum Fato fera perdidit uno,

In-

Ingenteſque evertit opes,quas plurima quondam
Ars dedit, & longo pepererunt ſecula cenſu .
Informes paſſim cumuli ſpectantur,ubi olim
Mœnia,turritæque arces,urbeſque manebant:
Obruta ſub propriis non agnoſcenda ruinis.
  At meus inſigni ſervatus munere Divum
Aggere ſaxorum, mediuſque è pulvere cœco
Evaſit 1 Lidorus, erat qui forte ſub alto *Lidorus ſervatus.*
Fornice, qui quanquam ruiturus:at uſque pependit,
Quò puer egreſſus campo ſe miſit aperto ,
Atque iterum Cœli proſpexit ſydera ſoſpes.
Chare puer,nivei te mores,& pia Virgo,
Cui niveus cordi pudor eſt, & candida vitæ
Simplicitas,Fato incolumem ſervavit acerbo.
  Sed non hic modus ærumnis: majora dolemus:
Scilicet abrumpi curſum felicibus armis,
Et ſpem tot bellis partam,clariſque triumphis *Cætera anni calamitates cenſentur.*
Incidi,& virides ſenſim langueſcere laurus.
Nimirum invidiæ ſtimulis agitata malignis
Alecto armavit reges,& fœdera rupit:
Fœdera Principibus non reſcindenda Latinis.
Nuper ad Eubœam fruſtrà rugiſſe Leonem
Adriacum læti Thraces ſenſere: ſub una
Totque duces,& opes,& vires Chalcide fractas.
Gaviſique leves ultrò decedere Moſchos,
Et malè Sarmaticas Lechum poſuiſſe ſecures .
Parte alia ſocio ſpumantem ſanguine Rhenum,
Dejectaſque igni,ferroque audivimus arces,
Et deſolatas paſſim deflevimus urbes.
Inſidiiſque peti Regem,rituſque Latinos
Everti, effræneſque palam ſtrepere arma rebelles,
Et conjuratas Batavorum accerſere claſſes:
Accendique omnem fatalia bella per Orbem.
Bella triumphales nullos viſura curules:

As-

1 Nic.Ferdinandus vatis alumnus, qui Beneventi juventutem latinis literis erudiebat. cum vero modeſtiæ conſulens ne puerum ſolus in gymnaſio alloqueretur, in atrio verſaretur, terræmotus repentè obortus eſt, corruitque gymnaſium: atrii vero fornix etſi undique ſciſſuris pateret, ſtetit tamen.

Attamen Odryſiis non deſpicienda tyrannis.
Scilicet Auſonidum, Scythico quæ plurima fecit,
Hæc prædatori reparat diſcordia regnum.

Sed jam lethiferum tenebris caput abdidit annus:
Sperandum nunc læta novo procul [1] ære fugato
Informi, trepidæque minis Telluris, & undæ,
Jam populis ſtudioſa ſuis [2] Argentea cudit
Secula Parthenope; quæ, ſit modò Juppiter æquus,
Aurea Saturni Fato meliore ſequentur.

---

1 Vetus moneta à ſceleratis tonſoribus adeò corrupta, ac detonſa ut intolerabilis planè eſſet. 2 Nova excuſa, quæ arduo primum conatu incœpta, felici tandem eventu initio anni MDCLXXXIX. ſummo omnium plauſu pervulgata eſt.

FINIS.



Hins Vincent ſculp

HALIEUTICORUM

LIBER VI.

HAC piſcoſa tenus per molles retia ſaltus,
Vimineaſque plagas, & acuta tetendimus uncis
Fila, quibus pelagi volucres mactavimus: at nũc
Sunt ferro, Neptune, tuo, quo ſpumeus ira
Fundamenta quatis terrarum, & cærula Ponti
Bella vagis tractanda feris. Age numine dextro,
Dive, adſis, primæque fove præludia pugnæ.
Nec minus ò noſtri decus ævi, te duce quando
Squamoſam in gentem non ludicra bella movemus,
Annue, CARDENIDE, cœptis, vireſque miniſtra
Bellanti, ut victor donatus tempora myrto,
Heroam affectem per Martia prælia Laurum.
Non te dura manet, Piſcator, lucta, minorum
Sternere veloci jaculo genus omne natantum:
Seu vafer in campum ruat Oſmylus, aut Synodontes
Occurrant, rapidique Lupi, Neſteſque fugaces: *Fuſcinæ uſus.*
Nanque uno poteris configere protinus ictu,
Vibrando ſi dexter eris, ſub cærula telo.
Hinc tibi præcipio teneris aſſueſcere ab annis
Spicula ſæpè manu, ſæpè & verſare tridentes.
Non ſecus ac juvenes venturi ad prælia, primum
Exercentur equis, campoque excurrere diſcunt:
Atque habiles ſeſe pilis, levibuſque ſagittis
Efficiunt, mollique ſtudent præludere arena.
At quoniam piſces per ſaxa frequentiùs errant,
Ut nitidum læto tonſent de vertice muſcum,
Idcircò viridi florentes gramine cautes, *Quibus in locis.*
Et ſcopulos, Piſcator, adi, quos undique Tethys

Alluit: hic rimis Saxorum, aut margine in udo
Depaſcens herboſa pecus venare tridente.
Interdum cymbà poteris,dum curris,ab ipſa
Lubrica per liquidos Nerei ludentia campos
Agmina conficere:aut molles dum proijcis eſcas:
Quas circùm ſubitò cœtus glomerantur aquoſi.
Oleo infuſo clarior aqua fit.
Verum,ut per cœcos ſaltus, ſpumoſaque luſtra
Clarius undoſas acies, populumque fugacem
Aſpicias,domiti guttas, venator, olivi
Plurimus infundas Pelago: ſic cærula fient
Lucidiora vitro,quò cernere detur opacæ
Quicunq; in gremio Thetidis grex ſquameus errat.
Quanquam Sol radiis dum totum amplectitur Orbē,
Atque operi inſiſtit genus omne, hominumq;boumq;
Et campis ſpatiantur oves,& paſcua luſtrant,
Ipſe ſuum poſſit Piſcator inire laborem,
Opportuna tamen magis eſt,& commoda fraudi
Non piſcationi opportuna.
Humida nox:faciles veſtrum ſub nocte laborem
Exercete,viri,curſentque per æquora lintres,
Et tacitos non una ſecet cita palmula fluctus.
At ſi quærere amas, per opaca ſilentia prædam,
Vel piceam,tædaſve ferat ſplendore coruſcas
Noctu faces adhibendæ, quibus piſces ſtupefacti hæreant.
Curva tibi puppis:viſo nam lumine longè
Hærebunt medio ſtupefacti gurgite piſces.
Ceu denſas inter tenebras, noctemque profundam
Si quis Avernales Erebi conſpexerit umbras.
Attonitum tu cæde gregem. Sed ſingula noſtro
Carmine percurram belli præcepta gerendi:
Nam varios non una neci dat machina piſces.
Et primò ingentem Neptuno credere textum
Invitant Siculo ludentes æquore Thynni,
Pelamydumque chori,& læta Pompilus in umbra:
Et jam bella jugo clamat ſpeculator ab alto.
At ſinvoſa prius quàm litora linquimus,& quàm
Lethiferas per lata plagas vada ſolvimus,omnem
Thynnorū natura, & mores.
Accipe rem populi,Piſcator. Aquoſa per alta
Perpetuo Thynni curſu fugiuntque,ruuntque
Turmatim:Graio Dromades hinc nomine dicti:
Curſores Latio noſtri vertere vocantes.

At licet aſſiduè percurrant Nerea, nunquam
Ordine ni certo, quadroque ſub agmine Ponto
Incedunt, veluti Delphines, ut acrius hoſtes
Irrumpant denſi contrà, pugnentque feroces.
Ætheriæ partem ſortiti mentis, & acre
Ingenium, ventos, & nubila, & uda ſerena,
Prænoſcuntque vices, & tempora mobilis anni.
Ut primùm è gelidà Boream Mæotide flantem
Præſenſere, citi venientes agmina jungunt.
Hinc Ponto ſua caſtra movent, ventiſque ſecundis
Boſphoron invadunt, præterque Propontida vecti,
Ægæis miſcentur aquis, latèque per omnia
Incluſæ Thetidos vada ſalſa, ſinuſque pererrant.
Aſt ubi jam properans nimbo comitata ſonanti
Bruma rigens illos comprenderit, humida figunt
Illic caſtra, ipſoque Hyemem ſub gurgite durant:
Tempore, quo nimium pingueſcunt ubere ſucco.
Sed cum ver nitidum caput effert, ſumma reviſunt
Tethyos alta, vagiſque flagellant marmora caſtris.
Donec Sol nimiis fervoribus increbreſcens
Exiguas nemorum faciat paſtoribus umbras:
Nam tunc Euxini repetunt freta, perque tepentes
Æſtatem fluctus, & inhoſpita litora ducunt.
Aſt illud mirum eſt: ſubeuntes cærula Ponti
Threijciam dextrà ripam ſtringuntque, premuntque:
Bythinum lævà litus, perque æquor Abydi
Euxino egreſſi mediam labuntur in Hellen.
An quia nimirum lævo caligat in igne,
Acrior obtutus dextro? Sub lumine Lunæ
Interdum dulces imà ſub Doride ſomnos
Conciliant, mollique reclinant corpus arenæ.
Durus ubi longo Piſcator ſæpè tridente
Sopitos ferit, & morti dat plurimus atræ.
Ventris inexpleti rabies inſana voraces
Acriùs exercet Thynnos: cogitque ſub alvum
Mittere perpetuo quodcunque occurſat: & ipſos
Nonnunquam fætus, atque ova recentia mandunt.
Nec pietas movet ulla feras. E piſcibus alter
Haud equidem Thynno ſceleratior, humida luſtrat
Æquora. Pelamydes, ſocium genus, omnia ſervant
Thyn-

Ut quadri incedant agmine.

Et vices anni, ventoſque præſentiant.

Per maria exurſus.

Redeunt in Euxinum æſtate.

Lævo oculo obtuſiores.

Dormiunt.

Voraces ſunt.

Ut nec fætibus ſuis parcant.

Pelamydes cum Thynnis meant.

Thynnorum ſtudia,& mores,connubia, & ignes:
Ordinibuſque meant junctis, & fœdere pacto
Cuncta tenent omnes eadem,victumque,Laremque.
His animadverſis, inſtat jam tempus,acutum
In validum Oceani pecus intorquere tridentem,
Antè ſed opportuna tibi quærenda profundo
In medio ſedes,ubi figere caſtra licebit.

Quibus in locis Thynnorum piſcatio fiat.

Optima cenſetur, prono quà flumine Nereus
Profluit,& magno curvantur litora flexu
Poſt virides colles,& Promontoria longa.
Talia ſunt Thetidis Lilybeìa ſaxa Sicanæ,
Et refluæ Neſidos aquæ, Stabiæque vetuſtæ,
Eſt & Sardoi ſinus æquoris, atque repoſtæ
Trans Calpen Gades,& 1 Tingi litora, & omnis
Herculei tractus Pelagi, Niliqùe fluenta,
Præter & Ægæum quà fluctibus obſtrepit Helle;
Et quà devexi venientes accipit undas
Boſphorus Euxini,lateque Propontis inundat,
Auriferum juxtà 2 cornu,quà è colle ſiniſtro
Leucopetram 3 denſo fugientes agmine currunt,
Dum Vere è nigra veniunt Mæotide Thynni.
Sunt aliique ſinus,quos fama obſcura recondit:
Quippe ferunt tenues operoſa in retia prædas.

Quo tempore inſtituenda piſcatio.

Nunc age,cum primùm Maij fulſere Kalendæ,
Et læti rident non unà Chloride campi,
Quæſitam in ſedem venies, Piſcator:& undis
Hic primùm demitte 4 Crucem,quæ quattuor Orbis
Quattuor oſtendat radiis parteſque,ſituſque.

Quove ſitu demittenda retia.

Indè oblonga mari ſociatis 5 inſula Lembis
Creditur auſpicio Divorum,& murmure læto.
Crux ubi miſſa,plagas terrarum, & ſydera monſtrat,
Aulai 6 medium deſcendat:& una tepentem

Pars

---

1 Africæ portus *Tanger*. 2 Byzantii promontorium, Auricornu, Plinius vocat à copioſo proventu Thynnorum. 3 Albicans in mari petra ad ripam Chalcedoniam, cujus aſpectu territi Thynni ad Auricornu,vulgò *Chryſoceras*,deflectunt, ubi eos Byzantini capiunt, Chalchedonenſibus vero fere nulla piſcatio. 4 *Crociato* rete in crucis formam contextum, quo mundi cardines quatuor cuſpidibus indicantur. 5 Totum Thynnagrii corpus,quod noſtri *la Tõnara* vocant. 6 *La Sala*, retis centrum.

Pars petat Occaſum, pars altera vergat Eoo:
Anchoraque è ferro tibi plurima firmet adunco
Carceris alti gyrum, & lethiferum Labyrinthum.
Aſt ubi jacta, natans leve ſignet in æquore ſuber,
Profuit interdum durà pro cuſpide, ſaxa
Mittere; nanque etiam fundantur retia ſaxis.
Inſuper, extremæ Zephyrum quà reſpicit Aulæ
Angulus, intextuſque 1 Procœton jungitur olli,
Illinc Thynnagrii vicina in litora 2 Caudam
Extendes, ærata mari quam dente tenaci
Anchora, vel jactæ ſubſtentent gurgite rupes:
In tranſverſa ferant Thynni, ne fortè ruentes,
Dum celeres urgent vaga ſigna, citantque natatus,
Extremà pariter Septem quà parte Triones
Eoum 3 Conclave petit, prælonga ſub Arctos
Inque latus dextrum, ſedemque reflexa rubentem
Retibus è ſolidis extenditur altera 4 Cauda:
Et ſaxis, ferrove ſimul munitur adunco.
Vertice in extremo Caudæ ſinuoſa revolve
Eoam in ſedem contorto 5 Dyctia gyro:
Nanque oculo ſpectant dextro quia litora Thynni,
Dum placidum læti pingunt ſalis æquor; & illis
Os tenerum Natura dedit (mirabile dictu,
Unius impatiens contingi pollicis ictu)
Idcircò occurrunt dum retibus, ora reflectunt;
Atque retroverſi ſua per veſtigia, textum
Spontè dolum ſubeunt, & ineluctabile fatum.
Non ſecus Euronoton quà reſpicit inſula, rete
In latus intorques geminum Conclavis Eoi.
Nimirum roſeo ſurgens quà ſibilat Ortu
Eurus, & imbrifero quà turbine perſonat Auſter,
Et quadro pariter deduces retia plexu:
Inque altà firmabis aqua, quà Veſperis atri
Aſpectat gelidam Conclave Lycaonis urſam.
Nam Tarteſiaco qua Sol caput amne recondit,
Thynnagrii protenſa jacet pars 6 ultima, piſces
Collectos Piſcator ubi cæditque, capitque.

Et anchoris firmanda.

Thynni dextro oculo terram ſpectant: tenerrimum, & illis os eſt.

His

1 *Anticamera di Ponente.* 2 *La Coda della Tonnara.* 3 *La Camera di Levante.* 4 *Il Codardo* 5 *Il Ritorto del Codardo.* 6 *La Camera della morte.*

Thynnuſpex quibus ſignis ex alto venientes Thynnos deprehendat.

His ſuper in lembo non longè à retibus ipſe
Thynnuſpex 1, cui ſorte datum obſervare Cybias
Agmine denſato venientes, atque canoris
Carminibus dare ſigna, vigil conſiſtat, & illì
Aſſiduè latus omne maris proſpectet, aperto
Ludentes vario thynni ſi fortè natatu
Incipiant Pelago deſcendere. Tum citus omnes
Imperet, ut pueri properent, cymbæque fugaces.
Sed quibus indiciis cete deprendere poſſit,
Expediam: tranquilla ſilent dum marmora ventis
Si cani fluctus, vitreique per aëra rores
Sparguntur, Delphines arant, Thynnive Profundum.
Aut verò Engraules ſi denſo examine currunt,
Cæruleis vel ſalſa ſuper volitaverit alis
Mergus, & è ſaxis cantu compellat amicas
In prædam fulicas, pleno deſcendere cœtu
Thynnidas aſpicies, quoniam pacata per alta

Thynni Trichias inſectantur;

Ducere amant choreas, & lento ludere Ponto:
Atque inter luſus amor unus, & una voluptas
Venari Trichias, ventriſque explere latratum.
Et Trichias 2 mergi pariter, fulicæque marinæ

Ut & Mergi, Fulicæq;

Sectantur, replentque eſcis felicibus alvum.
At quia prædantes Engraulem impunè per æquor
Nativis norunt ſtimulis agitare Cybias;
Cetibus idcircò volitant de litore viſis.

Quo modo Thynnorum venatio peragenda.

His actis, ubi jam tempus procedere in armis
Bellatum campo pubem, & ſpolia ampla referre,
Veloci ternus lembo 3 Cetarius adſtet
Pervigil Eoi concluſa ad 4 limina ſepti.
Quò puer, ut magno properare ſub agmine Cete
Conſpicit, adducto confeſtim vimine, valuam
Pandat, ut ingreſſæ reſerata për oſtia turmæ
Carceris 5 Eoi medio ſtipetur. Ab aula
Verum ſi ſoli venient, ne clauſa relaxet

Li-

1 Piſcator ille, qui venientes Thynnos obſervat. 2 *Smergo* aves marinæ à mergendo dictæ: ut ſunt etiam fulicæ. 3 *Tunnaroto*, qui piſcationi Thynnorum dat operam; Thynni enim cete appellantur; cum ex illorum genere ſint. 4 Vulgo *Porta Chiara*. 5 *Cameræ di Levante.*

Limina,per maculas quoniam poſtrema ſubibunt
Retia ſponte ſua. Læva qua parte pateſcit
Ampla Procœtonis,ſed ſtricto janua textu,
Stent ſeni gemina in cymba, qui carceris arctent
Oſtia, cum denſi vallum petiere manipli:
Inde 1 ducem ſubiti moneant:qui lintre recurrens
Incluſos textu piſces agat agmen in unum:
Atque hinc in dextrum mittat conclave coactos.
Non ſecus Occiduo ſeni ſtent carcere lembi,
Et ſolers agat excubias 2 Thynnarius antè
Heſperium Septi limen:ſed plurimus aula
Enatet in media linter; cumque aſpicit intus
Orcynos hinc,inde vago percurrere curſu,
Nec tandem in geminum ſe ſe detrudere caſſem,
In medium converſa diem quæ lata pateſcit,
Ocyùs occludat 3 valuam,nec ſtricta repandat
Oſtia,ni cœtus ſit carcere clauſus utroque.
At verò Superis cùm præda faventibus ingens
In textum ruit,atque omnis late inſulà fervet,
Thynnagrium pueri,junctis ad munera lembis,
Deprimere in fluctus certent,quibus incubat: & ſex
E duro torti ſpartho,domitoque ſub undis,
Dyctia prægrandes teneant, longique 4 rudentes,
Quos & ſuberibus multis, mixtimque plicatis
Nantia ſex totidem ſuper alta volumina fundent.
Binaque Tynnagrii fluitantem gurgite valuam
Suſtentent pariter glomerata volumina nodis.
Quod ſupereſt,ubi veloces ad retia cymbæ
Convenere,virique una certare parati,
Bis deni portam,ſubductis funibus,Aulæ
Occludant ſenis delati lintribus:at qui
Dux operi primus ſuperaſſidet, 5 arbore vectus,
Et quatuor ſociis comitatus, retia circum
Excurrat,celerique fuga ſimul omnia luſtret.
Cenſeat & numerum 6 Tritonum, & corpora pendat,

Ducis ſolertia, cum cædēdi jam Thynni.

K At

1 Qui operi præeſt,*il Raiſi* Arabica nomenclatura indigitatur.
2 Idem,qui cætarius.quaſi Thynnorum venationi inſiſtens. 3 *Faratico* Siculis dicta eſt. 4, *Napuni*. 5 Hanc cymbam ſiculi *Muſciara* nuncupant. 6 Sic appellantur magni Thynni.

At ſi quà retis diſſuto vimine corpus
Spectat hians, ſocios ſarciri protinus illud
Imperet. interea prora piſcator ab ipſa
Palladiæ ponto guttas infundat olivæ,
Ut magis undoſi clareſcant tecta profundi.
At ſi parcere amor liquido, venator, olivo:
Erue, dum capitur, cryſtallina lumina Thynno:
Inque avulſa vadum radio demitte: repente
Tota ſerenato fiet nitidiſſima fundo
Tethys, & in penitis cernes, quæcunque latebant.
Interdum filo ſuſpenſum proderit orbem
In medias nitidum collidere ſæpius alnos;
Nam depicta gregem tibi deteget Iris opacum.
Hæc cum præſtiterit dux impiger, agmen in unum
Per longos late caſſes errantia cogat
Armenta: hinc fortem bellatum accedere pubem
Imperet, & dictis nutantia pectora firmet.
Extemplo lapidum jactu, & clamore ſecundo
Ex Oriente fugent, furuique ad Veſperis oram,
Inque Procœtonem compellant agmina Nautæ.
Huc ubi perventum, reſerata per oſtia clauſtri,
Perque aulam cogant mediam ſuccedere lævum,
Carceris in ſeptum, cœtus quò cogitur, & quò
Cum lapidum iactu, ſonituque exterritus omnis
Devenere, citi juvenes lata oſtia claudant,
Heſperium lethi queis ſe 1 conclave cubili
Adnectit: tali piſcantes nomine dicunt
Ultima Thynnagrii loca cæca, tricuſpide ferro
Sævus ubi captum perdit Cetarius agmen.
Hinc geminæ clauſtrum ingreſſæ lethale carinæ:
Qua diligentia attollenda ſit machina. Hæc levis ad clauſtri valuam ſe ſiſtat. & illa
Adverſa ſtatione, ipſoque in limine ſepti.
Mox geminos imo tolli de gurgite funes
Continuo pubem dux imperet: inde rudentes
Quattuor & reliquos bini ſubducere lembi
E latere adverſo conentur, ut omnis ab alto
Muralis ceu tela mari conſurgat in auras
Thynnagrii moles, & recta ſupernatet undis.
Poſt

1 *La Camera della Morte.*

Poſt hinc alato dux circumvectus in alno
Singula Thynnagrij curſu loca præpete luſtret,
Atque animos dictis accendens excitet iras:
Spondeat & prædam ingentem,pretiumque labori.
Mox faciat belli ſignum, Diviſque vocatis,
Ipſe manu primus velocem intorqueat haſtam.
Exemplo ducis in Thynnos generoſa juventus
Tela citi jaciant,iterentque in vulnere vulnus:
Atque obluctantes latè cædantque, necentque:
Et cæſa in ſocias deducant corpora cymbas
Æratis apprenſa uncis, ferrove bicorni.
Aſt ubi jam multà lembi ſub cæde fatiſcunt,
Optatam læti vectent ad litora prædam.
Qualiter adverſos cum jam ſtetit agmen in hoſtes,
Spumanti ſubvectus equo dux ſingula viſit
Cornua,& ardentes diſtrictis enſibus alas:
Pectoraque irritat dictis, & ſufficit iras:
Speque novas addit vires, animumque miniſtrat.
Hinc ruit, & primus ferro ſtipata laceſſit
Agmina,lethalique volans furit enſe tremendus.
Confeſtim poſt terga ducis ſuccenſus in hoſtem
Præcipitat ſe miles, acutaque ſpicula vibrat:
Diſpergitque acies, cæſoque ex hoſte ſuperbus
Ingentes in caſtra trahit victricia prædas.
At non OEbalia Thynnum Piſcator in unda
Tam magno captat ſumptu,tantoque labore.
At quibus (Herculeo nam me vidiſſe Tarento
Cum dites peterem Daunos, & Iapygis oram,
Jam memini,tantique juvat meminiſſe laboris)
Artibus expediam. Dextro tu numine Vati
Da faciles auras 1, FRANCISCE,tuiſque ſecunda
Auſpiciis, quæ magna leves incœpta Camœnæ

Ducis oratione firmandi animi: Et exēplo dato jā beli ſigno. venatio peragenda.

Qua arte Thynnos Tarentini piſcantur.

Ad Tarentinum Archiepiſcopum Apoſtrophe.

1 FRANCISCVS PIGNATELLVS Archiepiſcopus Tarentinus *Vi*bonentium ducis,Hiſpaniæque magnatis ter maximi Germanus. *Vir* tot, tantiſque virtutibus,egregiiſque animi dotibus conſpicuus, ut meritò ambigas an majorem à nobiliſſimo ſanguine traxerit gloriam, quam ſibi ſapientia, vigilantia, comitate prudentiaque ac regia pene munificentia comparaverit.ad omnium animos ſibi officiis promerendos unicè factus:& propter ſingularem in *Vates*, ac literatos homines humanitatem,ac benevolentiam immortalitate digniſſimus.

Partheniæ conantur:age & tu Phœbus Apollo
Caſtalios aperi fontes: totumque repoſtis
Ex adytis Helicona, nemuſque repande beatum
Cantanti, & ſacri venias tu carminis author:
Tu trepidæ Cynoſura ratis: tu Tiphys: & ipſe
Piſcanti læto niteas felicior aſtro.
Nanque Phalanthæi magnus ſi paſtor ovilis
Paſcis oves terris mox tranſmiſſurus Olympum:
Ipſe etiam formoſus oves ad flumina paſtor
Delius Amphryſi pavit ſub Theſſala Tempe:
Qui modo non calamos, non dedignatur & hamos.
Fors erit (ò utinam fortunent Numina vota)
Ut poſt emenſas Alpes, Arctoaque regna:
Aut, placeat magis, ad Regem Legatus Iberum
Veneris, & Patris dederis reſponſa Latini,
Auſoniam ſoſpes, dominamque reverſus ad Urbem,
Romuleo fulgens oſtro, inſigniſque Galero
Accedas plectro vati cantandus eburno.
Interea bonus æquoreas ne deſpice Muſas.

Piſcationis modus exponitur.

Ut primùm è ſummo recinit cuſtodia ſaxo
Lubrica ſtipato properare ſub agmine Cete,
Ingenti textu compacta è cannabe torta,
E geminis hinc inde gripis de puppe juventus
Retia ſolvit: erunt queis margine nexa profundo
Grandia ſaxa gravi pro plumbo, ut fixa ſub imo
Pondere ſtent fundo graviore: frequentiùs amplo
Hinc ubi jam circo magnos cinxere Cybias;
Et ſimul in curvo fundarunt litore funes
Hinc, illinc; coëant ne retia forſan in unum.
Ingenti in terras niſu ſinvoſa reducunt
Dyctia, quæ litus cum devenere propinquum;
Si per arenoſos tractus, mollesque trahantur,
Interius textu cingunt ſquamoſa ſecundo
Agmina, & anguſto concludunt Thynnida gyro.
Hinc primò medijs in fluctibus orbe relicto,
Ne qui fortè cito dilapſi indagine ſaltu
Evadant breviore, graves ad litora caſſes
Adducunt, terras quæ cum venere, ſub æquor
Piſcantes nudi deſcendunt corpora, Thynnis
Ceu luctaturi: caudamque valentiùs ipſam

Vi multa apprendunt dextrà, ſtringuntque tenaces: *Thynni cauda fortiſſimi.*
Quandoquidem cauda pollent fortiſſima Cete.
Inque 1 gripos lævà trudunt, validoque lacerto.
Verùm ſi duris ſint aſpera litora ſaxis,
Lethiferum Ponto dictum cognomine 2 rete
Credunt: èque ipſis retrahunt de gurgite cymbis.
Hoc, velut extenſà reſupinos ſyndone Thynnos
Accipiunt: onerantque optato pondere lintres.
  Quin etiam Oebaliis mos eſt in carcere captos
Orcynos ſervare diù: cumque ipſa petit res, *In ipſis retibus longùm aſſervantur.*
Educunt, vænumque ferunt caſtella per alta.
Illud at intereà cura majore cavendum,
Ne noctu ardentes tollantur vertice tædæ:
Nam nitidà Thynnus face territus, ilicet omnem *Territant Thynnum faces.*
Diſrumpet latè textum, quò liber ab arcto
Carcere diffugiat, lucemque evitet iniquam.
Idque mali pariter metuendum, ſpumea ſurgat
Tempeſtas ſi fortè mari: fluctuque canoro *Et fragores*
Pulſatæ reſonent cautes, & litora plangant:
Nam rauci fugit impatiens ſtridoris, in altum
Thynnus, & obiectum diſrumpit corpore vallum.
  Sed Palatinis digno me viſcere menſis
Uſque peregrinis revocas, Acipenſer, ab undis,
Qui quondam Graio fueras ſermone Silurus:
At nunc Germanis Sturio, Galliſque vocaris:
Quo ciue Auſtriacus decurrit rite ſuperbus *Quibus in fluviis verſetur Acipenſer.*
Iſter, & in tanto jactat ſe Rhenus alumno,
Et Padus, & Liger, & Mæotidis unda paludis.
At quæ regali ſpecies, Tyrrhene, natanti;
(Nanque etiam Tibri eſt, domina donatus & Urbe)
Accipe. Devexos tereti qui corpore fluctus *Illius deſcriptio.*
Exuperat curſu, & fugientia flumina tranat,
Oblonguſque, ſcaberque cutem, & cervice quadrata:
Gibber & in dorſum ſurgit, viridique ſmaragdo
Concolor: argento ſed lævi candicat aluo:
Armaturque gravi roſtro, roſtroque decora
Pendet barba, nitent roſeo ceu vellera Mullo:

1 Genus cymbę piſcatorię apud Tarentinos. 2 *La rete della morte.*

Verum purpureo flaveſcit viſcere dives:
Totus & oſſiculis dureſcit corpora, cœtus
Fruſtra ferro quæritur Flumineos inter non ultimus ille Silurus.
Quem fruſtrà, rigidus quamquam, venaberis hamo,
Piſcator; læto quoniam non devorat eſcam
Gutture: ſed tenuem lambendo fugit ab illa
Humorem: vel ſubter aquis cænoſa profundis
Effodit ore, ſuis de more, cibumque requirit.
Interdum rore, & limosà paſcitur undà.
Retibus capiendus, & quo modo. Caſſe igitur magno, validoque ſonora ſecundùm
Flumina decipies ſolertior. at prius illud
Mente tibi multa curandum: retia piſcem
Ne claudant adverſa: latus ſtipentque, premantque:
Nam ſecus herboſam veniens captivus in actam
Dyctia diſrumpet quamvis fortiſſima: tantùm
Ingens illi vis. Olli robur, aquas fluvii dum potat amici.
Inſuper in ſicco dum ventri innititur, ingens
Vis, piſcatorem rigidæ quo verbere caudæ
Sternat humi feriens, & forti dividit ipſos
Interdum palos ictu, contoſque valentes:
Percuſsoque ſimul de marmore decutit ignem.
In latus idcircò, puer, inclinare memento.
Quo aſtu à Rhenicolis capiantur. Sed quibus Eridano in magno, Rhenoque bicorni
Artibus inquiras prædam, Piſcator, opimam,
Da faciles aures, res eſt non multa, docebo.
Tres, quatuorve cito deſcendant remige cymbæ
In fluvium molli de margine: mox ubi nantem
Incertum hàc illàc per flumina lata Silurum
Conſpexere, ruant taciti poſt terga ſequentes:
Donec odorifero florentes gramine ripas
Lætus habet propior, ſeſeque crepidine ſiſtit,
Quà brevis unda, vadoque ſonans effunditur amnis,
Tunc magno clamore ſtrepant, ſonituque laceſſant
Sydera confeſtim nautæ, quo territus actam,
Inque vadum ſeſe pellat, quà nulla poteſtas
Remigio vitare manum piſcantis, & haſtam.
A Pannonibus fuſcina feriuntur. At qui Danubii potant vada, quique Tibiſcum,
Sopitos molli ferro jaculantur arenà.
Per totum quamvis Acipenſer nobilis annum
Captetur, flavoque exornet nectare menſas:

Sol-

Solſtitio tamen in medio,puer, herbida propter
Flumina quære illum ſolertior; ubere quando
Pingueſcit læto dulciſſimus, inter ut ipſa
Magnorum apponi poſſit convivia Divum,
Pro dia ambroſia,& divini nectaris hauſtu.

Quo tempore felicior piſcatio.

At neque te patiar graſſantem impunè per Iſtrum,
Glani: Sed in viridi cædam te cuſpide ripà,
Aut hamo potiùs. Hùc ò tu, Myſe, docendus
Campano propera Vati, ſi multa cupido
Extimulat prædæ pectus, vel gloria tangit.
Principio, curvoque jugo, biniſque juvencis
Danubium ad magnum venies, quà commoda ſedes
Fallendis tibi viſa feris. Hic ſub juga primùm
Mitte boves, medioque jugi mox vellera nodo
Torta liga, capitique adverſo funis acutum
Cum toſto tauri nectes pulmone tridentem.
Hinc fluvio demitte: ſedenſque crepidine ripæ
Expectare juvat venientem Glanida fundo.
Cumque atram tenet ore necem, tu vimine torto
Avertes à fonte boves: mora nulla, tremendum
Aſpicies bellum: malè ſano ſaucius ictu
Hinc Glanis validus funem trahet, inde juvenci
Adnixi cervice ferent: hic pulvere campus
Excuſſus fervet: ſpumis hinc concitus Iſter
Albet, & horriſonis reboant ſtridoribus undæ.
At tu nè ceſſes ſtimulis urgere juvencos,
Donec vi multa veniet, fractuſque dolore
In viridem Glanis ripam captivus ab Iſtro.

Glanidis venatio.

Perge, tridentiferi rurſus ſpumoſa petamus
Regna Dei, vitreæque ſonantia Doridos antra,
Flumineis egreſſi è fluctibus: inque feroces
Bella Canes, Galeoſque truces horrenda feramus.
Quæ loca Centrines habitant cænoſa, Caneſque
Lintre petes, plumbumque mari demitte, retorto
Cui catulus filo patria de gente revinctus
Albus erit, vivus caudà qui verberet undas.
Ut catulum ſpectant Galei, volat omnis ab imo
Agglomerata cohors Galeorum, & dira Canum vis
Auxilium latura: gravi tu cuſpide turbam

Et Canum.

Quorum mira in ſuos pietas.

Dede neci,aut lino potiùs comprende, rotundo.
Nec captura levis;totam diſpergere gentem ,
Aut Hypocha, aut ferro poteris ; nanque omnibus una
Mens eſt, inviſo ſocium ſubducere letho.
Si nequeant,periiſſe juvat,pereunte ſodali.
Tantus amor generis,ſervandæ & gloria gentis.
Non ſecus adverſo Regem ſi Marte cohortes
Hoſtiles inter delapſum , inimicaque tela
Conſpexere , volant excuſſi fulminis inſtar,
Denſatæ ſociorum acies per tela,per hoſtes,
Vique viam, ferroque ſecant,mortemque laceſſunt:
Defendant ut Fata duci:quod iniqua negabunt
Si Divum decreta,& non revocabilis ordo,
Jucundum cum Rege mori,& laudabile ducunt.
Hic amor,hæc dominoque fides præſtanda.Sed ò qui
Nunc mea vocali ludentes murmure venti
Vela implent, patrioque avertunt litore puppim ?
In medium fert aura diem: retroque ſonantes
Pæſtani fugiunt fluctus. Age nota Pelori

Gladiorum piſcatio.

Æquora, 1 Scyllæumque,ſinumque petamus Oreſtis.
Noſco omen:Ziphiæ jam me mucrone laceſſunt :
Egregiamque parant belli ſub fine coronam .
Hùc mecum properes,noſtræ ſpes inclita Muſæ,

Ad Ruffiaden.

RUFFIADE 2 generoſe,precor:Sunt hæc mihi quādo
Auſpiciis incœpta tuis.Tu prælia , & arma,
Et Gladiorum iras vati narrare ſolebas,
Dum vectus picto Rhegina ex urbe phaſelo,
Scyllæum,te viſurus,tua regna, petebat.
Quare age,quas olim properanda in carmina vires
Spontè dabas,vati modo ſuffice:te quoque poſſit
Tollere ut æterno ventura in ſæcula cantu.
At tu Partheniæ decus immortale Camœnæ

Et Cardeniden Apoſtrophe.

Adſis,CARDENIDE,pugnæ bonus arbiter: idemque
Auc-

1 Oppidum Calabrię contra Pelorum a Scylla dictum,ex quo ſiculi ęſtus exordiū.vulgo *Lo Sciglio*. 2 FRANCISCUS M. RVFFVS *Scyllęi Princeps*,Sinopolis Comes &c. ex antiquiſſimo Equeſtri ordine,& faſcibus,& maiorum geſtis illuſtris:vir moribus antiquis , pietateque conſpicuus , dignus qui aureo Italię ſęculo naſceretur . cui ſe plurimis adſtrictum beneficiis vates profitetur.

Auctor:& ipſe mihi per te ſit dexter Apollo.
Quin etiam magnis ſi mentem avertere curis,
Et juvat ingenti rerum ſubducere mole
Defeſſos interdum animos, hunc protinus infer
Magnanimos greſſus;nam ſunt te Principe digna,
Quæ modo cæruleis dabimus ſpectacula ſcenis.
Poſtquam Thynnaridæ vultus texere decoros, *Quo tempore Gladii ad pabula veniant.*
Solſtitio properante, leves ad pabula currunt
Turmatim Ponti præter vada, perque ſonantes
Ægæi fluctus Ziphiæ, trans Joniumque
In Scyllëa vago contendunt marmora curſu.
Subter ubi denſis frondeſcit ſylva viretis, *Sylva marina ſcylleo in mari.*
Aſſimiles Quernæ bacchas quæ plurima glandi
Procreat,& longos extendit in æquore ramos.
His Gladios veſci baccis certiſſima fama, *Ex quibus baccas Gladii,Thynnique depaſcuntur.*
Utque ſues læto nimium grandeſcere ſucco.
Quin etiam veſca perhibent hac Thynnida baccà
Pelamydem,Orcynumque,atque hac gaudere Cybias.
Ergo ubi jam candens aperit bipatentia Cancer
Limina portarum, cheliſque rubentibus ardet *Quo tempore ineũda piſcatio.*
Bellatum campo venies, Piſcator, aquoſo:
Sed quibus armatus telis,condiſce,priuſquam
Inſcius alta petas. bis ſenis miſſile palmis *Teli deſcriptio.*
Fac haſtile,cui pennatum confere ferrum:
Illius & geminæ valeant inflectier alæ
In ſe ſe,pernix dum piſcem tranſigit ictus.
Sic facilè irrumpet, penituſque in viſcera monſtri
Deſcendet, penniſque tenax hærebit hiulcis.
Funis in adverſa laxandus parte ligetur,
Ut ſemel intortum revocare à gurgite ferrum,
Captivamque unà poſſis deducere prædam.
His ſuper oblongam,velocemque inſtrue cymbam, *Et cymbæ.*
Quà citus in campum veniat jaculator: & illam
Quattuor impellat pubes fortiſſima remis,
Sint geminique breves,reliqui ſe corpore longo
Extendant,quibus ipſa volet velocior Euro,
Inque latus verti poſſit,voluique carina,
Altior in medio conſurgat malus ad auras,
Cuius in extremo venator vertice ſidens
Omnem latè aciem,& tumida æquora circumſpectet.

Hic

Cuſtos excubias habeat.

His actis, ſummo vicini è culmine montis
Excubias ſpeculator agat: qui pervigil omnem
Exploret latè tractum, & maria alta: natantes
Quotque ruant Gladii ponti de vertice: vel quo
Denſati canum depingant ordine marmor:
E Mundique plaga curſu quà prepete currant.
An lævam, dextramve ſecent: veniantne Pelori

Venantem moneat unde Gladii ruant.

Anguſta de fauce, nigrique è finibus Auſtri:
An Borea comitante Poli de ſede nivoſa:
Anne æſtu ſaliant adverſo, an flumine pronò
Deſcendant, celerine petant cava litora ſaltu;

Qui graio cantu capi feruntur.

Argolico ſignet cantu, numeriſque canoris;
Argolico quoniam concentu, & carmine Graio,
Mira quidem, Ziphiæ ducique, trahique feruntur.
Scilicet hi quondam Sigæa ad litora miſſi

Mirmidonum in Gladios metamorphoſis.

Mirmidones fuerant ſocii armipotentis Achillei:
Fraude venenato quem poſtquam perfidus ictu
Occidit Paris orantem ad delubra Minervæ,
Conjugii falſa ſpe captum, protinus illi
Vulturi manes defuncti Regis, in æquor
Inſilvere Phryges contra, Regemque ſuperbum.
Cum verò in campum nollent deſcendere Troes,
In ſubitam pulſi rabiem, cæcumque furorem,
Præcipites undis ſe demiſere marinis.
At quæ Sigæo tunc litore flebat Achillem
In piſces miſerata Thetis mutavit, & enſem
Juſſit habere, manu quem tunc pugnante tenebant:
In longumque acie roſtrum conflavit acuta.
Sed jam clara dies, Zephyrique loquacibus auris
Invitant, ſummoque canit cuſtodia colle
Adventare feras: curva è ſtatione ſub altum
Confeſtim juvat ire, marique excurrere aperto:
Et niſu Ziphias, & acuto figere ferro.

Venationis exordium, totaque ſeries deſcribitur.

In primis, ſpeculator iter quà carmine monſtrat,
Remigio ſociorum impulſa citiſſima pinus
Corripiat per ſalſa fugam: celerique ſagitta
Sibilet, atque Euro velocior. ipſe ſupremo
Venator malo inſiſtat, parteſque per omnes
Se vertat; ſi fortè feram conſpectet: & alto
Qua Ziphias properare monet de vertice cuſtos,

Imperet intendi curſum, pelagoque volari.
*S*ive iter ad dextram carpendum, ſive ſiniſtram:
Seu ſit opus rectà Gladios perſtringere puppi.
Cum propiora tenet Galeota, citiſſimus ipſe
In proram malo ſaltet venator ab alto:
Rectus & inſiſtat: cui mox fortiſſima ſtringat
Dextera, velocem jam jam miſſura ſagittam:
Hinc ubi jam teli jactum ſtetit obvius intra,
Et fluctus ſuprà *Z*iphias ſubſultat, ibi haſtam
Expediat niſu valido, glomuſque reſolvat
Ilicet è cymba, ferrumque in vulnere linquat.
Continuò furet ille, latus transfixus, & irà
Fervidus inſurget bello: totuſque cruento
Intendet mucrone minas, latèque per undas
Spumeus ore, velut turbo, voluetur, ab Auſtro
Cum ruit, & rapidis freta turgida ſubmovet alis.
Inſiliet, ſalietque; latuſque adverſa frequenter
Excutiet, membris ſi fors lethale venenum
Evomat infelix. fruſtrà tamen: uſque tenaci
Cuſpide defixum hæret ineluctabile telum.
Hàc, illac igitur rabie, impulſuſque dolore
Multa furens ſeſe devolvet: & acrior hoſtem
Exerto mucrone petet: tu ſedulus arce
Remigio puppim celeri: ſecus ille biſulco
Aggreſſus tenuem ſcindet mucrone carinam,
Aut multo latus obvertet violentior ictu.
Sed jam laſſus ubi languet, ceditque dolori:
Atque minas ſenſim ponit moriturus, & iras,
Ilicet aggredere, & revocato è gurgite lino,
Vi nulla exanimi plauſu potieris ovanti.
Non ſecus ac magnum mediis in ſaltibus aprum
Cum venatores denſi petiere ſagittis:
Confoſſus jaculo fremit ille: & dente minaci
Excurſat circà rapidus, ſi forte virum quem
Impetat audaci morſu, cædemque reponat.
Contrà illi longo tendunt venabula ferro,
Horriſonoque arcent bombo, & clamore ſecundo;
Quo tandem curſu exhauſtus, fuſoque cruore
Stratus humi jaceat moriturus: ibi agmine facto

Gladii lucta cum ſauciatur.

Ag-

Aggrediuntur aprum denſi: lotiſque revinctum
Optatam gaudent ſub tecta reducere prædam.

Quo tempore ad Siculum litus fiat venatio.

Sed ruit interea, ruit implacabilis æſtas:
Atque iterum Ziphiæ freta per concluſa Pelori
Deſcendunt, patrii repetentes æquora Ponti:
Perque latus Siculum ventoque, æſtuque feruntur.
Trinacriam idcircò venies, piſcator, ad oram
Litore ab Auſonio, & Scyllęa ab ſede profectus,
Cum jam torret agros ſitientes Syrius, & cum
Fervidus ingenti irarum Leo fluctuat æſtu:
Victor ubi Gladios longo inſectabere ferro.
Aſt humiles quoniam, longeque à litore colles
Intonſi ſurgunt, refluo natet æquore Pinus,
Illius èque ſinu ſeſe longiſſimus auris
Malus agat: mediuſque inter carchesia cuſtos
Humida proſpectans Neptuni regna, monebit,
Quaque ruant Gladii: & quà ſcindere Nerea tonſis
Conveniat, longos & circumflectere curſus.

Inſignis venationis ab Authore viſæ deſcriptio.

Sed prius à Zephyris, quàm murmure pulſa ſecundo
Vela legam, diteſque obvertam ad litora puppes,
Non quam Scyllęo proſpexi in gurgite quondam,
Indictam noſtro tranſibo carmine pugnam.
Puniceis invecta rotis Aurora coruſcum
Extulerat caput Oceano, latèque rubebat,
Cùm ſociis comitatus (erant Lidorus, & Anthus,
Florentes pueri ætate, & virtutibus ambo:
Carminibuſque potens Anthus, Lidorus avena.
Hos vati ingenui mores, & amica juventæ
Simplicitas, geniuſque pio copulavit amore)
Invectus picto Rhegino à litore lembo,
RUFFIADE, tua regna peto, viſurus aquoſæ
Tethyos in campo miræ ſpectacula pugnæ.
Hic primum te convenio, tectumque ſuperbum
Manè ſalutatum ſubeo: tu limine in ipſo
Occurris, vatemque ſinu amplexaris amico:
Lidorumque unà, & pulchrum complecteris Anthum.
Inde domi multo poſtquam ſermone locuti,

Regii lembi deſcriptio.

In litus læti properamus: ubi aureus undis
Innabat lembus, cælatus & undique ſignis
Dedaleis, latèque auro fulgebat & oſtro.

Quattuor in media ſurgebant ſede columnæ
Cæruleis ſignis intextæ, & floribus aureis:
Plurimus inque auro cælatus deſuper aſſer
Tranſverſum impoſitus, mollemque inflexus in arcûm
Fornicis inſtar erat: rubroque imbuta veneno
Strata dabat ſupra tectum Melibœa coruſcum
Purpura, Phœbeos longè pulſura calores:
Perque latus fulvo contexta è vellere Zona
Inferius demiſſa, ligataque plurima tæniis:
Plurima & inſertis fluitabat lucida villis,
Ipſa etiam roſeo pubes fulgebat amictu,
Prompta coloratis impellere cærula remis
Æquora, & alatos curſu prævertere ventos,
Sed jam Regali ſuſcepti Nerea lembo
Sulcamus, campoſque citi properamus in udos,
Multus erat venator ubi pugnare paratus.
Continuò ſignum ſpeculator ab arce ſuprema
Fecit, &, ad dextram ſulcate, ò, Dorida, dixit. *Venationis hypotipoſis.*
Corripiunt iter extemplo, dextraque profundum
Adductis vertunt pubes generoſa lacertis.
Spumea jam longo canebant mamora ſulco
Pulſa retrò: ſocii, tùm, lævam currite remis,
Protinus exclamat cuſtodia: nec mora, nautæ
Continuò lævamque tenent, & Nerea verrunt.
Ut propius ventum eſt, Ziphias ſeſe citus aufert,
Atque iter in Zephyrum deflectit: vertice ab alto
Tunc Zephyrumque peti cuſtos, rectàque ſecari
Admonet: in Zephyrum fuga fit, pelagoque volatur.
Hinc ubi jam retro Gladius ſua colla reflectit:
Et curſum retrò flecti jubet, inque rubentes
Auroræ properare domus: mora nulla, juventus
Intorquet curſus, & litora ſtringit Eoa.
Vix tantum pelagi puppis confecerat æquor,
E duro quantum nervo volat acta ſagitta:
Cùm prora inſiſtens jaculator conſpicit hoſtem
Inſtantem celeri ſaltu, & propiora tenentem.
O, inhibite fugam, citus inquit: & ocyor ipſe
Intorquet dextra ferrum læthale: ſed ictus
Incaſſum cecidit: ſubitò quia ſub freta ſaltu

Immerſit *Ziphias* pronum caput. ille repentè
Indignatus aquis haſtile educit ab altis;
Utque iterùm ſaltu rediit Galeota ſecundo,
Emittit ferrum: laterique infigit. ibi omnis
Spectantum favor exortus, plauſuſque theatri
Et mirus centum celebratur laudibus ictus:
Dignus cui plena circùm ſpectante corona
Plauderet Auguſtus Cæſar, Patrumque Senatus,
Et plebs, victorio, ſtreperet Romana, triumphe.
Sed graviora vocant belli ſpectacula vatem.

FINIS.



F. Solimene In.   H. Vincent Sc.

HALIEUTICORUM

LIBER VII.

NUnc age, trans Calpen piſcatum immania Cete
Ire juvat, gelidumque Poli penetrare ſub axem.
Vos mihi, vos Divæ, quibus alti marmora pōti,
Et prona obſequiis ponti gens horrida paret,
Pandite ſepoſtum ſpumoſi gurgitis antrum,
Quo Cete, & turpes Phocæ ſtabulantur, & Orcæ:
Quos & per liquidos campos, ſaltuſque profundos
Neptuni paſtor Proteus armenta reducat:
Et piſcatorum vos prælia dicite, & arma.
Tuque adeò, qui vaſta regis miracula Nerei,
Et dictis, iram ſpumantia, pectora placas,
O adſis mihi, SABERIDE: tu numine vatem
Inſpira, & magnis jam nunc allabere cœptis.
Oceani in primis quæ ſint Neptunia monſtra,
Quam varia, & quantis veniant diverſa figuris:
Qui mores, vitreæque colant quæ Doridos antra,
Expediam. 1 Cete ſunt grandia corpora: quales
Inſulæ Ægæo in magno, quæ gurgite quondam — *Belluarum deſcriptio.*
Ex imo (ſi fama patrum fert vera per aures)

Emer-

1 Animantia univerſa, quæ in aquis degunt vel branchias habent, vel pulmonem, quæ branchias, quia ob ſanguinis paucitatem frigidiuſcula ſunt ſola aqua indigent, ut reſpirent; hinc illis branchias ad reſpirandum natura dedit: iſthæc autem omnia piſces appellamus. Quæ verò pulmonèm habent ſanguine abundant, atque ob id calidiora ſunt, quapropter aere, opus habent, ut aliorum ſanguineorum more ſpirent, nec diutius, quam par eſt in aqua contineri poſſunt, quin ſuffocentur: idcirco ſupra aquam ſæpe emergunt ad aerem attrahēdum: dormiuntque erecto capite. hęc autem Cete vocant Latini belluas etiam, & feras marinas nuncupant.

Emerſere: diuque vagæ per cærula nantes
Europes circum errarunt, atque Aſidis oras.
Talia inaceſſis in rupibus haud creat horrens
Caucaſus, aut Rhodope, Riphæaque, non Erymanthi
Umbroſus vertex, nigrique cacumina Tauri:
Non & Carmani ſaltus, Hircanaque tellus:
Arida nec Libye deſertis nutrit arenis,
Magna in mari belluæ. Quamvis illa parens ſit portentoſa ferarum.
Uſque adeò magnis fœtum eſt animantibus æquor:
Et fœcunda feras, & monſtra immania Cete
Progignit vaſtis in fluctibus Amphitrite.
Sunt, quæ ſe longa dum vectant mole per undas,
Quinquaginta patent cubitis, mirabile dictu.
Magnitudo ingens. His & adhuc majora ſinu Thetis inda profundo
Condit, & Arctoo poſcit ſub gurgite Proteus.
Jugera terna maris (quis crederet?) occupat ingens
Plinius. Bellua: majores etiam tenuere [1] quaterna.
Non denſis horrent ſquamis intecta: neque illis
Aſpera pellis, apro veluti, cui plurima ſetis
Corio teguntur. Terga rigent: ſolido ſed convoluuntur amictu
Intexto è corio præduro: lora reciſo
Quo fiant magnis ducendis molibus apta.
Immenſum caput, ætherias ceù turris in auras
Tollitur, horrendum viſu: cui fiſtula ſummo
Fiſtula qua aerem attrahunt. Eſt apici, aſſiduè potas quæ devomit undas
Ingenti clangore: velut de rupibus altis
Cum per depreſſas labuntur flumina valles.
Naribus his tenuem Cæli ſpirabilis auram
Accipiunt: nimio quia turgent ſanguine Cete,
Ætheris afflatu vitam ducuntque, foventque.
Non multo reliqui perfuſi ſanguine piſces
Cæruleos ſorbent ſquamoſis follibus amnes.
Subter aperta patent horrentia dentibus ora,
Antra velut: longi referunt haſtilia dentes:
Hinc alios reſupina petunt, ſua pabula, piſces.
Conſilio factum naturæ, ut grandia vertunt
Dum ſe monſtra, citi fugiant è faucibus illi.

Pro-

---

[1] Maſſarius interpretatur nongentorum ſexaginta pedum longitudinem.

Provida ni mater feciſſet, edacia Cete,
Quæ nimium maleſana fames exercet edendi,
Tempore non longo pelagi genus omne necaſſent.
Cætera membra, quibus formantur corpora, ſolers
Interius, humana velut, Natura creavit. *Interiora humanis ſimillima.*
Immenſo pulmone bibunt ſpirabilis auræ
Particulam, multuſque ambit præcordia ſanguis.
Grandia prædurus ſuccingit pectora thorax,
Cui vel 1 ſternon ineſt, vertebra, & muſculus: hepar
Eſt quoq; quadrupedum ſimilis formâque, coloremq;
Et nervi, nimiaque caro pinguedine turget.
At Balænarum pinguiſſima corpora, piſces *Balænæ motu deſides.*
Continuò quoniam prælato gutture mandunt,
Ignea vis illis eſt plurima: neve labore
Exercent ſua membra: maris ſed gurgite cæco
Otia longa terunt: ceù magna ſub ilicibus ſus
Prona vorans glandes, & quæ ſe voluit eodem
Pigra luto: fœcunda ſuis Campania quales
Nutrit agris: nunquam verò concreſcit aquoſa
Pinguedo; diluta magis quia fervet ab igne.
Plurima gignendi vis eſt, nubuntque frequentes: *Catulos pariunt, & e-ducant.*
Et lætæ gaudent utero grandeſcere matres.
Conceptos edunt maturo tempore fœtus:
Charaque diſtentis lactant ſua pignora mammis.
Solicitè matrem per cærula ponè ſequuntur
Pernices curſu catuli: ceù florea propter
Rura capram teneri ſociant balatibus hædi.
Illa ſuis, mirandus amor, circumtegit alis, *Et tuentur*
Imbellemque fovet ſobolem, incurſuque tuetur
Hoſtili, ponitque ſuo pro pignore vitam.
Hinc & digreſſus, quotuplex genus omne ferarum, *Quam varium ferarum genus.*
Et ſua cuique inſit generi quæ forma, docebo.
Ingentes primò præcellunt corpore 2 Priſtes,
Et 3 Phyſeteres cum turrigeris 4 Balænis.

1 Sternon Græcis dicta inferior pars thoracis, quod Cete e piſcibus tātū habēt. 2 Greci à ſecādo vocant, vel, ut aliis placet, à flādo. 3 Quaſi Flator, quia ſcilicet nimboſam aquarum illuviem afflando è fiſtula evibret. Noſtris utraque hec bellua *Capodoglio*, dicitur. Hiſpanis, & Santonibus *Marſoba* Gallis *Mular*, & *Calderon*. 4 Italis *Balena*, Gallis *Blena*..Hiſp. *Vallena*.

Inde truces 1 Orcæ, 2 Phocæque, horrendaq; 3 Serra,
Phocænæque 4 leves, & cærulei Delphines.

Balænæ deſcriptio.

Grandis cyaneo fulget Balæna colore:
Marmoreum candet pectus, lita tergora nigris
Interdum punctis ſpectantur: & humida fronte,
Non exerta tamen, duplici ſtat fiſtula hiatu:
Et pinnas, utrinque unam, tenet: altera dorſo,
Ala velut magna, inſerta eſt: qua dirigit omnem
Corporis immenſi molem, curritque per æquor.
Lunatam extendit caudam: temonis & inſtar
Hac totum inflectit corpus, curſumque gubernat.

Et Phyſeteris.

Qui magnus mole inſequitur, patet ore tremendo
Phyſeter, magnoſque illo imbres afflat aquarum,
Navigia alta quibus citus obruat. alaque dorſo
Nulla: ſed interdum tollens ſe rectus in auras,
Antennas ſuper aſſurgit, nebuloſaque longè
Atque abrupta velut rupes ſpectatur, & horrens:
Territat & nautas, & Cete territat ipſa.
Dentibus infrendet magnis, nervoſaque lingua,
Qualiter immenſo truncus ſe prodit ab antro.

Quæ ſit Priſtis.

Horrida quæ longo, & ſerrato bellua dorſo
Occurret tibi, piſcator, cognomine Priſtin
Graiugenæ dicunt, celeri quia marmora curſu
Lata ſecat fugiens, volucrique ſimillima vento eſt.
Aſt Indi Oceano in magno, genteſque repoſtæ
Vivellam, ut memorant, Serram dixere Latini;
Serrato quoniam præcellit plurima roſtro.
Sex pinnis alata volat: ſtant corpore binæ
In medio, binæque inſunt ſub podice, quinta
Extremo erigitur dorſo levis, ultima tandem
Deſinit in caudam: cutis aſpera: fuſcus in alto
Tergore ſtat color, & patulo ſub ventre nivalis:
Os tenue, at duri, & præacuta cuſpide dentes.

Eſt

1 *Orca* & *Capidoglio*. Hiſp. *Tinet*. Gallis *Oudre* a craſſa utris forma, & *Eſpandars*. ad Oceanum vero Gallicum Orca, Phocæna, & Delphinus *Marſuin*. vulgo appellantur. 2 Noſtris *Vitello marino*. Hiſp. *Lobo de la mar*; nimirum lupus marinus. Gallis *Veau de mer*. At Provincialibus, & Liguribus *Bove marino*. 3 Piſtris ſpecies, quæ in capite ſerram habet. 4 Turſionem alii vocant. Delphino ſimilis eſt, etſi minor, ſpeciemque delphini faciunt: eodemque appellatur nomine.

Eſt etiam fera ſæva mari, quæ fronte ſub alta
Horrendam ſurſum prætendit in aëra ſerram:
Qualis Atlantei quondam per cærula ponti
Viſa fuit, faciemque tremenda, hirſutaque barbam.

Oceani Serra barbata.

Quæ ſubeunt, Oryges Graio ſermone, Latino
Appellant Orcas: pingui quæ mole tumeſcunt
Corpora: ſed ſimæ roſtrum, ſurſumque repandum:
Cætera Delphino ſimiles, pinnamque, cutemque:
Quæ tota eſt glabra, & nimio lævore polita:
In dorſo livet, canetque in ventre, rubetque:
Cæruleumque latus, lunataque cauda nigreſcit.

Orcæ deſcriptio.

At nunc quæ maria alta ferant vaſtiſſima Cete
Exponam. Nulla Euxinis generantur in undis:
Et caret Ægæum monſtris, concluſaque Tethys.
Interdum tamen irrumpunt anguſta per ora
Herculis Oceano ex alto: Libyæque ſecundùm
Litora velificant, vel Ibera: vagoque natatu
Nonnunquam Syriæ extremas vectantur in oras.
At vero Atlante in magno fera monſtra, 1 Rubroq;
Oceano, atque undis latè gignuntur Eois.

Quibus in locis belluæ naſcātur.

Oceanus tamen Arctous, concretaque Doris
Innumeras monſtrorum acies, denſaſque catervas
Educat: hic magnis eſt fœcundum mare monſtris;
Nimirum quia pingueſcunt uligine fluctus
Frigore denſati multo, ſpiſſumque pruinis
Non tenuis rorem deſudat deſuper æther:
Uber & hinc ſuccos, & nutrimenta miniſtrat.

Et cur plures in Arctoo mari.

Pictones, Armoricique, tenent quique alta nivales
Litora Noruagi, Batavuſque ferocior, & qui
Diviſi è toto penitus ſunt Orbe Britanni,
Arctoam ſupra metam, propiuſque ſub axem
Niphadiam 2 veniunt, vicinaque litora, magni

Ad Niphadiam ingens piſcatio.

1 Tota ea orientalis Oceani pars quæ inter Africam, & Indiæ intra Gangem peninſulam, Perſidemque alluit, rubrum mare appellata eſt, etſi preſsè mare rubrum Arabicus ſinus ſit. 2 Regio terræ borealis anno 1596. detecta, quæ à præacutis mõtium verticibus æterna nive obſitis *Spitſberg* appellarunt· nos græco vocabulo Niphadiam. ad hanc Balenarum piſcationem maximè quæſtuoſam exercent. conveniunt ad piſcandum plures quam centum naves. Furnerius Geographiæ tom. 1. cap. 8.

Qua nive perpetuò montes ſtipantur acuta.
Huc autem properant piſcatum maxima Cete,
Exiguas ubi ſolſtitio Sol fecerit umbras;
Nam tunc Oceani tandem concreta liqueſcunt
Cærula, continuò cum Sol verſatur in Orbem
Alta ſuper maria, & nunquam caput æquore condit,
Ni tribus exactis per multa volumina Signis.

Aſt inſueta vocans piſcantem in prælia Mavors
Armatus vitreo ſtat in æquore: ſævus & haſtam
Concutit: ergo alacris bello ſe protinus omnis
Accingat pubes generoſa:citæque carinæ.
Sed prius arma tibi quæ ſint formanda, docebo.
Teli deſcriptio. Dimidio latum pede telum, altumque duobus,
Cui lævis mucro, inque aciem cuneatus adhæſit:
At gemina in medium teli quæ tendit utrinque
Linea mucronem ſit raſilis:inſit & olli
Attenuata velut Sicana novacula cuſpis:
Inſere & haſtili telum,quod deinde juventus
Stringat ovans:micet ore:feramque in bella laceſſat.

Quo indicio cuſtos Balenam deprehendat. Intereà cuſtos ſpecula ſublimis ab alta
Obſervet tardo cum ſe Balæna natatu
Promovet, & pelagi circùm cava litora curſat.
Hoc autem certo poterit cognoſcere ſigno;
Scilicet è medio ſi gurgite cernit ad aſtra
Attolli,& largis diſpergi roribus undam.
E magno velut aſſurgit vibrata canali
Nais,ubi ſummo de vertice fluxit in imam
Tellurem,ſalienſque altum petit aera rurſus.
Ut vigil è celſo vidit cuſtodia ſaxo
Balænam,lituo det ſignum: protinus omnis
Piſcantum manus undoſo de litore ſolvat
Arma agitans animo:ceù cum dedit ære canoro
Increpitans belli ſignum tuba Martis: in arma
Effuſæ irrumpunt acies, & prælia prima
Qua arte telis feriatur. Accendunt, teliſque invadunt cominus hoſtem.
Ut propius monſtro jam ſucceſſere catervæ,
Plurimus in proris adſtans jaculator, acutum
Expediat dextra ferrum,niſuque valenti
Pellem adigat ſubter duram, penituſque recondat,
Quò molles ſubeat venas,& viſcera viva.

Re-

Remigio hinc omnes celeri, & velocius ipſis
Proripiant ſeſe ventis, laxentque rudentem.
Nanque ubi læthiferum ſuſcepit pectore vulnus
Bellua: confeſtim magno cruciata dolore
Ingentem nimbum, tempeſtatemque tremendam
Conciet, & totum vertet de gurgite pontum.
Saucia ſi pelagi fugiens petat alta natatu
Actutum Balæna, citus tu, nauta, ſecato
Demiſſum è navi funem, ne fortè carinam
Invertat, dum per medias ſe proripit undas:
Incaſſum quoniam cecidit labor omnis: & exta
Non lentè intortum penetravit ad intima telum.
At ſi confeſtim ſubſidens Nerea ſubter
Deſcendat, læti vos ſpem præſumite belli;
Nam penitus nervum ſubit immedicabile vulnus.
Quin etiam ſalſa ſtimulatum Naiade monſtrum,
Vulneribus quæ ſe inſinuat, ſcinditque dolorem,
Neptuni fundo dum ſe affricat, intus acerbum
Altius infigit telum, invitumque morantem
Accelerat peſtem. profuſus corpore ſanguis
Nuncius adveniet lætus piſcantibus. Orca
Viribus interea lapſis, vitaque labante,
Ut datur, irrepit fundo, terræque propinquat.
Ergo ubi jam monſtrum conſurgere cernis ab undà,
Una omnes ruite in prædam, ferroque triſulco
Cædite. ſylvoſos veluti leo ſaucius inter
Cum ſaltus hæſit, intricatoſque receſſus,
Stipati in iaculis, & pelle Libyſtidis Urſæ,
Invadunt duri Garamantes, & ærea vibrant
Spicula, ſolicitique addunt in vulnere vulnus;
Emoriens donec vix palpitet. Ergo ubi vitam
Permixtam roſeo fudit Balæna cruore,
Victores magnam ſpumoſa è Doride prædam
Ducetis, lætum ſociis pęana canentes.

Si fugiat, non letaliter vulnerata.

At ſi ſubſidat, mortale vulnus.

Ut terræ propior cadenda.

Sed jam ſubſequitur labor alter, & altera belli
Tractandi ratio: Taurino viſcere, & hamo,
Utribus & magnæ ſubigendæ inanibus Orcæ.
Ergo tibi primum ferro cudatur adunco
Hamus: & intorto connectes ære catenæ:
Cui nodo validum denſo ſubiunge rudentem.

Ut hamo, & utribus Orcæ capiantur.

Verum ne duro laceretur ferrea dente
Linea,per medium ſubnectes plurimus orbes;
Qui rabidos monſtri dentes ſolido ære retundant.
Aere mox tenui fœtos, ventoque tumentes
Appendat circa funem Cetarius utres:
Et religet firmis ſua per diſcrimina nodis.
His igitur telis inſtructus,& arbore longa,
Et quo aſtu. Ut levis in prædas invitat ſibilus;eſcam
Aut jecur, aut tauri ſcapulas da plurimus hamo:
Atque hamum Piſtri da protinus. illa voraci
Ore dolum,mortemque bibet.tunc ocyus omnem
Tranſennam laxabis: in humida teque reduces
Litora, Balænæ pugnam viſurus inanem.
Nanque ubi jam ferro transfixum bellua guttur
Sentit,& effuſo pelagus livere cruore,
Infrendens ira,acrique irritata dolore,
Dentibus æratum rabidis conabitur orbem
Scindere:ſed fruſtrà multo conata labore
Tethyos in gremium demergitur,& ſimul ipſos
Balæna lucta cum utribus. Necquicquam contra obluctantes deprimit utres.
Hìc defeſſa latus per molles ſternit arenas,
Atque brevem quærit requiem,ceditque dolori:
Infandumque gemens ſpumantes egerit undas.
Non ſecus ac ſonipes multa luctatus arena,
Sole ſub ardenti,curſuque exhauſtus iniquo,
Ore vomit ſpumas, & frena tenacia mandit:
Atque ignem patulis è naribus afflat anhelus.
Nulla quies miſeræ tamen eſt: nanque aere pleni
In ſummum ſemper nitentes ætheris utres
Tolluntur, pariterque feram ſuper æquora multa
Vi rapiunt.ruit illa furens,utreſque laceſſit
Pone ſequens:illi antevolant,ſupràque feruntur:
Et ſimiles cedunt fugientibus. illa ſed urget,
Ingeminatque iram,& vento contendit inani.
Ingenti donec lucta,ſævoque dolore
Exanimata, tibi medio ſtet gurgite præda.
Sunt qui ne ratibus noceant incurſibus Orcæ,
Obruat aut magnis emiſſum naribus æquor,
Naves ex pelle Balænarum. Monſtrorum ex ipſa contexunt pelle carinas:
Deſuper & tectum conſternunt ſutile cymbæ.

Non

Non ſecus ac illi faciunt,qui litora luſtrant,
Creber ubi ſurgit nigro de marmore Magnes.
Qualis ad Arctoos ſeptem damnata Triones
Gens inculta virum glaciali cingitur unda.
Hìc quia perpetuis candeſcunt arua pruinis,
Atque novem totos per menſes aëre ningit,
Nulla Ceres flavo conveſtit culmine campos,
Non lætis Pomona comis, non palmite Bacchus
Umbrat humum viridi:& ſqualentes nulla per agros
Depaſcunt armenta:leves canentia tantum
Æquora,perque nives decurrunt undique cani,
Et cædem duris minitantur dentibus Urſi.
Idcirco gens illa cibos, & cætera vitæ
Commoda venatu inquirit ſtudioſa ferarum:
Omnis & in cæſa ſpes vitæ gentibus Orca eſt.
Agreſtes è pelle caſas: è pelle carinas
Compingunt:ſunt oſſa trabes: quæ litore fixa
Suſtentant muros,pellitaque tecta domorum.
E tenui veſtes aptant ſibi pelle, feroſque
In cultros dentes acuunt: pinguedine lychnos
Implent,& longas evincunt lumine noctes.
Ante focum reliquos artus,& viſcera ſiccant:
Et ſiccata molunt, faciuntque è polline quadras,
Non conceſſa quibus Cerealia dona repenſent.
Scilicet ipſa homines ſolertes fecit egeſtas.

Arctoæ regionis gentiſque deſcriptio.

Cuius omnis vitæ ratio à cetibus pendet.

Nunc age, non id te lateat;vaſtiſſima Cete
Ante præit ductor, qui ſedulus indice caudæ
Cuncta maris loca lata feris præmonſtrat,aquoſum
Et prætendit iter. non hunc invita ſequuntur
Oceani vaga monſtra. ſeni ceù lumine capto
Præcedit ſocius puer indiviſus eunti.
Ille manu ducit trepidum:regit ille labantem:
Et tutum prætentat iter,flexuſque viarum
Intortos:vitat lapſus,& ſicubi duri
Occurrunt lapides monet,incurſuſque maligni.
Incolumemque domum ſera jam nocte reportat.
Exiguo quoniam ſpectando lumine pollent
(Nanque ſuperciliorum ingenti pondere preſſi
Et nimia circum obducti pinguedine, fuſci
Caligant oculi) ductorem provida mater

Cetiû dux.

Belluæ oculis laborant.

Idcircò Natura dedit, juſſitque fideles
Excubias agere, & caſus arcere ſiniſtros.
Hic monſtrat quà tuta via eſt, quæ prima petenda
Sint loca, qui ſcopuli vitandi, abruptaque ſaxa,
Inſidias etiam piſcantum, & prælia, & arma
Idcirco prævio ductore natant.
Præcavet, in ſecura feram ſeſeque reducens.
Non invita Ducem ſequitur Balæna, neque illum
Luminibus procul ire ſinit, nec deſerit unquam.
Verùm, mira fides, cum delabentia Cœlo
Quem nocte ore recipiunt.
Sydera, & optatos ſuaſere ſilentia ſomnos,
Accipit ore Ducem, & ſecurum gutture condit,
Tutius ut fauces inter det membra ſopori.
Hinc meritas homines condiſcent reddere grates,
Officii ſi monſtra vices inſana rependunt.
At ſi fortè mari pereat diſperſus aperto
Ductor, & illa perit fido viduata magiſtro:
Ut cæcus cuſtode viæ, vitæque perempto.
Ergo omnem impendes operam, quà fallere primum
Arte Ducem valeas, teque indè opponere monſtro.
Qui ſi capitur, perit Balæna.
Illecebris illum eſcarum captabis, & hamo.
Quo capto, facilè ſuperabis inania Cete:
Quæ Duce ſublato, per vaſti ſpumea ponti
Æquora jactantur temere, incertoque natatu.
Fluctuat amiſſo veluti temone carina:
Qualis & excuſſis agitatur currus habenis.
Sed ne te fallat ſpecies, certiſſima dicam
Illius deſcriptio.
Signa Ducis. Qui piſcis erit prælongus, & aſper:
Et ſquamis caret, at corio veſtitur, & albet:
Et capite oblongo, roſtroque armatur acuto:
At tenuis cauda eſt, anguſtaque, Muſculus ille eſt;
Qui pecus immenſum Nerei per cærula regna
Temperat, exiguæ ductans moderamine caudæ.
Inſuper his, tibi præcipio (& meminiſſe juvabit)
Intendas ne bella mari; nam fortior ille,
Tardus & ad curſum minus eſt, nulliſque moratur
Balæna fœmina facilè capitur.
Obiicibus: verùm ſi fœmina venerit alto
Obvia, congredere, & pugnæ certamina prima
Ingentis prædæ, & palmæ ſecurus inibis.
Nam vel diſtento dilectos ubere fœtus

Edu-

Educet, aut prægnans maiori turgeat alvo,
Eſt minus apta fugæ: nec ſe, prolemque tueri
Una poteſt: catulos ſed cuſtodire recentes
Dum ſtudet, infelix ſe perdidit. eſt ſuus ipſis
Prolis amor, pietaſque feris, ut nulla recuſent
Fata, modò partus valeant ſervare cadendo.
Et non ipſi homines vitam pro pignore ponent?
Hactenus Arctoo pugnavimus æquore: vaſtum
Nunc trans Oceanum extremo ſub Sole repoſta
Ammerice me læta vocat, quà Florida regna *Mira Balanarum apud Indos piſcatio Furnerius in Hydrographia.*
Ad primum converſa diem perflantur ab Euris:
Et nova quà Septem gelido ſubiecta Trioni
Gallia frigoribus denſis concreta rigeſcit.
Non acies piſcatorum, non plurima cymba
Arma cient in monſtra, haſtave tricuſpide cædunt
Immanes acies: verùm, quis crederet? unus
In campum bellator adeſt, Piſtrinque laceſſit,
Non ferro, ſed conto auſus certare duello.
Tantus amor prædæ, tanta eſt audacia cordi.
Ergo levi cymba ſubvectus: nomine dicit
Gens patrio Canoem, qua non velocior ulla eſt: *Qua arte peragatur.*
Et gemino armatus conto, clavaque tremendus
Indus in Oceani campum bellator apertum
Ingenti fidens animo procedit, ubi horrens
Bellua ſtat, ſeſe turrita mole ſub auras
E medio attollens pelago, mirabile viſu.
Aſt ubi Balænæ propior ſucceſſit, & ipſam
Jam caudam tenet horrendam, ſe tum citus altum
In dorſum de lintre jacit, quem vellere torto
Continet, & longè prohibet per aperta vagari.
Paulatim mox ille feræ per tergora repens
Colla petit nodis, corioque rigentia duro.
Ac veluti generoſus Eques, interritus olli
Inſidet, & tanto fertur ductore per undas:
Et monſtro ludens ſimul hac diſcurſat, & illac.
Uſque adeò faciles crebro redduntur ab uſu,
Quæ res difficiles primùm: & minus horrida viſu
Terribiles quondam formæ, atque immania monſtra.
Ipſaque dat magnas nonnunquam audacia vires.
Ut propior collo ſucceſſit, & ipſa petit res,

Ilicet alternæ protento naris hiatu,
Bellua quo tenuem vitæ ſpirabilis auram
Ebibit,& potum revomens jacit æquor in aſtra,
Impiger immittit contum;penituſque ſub imum
Vi ſubigit,truditque immenſo pondere clavæ:
Occluditque viam vitæ.Balæna repentè
Excutitur,magnoque furens ſtimulata dolore
Immenſam ciet horrendo ſtridore procellam,
Turbatoſque movet fluctus,cæloque remittit.
Qualiter Arctoa Boreas dum perfurit Urſa,
Aut Notus Eoo mugit, vel aquaticus Auſter
E medio tonat axe, cietque à gurgite pontum.
Mira balæna lucta. Ora ſonant,frendunt dentes,turgeſcit anhelum
Pectus,& ingentem deſpumant corda furorem.
Nunc hac,nunc illac magno ſe corpore jactat
Irrequieta,latus,nodoſaque tergora nutans.
Terribilis ſalit interdum,Cœloque propinquat,
Præruptus ceù mons,ſpumiſque obnubilat aſtra:
Nunc cedens ruit in præceps, Maneſque laceſſit.
Interea monſtri confidentiſſimus Indus
Inſidit collo piſcator, & æquora quamvis
Piſcatoris audacia. Plena ruant,magnoque inſultet bellua motu,
Non dorſo tamen excutitur, pronuſve ſub undis
Mergitur:at palmis, pedibuſque valentibus hæret
Colla per,& nodos,& vi ſe colligit in ſe:
Impaviduſque feræ rabiem contemnit & iram,
Horrendaſque minas,& non placabile monſtrum.
Non ſecus effreno ſonipes cum perſtrepit ore,
Deſpumatque iram ingentem, frenumque recuſat,
Stat generoſus Eques interritus. ille reluctans
Intendit cervice minas, & prælia magna.
Erigit indignans nunc ſe,frontemque ſuperbam
Attollit, geminoſque pedes ad ſydera jactat:
Equi furentis deſcriptio. Excuſſatque jubas, immenſos & quatit armos.
Nunc retroque furens duplicatis calcibus inſtat,
Multa minans, crebroque ſonans pede pulſat arenam.
Nunc ſaltu vibrat ſeſe: mirabile viſu,
Quamvis ille gravis ſtat in aere pendulus:& ſe
Seſſoremque tenet,quem non conatibus illis
Excuſſit dorſo,aut manibus detraxit habenas.

Ille etenim magnos animos,& pecto ra verſans
Firmat ſe gemino conſiſtens ſtapede rectus,
Et medio libratur equo: lorumque miniſtrans
Se regit ingenio ſolers,& mole ſua ſtat.
Ergò inconcuſſus collo piſcator iniquo
Inſiſtens,ubi tempus agi rem poſcit,aquoſo
Alterius contum naris detrudit hiatu,
Atque adigit clava,penituſque in viſcera condit.
Hic interclufus vitæ ſpirabilis omnis
Aer eſt, totoque carens ſtat bellua ſenſu.
Victor at ille ligat contos, & fune prehenſo,
Inſilit in cymbam: ſocioſque, & litora viſit.
Accipiunt illi victorem,& laudibus ornant,
Ac merita donant myrto pro talibus auſis.
Ceù quis Olympiaca venit cum victor ob ora,
Excipitur plauſu ſociorum, & lætus ovantes
It cœtus inter viridi præcinctus olivo.

At 1 Nepodes magno Phocæ procurva boatu
Litora, vicinumque nemus, colleſque laceſſunt;
Mutua nam terris celebrant commercia, & undis.
Maxillam vitulo ſimiles,denteſque rapaces,
Mugitumque ipſum,& nares, ſed cætera piſces. *Phocæ deſcriptio.*
Ipſæ quibus cervix brevis eſt, oblongaque colla:
Quæ ſimul extendunt,retrahuntque, ut cuiq, voluptas.
Sunt gemini,curtique pedes,ceù brachia,quinos
Diviſa in digitos, cubiti tamen, ulnaque deſunt.
At pectus latum,gibboſaque dorſa:ſed auris
Nulla patet,corioque rigenti membra teguntur.
Caneſcunt in ventre,nigri,per cætera villi.
Interdum maculæ in multis cernuntur, & illæ
Exiguæ:ſplendent oculi,variantque colores
Seſe in mille: velut variabilis Iris Hyænæ.
Tandem lingua rapax ſeſe exerit ore biſulca.

Sed jam te prædæ cupidum,piſcator,in arma
Aſpicio,rigidoſque manu vibrare tridentes:
Sed fruſtrà expedies contum,ferrumque tricuſpis, *Præ cutis duritie fruſtra ferro feritur.*
Ni docto primùm doceaaris rite magiſtro.

Nam

1 Sic ab Homero vituli appellati, quaſi pedibus nantes.

Nam quia dura cutis ferro impenetrabilis omni,
Nequicquam, quamvis ingenti ſpicula mittes
Vi,feries monſtrum: nam retrò ferrea tela
Pelle repercuſſa exilient:ceù marmora ſi quis
Dura petat jaculo, vel ahenea ſcuta laceſſat.
In caput incuties ferrum,clavaque tremenda
Ictibus hoc unum crebris pulſare memento ;
Nam fracta cervice perit,quæ pulſibus una
Illidi,rigidave poteſt transfigier haſta.
At quo,nauta, modo poſſis tutiſſimus illum
Venari, edoceam paucis.Dum nocte ſub alta
Stellarum radiant orbes, ſuntque uda ſerena,
Egreſſi turpes ſpumoſo è gurgite Phocæ,
Conſuevere graves captare in litore ſomnos :
Sæpè etiam,Cœli metam dum luſtrat anhelis
Phœbus equis,placido componunt membra ſopore
Arbore ſub patula,aut exeſæ rupis in antro:
Ut ſæpè ad colles noſtri videre Minervæ,
Et cava Teleboum per ſaxa ſonantia fluctu.
At quoniam brevia, & multa pinguedine denſa
Colla tenent, refluiſque patent obnoxia guttis ;
Altius ex imo ſopiti gutture ſtertunt,
Ut credas mugire : ſonus ſed fractior ore
Perſonat,& fremitu ſylvas malè pulſat opacas.
Quin & longa trahunt demerſi tempora ſomno.
Ergo ubi ſcrupoſa Phocam ſub rupe ſonantem
Attenta bibis aure,cito aggrediere jacentem ;
Atque haſta caput,aut bifida diffinde bipenni.
Et prædam referes victor.Sed murmure feſto
Janque Euri levis aura ratem trans æquor Atlantis
Impulit,atque ſinus devexit aduſque repoſtos.
Quà nova monſtra, novas & piſcatoribus artes :
Nec non & piſcis morem venantis,& acre
Ingenium,tenuique ingentes corpore vires ,
Ac miranda quidem Naturæ arcana docebo.
Eſt pecus Ammerice in vaſta,quà fœdior ingens
Altera Neptuni non incolit æquor : & illam
Hiſpani è manibus primi dixere 1 Manatem

In capite percutiendus.

Dū nocte, interdiuq; in terris dormit.

Gutta laborat,altiuſq; ſtertit. Ariſtot. Plinius.

Manatis ſive bovis Americani deſcriptio.

In

1 Bellua Americani maris è genere cetaceo,cujus hiſtoriam refert Carolus Cluſius,li.13,c.10,Hiſp.dicitur *Manati*, nobis *Bove marino*.

In terris de more boum depaſcitur herbas
Et cervice bovi ſimilis, vultuque pudendo,
Dentibus & parvis (vero quæ nomine noſtris
Per Latium idcircò appellabitur Ammericus Bos)
Craſſior ad mentum tamen eſt, & tenuior ore:
Corporis at major moles, quæ ut maxima crevit
Viginti fit longa pedes: pectuſque profundum.
Verum pube tenus, qua ſtrictior, uſque ſupremas
In pinnas caudæ gracilis: ſed longior ipſa
Cauda eſt, & multum denſa pinguedine pollet.
Sunt pedibus palmæ ſimiles: quibus æquora nando
Alta ſecat: humeroque tenus naſcuntur: & uncis
Unguibus armati digiti queis quattuor inſunt.
Exigui ſub fronte micant oculi, ipſaque turpis
Frons eſt, & corio tegitur, villoque nigranti.
Non illa Oceani tantum colit antra: ſed ipſa
Sæpius ora ſubit fluviorum, & curva ſecundum
Litora fertur aquis in dulcibus, & ſua quærens
Pabula, vicinas populatur gramine ripas:
Nativi ſed roris amans de flumine nunquam,
Et nunquam egreſſa Oceano ſe credit arenis.
Mite bovi tamen ingenium, per ſtagna, lacuſque
Ducitur, & manibus hominum manſueſcere diſcit:
Atque vocantis heri vocem cognoſcit, & illa
Audita, volat ex imo caput æquore tollens:
Eque manu in ſtagnum proiectas arripit eſcas.
Non veluti turpes ingrata obſonia Phocæ
Sufficiunt; verum felicia ſumina læti,
Et niveo, ſapidoque miniſtrant viſcera ſucco:
Grata quibus magnis dent fercula regibus, inter
Dum proceres feſtis agitant convivia menſis.

Ex Oceano fluvios ſubit.

Ingenio mitis eſt.

Nunc age, quæ ratio capiendi piſcis, & artem
Egregiam, & parvi quæ vis miranda Reverſi
Dicamus. Trunco vectus, remoque citato,
Inſtructuſque arcu, atque hamatis, Inde, ſagittis,
I, quà Neptuni in vitreum Mars provocat æquor.
Hic verò, ut Phocam conſpexeris alta petentem;
Nanque informe ſuper nans tollit cærula dorſum:
Hamatam citus ex arcu, nervoque ſagittam
Emittes, certo quem ſi confeceris ictu,

Qua arte illum Indi venentur.

Qua

Quà vitulus fugiens ſe proripit, ilicet ipſe
Confeſtim celeri propelles remige lintrem.
Hinc ubi profuſo jam ſanguine, feſſus ad oram
Spontè ſua veniet, refluis vel agentibus undis,
Conficies tandem victor. Sed mira Reverſi

Reverſi Indici deſcriptio.. Ex Cluvio, & Oviedo.

Vis ſubit interea, & dura ſine cuſpide præda.
Dives in Occiduo piſcem Thetis amne recondit,
Corpore qui parvo, & denſatis undique pennis
Cingitur: æquoreus veluti concrevit Echinus,
Utque ſagittifero ſe veſtit Hericius Orbe.
Sed licet exiguus, palmo non major: at ingens
Corpore in exili vis eſt, & præditus acri

Ut cicur ſit.

Ingenio, docilíſque hominum miteſcere verbis,
Illecebriſque capi, & noſtras comprendere voces:
Tractarique manu, nutuſque audire vocantis.
Non ſecus ac Elephas, & qui data Pſittacus ore
Humana interdum conatur reddere verba.

Et venator acerrimus.

At mirum ingenium venandi: robur & olli
Magnum eſt, & magnos, Neptunia monſtra, Manates
Aggreditur magnis animis (quis crederet?) unus:
Impetit & latus, aut ventrem, ſe vique refigit,
Immiſſis monſtri penitus ſub viſcera ſetis.
Ac velut ore feram tenuit ſi fortè Moloſſus
Venantum fremitu, curſuque accenſus anhelo,
Haud unquam dimittet, herus ni proximus illam
Accedens jaculo confixerit, aut prius ipſe
Diſcerpens toto ſpoliavit ſanguine venas:
Non aliter ventri fixus, laterive Reverſus
Hæret, & apprenſo nunquam ſe dimovet hoſte,
Ni piſcator ubi telo confoderit Indus:

Unde Reverſus dictus ſit.

Aut poſtquam victor, cæſoque ex hoſte ſuperbus,
Ipſe tulit Domino prædam, & ſpolia ampla reverſus:
Hinc Indum noſtri piſcem dixere 1 Reverſum.
Quod ſupereſt, ubi jam docilis ſub flore juventæ
Piſcis erit, primùm comprenſum retibus, undis

Ut educandus ſit.

Educet æquoreis Indus piſcator: & eſca
Multus alat, veſci ſolitus qua fluctibus ille eſt.

Hinc

1 Barbari verò, qui Antillas inſulas incolunt, apud quos frequens venatio eſt, piſcem *Guaican* vocant.

Hinc ubi venatu concrevit idoneus, & jam
Mitis ab aſſiduo, docilisque videbitur uſu,
Plurimus adſtringes radio, qui textus equino
Multiplicique pilo fuerit, longuſque per undas
Ut procul educi valeat, mox inde reduci,
Cum res ipſa petit. Queis primùm ritè peractis,
Cum jam bella animo meditaris, piſce recepto,
Tecum una celeri in cymba, venator, apertum
In campum venies, latèque per æquora curres;
Cæruleum manibus nantem ſi fortè bovem quem
Aſpectare datur; quem cum conſpexeris, ore
Ilicet incipies blando mulcere Reverſum:
Utque animos gerat ingentes, & fortiter hoſtem
Aggrediatur; & ut lateri ſua ſpicula figat,
Impiger, hortare, & dictis blandire, manuque
Leniter: his enim illecebris conſurgit in arma
Acrior: atque animos dant mollia verba feroces.
His actis, dimitte: volans mare liber in altum
Ocyus ille Notis, & Eois ocyus Euris,
Irruet in prædam, & ſua ſpicula figet in alvo.
Qualis, ubi venator ademit vincula collo,
Erumpit canis, & montes prætervolat altos
Ut fugientem avidis comprendat dentibus aprum.
Saucius infelix à venatore Reverſo,
Hinc illinc vitulus ſe vertet, & acribus actus
Errabit ſtimulis ponto vagus, uſque morantem
Invalidus cæſo lateri depellere peſtem.
Quo tandem curſu multo, exhauſtuſque dolore,
In ſiccum veniet litus, ripæve propinquet:
Lætus ubi palma, & præda potieris opima:
Et venatorem multa cum laude Reverſum
In puppim accipies reducem, feſtoque ſuſurro
Perſolves dignas tanto pro munere grates.
At cùm ſquamoſum divellis ab hoſte Moloſsum,
Id, cave ne facias vi plurimus, atque repentè:
Sed ſenſim è præda retrahes, & molliter illum:
Nam ſecus, afflxum, ſpiniſque tenacibus actum
Diſcerpes: tantæ brutis animantibus iræ.
Hac non Ammericos tantum venaberis arte,
Inde, boves: cunctum genus aggrediere Reverſo:

Atque in hoſtem blãditiis incitandus,

Ut hoſtem feriat,

Et victor ad litus ferat,

Cui,

Cui, vaga longinquum ſi præda feretur in æquor,
Totum laxabis radium: nam ſuber in alto
Nans erit inditium tibi certum. At quis vada rurſus
In concluſa tulit me ventus? Atlante relicto,
Quis fortunati devexit ad ora Canopi?
Me prædæ, me laudis amor, nec fallor, ad undam,
Nile, tuam adverſo terrarum ex Orbe reduxit.
Cumque tuo mihi tantorum ſub fine laborum
Crocodili deſcriptio. Certandum 1 Crocodilo, & prælia dura gerendum.
Monſtrum informe ingens, quatuor cui crura, pedeſq;
Unguibus armati: magnum caput, oraque rictu
Ingenti diducta patent: ſed ahenea pellis
Dura riget, medii ſed pars molliſſima ventris:
Longior eſt cauda, & reliquum par corpus adæquat.
At color in dorſo croceus: nitet albida ſubter
Alvus: acutique dentes, & pectinis inſtar.
Cætera perſimilis, detracta mole, lacerto:
Nanque pedes, cubitoſve ſolent (ſi vera feruntur)
Vicenos creviſſe: novoque inventus in Orbe
Mole pedes centum longus, mirabile dictu.
Nam non unus habet Nilus Crocodilon, Eois
Quibus in locis naſcatur. In fluviis etiam naſcuntur, & Orbe repoſto:
Et Gis Æthiopum, & *Zaireia* flumina, & ipſi
Interdum genuere lacus deſerta per alta
Æſtiferæ Libyes, Aſiæque, novumque per Orbem.
At quicunque tenes felicis ditia Nili
Litora, & æterno vernantes gramine ripas,
Accipe difficiles artes, quibus horrida poſſis
Dedere monſtra neci, meritoque ornarier auro.
Cum procul è fluvio in terram deſcendere peſtem
Videris, & longè per florea rura vagari
Qua arte capiatur. Extemplò ſocios accerſes litore ab omni:
Qui contis, curviſque ligonibus, atque bipenni
Accurrant alacres. ſubitique hi falce recidant
Frondentes latè lucos, ramoſque comantes:
Hi cæſas vectent ſylvas: aliique ligone
Intereà cryptam fodiant, quà trita pateſcit
Semita Niliaci piſcis: citus ipſe ſepulcrum

De-

1 Ab Ægyptus Champſa appellatur, nobis *Crocodilo*, Gall. *Crocodile*.

Deſuper impoſitis ramorum faſcibus omne
Intege,& effoſſam pariter ſuper inijce terram;
Percipiat ne fortè dolum Crocodilus, & aſtum
Declinet. mox cuncta manus vertatur ad ipſa
In terris impreſſa pedum veſtigia monſtri.
Quo tandem invento, litui clangore, tubæque,
Atque æris ſtridore, inconcinnoque tumultu
Territet. ille nova pulſus formidine retrò
In patrias Nili ſua per veſtigia ripas
Flectet iter fugiens: celeri tū ponè ſecutus
Inſtabis curſu,& clamoribus aſtra laceſſes.
At cum delapſus fuerit Crocodilus in antrum,
Continuò aggredere,& jaculo,vel acinace Mauro
Dede neci: aut vivum poteris comprendere longo
Caſſe irretitum. Venandi tutior alter
Jam modus inſequitur: Palum defige ſub amne,
Et palo lenta tortum de cannabe funem
Convolue,ut facilè poſſit laxarier: hamum
Vellere in extremo magnum religabis: & hœdum
Pro dulci appones eſca, caprumve bicornem.
Balatu pecudis medio de fluminis alveo
Accitus veniet Crocodilus, & ore rapaci
Protinus obiectam ferro deglutiet eſcam.
Ille intra fauces penitus demiſſus hiantes
Lata bipennifero lacerabit guttura dente:
Balatuque tener ſimul obſtrepet hœdus:ad oram
Audita tunc voce rues,piſcator,ovilla:
Pronus & extemplò da capto,aut contrahe funem,
Ora tridentifero donec diſcerptus ab unco,
Multa gemens nigras eat indignatus ad umbras.

Alter venandi modus.

At tibi ſi fortes animi, pectuſque virile,
Et ſolers nandi ſtudium foret,accola,Nili,
Non multo poſſes monſtrum ſuperare labore.
Talis in Ammerice quondam fuit Indus, ab acta
Bellua cui puerum,ſua pignora,fortè relictum
Abſtulerat: procul ille abreptum litore natum
Ut vidit,multa ſubitus ruit ignous ira,
Ceù Leo,cui teneros cœco venator ab antro
Eripuit catulos: nulloque timore pericli
(Ipſa metum pietas pulſaverat: ipſe volucres

Mirabilis Indi audacia,cui fera filium abſtulerat. Et tertia venandi ratio.

Addiderat patrius pennas amor) inſilit æquor
In medium: gladioque manu quem fortè gerebat,
Aggreditur, capuloque tenus ſub ventre recondit.
Bellua tunc ferro transfixa, crepidine ripæ
Semianimem locat infantem, refugitque ſub undas.
Fortunatus at ille, Dij cui Numine dextro
Pro tantis favere auſis, & amore paterno,
Servata in ſiccis ſua pignora vidit arenis:
Accepitque ſinu, & charis dedit oſcula labris.
Pugione confoditur. Ergo vadum ſubiens gladio, venator, acuto
Conficies aluum ferro, qua Bellua cæſa
Occidet. Audaces nimium eſtis vos tamen, Indi,
Aurea Virginiæ qui litora, quique tenetis
Muſcoſos pelagi campos, atque Herbida regna;
Innumeri quibus è fluvio, rictuque tremendo
Egreſſi erumpunt Crocodili, atque omnia vaſtant.
Forſitan è belli ſtudiis, uſuque frequenti,
Aut inconſultis animis audacia tanta eſt.
Quomodo ab Indis occidantur. Ora per, & ripas fluviorum è tegmine querno
Rimoſam fecere caſam, qua pervigil unus
Excubias venator agit: cumque æquore ſpectat
Adventare feram, dat ſignum: protinus omnes
Horrendo clamore ruunt, atque arbore longa
Armati, velut haſtili, fera prœlia tentant.
Ingreditur contra rictu Crocodilus hianti,
Horrendum viſu, ut prædam petat ore: ſed illi
Faucibus immittunt truncum, ſubiguntque feroces
Conatu in pectus multo, ſubitique ſupinant,
Ferroque incidunt ventrem, & fera viſcera nudant.
Sed jam poſt caſus varios, bellique labores
Nos in ſaxa vocant Zephyri muſcoſa canori,
Annuit & placido Tethys blandita ſuſurro.

F I N I S.



Hu.tus Vincent Sculp.

HALIEUTICORUM

LIBER VIII.

ME ſcopuli virides, & odora ſuavibus herbis
Litora, purpureoque ardentes murice Cōchæ
Invitant, curæ quæ pars eſt altera noſtræ.
Vos udæ rupes, & aquis lita ſaxa, canenti
Aſpirate, precor, Zephyroſque afflate ſalubres,
Ut meritum veſtro poſſim de munere ſertum
Ex humili, non plura auſim, mihi texere myrto.
Et jam cantanti muſcoſæ è marmore cautes
Aſſurgunt, plauduntque undis vada læta canoris.
Spontè revulſa cavis è rupibus Oſtrea cantu,
Auritusque ſimul Turbo, & Conchylia pendent:
Inclinantque ſuos non dura Corallia ramos.
Ipſæ & Olympiades, pulchræque Dicarchides, & quæ
Alta Pithecuſæ tenuere cacumina, Divæ
Jam celerant monſtrare viam, vitreiſque ſub undis
Lucida cryſtallo, & pendentia pumice tecta
Pandere, & Oceani in penetralia ducere vatem.
Neptuni quæcunque tenent muſcoſa profundi
Saxa, ſub innumeris veniunt viſenda figuris,
Et diverſa modis creſcit gens teſtea miris.
Hæc falcata novæ referunt creſcentia Lunæ
Cornua, cruſtatoque tumeſcunt plurima gibbo.
Verùm hæc dividuo ſeſe diffindere circo, *Diverſæ teſtarum ſpecies deſcribuntur.*
Illa ſed exacto gaudent curvarier orbe.
Sunt alia oblonga, & ſurgentia crure ſuillo,
Palmæ velut: ſcabro turgeſcunt tubere multa.
Lævia ſublucent illa, interſectaque crenis
Tenuibus: auriti ſurgunt hæc turbinis inſtar,
Aſperaque, & rigido circùm mucrone rigeſcunt.

Pectinis inſtar habent dentato cortice concham
Illa: ſed hæc duris horreſcunt undique ſetis.
Hæc villo inſignes: hæc ſunt lanugine molli
Obducta, & muſco pariter velantur odoro.
Præterea, variuſque color, diverſaque Conchis
Natura, & victus ratio non omnibus una eſt.
Singula quæ noſtro poteris cognoſcere verſu.

Quare age, quæ primũ, quibus & naſcantur in undis
Oſtreæ deſcriptio, & quã varia. Oſtrea 1, quoque modo piſcaberis illa, docebo.
Se gemina mollis teſta tegit Oſtrea, gibbo
Concava quæ multo non eſt: tamen aſpera ſordet,
Et non æqua luto, tenueſque facillima ſcindi
Sectilis in cruſtas, intuſque argentea candet,
Et lævis, biforeſque aperit pulcherrima valuas.
Eſt & Ibera tamen rufo dotata colore,
Illyrica inſignis fuſco, Circæa nigreſcit.
At non æquali cunctæ ſe mole per undas
Devoluunt: externa Thetis quas nutrit aperto
Oceano, ingenti grandeſcunt corpore Conchæ:
Proximæ in Ægæis nant fluctibus: humida quæque
Tyrrheni, Superique ſecant vada, tecta minores
Saxa colunt muſco, & denſas ſtipantur in algas.

Inſuper his, non ex omni, piſcator, arena
Oſtrea dura leges: ſed quà vaga flumina curſu
Ubi quærenda. In mare prorumpunt celeri, & quà litora propter
Stagnantes ſiluere lacus, turpeſque paludes,
Inque Thetin ſe ſubter agunt, & ſicubi dulcis
Rivus aquæ ſonat, aut pelago fons ſurgit ab imo:
Vel quà ſunt cœno loca pinguia, limus & ater
Plurimus aggeritur, muſcuſque, & decolor alga:
Nam quæ Naïades perflant, rivique ſonantes,
Et pingui limus, ſpiſſaque uligine paſcit,
Guſtu grata magis, placidoque tenerrima ſucco.

Nec non & variis varia eſt Natura ſub undis.
Quibus in locis optima perveniant. Quæ Circæa creat Thetis, optima, quæque Minervæ
Dant ſaxa, & multo ſervat quæ Scylla latratu.
Sunt etiam laudanda, legunt quæ litora circùm
Picto-

1 *Oſtraghe* Noſtris, Gall. *Des Huiſtres*, *Ouitres* & *Oeſtres*. Hiſp. *Oſtia de la mar.*

Pictones 1,2 Armoriciq: 3 Eboriq;& 4 Sãtones,& quę
Sicca Caledonius nonnunquam deſerit æſtus.
Parte alia accedunt,nigro quæ Boſphorus amne,
Quæ Propontis alit,pinguiſſima:ſunt & opimi
Viſceris,oſtriferi quæ perluit æquor Abydi.
At cunctis meliora, & ſucco læta ſalubri
Oſtrea ſunt,bimaris quæ jactitat ora Tarenti:
Nam non è limo , craſſaque uligine ponti
Sponte ſua veniunt: ſed roſcidus æthere lapſus,
Ut perhibent,Conchis ſua ſemina ſufficit humor.
Sed quæ Neptuni populetur machina regnum,
Quoque inſtructa tibi referat felicia ferro
Oſtrea,dicamus. Sex primùm 5 lamina palmis
Longior è ferro fiet,digitiſque quaternis *Deſcribitur*
Latior: inque aciem frons attenuetur acutam. *machina,*
Hac ſuper extremis adnexus ponitur arcus *qua Oſtrea*
Æreus,aut dura curvatus ab ilice: lamnæ *Tarentini*
Hinc arcu in medio,geminoque à vertice triplex *piſcantur.*
E tenui circùm tendatur virga metallo:
Quæque ſit incurva, & nexu copulentur eodem .
At mediæ,ex arcu quæ ducitur, annulus inſit,
Aut uncus, ſolido cui mobilis orbe rotundo
Armilla è ferro inſeritur,quo machina longo
Eſpartho valeat religari,aut vimine torto.
His actis, contexta levi de cannabe curvo
Adnectes arcu,& ſubiectæ retia lamnæ
(Lamnaque ſit multo pertuſa foramine dorſum ,
Rara quibus tenui conjunges retia lino)
Conifero tenuata ſinu . ſed tempus ab acta
Solvere,quæſitum Nerei per cærula Conchas .
Poſtquam eſt in mare verſicoloris fertile teſtæ
Perventum,media è puppi,piſcator , in undas *Piſcandi*
Oſtrilegum demitte,leves ut radat arenas *modus.*
Lamina,& incurvus ſtet rectus deſuper arcus:
Hinc ubi pauliſper cum lintre receſſeris ipſa ,
Oſtrilegum de puppe trahes : ſic oſtrea ferrum ,

 Et

1, 2, 3, 4, Galliæ populi, qui ad Oceanum habitant, *Poictiers*,*Bertagna Santognae* . 5 Hæc machina Tarentinis dicitur *il Ferro*, Gangamæ ſimilis eſt.nobis Oſtrilegum appellabitur.

Et quæcunque imo ſtant fundo in retia mittet.
Quod grave cum tandem deduxeris, ubere præda
Lætus eris, refereſque Dijs pro munere grates.
Sed priùs oſtrilegum jacias quàm fluctibus, illud
In primis tibi ſit cura majore notandum,
Scilicet ut varios Lunæ cognoſcere vultus
Ediſcas; nanque illa ſuo regit humida curſu
Æquora, & æquoreis fiunt quæcunque ſub undis.
Ac velut exacto cùm lucida fulgurat orbe,
Et niveos Phœbe currus agit, ubere ſylvas
Fœcundo nutrit, & plenum plena refundit
Humorem plantis: teneroque ubertima ſucco
Poma replet, riguoque humectat gramina rore.
Non aliter pleno tunc lactat pinguia cornu
Oſtrea multiplici fœcundans viſcera partu.
At cùm falcato vix cernitur aëre gyro,
Syderio vicina iugo, tunc Oſtrea ſiccant
Vbera, & è vacuæ tenuantur lumine Lunæ.
Quin etiam, ſi vera canunt, animalia quæque
Luna vago regit Orbe, fibriſque infuſa miniſtrat
Undantes plena humores, quos ſubtrahit, igni
Cùm nitet exili, & lucis ſe nigra recondit.
Quæ cum ſic habeant ſeſe, legere Oſtrea, Luna
Accreſcente, tibi, non deficiente, jubebo.

Oſtrea pro vario Lunæ aſpectu creſcũt decreſcuntque.

Præterea, id non te lateat, ſunt Oſtrea Solis
Imperio ſubiecta: fovet vitalibus ille
Cuncta ſuis radijs, & quæ per inane creantur,
Et gignit quæcunque Thetis, quæque humida Tellus.
Hinc æſtate nova, cùm fervidus æquora ponti
Permeat, atque imum ſe mittit ad uſque profundum,
Felici replet prægnantes ubere Conchas.

Et ſolis radio replentur.

Sed quibus illyrica teſtas piſcator in acta
Artibus inquirat, dicamus. Curva ſecundùm
Litora quæ duris ſtipantur plurima ſaxis
Cærulei frutices naſcuntur, & herbida ponto
Sylva ſuper viret, & ramos ſtat flexilis arbor.
His piſcatores gravitantia vertice ramis
Saxa ligant: trahiturque plicabilis æquora ſubter
Ponderibus ramus: circùm generantur in illo
Oſtrea, & è læta ſenſim pinguedine turgent.

Qua arte capiantur ab Illirycis

Hinc

Hinc poſtquam crevere, ſecatur forſice reſtis,
Aſſurgitque mari ramus directus in auras:
Miraturque novos partus, & non ſua poma.
Non ſecùs Euboico faciunt in litore, Baias,
Quique tenent Baulos, Cumaſque, ſinumque Dicarchi, *Et Baianis.*
Fagineos figunt contos, ubi pinguia limo
Sunt loca: defixis creſcunt Conchylia palis.
At ſi fortè maris ſquallentes Oſtrea fluctus
Rara ferant, ſenſimque ruat genus omne, neque ulla
Pabula dent rivi dulces: jam tempus, & ipſa
Helleſpontiaci meminiſſe inventa Magiſtri,
Lacteus ut teſtas liquor edidit. altiùs omnem
Obſcura repetens revocabo ab origine famam.
Nam quà Biſtonidum genus intractabile bello
Accolit Euxina reſonantem Boſphoron unda,
Et quà lunatis circùm ſecat æquora cymbis:
Et quà Bithynum vicinia perluit Helle,
Seſton & hinc ſpumis, hinc litora plangit Abydi,
Hac piſcatorum poſita eſt ſpes omnis in arte.
Cùm Sol æſtate in prima Garamantas, & Indos *Qua ratione e lacte ſato concreſcant in Propontide.*
Fervidus accendit radijs, & ſydus amicum
Janque recollectos terris oſtenderit ignes,
Protinus ex ima generoſa Propontide teſta
Carpitur obſcura ſub nocte, poloque ſereno.
Mox omnem pingui radunt de viſcere ferro
Spondylon [1], & mundo convulſum pollice preſſant:
Confeſtim niveum lac effluit. hinc ubi fulgens
Purpureis Aurora comis, bigaque rubenti
Oceano ſurgit, Cœlumque ardeſcit ab auro,
Muſcoſos inter ſcopulos, atque herbida ſaxa
Lacte ſerunt ſparſim, dicuntque ſonantia verba
Helleſpontiaco Neptuno, & tibi, Dori
Ægæa: extemplo ſaxis, mirabile dictu!
Oſtrea concreſcunt, dulci felicia ſucco.
Ceu matutinus cùm terram irrorat Eous,
Utrores cepere ſinu prægnantia matrum
Viſcera, confeſtim Oceanitis ab ubere læto

[1] Sic dicta Græcis eſt concharum caro.

Lætior accreſcit baccha,atque argentea candet:
Egregium pulchris torquem factura puellis.
Quis Deus hæc nobis, Divæ, quæ curritis Hellen,
Vnde ſeminandi modus exordium cæperit. Tradidit inventa? unde hæc experientia cœpit?
Poſtquam res Aſiæ, Græcamque evertere gentem
Immanes potuere 1 Scythæ,ceciditque ſuperba
Eöi ſedes,altùmque remugijt horrens
Boſphorus,& tota tremefactus palluit unda,
Illuvies Aſiæ populos effuſa per omnes,
Corripuit Cæli tractus, terraſque veneno,
Atq; hominũ genus omne neci,genus omne animantũ
Dira dedit,ſævitqu mari crudelior alto:
Perdidit & piſces, atque Oſtrea perdidit ipſa.
Ergo ubi piſcatum teſtas venator Amyntas
Tendit,& oſtriferi cautes ſcrutatur Abydi,
Oſtrea nulla videt, deſertaque cærula paſſim
Aſpicit,& nullos innare per æquora piſces.
Quo ſubito rerum caſu perculſus acerbo,
Doridos Helleſpontiacæ Delubrum deſcribitur. Re ſuper inſueta ſcitatum oracula Divum,
Dorin adit: refluæ,Dorin,quæ præſidet Hellæ,
Ægæaſque tuetur aquas. Stat rupe ſub alta
Threijcia tellure ſpecus,cui deſuper ingens
Nereidum Matri ſacrum nemus imminet: antro
In medio delubra Deæ de marmore vivo
Helleſpontiaci quondam poſuere coloni.
At læva de parte duæ ſtant ære columnæ
E ſolido, quas inter ineſt gravis ara metallo:
Sed retro in gemino connexi cardine poſtes
Inſiſtunt inter ſuſpenſas ære columnas.
Ex adamante micat cardo,riget ænea valua.
Sponte ſua,referunt, immoto cardine poſtes
Expandi,ſubitoque unà tremere omnia motu,
Solicitis quando Dea fert oracula nautis.
Veſtibulum antè ipſum templi jam triſtis Amyntas
Conſtiterat genibus ſupplex,& talibus orſus,
Amintæ preces. Affatur Divam dictis. Pulcherrima Dori,
Quæ ſervas Hellen,altæque Propontidos undas,

1 Turcæ è Scytharum gente.

Et procul Ægæi fluctus hac rupe tueris,
Dic age, Dia, precor, læſi quæ Numinis ira
Perniciem tantam Conchis immiſit, & omne
Perdidit æquoreum ponti genus? undique ſqualent
Litora, & amiſſis vacuum mare piſcibus omne eſt.
Anne parum Superis viſum eſt, quod ſanguine noſtro
Non Aſiæ tantùm campi, non litora Thraces,
Sed latè Euxinus, indignatuſque revinci
Boſphorus, & trepidæ rubuere Propontis, & Helle:
Nec ſatis Imperij ſedem, tot & inclyta regna,
Et res Romanas Scythico ceſſiſſe tyranno?
Nec fuit indignum poſt horrida bella, neceſque
Atque ignominias, & triſtia funera regum,
Ut totum maleſana lues peruaderet Orbem,
Cuncta catervatim perdens, homineſque feraſque?
Scilicet ipſa darent etiam Dijs Oſtrea pœnas.
Sed jam, ò Diva, tuum quoniam placabile Numen,
Sublapſis fer opem rebus, nutuque benigno
Annue, Dori, preces non averſata petentis.
Tu Dea Treijcium, tua Numina ſemper adorat
Nauta, per anguſtum qui navigat Helleſpontum;
Et tua ſæpe agimus ditem ad donaria gazam.
Vix hæc piſcator; confeſtim viſa moveri
Rupes, & ſummæ motare cacumina ſylvæ.
Hinc geminæ patuere fores, Numenque recluſum,
Et clara ex adytis vox eſt audita repoſtis:
Quali Diva ſolet Fatorum dicere cauſas,
Et longè rerum eventus aperire futuros.
Hæc autem intonuit: ſuperùm vos ira Deorum
Exercet, faſtu quoniam ſpreviſtis iniquo
Æternos illorum Ignes, Flammamque Triformem.
Nec jam miſſa lues nunc eſt revocabilis: omnes
Torpebunt Nerei fluctus, atque Oſtrea nulla
Sponte ſua gignent. donec poſt ſecula ſera
Antiquos iterum Superis reddatis honores:
Cũ domus Austriadùm Babylona, Scythamq; ſuperbũ
Servitio premet, & victis dominabitur Indis.
Magnus Romana naſcetur origine Cæſar,
Qui Scythicum Eoa regni de ſede tyrannum
Eijciet victor, rituſque & ſacra reducet,

Deæ reſpõſio, & vaticiniũ Auſtriaci Cæſaris.

Ac

Ac [1] ſeptimgeminæ Byzanti turris in arce
Romanas Aquilas, victoris & arma Quirini
Reſtituet, vetereſque Patrum de more triumphos
Lætus aget primus, lauroque decorus & oſtro
Inſignes ducet Capitolia ad alta Curules.
Ille & nimbiferi culmen tranſvectus Amani,
Euphratem ſuper, & ſeptemplicis oſtia Nili
Proferet Imperium: Solymæque aſſertor honores
Accipiet Divum, paſſique ad Numinis Urnam
Æterni ſtatuet monumentum inſigne trophęi.
Illius adventu jam nunc Ieſſeia regna
Subſultant plauſu populorum, & dives Idume,
Et plauſu totis Jordanes murmurat undis.
Non tot Flaviades populos, non regna ſubegit,
Fregerit Occiduum regem licet, aut Orientem
Placarit, regnique novam fundaverit arcem:
Nec qui mixta auro pretendens lilia ſignis
Reddidit Auſoniæ primus ſceptrumque, decuſque
Magnus, agens victor Francos Heroas in arma.
Et dubitatur adhuc tantis inſiſtere cœptis?
Auſpice & hoc, poſitis dabitur pax aurea bellis:
Saturnoque fluent quondam regnata per Orbem
Secula, & hoc totus gaudebit Conſule Mundus.
Tunc & ſponte ſua, nullo cogente colono,
Cuncta feret Tellus, cunctis naſcentur in oris
Omnia, quæ ſparſim rerum Natura creavit.
Ipſi & cærulei progignent omnia fluctus.
Interea, quoniam ſupplex mea Numina poſcis,
Oſtrearum ſationem docet. Quo reparanda modo tibi ſit jactura, docebo.
Quæ noſtra ſub rupe latet Concha una ſuperſtes
Illuvie ex illa; ritu capienda vetuſto,
Ne rurſus gravis ira Deûm ferveſcat: & illam
Pollice ſi puro tu preſſeris, ilicet humor
Lacteus exibit, qui mox diſperſus in undas
Sufficiet nova Concharum ſua ſemina ponto:
Hoc facies æſtate nova, & cùm lucida cornu
Totum Luna ſuum radijs implevit, & ante

Quâm

[1] Celeberrima Conſtantinopolis ars, Græcis Heptapirgium, in uno è tribus angulis ad Meridiem, & Occidentem poſita.

Quàm rubeant Orientis equi vix talia fata eſt,
Cùm tota extemplo ſummo de vertice rupes
Contremuit, ſonituque procul nemus omne remugit:
Atque ultrò obſtricti ſuper ipſo cardine poſtes.
Nunc age, & armatos radijs piſcator 1 Echinos *Echinorum deſcriptio.*
Venemur. Frutices inter, denſataque paſſim
Lentiſci nemora, & loca fœta virentibus algis,
Se circum verſans prorepit Echinus in orbem:
Et tot carpit iter pedibus, quot cortice ab ipſo
Undique protendit ſpinas mucrone rigentes:
Aut rimoſa tenens bibulo ſub pumice tecta
Attondet herbas, & rorem potat amarum.
Eſt & Echinorum duplex genus: alter edulis, *Quã varij.*
Pinguior, at teſta minor, & majoribus horret
Cuſpidibus, verùm brevibus ſuccingitur alter,
Et maior teſta, ſucco ſed futilis ille eſt.
Sunt & Echinorum 2 matres cognomine dicti,
Queis majore calyx ſeſe decircinat orbe,
At minùs exiguis riget, obtuſiſque ſagittis.
Ova tamen fœcunda creat, lætoque gravatur
Ubere, quo miſeris nihil eſt jucundius ęgris.
Hi procul alta tenent: oderunt litora, & ipſos
Oderunt ſcopulos, ferrumque natantis avarum.
Divite qui ſucco Sardoo in gurgite repit,
Se calyce oſtentat magno: qui Doride rubra,
Parvulus eſt, radijs verò longiſſimus horret.
Perge, ſagittiferis non eſt color unus Echinis: *Colorum diverſitas.*
Hiſce calyx, radiique omnes nigredine fulgent:
Flaveſcunt alij: candent hi, marmoris inſtar:
Verùm hi cyanei, rufi ſpectantur & illi:
Aſt hyali radiant multi convexa colore:
Hi gemmas referunt, & multicoloribus ardent
Cuſpidibus, nitidique, velut ſcintilla, relucent.
Sed vita fugiente, fugit color, & perit omnis.
Vaneſcit velut ipſa, cadit cùm roſcidus humor,
Et

1 Noſtris *ancino*. Siculis, *Rizzo*, alijs *Riccio*. Liguribus *Zinzin*. Hiſp. *Erizo de la mar* Gallis *Urſias*, & *Caſtanges de mer*. Accolis Oceani *Heriſcon de mer*. 2 Echinometræ, Gallis *Raſcuſſos*. Sunt alij parvi, qui nobis dicuntur *Caſtagnole*.

Et nuſquam radijs eſt verſicoloribus Iris.
Si ſecus, ut gemmæ, pretio mortalibus eſſent,
Et magni decora alta ducis. Sed non & Echini
Conſilium, contra quo ſe munire procellas
Sedulus invigilat, Nereo ſpumante, ſilebo.
Obvertit fundo dorſum, radijſque lapillos
Apprimit, aſtringitque; gravique juvante ſaburra,
Mirabile Echini ingenium. Spumoſum pelagi venientis ſuſtinet æſtum.
Qualis apis, Cœlo cum pendet aquaticus Auſter,
Et ſtrepere incipiunt ſubrauco murmure ſylvæ,
Exiguum nitido tollit torrente lapillum,
Atque volans rapidis obſiſtit firmior auris,
Tutaque ſuccedit tecto. Sed tempus in alto
Per denſos prædam frutices tentare repoſtam.
At tibi ne fruſtrà labor impendatur, in undas
Quæſitum rigidos venies, piſcator, Echinos,
Quo tempore quærendi. Rara inter pleno cùm fulget ſydera cornu
Cynthia, & è terris nigrantem ſubmovet umbram:
Et tepidi radiant aprico lumine Soles.
Majore quoniam tunc pinguent ubere teſtæ,
Ovaque prædulci minio fœcunda rubeſcunt.
At qui Pyrrhæi trans Aulidos alta ſonantis
Euripi loca cœca tenent refluentibus undis,
Dum Boreas riget, atque nives denſantur acutæ,
Multiplici carpunt calyces mucrone rigentes;
Nanque illic majore Thetis tunc ubere lactat.
Sed tandem, ut prædam capias, piſcator, opimam,
Prælongum ferreo contum ſubnecte tridenti,
Qui piſcãdi modus. Plurima cui cuſpis ſit adunca, erectaque ſurſum.
Hoc etenim facilè avelles de gurgite Echinos.
Preterea manibus ſubmerſus in æquore nudus
Comprendes inter frutices, algaſque rigentes:
Verùm ne ſpinis te ſauciet ille caveto;
Nanque opus eſt tibi vi multa, quia ſcilicet illi
Pumicibus ſeſe dura promuſcide ſtringunt.
Quare omnem dura celabis pelle lacertum.
Sæpe etiam parvis includes retibus, imum
Neptuni fundum cùm ferro radis acuto.
At mihi ſe placida ſub Doride prodit arenis

Dactylos 1, erectuſque aſſurgit arundine læta.
Hinc olim Donaces appellavere Pelaſgi,
Atque Aulos: noſtri digitos vertere vocantes.
Cæruleus maribus color eſt, & linea teſtàm
Tranſverſum deducta ſecat: ſed fœmina nullis
Puniceis diſtincta notis. hæc plurima ponto
Perquirenda tibi, nam dulcior, atque ſalubri
Pingueſcit ſucco molliſſima: pluris & illam
Tu cautus domino vendes, piſcator, avaro.
Hanc mihi, non prunis toſtam, cùm 2 Monte ſub Alto
Ad virides fient umbras 3 Laurentia Sacra,
Sed magis elixam, & fragranti jure madentem
Optarem, grato nanque eſt dulciſſima ſucco.
Atq; hic, ni mihi longum, & iniquo calle premendũ
Eſſet iter, nulla apparent quà ſigna priorum,
Forſitan & teſtas etiam, & genus omne natantum
Cenſerem, vireſque omnes ſcrutarer, & uſus,
Quæque hominum magis apta forẽt, & idonea victu:
Quoque paranda modo, quò dulcis, & utilis unà,
Aut damnoſa minus fieret mortalibus eſca:
Et quid opis poſitum his, & quid medicaminis eſſet
A Superis morbos contrà, triſtemque ſenectam,
Haud equidẽ invitus canerẽ: ſed me quod agẽdum eſt
Per dubios calles iter, ambageſque viarum
Non ſinit incœpto longè divertere clivo.
Quin etiam (tua, CARDENIDE, non mollia juſſa)
Me magno clangore vocat tuba Martis in arma,
Plurimaque è domito invitat victoria Thrace.
Fors erit, ut vates alij meliore cothurno
Illa canant, lentis ducentes otia Muſis.
Quare age Solenas ſabulo capiamus ab imo.
Quà modico ſonat unda vado, piſcator, adibis

E ſer-

1 Noſtris *Cannolicchi*, Venetis *Cappas*, Appulis *Imbrici*, Gallis *Couſteaux*, quaſi cultri manubrium. in tenebris lucent, maxime in ore madentium. 2 Noſtris *Capo di monte*. amæniſſima Coll. Neap. villa, in quam relaxandi animi gratia ſcholaſtici ſecedunt. 3 Celebris ſeceſſio, quæ fit die D. Laurentio Sacra, cum abſoluto Philoſophiæ curriculo, iunioribus præmia ſtatuuntur.

Quomodo Dactyli per quirendi. E ferro armatus pala, quam ſubter arenas
Intrudes, totamque adiges; nam Dactylos imo
Abdit ſe fundo, penituſque in viſcera condit.
Aſt ea ſolicito fuerit tibi cura, fragorem
Ut ſint anxiti. Ne facias; ſubitus quoniam ſe ſubtrahet Aulos,
Ima petens, palam quà non, piſcator, acutam
Fixeris, & vacua venies ad litora ciſta.
Cum me Brunduſij turres, & curva tenerent
Litora, Romanis olim luſtrata colonis,
Multus & aſpicerem magni miracula portus,
Cujus arenarum ni molibus ora refuſis
Aſſiduo refluens clauſiſſet Nereus æſtu,
Quæ apud Brunduſinos piſcatio, ubi opimi, Non foret Auſonia in tota felicior alter.
Hic piſcatores memini vidiſſe cavata
Arbore devectos, digitos educere pala,
Queis alibi melior non eſt, nec dulcior ullus.
Quanquam Sebethi, quem noſtri ad litora carpunt,
Et quem lactifluo producit Olympia ſucco,
Illis inferior non eſt. De murice ſed jam
Me 1 Balani, ſaxiſque invitant 2 Pholades udis.
Balani, & Pholades deſcribuntur. Saxoſos inter ſcopulos, ſub pumice vivo
Quos Thetis aſſiduò ſpumis aſpergit amaris,
Pholades, & Balani paſſim naſcuntur: & illi
Ceu glandes duplici teſta formantur acuta,
Oblongi magis, & circùm, velut ova, rotundi.
Hi magis aſſimiles ſunt glandibus, aſpera ſaxo
Poſterior pars, & corio flavente rigeſcit:
At bina anterior teſta lævore polita,
Unguibus è multis veluti formata, colorem
Unguis habet, medioque rubeſcit rimula villis.
Has egò crediderim generariè Doride teſtas,
Qua ratione generētur. Quæ per ſaxorum rimas infuſa recurrens
In cæcis ſoboli fert nutrimenta repoſtæ
Rupibus, & furtim concluſis lactat in antris.
Sed fruſtra impenſus labor hìc: non ſaxa, neque ignes
Occultas tutantur opes: peruadit & ipſum
Marmor avarities, medioſque irrumpit in ignes.
Et-

1, 2 *Dattili* noſtri, & Tarentini vocant. Galli *Pouſſe piez.*

Ergo tibi rigida rupes ſcindenda ſecuri, *Et quæ capiantur.*
Ut Balanum rapias,& clauſum Pholada ſaxo.
At ferro non cuncta mari lita ſaxa laceſſes:
Quæ rupes,veluti pumex, ſcopuloſa dehiſcit
Crebra foraminibus, diffindito: clauditur illa
Pholas , & oſtrifero Balani fulgore rubentes.
At priùs abruptæ violes quàm viſcera rupis
Hærentes ipſo 1 Lepades in cortice , duro *Quæ item Lepades.*
Aut cultro poteris, vel acuto vellere ſaxo ;
Nam digitis fruſtra conabere: cautibus illæ
Pectora prona tenent,vincliſque tenacibus hærent,
Ut neque Milonis vis ipſa revellere poſſit.
Uſque adeò figuntur humi, quæ corpore prono,
Humoremque bibunt gremio telluris ab ipſo,
Haud facilè è terris convulſa feruntur in altum.
Una tegit Lepadas cava teſta,& plurima livet:
Non ſecus ac cinis,& tenui riget aſpera villo: *Illarum deſcriptio.*
At gibbo majore tumet,creſcitque rotunda.
Verùm Virginiis quæ Cypria carpitur undis,
Multa ſtrijs viſenda venit:quæ Doride rubra,
Lorica circum tegitur, ſpiniſque rigeſcit.
Non ſecùs undoſo ſcopuli de vertice 2 Turbo
Vellitur: at Turbo qui ſit te,Batte, docebo.
Corpore qui craſſo,ſurgitque volumine multo
Tegmine ſub niveo teſtæ, ſcabroſus, & aſper
Tubere multiplici,tenuique, & plurima dorſum
Linea cui rugis diſtinguit,& ora rotundus, *Turbinis deſcriptio.*
Exiguaque patet rima, tenuatur & inſtar
Turbinis,ille tibi dicetur nomine Turbo.
At non eſt unum cunctis genus, unaque forma *Quã varij.*
Turbinibus: diducto illi, oblongoque meatu
Humanas referunt aures, quibus ordine pulchro
Extat diſpoſitus per crebra volumina tuber.
Qualiter argilla interdum fit fictilis alba

Ur-

1 Noſtri, Ligures,ac Provinciales *Patelle* dicunt, Oceani accolæ *Ocil de bove* oculum Hirci. Hiſp. *Ameia* Maſſilienſes etiam *Lepoda* vocant. 2 Vulgus Neapolitanum *Sconciglio*.

Urceus,artifici dextra tornatus, & arte.
Ille ſtrijs candens: hic tubere multus: & ille
Inſignis roſtro, multoque trigone rigeſcit:
Lævis & hic eſſet,tenui ni linea ductu
Serperet, inque aciem convolueretur acutam.
Angulus huic cælatus ineſt: aſt ille rubentis
Muricis inſtar habet teſtam,& mucronibus horret.
Sunt quibus appendix multa eſt,oblongaque,Graij
Dactylon,ut perhibent, appellavere vocantes:
His etiam,magis id miraberis, 1 Eſchara picta eſt.
Ceu trochus,hic alter,cruſta cui duplice teſta
Compacta è lævi: ſubcandicat extera: ſubter
Quæ ſita,candenti lucis ſplendore coruſcat.

At tibi non tantus labor impendendus, acuto
Muſculi,& Mytuli piſcatio. Ut ferro è ſcopulis rapiatur Muſculus udis.
Nanque pilis tantum vincit ſua tergora ſaxis:
Os ſublime tenet, magnoque pateſcit hiatu,
Mytulus aſper uti palis,vel cautibus hæret.
Nam palis etiam generatur uterque, ſed una
Illorum deſcriptio. Non geminis forma eſt: curvatur Muſculus orbe
Exacto,tenuis quà deſinit, aſt ubi gibbus,
Spiſſior eſt teſta,& multa nigredine fuſca,
Atque obducta levi muſco,& lanugine molli:
Lęvia cæruleo candeſcunt concava fuco.
Cluſilis,& forma ſit Mytulus,atque colore
Diverſus: crevit ſcaber hic,oblongus, & ater:
Ille ſtrijs, ceu Pinna,venit flaventibus: alter,
Caſtaneæ veluti,liveſcit, & arctior orbe eſt.

Diſce,& odoriferas etiam,Piſcator, arenis
Tellinas 2 legere,in regum ventura ſecundas
Auratas inter lances bellaria menſas:
Tellinarum deſcriptio. Nam ſapor egregius, ſuccuſque ſuavior illis.
Candida Tellinis eſt concha,& lævis, & æqua:
Denticulata tamen multis tenuiſſima crenis
Quo inſtrumento capiantur. Cernitur,atque teres, oblongaque,cortice dura.
Illas ima ſecans in retia mittet acutum

Oſtri-

1 Zoophyti ſpecies ad ſimilitudinem latucæ, unde & latuca marina,Gallis dicitur *Giroflade*. 2 Noſtris *Tonninole* Romanis *Telline* ut etiam Gallis,& ab Oceani accolis *Filon* appellantur.

Oſtrilegum: aut ipſa educet manus ærea fundo.
Semper arenoſis in ſyrtibus, & cava propter
Fluviorum ſoboles felicior editur ora. *Ubi feliciores naſcantur.*
Verùm non alibi generatur copia maior,
Quàm devexus ubi Lunæ de vertice Nilus
Septeno refluens ſuccedit in æquora cornu.
Sed jam 1 Limaces properãt 2 Phereœcides, & jam
Tardigrado quamvis ſubierunt retia greſſu. *Limacum deſcriptio.*
Cortice ſiliceo, cochlidemque imitata reflexam,
Claviculata venit: medioque umbone recurrens
Serpit helix intorta, labrumque aſcendit in ipſum:
E labroque animal caput exerit: & duo longa,
Et totidem brevia extendit ſua cornua fronte.
Vertice in extremo, viſu mirabile, cornu
Exigui rutilant oculi, doctoribus iſtis
Prætentant iter æquoreum, tutæque per undas
Excurrunt 3 Cochleæ, ſecum ſua tecta ferentes.
Has tu, Piſcator, limoſas quæ per arenas
Caſtra locant, cono capies. quo gurgite ab alto *Quomodo capiantur.*
Neritas 4 etiam rapies, quibus altera ponto
Pulchrior haud Concha eſt: texellis plurima pictis *Nerita,*
Vermiculata venit teſta, èque umbone reflexæ
Incipiunt helices crebræ, gyroque retorto *Illarum deſcriptio.*
Majores ſenſim aſcendunt: nigriſque coruſcant
Diſtinctæ punctis maculæ: nitidoque argento
Inſignis rutilat margo, & flaventibus aſtris:
Interius totam perfundit purpura teſtam,
Quam Veneri ſacram nautæ fecere. Sed imo
Gurgite deproperant in conſona fila Paguri.
Accitos Cadmæa ferunt ad mœnia cantu
Sponte ſua lapides coiiſſe, & voce canora
Turritum caput aſſurgens veniſſe ſupremum
Arcis in aëriæ culmen, cinctoſque Penates,
Atque Amphionio factas de pollice Thebas. *Cancri ſono*
Blanda ſed hæc Vatum commenta: ſonora Paguri, *captantur*

 Cer-

1 Vulgus Neapoli *Maruzze*, Romani vero *Lumache* vocant. Tuſci *Chioccole* Galli *Limaſcon*. Hiſpanis, & Provincialibus *Scaragol*, & & *Carocol*. 2 Quaſi domum ferentes. 3 Sic & vocantur Limaces à cochleæ figura. 4 Adriatici Accolæ *Nerite* dicunt, alij *Naridolæ* Hiſpani *Caragolo*. Galli *Virlis*, & *Bigornet*.

Io: Baptiſta Porta in Magia naturali.

Certa cano, citharæ ſectantur fila, modoſque
Cantantis; veniuntque mari muſcoſa relicto
Litora ſub, dulci cantu, nervoque vocati.
Quare age, cantando fuſcos venabere Cancros
Herboſo, puer, in ſaxo, dum deflagrat Æſtas
Torrida, & æquoreæ ſitiunt per litora myrti.
Molliter ut pelagi vada lenta laceſſere cornu
Incipies, udo ſcrupoſæ rupis ab antro
Ilicet auriti venient ad murmura Cancri.
Tum viridi è ſcopulo ſurges feſtinus, & actam
Cantando in ſiccam lentè, piſcator, adibis;
Correptæ numeris nam te tunc ponè ſequentur
Octipedes acies, arrectæque auribus auras,
Optatoſque bibent reſonantes lenè ſuſurros.
Quas tu pellectas cantu captabis in acta:
Venatumque dabunt numeri tibi, nauta, canori.
Diſcite, mortales, vos hinc non fidere cantu:
Si fera mellitis ſub cantibus abdita mors eſt.
Et jam cantanti byſſo ſpectabilis ipſa
Se vati inclinat vitreo de gurgite Pinna,
Marmoreaſque fores, atque ora tenacia pandit.
Auritusque ſimul cuſtos ſe prodit ab alvo

Pinnæ deſcriptio.

Carcinus. illa mari prælongo crure, ſuillo
Aſſimili defixa manet, directaque ſurgit.
(Unde & Romanis dicta eſt cognomine Perna)
Latior & ſenſim ſe è caudice tollit acuto,
Palma velut, geminaque operit ſua viſcera teſta:
Unum longa pedem, latoque pateſcit hiatu.
Eſt convexa rudis, fuſcoque immixta colore
Nigricat: argento ſplendeſcunt concava multo.
Verùm cœnoſis quæ plurima pullulat undis
Flaveſcit: puris nam candida degit arenis.
Ad latus emittit non longè à cuſpide byſſum:
Quæ ſimilis lanæ eſt, mixtaque nigredine fuſca,
Velleribus Serum flavis non vilior ipſis.
Hos tu, piſcator, de Perna collige villos:
Contexti nam crura tegent, palmaſque tyranni,
Atque venuſtatem Nymphis ſimul, & decus addent.

Cancellus Pinnæ cuſtos.

Exiguos alit hæc Cancros, Squillaſve rubentes
Intus, & hos teſta nunquam dimittit ab ipſa;

Pro-

Provida nam Pinnis cuſtodes corporis illos
Ipſa parens Natura dedit, juſſitque fideles
Excubias agere ex alto, dominamque tueri
Immanes contra Polypos, fraudeſque doloſas.
Verùm age lanigeras imis, piſcator, arenis
Quo valeas inſtrumento convellere Pinnas
Accipe. 1 Pinnilegum facies de duplice ferro,
Quodque ipſo è capulo ſe tendat acinace torto:
Inque orbem capulus fiet, totuſque cavatus.
Latiùs in medio virgæ laxentur: adunco
Se tandem gyro excipiant, unàque plicentur.
Prælongam capulo bis ternis paſſibus haſtam
Infere: & extremo, virgas ubi copulat uncus,
Vimineam religa reſtim, quà longiùs ipſam
Extentà pariter religabis plurimus haſtam.
Hæreat ut conto cuſpis firmiſſima longo:
Aut gravis è capulo fors excidat, inter acuta
Non pereat ſaxa, aut nigro loca conſita limo.
Uncus ubi geminum conjungit ferreus arcum,
Linum, piſcator, niveum ſtrictiſſimus adde,
Indice quo cœco prodat ſe machina fundo.
His actis, properè lætas te confer ad undas,
Cum jam menſis adeſt ab aperto tempore dictus;
Nanque graves Pinnas venari aptiſſimus ille eſt.
Stans prora in media curvum demitte ſub æquor
Pinnilegum: medioque patet quà latius, ipſam
In latus obverſam comprendat acinace Pinnam.
Exin Pinnilegum, ſurgit quà palmula Pernæ
Amplior in ventrem, obvertes: factaque repente
Vi, facilè ab dura teſtam radice revelles.
Interdum non una tibi, piſcator, ab alto
Comprenſa à gemino conſurget acinace præda:
Plurima, nam dorſo Pernæ ſtant Oſtrea ſæpè
Adnata, ut duris hærent Conchylia ſaxis;
Humoremque bibunt è Pinna. quæ tibi ferrum
Captiva in cymbam capta cum matre remittet.
Quod ſupereſt, nō cuncta maris freta cærula gignūt
Inſignes byſſo Conchas: per ditia paſſim
Oſtia, Nile, tua, & ſitientis litora Gazæ

Quo inſtrumento capiantur, & illius deſcriptio.

Piſcandi modus.

Quibus in locis Pinnæ naſcantur.

1 Hanc machinam *Panduneco* vocant Tarentini.

E limo, & nitidis Pernæ tolluntur arenis:
Ægæiſque creantur aquis, ſcopuloſaque propter
Illyrici vada, Sithonio pulſata flagello.
Gallaque Doris habet Pinnas, & Tethys Acarnan.
Non unda in noſtra deſunt Crateride, ſucco
Quæ multo lætæ veniunt, & divite byſſo.
Una ſed antè alias Pernis fœcunda ſuperbit
Ora Phálanthæis olim regnata Tyrannis.
Hic ego byſſiferis latè ſylveſcere plantis
Æquoreos vidi campos, centumque recurvo
Pinnilegò lintres venari è marmore Conchas.
Sed trans Tyrrheni fluctus, Scyllamque ſonantem
Litus in Oebalium, fortunatumque Tarentum
Me dulcis raptavit amor: juvat ire beatam
Herculis in ſedem, & flaventia rura 1 Galeſi,
Quà matutino gemmatis ſydere guttis
Pinguia diſtillans Concharum ſemina Cœlum
Sufficit, & reflua lactantur Doridos unda.
Eſt locus Heſperia in magna, quà Martia Tellus
Circuitu longo curvatur, & undique fluctu
Ionio latè perfunditur: inque tepentem
Eſt mundi converſa plagam, Soleſque benignos:
Herculeum Graij quondam dixere Tarentum,
Et Cœlo, & Tellure, Deoque auctore ſuperbum.
Nanque ſacri, ut vates cecinerunt, prima locavit
Fundamenta Urbis, muroque & turribus auxit
Neptuno cum Patre Taras, quo rege potenti
Floruit imperio, rebuſque eſt uſa ſecundis.
Una 2 Pelaſgiadum 3 Calabris quæ finibus olim,
Aut Martis ſtudio viguere, aut Palladis arte,
Tantum clara inter reliquas caput extulit urbes,
Quantum inter proceres rex eminet. alter haberi
Angulus haud toto poterit felicior Orbe.
Hic Ver perpetuum, ſemperque nitentia rident
Prata, & odoriferis vernant cum floribus horti:
Semper & apricis texuntur collibus umbræ:

Tarenti deſcriptio, & laudes.

Ac

1 *Gáleſo* penultima correpta Tarentini dicunt. fluvius in agro Tarentino, qui in concluſum mare (*Mare piccolo*) ſe exonerat.

2 Tarentũ una ex Græcis urbibus in Italia. 3 Calabri olim dicti ſunt, qui à Tarento Leucadem uſque inhabitabant,

Ac lætæ in campis pecudes ſurgentia tondent
Gramina: & irriguis nunquam non fontibus undæ
Per pictas viridi decurrunt margine ripas.
Æterni ſemper Soles, & nubila rarò *Cœli ſalubritas.*
Obuelant denſata diem, Zephyrique ſalubrem
Temperiem ſpirant, leni dum murmure fluctus,
Ac denſas latè ſylvas movere loquaces.
Sed quanquam Oebaliæ tot ſint Telluris honores,
Major ab omnigeno conſurgit, raraque ponto
Gloria: quandoquidem cunctas hic prodiga fudit
Divitias Natura ſuas. hic una ſuperbit *Maris feracitas.*
Æquore fœcundo, atque ingenti Doris opum vi.
Nanque hic piſcator ſemper felicibus undis
Squamiferum creviſſe novum genus, & nova ſaxis
Muſcoſis adnata modis videt Oſtrea miris.
Non ſecus ac Libyæ loca per deſerta, ferarum
Non viſas ſemper formas vagus aſpicit Afer.
At mirum eſt illud, deſudans roſcidus æther
Hyberna ſub nocte, locis prope litora certis *Concharum ſemina ut è Cœlo proveniant.*
Semina Concharum demittit tenuia, quæ mox
Lacte Thetis vitreo, & refluentibus educat undis.
Quæ miranda modo quonam miracula fient,
Et quæ cura tibi pariter, piſcator, habenda,
Accipe: Parthenijs nec dedignare Camœnis
Quæ præcepta tibi præſcripſerit advena vates:
Forſitan his (ni vana mihi modo cantet Apollo)
Ditior è pelago venies, notuſque per omne
Semper eris Latium, & Cœlo cantabere noſtro.
Ni fors, te quoque trans Rhodanum, fontemq; Garūnæ
Egregius cantet [1] Frizon; magnuſque [2] Ruæus
Trans Ararim canat interdum: gelidoque ſub axe
Te doctus patria celebret Galvæus Hiberne.
Quà [3] Thetis anguſto ſerpit circumdata limbo,
Atque urbem molli ſubter perlabitur unda
Eoum ad Solem, longos procurva ſecundùm *Ubi plantandi ſint pali.*
Litora ſylveſtri è pinu, aut ex ilice palos

1 Leonardus Frizon Gallus vates, & argumentorum varietate, & carminis elegantia conſpicuus. 2 Carolus Ruæus Gallus item Poëta majeſtate carminis, aureoque candore nulli ſecundus. 3 *Mare piccolo.*

Fige mari:& ſenis ſubeant bis cærula palmis :
Et quo tẽpore.
Vertice ſed ſummo vix uno è fluctibus extent.
Illos tu pelago figes, piſcator, in alto
Lætus ubi tandem prælis gemuiſſe Falernis
Deſijt,& roſea fervet Lænæus ab ira.

His actis, miram palis concreſcere prolem
Semine ſyderio mirabere . Solis ab ortu
Quoque in illos decidens caleſtis ros cõcharum ſemina præbeat.
Ut ferrugineo pandet ſe lumine Cœlum,
Ac nitidus fulget polus,& ſunt uda ſerena,
Plurimus humenti de ſydère deciduus ros
Depluit, & palis guttatim roſcidus humor
Excipitur, gyroque illos ſtrictiſſimus ambit.
Egregiè veluti textum Oceanitide bacca,
Cana puellarum circumdat colla monile.
Principio hi rores, Mulli velut ova, rotundi
Concreſcunt, primoque nivis candore coruſcant.
Aſt ubi cærulei formantur Pectinis inſtar
Majores, multa radiant ferrugine fuſci:
Oebalij hinc 1 Teſtas dixere 1 Melænidas illos.

Quo tempore educãtur pali.
His animadverſis, cùm mitior ira Leonis
Sævit, & extremis cum Solibus interit Æſtas,
Cæleſti gravidos fœtu convellere palos
Præcipio, quibus hærentem radice ſub ima
(Nam capita alta, vagis extant quæ deſuper undis,
Et quæ prima vado pars mergitur, ætheris udi
Non potat rores, nec ſemina concipit hauſtu)
Concretaq; ſemina iterum mari mittãntur.
Carpe manu teneram ſobolem feſtinus , & illam
Exin redde mari, creſcat quò major in unda,
Pinguior & læto pubeſcat ab ubere ponti.

Quod ſupereſt, quæ ſalſa Melænidas æquora Cõchas
Excipiunt , teſtiſque magis ſunt apta fovendis,
Et quibus in locis.
Expediam . Pontem juxtà, quà Doris apertum
In pelagus fluit,& reſonantibus æſtuat undis,
Stricta per ora, feres, cæleſtia ſemina, Conchas.
Atque exrerna Thetis modico quà perluit æſtu,
Tutaque nec longe ſtatio ſtat puppibus, & quà
Mœnia ſubter aquis currentibus obſtrepit æquor.
Inſuper occiduum ad Solem, Zephyroſque ſalubres,
Oeba-

1 Vulgus Tarentinorum vocat *Cozze negre* quarum ingens proventus, ſalitæque per varias regiones aſportantur.

Oebaliæ contrà turres, ubi gurgite clauſo
Irriguus pelagi fundo fons ſurgit ab imo,
Salſus & ipſe, Dea quondam 1 Citrellide clarus,
Conchis nulla magis felicior unda creandis:
Nec locus eſt alibi, qui tot cratere capaci
Ætherij capiat gemmantia ſemina roris.
Præterea flavi quà molliter unda Galeſi
Murmurat, & lento currens pede cærula pulſat,
Crediderim læto Conchas pingueſcere ſucco:
Nam reflua lactantur aqua, rivoque ſonanti.

At verò, ut multo grandeſcant corpore teſtæ,
Tres opus Æſtates vitreo perfundier æſtu,
Inque locis hærere ſuis. ſi fervidus igne
Litora Sol nimio, & ſitientes torreat agros,
Dum Lædæ ſobolem, & duo ſigna ſequentia luſtrat,
Plurima provenient Conchylia, lætaque pingui
Ubere, & egregio pariter dotata ſapore.

Quanto tẽpore ſuis in locis relinquendæ ſint Conchæ.

Quin etiam moneo nigras te è gurgite Conchas
Interdum trahere in litus, pontemque ſub ipſum:
Et ſtricto hærentes nexu, velut uva racemo,
Aut ſua granato ceu ſemina, diſijce pala
Ferrea, & actutum patrias demitte ſub undas.
Sic etenim, Cœlo quoniam lætantur aperto,
Et magis æquoreo ſparguntur rore, videbis
Majores ſenſim ſuccreſcere Doridos alveo.

Sæpius extrahendæ, diſgregandæque iterumque in mare demittendæ.

Sed jam diſce modum piſcandi. ferrea primùm
Cudatur 2 manus, inque volam flectantur acuti
E primis digiti articulis, pulſuſque cavatus
Totus erit, lentum cui mox haſtile repones.
Inde recurvato ferrum ſi miſeris ungue
In fluctus, tibi multa feret conchylia, in auras
Exin cum pelagi è fundo deduxeris imo.

Quomodo extrahantur.

Non ea cura tibi fuerit poſtrema, per undas
Venari multa inſignes lanugine 3 Conchas,
Quas ipſa excipiens nocturni nectaris hauſtum,
Utraque Doris alit ſub gurgite, quæque minores
Hirſuta quamvis teſta: nec copia tanta

Conchæ villoſæ.

1 Lo *Citrello* vulgus Tarentinorum dicit. 2 Vulgo Tarentinorum appellatur *Granfa*, ut & noſtratibus dicitur. 3 *Cozze peloſe*, quarum ſpecies cum interiiſſet, nuper reſtituta eſt.

Proveniat, ſuccus tamen eſt dulciſſimus illis,
Et tener, & roſeo ſplendeſcit ſpondylos igne,
Quo poſſis præbere Dijs felicibus eſcam.
Hæc verùm dixiſſe mihi ſatis; uſus enim ipſe
Vatis Enthuſiaſmus. Plura tibi poterit monſtrare. Sed ò ubi colles
Oebalij, & mollis felicior ora Tarenti!
Ora auris perflata, & apricis lucida ſemper
Solibus, & viridi nunquam non gramine læta:
Et nunquam placidis non perlita fluctibus. O qui,
Angule terrarum pulcherrime, me tibi rurſus
Reddat, & in flavi me transferat arua Galeſi!
Arua Phalanthæis ſemper luſtrata puellis,
Et ſemper cantu paſtorum pulſa beato.
Hic ego Pæonijs quando mihi reddita ſuccis
Nulla ſalus, agerem, quamvis inglorius, inter
Felices pelagi Divas tranquillius ævum:
Quoque modo poſſem, ſaltem ſurgentia ſemper,
Vincere ſi nequeo, durarem ſemina morbi.
Hic ego te, cymbæ ſpes ò fidiſſima noſtræ,
Muſarumque olim decus immortale futurum,
Archiepiſcopi Tarẽtini Elogiũ. Aſpicerem, FRANCISCE, tuo quò lætus ab ore
Ærumnas relevare graves & tædia poſſem.
Et ſi Fata dabunt, laudi non invida noſtræ,
Ut mihi ſit Cœlum, ſit & ora ſalubrior, omnes
Pierio feſtivus agam de vertice Muſas:
Et cantu Cyrrham, totumque Helicona ciebo.
Et ſi Parthenio quid erit celebrarier œſtro;
Tu quoque Parthenijs olim celebrabere Muſis.
Nam genus antiquum cantabo, & nobile germen
Heroum, & claros titulos, faſceſque ſuperbos,
Atque tuæ, & patriæ dicam virtutis honores.
Egregias animi dotes, mentemque benignam,
Et placidos mores, dignumque parentibus addam
Ingenium, ſtudijs excultum, & Palladis arte.
At ſi ſors erit, ut magnis tua maxima virtus
Romuleis jungat Patribus, Sacroque Senatu,
Tunc mihi Purpureo Divorum inſignis in oſtro
Mæonio cantandus eris, FRANCISCE, cothurno.
Intereà ſuper Oebalijs quæ carmina Conchis
Nunc, duce te, cecini, non dedignabere: primum
Sint hæc obſequij monimentum, & pignus amoris.

FINIS.



F. Solimene In. H. Vincent Sc.

HALIEUTICORUM

LIBER IX.

SEd quæ regales intingunt murice veſtes,
Tempus ab undoſa prædari Doride Conchas.
Vos mihi Parthenias, Divæ, quæ curritis undas
Ditia Phœnices per litora, quis Deus ille,
Dicite, purpuream primus, qui gurgite gazam
Eduxit, roſeoque infecit ſanguine lanam?
Nam, ſi audita memor veterum monumenta recordor,
Ingenij largitor amor, hanc extudit artem.
Quondam Phœniſſa, ut perhibent, fuit aurea virgo,
Dicta Tyros, genti quæ nomina fecit, & urbi:
Hanc ſibi coniugio, & thalamo ſociare jugali *Tyros ab Hercule adamata.*
Magnus Lernææ domitor quæſiverat Hydræ.
Illa ſed Alciden formæ confiſa decoræ
Spreverat, & faſtu ridebat vota ſuperbo.
At Deus hæc animo ſecum indignatus iniquo,
Per virides errans ſcopulos, & curva ſecundùm
Litora, nequidquam ſurdas jactabat ad auras.
Ergo Cleonæi quem non gravis ira Leonis,
Nec ſeptimgemina cervice exterruit Hydra:
Non Erymanthææ vaſtatrix bellua ſylvæ, *Herculis queſtus.*
Nec ferus Heſperidum cuſtos domuere: nec ipſi
Phlegræi fratres cum Naupactæo Acheloo:
Imbellis virgo, quæ non fert tela, neque arcum,
Nec manibus novit tractare volatile ferrum,
Invictum tandem fregit. Ah! fregit amantem.
Non tua laus, ò virgo: Patri qui ſæva Tonanti
Fulmina, & armato rapuit ſua tela Gradivo,
Ille, puer quamvis, fateor, me vicit, & ille
Me tibi captivuum, & faſtu parere coëgit.

Du-

Dure puer, duro quem non ſubmittis amori?
Hæc Deus. Interea circùm canis arida litus
Curſabat, ſi forte famem ſedaret iniquam
Piſcibus, ignarus mediam quos inter arenam

Quo caſu purpura inventa.

Liquiſſet piſcator, aquæ vel ſponte tuliſſent.
Forte irreptantem ſcopulis è gurgite concham
Aſpexit: mora nulla, avido petit ore, revulſamque
Oſtrifero carnem tecto vorat: ilicet humor
Effluxit, rubroque infecit labra colore.
Jam Pelagi conſueta petens loca, greſſibus ibat
Auguſtis formoſa Tyros, dioque videnda
Inceſſu, & vultu radians fulgebat honeſto.
Ut pulchram properare Deam Tirynthius heros
Aſpicit, aſpectuque novum ſimul ebibit ignem,
His ſupplex Divam aggreditur: Quid noſtra recuſas
Connubia, & Divùm leges, & fœdera ſpernis?

Herculis ad Tyrum verba:

Quid te velle negas, quod Dii voluere? quid ultra
Sanctum Hymenæum, æternumque averſaris amorem?
Tum Dea: Non leges Divùm, non fœdera temno:
Nec ſanctos ſperno thalamos. Age ſi mihi lænam
Puniceo ardentem contexes protinus oſtro,
Quo modo labra canis rubuere, in fœdera dextram

Et huius reſpontio.

Extendam tua jam, Tirynthie. Plura neque illa
Addidit. Extemplo magno ſuccenſus amore
Piſcatus vitreo Alcides de gurgite Concham,
Purpureum legit florem, preſſitque rubentem
Humorem, rutilo quo tinxit murice lanam,
Purpureaque ſuam donavit veſte puellam.
Uſus & hinc primùm tingendis veſtibus oſtro
Prodiit, & magnos ornavit purpura Reges.
Nunc age, 1 purpureæ fallant ne forte legentem
Te 2 Conchæ, quot mira dedit Natura figuras,
Accipe. Denſatis multæ mucronibus horrent,

Varia Purpurarum forma.

Et magis extremò, creſcunt quà turbinis inſtar:
Exterius mixta ſparſim flavedine candent,
In-

1 Græcis antiquo vocabulo etiam nunc porphyra appellatur: Romanis ab ungue odorato *Ognelle*; Liguribus ab aculeis *Roncera*. vulgò Noſtratium generali voce *Sconcigli*, & *Spognelle*. Gallis *Curez*.
2 Mucronatæ, noſtris *Carnoſæ* indigitantur.

Intus ſed violæ ſublucet purpura nigræ.
Hæ 1 brevibus,crebriſque rigeſcunt tergora ſpinis:
Armatus quibus ipſe dedit cognomen Echynus:
Anterior,qui latus erit,ceù palmula,turbo
Sciſſus multiplici circum mucrone rubeſcit:
At viridis dorſo color eſt, oſtroque niteſcit:
Lutea cæruleis inſperſa coloribus exta
Subradiant; nullis armantur dorſa ſagittis
Illæ; non unum licet extet cortice tuber:
Et cinerem cava teſta refert,ſed viſcera flammam.
Sunt & marmoreæ,denſis queis ora rigeſcunt
Cuſpidibus, ſparſimque nitent candore nivali:
Sola ſed ardeſcunt nativo labra ſub oſtro.
Eſt alia,ex imo ſurgit quæ tubere nullo,
Tortilis in ventrem quamvis ſit Purpura latum.
Sed jam dives ubi nitidum Thetis educat oſtrum,
Expediam. Tyrio quæ crevit Purpura ponto,
Optima,regalique ardeſcit plurima fuco: *Quibus in locis Purpura naſcũtur.*
Sunt & Getulis in fluctibus,atque ubi Nereus
Alterno refluens 2 Meningen perluit æſtu.
Illas 3 Tænarii fluctus, & cærula Coa,
Et multo creat inſignes Melibœa rubore.
Non Sardoa carent, non Bętica litora teſtis
Purpureis,non & Phænice eſt vilior Ancon.
Illas laudato pariter quas molle Dicharcum,
Quas & habent Baiæ, Lacedęmoniumque Tarentum.
His &,Aquinatum tingunt qui vellera, fucos
Addito,& Eoa carpit quos Perſa ſub unda.
At cunctas inter pretioſo ſanguine turget,
Verſicolor Rubro repit quæ Purpura ponto.
Hoc mihi tu, Virgo,Cœli decus, & nova Divûm
Gloria, regalis quanquam non deſit amictus
Syderibus mille intertextus, totus & auro
Phœbeo latè irradians,ſparſuſque colore
Purpureo,egregius Superûm labor,atque opus ingens:
Hoc

1 Conchæ Echinatæ noſtris *Cocciole roſſe*. Quemadmodum Pectines *Cocciole di S.Giacomo*, quia illis peregrini uti ſolent. Mytilus vero dicitur *dente di cane*. 2 Lotophagorum inſula in Syrti minori,de qua Polybius lib.1. cap. 39. 3 Peloponneſi promontorium *Capo Matapan*.

Hoc tamen è rubro fulgebis Murice dives,
Cum per Olympiacam feſtiva inceſſeris oram
Feſtivos inter plauſus,& murmura ovantum.
Hoc & Erythræo mihi tu donaberis oſtro,
CARDENIDE, pacata mihi quo numine rident
Æquora,& oſtrifero gravitant ſub pondere naſſæ,
Cum proprijs clarus factis,& faſce paterno,
Magnus ab Heſperio diceris nomine Rege.

Vbi maiores. Inſuper, in medio ſtabulant quæ gurgite,Conchas,
Maiores Natura creat,ſed curva minores
Litora quæ propter limo voluuntur aquoſo.

Quando Purpuræ flos legendus. Præterea,id non te lateat, Conchyta, profundo
Cum trahis,è gremio concluſum collige florem
Puniceum,vitæ gaudent dum munere, Matres:
Nam ſi ſanguineas è caſſis lumine fibras
Legeris,ater erit,nec lanis utilis humor.
At vero,ut perhibent,illæ (mirabile dictu)
Quinquaginta trahunt vitam trans æquora Soles.

Purpuræ dulci in aqua pereunt. Sed cave ne dulci mergatur Purpura rivo;
Nam perit, atque unà langueſcit puniceus flos.
Verùm deciduus dum flos,& ſpiritus auras
In tenues ſpargendus abit, ſi protinus undis

In ſalſa reviviſcunt. Mergitur æquoreis, nativo Purpura ſucco
Actutum remeat dulces rediviva ſub auras.
Peſtiferam velut exhalat quà cœca Mephitin
Scrobs anguſta,Canum vulgo de nomine dicta,
Quæque vaporifero patet imo in colle cavata,
Cum canis horrendum vi multa intruſus in antrum
(Sponte ſua nam nulla petunt animalia montem)
Epota ſenſim lethali naribus aura,
Langueſcit moriturus, aqua ſi protinus illùm
Vicina immergas Aniani, litore in ipſo

Quæ piſcãdi ratio. Ilicet in vitam revocatur. Age æquore Conchæ
Qua tibi,Piſcator,fuerint nunc arte legendæ,
Edoceam: ſtat opus Vati molirier ingens,
Ingentemque rubro clamydem perfundere fuco.
Sic iubet intus agens præcordia Phœbus: & ipſæ
Feſtinant alacres Muſæ. Sed cuive Deorum,
Cuive hominum tingenda clamys? vos dicite Vati,
Pierides: dic,Phœbe pater; citus en feror ultro

In

In data juſſa; tuo quoniam mihi munere carmen
Contigit, & tenuem citharæ ſortitus honorem.
Anne novo præſtat Romano texere Regi,
Atque oſtro ſaturam, gemmis ornare lacernam?
Hoc equidem, Thymbræe, jubes, nec fallor: & hoc eſt,
Quod faciles in penſa parant præſtare Camœnę.
Audio, ut ingenti reſonet Germania plauſu,
Magnaque lętitiæ plenas det ſigna per urbes,
Atque triumphales attollat in æthera pompas
Regis Romani, ſummo qui munere Divûm
AUSTRIACA de gente datus nova gaudia Mundo
Intulit, & grandi populos ſpe nutrit ovantes.
Aſſonat Eridanus magnarum rector aquarum:
Et ſocio Tybris ſonat agmine: lætus & undans
Implet Aventinas feſtis rumoribus arces.
Nec ſegni, licet amne minor, dat murmure plauſum
Sebethus: viridi præcinctus cornua muſco
Urget aquas victor, magno nec ſe capit alveo,
Exundatque ſuper ripas, latèque fluenta
Infundit campis, & gaudia dividit agris.
Parte alia curſu in medio conterritus hæſit,
Threijcis qui regnat aquis, Oeagrius Hebrus,
Biſtonijque lacus, tremefactaque Strymonis unda
Ad magnum AUSTRIACI nomen, Regiſque Quirini.
Hæſit & Euphrates, totoque expalluit amne,
Et trepidi ſeptem ſteterunt gelida oſtia Nili.
Condidit & nigra jam ſe Mæotide Pontus,
Et Thetis anguſtos Ægæa recurrit in Iſthmos.
Macte puer virtute, tuis ſi nomine tantùm
Lætitiam ingentem populis, & gaudia pandis:
Hoſtibus at magnum terrorem. quid reſonanti
Fulmine cùm quaties urbes armatus? Eoi
Fracta patent jam [1] clauſtra, labant Rhodopeiæ arces,
Altaque Pangæa, & Scythici ruit aula tyranni.
Nec capit abruptis fugientes horridus antris
Caucaſus, & tutas vix dant Riphæa latebras.
At feſtos jam Roma dies indicit, & aris
Thura ſacris adolenda Dijs Nabathæa reponit:

Ad Regem Romanum apoſtrophe.

Vo-

1 Traiani Porta, anguſtæ Æmi fauces, per quas in Thraciam aditus patet.

Votaque perſolvit pro Thrace, Scythiſque ſubactis.
Proque Aſiæ regno, totoque Oriente recepto.
Aſſurgunt ſeptem feſtivo murmure colles
Romulei, magnoque ſonant Capitolia plauſu.
Tunc ego, læva ſinant modo Fata, per oppida circum
Te ducam Romana, puer, victricibus armis,
Et palmas, & facta feram ſub ſydera cantu.
Intereà Piſcator agam de gurgite Conchas
Purpureas, patrio niteas quo pulcher in oſtro.
Principio lento parvas de vimine naſſas,
Aut gracili intexes iunco, queis multa dehiſcant
Exiguis maculis denſata foramina: quales
Agreſtes ſpiſſo calathi texuntur hiatu.
Intus & è putribus ſuſpendes carnibus eſcam,
Aut Ranas, Stromboſque, quibus Conchylia menſis
Conſuevere capi, nihil eſt & gratius illis.
Has igitur medias, inſtat cùm tempus, in undas
Demittes. Dulci pellectæ munere Conchæ
Ore petunt avido naſſas, tenduntque rapacem
Faucibus extentam denſata per oſtia linguam,
Ut tandem bibulo tangatur acumine Strombus.
Illum autem ut totum lambendo liguriat, imo
Gutture ſe toto producit corpore lingua.
Hinc ubi jam ſatura, & dulci pinguedine læta
Intumuit, juncis acri ſtat fixa dolore:
Nec valet anguſto ſeſe ſubducere textu.
Ipſa ſibi mordax caſſem ſtruit, ipſa malorum
Cauſsa eſt, exerto cum pungit acumine lingua.
At tu producto irretitam gutture teſtam
Educes, rubro ſparſuram ſanguine lanam.
Et quæ hac tempeſtate apud Phœnices. At qua Phœnices hac tempeſtate rubentes
Venentur Conchas dicamus. In æquora funem
Demittunt, capitique ligant leve ſuber: acuto
Sed prius è iunco, ſparthove, aut vimine naſſas
Exiguas, inſtar phyalæ, vel qualis hiulca
Fiſcella, è lento texit quam paſtor hibiſco,
Compingunt, quibus ora tamen ſint aſpera multo
Vimine, vel circum juncis hirſuta rigeſcant.
At ſic adverſa componunt cuſpide juncos,
Quo proni interius ſeſe ipſo ex ore reflectant;

Ut facilis venienti aditus ſit, deinde regreſſus
Difficilis, ſpiſſoque viam mucrone retardent.
Has funi naſſas ſua per diſcrimina nectunt,
Imponantque eſcas, altoque in gurgite linquunt.
Purpuræ, ut optatam comprendant faucibus eſcam,
Inſiliunt naſſis, prædaque fruuntur opima.
Sed cum jam ſaturæ remeare è vimine certant,
Cuſpidibus latè juncorum arcentur acutis.
Illas Piſcator cùm lutea ſurgit ab undis
Aurora, & terram radijs, Cœlumque retexit,
Educit lætus, preſſoque 1 papavere ſuccum
Exprimit, Heroum niteant quo vellera fuco.
Id tibi præterea cura maiore notandum,
Quò multa impenſum relevet captura laborem,
Ut caſſem jacias loca per ſaxoſa, vel inter
Fœcundi cœnoſa maris; nam plurima ſaxis
Naſcitur, & pingui grandeſcit Purpura cœno.
Interdum nitida manibus captabis arena;
Sæpe ſolent ubi ſe Conchæ occultare rubentes.

Saxoſis in locis uberior piſcatio.

Nunc age, piſcatu qui menſis idoneus anni
Dicendum. Rutilo ſurgens cum Sirius aſtro
Emicat, & ſummis terram fervoribus implet,
Inſtrue tunc naſſam, durumque ordire laborem;
Nam Canis exortu pingueſcunt ubere fœtu
Purpuræ, oſtriferoque tumeſcunt ſanguine fibræ.

Quo anni tempore inſtituenda piſcatio.

Inſuper his, præſtat tibi multam impendere curam,
Ditia muſcoſis ut quæras 2 Buccina ſaxis;
Quandoquidem rubris diteſcunt plurima gazis,
Queis Regum rutilæ poſſint ardere lacernæ.
Concava quin etiam Mavortis in arma feroces
Sæpe ciere viros, animoſque incendere cantu
Conſuevere: mari poſtquam piſcatus ab alto
Inflavit primus Triton, fregitque Gigantes.
Nam, ſi vera ſacro cecinerunt carmine Vates,
Cum ferrugineos Auroræ primus ad ortus
Buccina montano perflavit vertice Triton,
Ilicet inſueto viſæ conſurgere valles

Buccina, quorum in bellis uſus primum à Tritone.

Mur-

1 Fibræ, è quibus purpureus liquor exprimitur. 2 Italis *Cornette*: noſtris *Tufa*. Galli Murices, Purpuras, *Bie*. Buccina *Bie Cornette* dicunt.

Murmure,& intonſi Cœlo ſe tollere montes,
Quo magno tremefacta cohors clangore Gigantum,
Iratoſque putans properare in prælia tauros,
Confeſtim jactis armis, atque agmine verſo,
Per ſylvoſa fugam arripiunt, perque invia,quà illos
Ipſa ſui mentita trahunt ſimulacra pavoris.
Sæpe ignara ſuæ mens eſt formidinis auctor,
Atque umbram ficta tantùm ſub imagine pallet.

Illorum de ſcriptio.

Sed tibi,quà veniant formà, quo picta colore,
Oſtendam: veluti turbo formantur, & illis
Longior eſt teſta,& medio ſtat latior orbe:
Attenuatus apex aſſurgit, & aſpera dorſo
Cruſta eſt, & multo ſepit ſe tubere circùm:
Parte ſed adverſa procurrunt margine longo,
Qua patulis inciſa labris,lata ora pateſcunt.
Interior nitido pellucida lumine candet
Altera pars teſtæ,& lævore notabilis ipſo eſt.
Sunt quædam peregrina,roſas,quæ marmore pictas,
(Nanque velut marmor dura eſt,& candida cruſta)
Et curvæ referunt variantes Iridis orbes.

Conchylij deſcriptio.

Hinc & digreſſus,qua ſint 1 Conchylia forma,
Quove colorato ſplendeſcat lumine Murex,
E quibus ardentem preſſat 2 Conchyta liquorem:
Caudice ab exiguo,magnoque volumine ſurgunt,
Et magis è lato,quam Buccina,nullaque circum
Tubera,nec denſis horrent Conchylia ſpinis:
At villoſa,quibus non curvo ditia gyro
Ora;ſed oblongo,velut ova,foramine 3 blatta,
Quæ ſuper oblongo pariter concludit amictu:
Blattaque odorifero fragrat dulciſſima nardo:
Nardus enim ſucco Conchylia paſcit odoro.
Hinc ſaxoſa inter,nardi quà ſpina vireſcit,
Illa colorati carpunt de fluctibus Indi
Sole ſub æſtivo, ſiccà cùm Naiade,cuncti
Defecere lacus: Indis nam finibus ipſa
Stagna, lacuſque ferunt Conchylia. quæ freta ponti
Trans

1 Paſſim *Conchiglie*,noſtris *Sconciglio à caracò* Purpuræ ſpecies,ut & Murex, *Murice*, Neapoli *Crocette*. 2 Purpuræ opifex; hinc & Conchyliatæ veſtes,& Muricatæ. 3 Conchylij, Purpuræque operculum: dicitur & Onyx,ſive unguis à figura.

Trans Hellen ſpumoſa creant ſaxoſa ſecundum
Litora, maiori teſta ſublucida candent.
Talia Doris Arabs,& multo pinguia ſucco
Educat: at fulva gignit quæ Perſis in unda,
Et Babylon operoſa,nigrantia deſuper ardent.
Qui ſolida gravis è teſta,denſaque videtur,
Et firmis,rigidiſque inveſtit tergora clavis *Murex qui.*
Amplior,& triplici ſurſum mucrone rigeſcit:
Sed pars inferior cum turbine crevit acuto;
Ceù Pariuſque lapis, candent convexa, ſed intus
Concava permiſcent rutilum ſtellata colorem,
Murex ille,ſuo faciet te flore beatum.
Attamen hæc ſpecies non conſtans omnibus una eſt: *Quam varius.*
Nanque hic marmoreus ſubluſtri lumine fulget:
Totus & hic minio, & nativo purpurat oſtro:
Ille ſtriis inciſus abit, quas virgula paſſim
Multiplici exornat textu: ſuccingitur alter
Enſibus,& fuſco rutilat convexa colore:
Lacteus hic eſt,atque obtuſo turbine:denſis
Non tamen armatur gladiis,ſed tubere turget.
Atque alii, quos ipſe tibi monſtraverit uſus:
Nanque hic non omnes cupio comprendere formas:
Nec poſſem, licet ipſe maris ſub cærula Proteus
Duceret,atque genus varium, nomenque doceret.
Attamen id non prætercam,Conchyta,probandus
Nimirum rubro qui ſit tibi viſcere Murex: *Ubi gignatur.*
Optimus eſt, Tyrio qui gurgite, quique ſub undis
Aſsyriis ſcopuloſa tenet loca, fœtaque muſco
Litora,& Oebalius pariter laudandus,& Afer,
Baianuſque rubens, nitido Phocaicus oſtro,
Et qui Getulis pingueſcit ſyrtibus. At me
Aurea Tyrrhenas compellat Neſis ad oras,
Et mihi purpureis offert 1 Corallia ramis.
Te ſequar,ò patrii Dea litoris: ipſa repoſtos
Piſcanti reclude ſinus,quo lætus opimam
Herculea de rupe legam, tua munera,gazam,
Dum puri rident Soles, Zephyrique loquaces,

O Et

1 Italis *Corallo*,Gallis *Corail*, Hiſpanis *Coral*.

Et tænias leni diverberat unda ſuſurro.
Quà Surrentini lunato vertice colles
Planiciem nitido florentem vere coronant,
Eſt [1] locus,æquoreis qui deſuper imminet undis,
A Graia quondam Nympha Colomelide dictus,
Quæ, cùm Sirenes felicia regna tenebant,
Has lætas coluit ſedes,& amœna vireta.
Apricis latè campis, & plurimus agris
Conſitus, æterno vernant qui gramine,quique
Floribus omnigenis,& ſemper iaſpide picti
Aſpectu recreant animos,& lumina pulchro.
Inſuper arboribus circum denſatus opacis
Obtextu viridi ramorum protegit arua:
Et gratum æſtivo præbet ſub Sole levamen.
Gaudet & afflatu Zephyri, Soliſque benigni
Temperie,Cœloque ſalubri, & Najade pura.
Ad litus magno vivæ ſub fornice rupis
Eſt ſpecus exciſum manibus,cui plurima circum
E vivo pariter conſtructa ſedilia ſaxo:
Deſuper àlta tegunt oleæ convexa virentes,
Atque hederæ latè ſerpunt, ſed cærula myrtus,
Et muſcus latera inveſtit, qui molliter halans
Prædulcem grati vim naribus afflat odoris.
In ſpecus externo ſenſim Cratere refuſa
Se Thetis inſinuat,lambitque ſedilia fluctu:
Atque per ora fluens dum labitur, aſſilit unda,
Et pigros leni mentitur murmure rivos.
Non geniuſue loci,aut aër felicior ullus
Auſonia in magna,totove beatior Orbe eſt,
Ducere ſeu placidam tranquilla per otia vitam
A morbis procul,& curis, aut forte ſalutem
Quærere ſeu velis amiſſam: aut reparare labantem.
Non & Thermaicæ cautes,non Theſſala Tempe,
Lętaque Penei non fortunatior unda;
Nec picturato conſurgens vertice Pindus,
Carminibus vatum celebrata,& numine Divûm.
Forte ſub Æſtatem medio dum Phœbus olympo
Li-

Colomelidis villæ deſcriptio.

[1] Elegantiſſima, atque amœniſſima villa Collegii Neap. ad Surrentum, vulgo *Cocomella* dicta.

Libratur,radiiſque incendit fervidus Orbem,
Huc omnes venere Deæ Craterides, & quæ
Circæi vicina colunt, & litora Amalphis.
In primis formoſa Hyale diffuſa capillum
Colla per,& niveos humeros,& candida Clotho,
Purpureis viſenda genis,& floribus ardens:
Venit & Euplæe niveis ſuccincta cothurnis,
Lubraque,Teleboiſque,& Olympia, quæque beatos
Seceſſus, Miſene,tuos coluere, Ligæa,
Atque Ephyre, nitidis incinctæ veſtibus ambæ,
Ambæ puniceis religatæ pectora tænijs:
Inde Pythecuſæ geminæ venere ſorores
Ænarie, Prochyteque, leves quarum altera Thynnos,
Altera Delphines gaudet ſuperare natatu.
Et quæ Lucrino luſtrat vicina Dicarchis,
Et Megara,& mammis venit candentibus Egle.
Adfuit inter & has Acheloiſis, & bona Diva
Mergillina, caput citrorum fronde revincta,
Et latè ſuavem diffundens plurima odorem.
Atque aliæ,quotquot ſolito de more ſolebant
Ad Surrentinos lętæ divertere colles,
Et placidum gelido frigus captare ſub antro.
Ipſa ſed ante alias pulcherrima crine repexo,
Et calamo undatim intorto, flavoque ſub auro
Irradiante,jugo venit de divite Neſis,
Atque omnes placido Nymphas afflavit odore.
Ut ſedere Deæ per ſparſa ſedilia muſco,
Una in ſeſe oculos cunctarum viſa ſororum
Eſt Neſis trahere, & formoſior una videri
Egregio cultu gemmarum,& divitis auri
Mirùm intertexti gemmis;nam pectora circum
Illa peregrinum religarat eburnea torquem.
Non prius è duris avulſa Corallia ſaxis
Exigua in ſegmenta reciſa, poliverat arte
Egregia,atque una filis intexuit aureis.
Ergo novas aurato in torque rubeſcere gemmas
Ut videre Deæ,miro novitatis amore
Correptæ, Neſida rogant:Quæ munera? quique
Inventi primus fuit auctor? ubive reperta?
Talia vix dederant,cum formoſiſſima Neſis

Varia campania loca Nympharũ nominibus obumbrata.

His dictis ingreſſa: Mihi Piſcator Iolas
Dilectus puer eſt,matri dilectus & ipſi
Nereidum, qui ſæpe meas feſtivus ad oras
Appellit,ſociiſque procul,cymbaque relicta,
Quæ frondoſa colo ſuper alta cacumina tecta
Solus adit, gaudetque meas inviſere ſedes.
Et mihi dona maris fert Oſtrea, fert & Echinos,
Et Pinnas, Onychaſque,& pictas iride Conchas.
Hic nuper munus,quo non donaverat ante
Me puer, è Baiis veniens tulit: ipſa neque unquam
Aſpexi: ramis & erant virgulta recurvis,
Et paſſim nodoſa,rubroque infecta colore.
Ut mirata novum ſuſcepi munus Iolæ,
Quæ virgulta? peto:& mediis quibus eruta in undis?
Omnigeni nam dona maris virgulta putavi.
Ille hæc: Baiano nuper de gurgite griphum
Quo caſu primum corallia è mari eruta. Dum trahimus,ſciſſum, & præda ſpectamus inanem.
Una ſed hæc tantùm maculis virgulta ferebat
Implicita,& tenues ſpumoſi gurgitis algas.
Quo viſo de more Deos culpare Lycotas,
Et Licydas puer,& Thelgon cœpere: ſed ipſe
In melius caſum referens,(quia ſæpe ſiniſtri
Ignaris pariunt nobis felicia caſus)
Hoc ſine Divorum non duxi numine factum.
Quæque indignati in fluctus demittere rurſus
Non ſine conviciis ſocii virgulta parabant,
Accepi: quæ,Neſi, tibi nunc munera porto:
Et poterunt prodeſſe; mihi nam numine dextro
Neſcio quid magni mens augurat. Ipſa ſed olli
Tunc meritas ſolvo grates,atque oſcula libo.
Læta hinc Pauſilypum,qui vates omnia novit,
Cæruleis quæcunque latent, fiuntque ſub undis,
Vicina ſub rupe peto & data munera monſtro:
Et quæ ſint,rogo,quiſque eſſet mortalibus uſus.
Non ille invitus (noſtro nam captus amore eſt)
Reſpondit,totamque mihi rem ex ordine dixit.
Quam vobis, lentæ quoniam verſamur in umbra,
Virgarum in corallia metamorphoſis. Jam repeto. Vitreo quondam ſub gurgite virgæ
Hæ fuerant ſcopulis adnatæ è vimine molli:
Et virides nitido rami ſub marmore: baccæ

Sed

Sed candore nivem referebant: Perſeus illis
Sed poſtquam impoſuit Phorcinidos ora Meduſæ,
Vim monſtri,& durum tactu rapuere rigorem,
Ac ſimul epoto rubuerunt ſanguine rami.
Hæc ſed mira illis natura,ſub æquore molles
Flexilibus fluitant ramis,viridique ſmaragdo
Perſimiles: fundo ſed cum tolluntur ab imo
Duritiem monſtri accipiunt, liventque cruore.
Virgultis tamen hi caſus fecere decorem,
Et pretium: nam vilis erat quæ marmore virga,
Iam nunc,gemma velut, pendebit candida circum
Colla puellarum,Regumque ornabit amictus,
Tuque vel imprimis facies pulcherrima torquem
Neſi,Deas uno ſuperes quo ditior omnes:
Et ſimul inventi pro munere, Dia, Coralli.
(Nam ſic purpureas dicent cognomine virgas)
Egregiam referes laudem, nomenque perenne.
Hinc mihi difficilem piſcandi tradidit artem,
Et qui Tyrrheni gignant Corallia fluctus:
Quo polienda modo; nam cùm de caute trahuntur,
Corticibus veniunt ſcabris. Sic ore loquutus
In ſecreta Deus rediit, montemque petivit.
Aſt ego litoribus noſtris cùm pulcher Iolas
Appulit,& ſolus tecti frondoſa reviſit,
Quæ mihi fatidicus vates narraverat,olli
Non invita fero,& rem totam ex ordine pando.
Hìc Dea conticuit: feſto ſed murmure Divæ
Nereides plauſere omnes,& litora circum,
Et circum fluctus fremitu aſſenſere ſecundo.
Hinc ubi jam nimios lux inclinata calores
Fregerat,& placido ludebant murmure venti,
E ſaxo Nymphæ conſurrexere cavato,
Inque ſuas,antro,ſedes rediere,relicto.
Sic primùm Tyrrhena ſinu Corallia Tethys
Reddidit,& rigida cœptum de caute revelli.
Sed quibus abruptis naſcantur rupibus,& quo
Sint quærenda Poli ſub Sydere, non tibi multis
Expediam: longè invitat me ditior unda
Electro,& rauco jam murmure plaudit Iader.
Principiò ramoſa ferunt virgulta Minervæ

Loca, in quibus Corallia proveniunt.

Piſcoſæ rupes, habitataque litora quondam
Telebois, tepidæque reducto in gurgite Baiæ.
Illa & Sardoi ſervant in murice fluctus,
Quà Termus tenui labens ſubit æquora rivo,
Non longe Hermæis è rupibus, atque ubi ſaxis
Præruptum mediis Hieracum attollitur undis.
Ipſæ etiam tenui ramo, minioque coruſcam
Cyrnææ ſylvam generant Phorcinida cautes.
Tales in Libyco Neptunus marmore virgas
Afer habet. tales ſunt & Balearide lympha.
Dat ſubnigra Telo, dant Sthæcades, atraque trunco
Doris Ibera creat Corallia: plurima dites
Dant & Erythræi fluctus, & Perſidos undæ,
Et freta Scyllæo ſemper pulſata latratu:
Nanque ingentem imo deductam gurgite plantam
Hìc quondam egregii memini vidiſſe Coralli.
At Drapani litus contra, & Lilybeia ſaxa,
Læta ubi luxuriat diti Natura profundo,
Prægrandi trunco, & ramis maioribus ardent.
Hic ego, dum colles Erycis, monumentaque magni
Anchiſæ, & portus, urbemque, & litora luſtro,

Inſignis in Corallo paſſi Numinis effigies.

Coralio vidi è magno, ſolidoque, rubroque
Affixi ligno formatum inſigne Tonantis,
Et quanquam egregia ſculptum foret arte, remiſſos
Ut patientis adhuc credas langueſcere vultus,
Atque animam ſenſim divellier: attamen ipſum
Materies ſuperabat opus: ter dena talenta
Argenti inſigni pretium fecere Corallo:
Quo non purpureo, ſolido nec corpore, longove
Aut magis æquato Doris ſubmiſit avara.
Quod ſupereſt, ubi jam nitidum Ver aſtra recluſit

Tempus piſcandi idoneum.

Obducta, & rutili radiant palearia Tauri,
Tempeſtas dare vela Notis aptiſſima, & alto
Veſtigare cavis virgulta rubentia ſaxis,
At cum terribilis Nemeæus ab æthere fulſit
Ore Leo, & multa fervens incanduit ira,
Tunc patriam præda dives, piſcator, adibis.
His animadverſis, quæ ſint piſcantibus artes
Edoceo. Geminam ligno molire quadrato,

Piſcandi inſtrumenta.

Inque crucem compone trabem, clavoque refige:

Eque gravi in medio nectatur teſſera plumbo,
Pondere quo ſubter deſcendat machina Nereum,
Inde trabes multum circa, ſpiſſumque revolve
Non bene de dura contortum cannabe funem,
(Qui tibi texendus digito non latior uno eſt)
Aſt inter truncos ſic circumvolvere reſtim
Cura tibi, ut referat per crebra volumina gryphum.
Inſuper his, duplici, ſolidoque liganda rudente
Machina erit cymbæ, è prora, puppique recurva.
His actis, ubi Coraliis loca fœta petiſti,
Inſtrumenta mari demittes, aſpera circum *Quæque piſcandi arſ*
Saxa, coloratis ſubter quà virgea ramis *ſit.*
Aſſurgit ſylva, & partes verſanda per omnes,
Seſe purpureos inter quò machina truncos
Implicet. Hinc imo vi deducenda profundo eſt
Æquore; multa feret convulſa è murice duro
Virgulta, & lætum faciet te divite præda.
Illa ſed inprimis, ſeni dum marmore ab imo
Inſtrumenta manu trahitis, ſit cura adhibenda,
Ne molli incortus rumpatur cannabe funis:
Nanque leves facilè mergentur in æquore cymbæ.
Sunt qui marmoreum vellunt de marmore vimen
Retibus è ſolido juncorum vimine textis,
Cannabe vel dura, & digitali corpore torta.
Aſt alii in medium nudi de puppe profundum *Capiuntur*
Proſiliunt, rigidoque ſecant Corallia ferro, *etiam uri-*
Aut manibus ſegmenta legunt, quæ retibus ipſis *nando.*
Exciderant: verùm criſtallo albente politos
Orbiculos oculis imponunt deſuper, imo
Clarius ut fundo valeant dignoſcere virgas.
Nam virgulta inter Corallina plurima ſæpe
Futilis exoritur radix, mentita colorem
Coralii ſubnigrum, ipſique ſimillima ramos.
At non candentem ſaxo divellere ſylvam
Contemnas, piſcator, erit pretioſa nitore *Candida*
Illa ſuo; quia rara magis: nec crimine Nymphæ *Coralia.*
Tacta luit pœnas: alieno aut tincta pudore eſt.
Nimirum caſu virgas exemit iniquo
Doris: & eſſe ſibi iuſſit ſua munera. Sed jam
Informata modis Siculorum machina miris

Exciderat porro cantanti, quam tamen olim
Nunc memini Drepano me conſpexiſſe ſub alto.
At miranda hominum quæ ſint inventa Sicanûm,
Singula non teneo. Vos ò memorate canenti
Sicelides, patriæ mihi Vos Telluris honores
Dicite, non calami deſunt, non carmina vobis.
Quadratæ Crucis in medio non teſſera plumbi
Quæ machina à Siculis perquirantur. Inſeritur, verum ſubiecta è parte retorto
Adnectunt lino ſolidum de marmore ſaxum.
E medio pariter per bracchia quattuor ipſa
Vimineam extendunt reſtim, extremiſque revolvunt;
Retia & extremis addunt glomerata quaternis:
Eque jugo geminus pendet ſuſpenſus eodem
Hinc inde in medio funis, qui corpore denis
Longus erit pedibus, linis oneratus & ipſe.
Alterius ſed parte jugi religatus ab una
Funis erit, connexa cui ſtant retia quinque.
Hinc inter mediumque [1] Crucis, ſaxumque retorta
Cannabe de gemina ſolidam, ſpiriſque plicatam
Tranſennam religant prælongam paſſibus octo.
Hanc verò accipiat funis ſtrictiſſimus alter,
Longior & centum qui paſſibus ire ſub altum
Poſſit: & hic quinis diſtinctus partibus, una
Maior erit: reliquæ decreſcunt ordine, nodiſque
Excipiant ſeſe multis, ſtrictimque plicentur.
Inde Corallilegum cùm jam demittere ponto
Et quo pacto. Tempus, & è ſcopulis rubram convellere ſylvam,
Adnexum juxta ſaxum circùmque, ſupraque
Retia multiplici ſpira, ſaxumque revolvunt:
Demittuntque mari tandem de puppe ſupinum,
Utque trabes fundo, revolutaque retia ſaxum
Deferat, inque omnes ſpargantur Dyctia partes,
Implicitis captura ſinu Corallia ramis.
Ceu venator ubi jactu glomerata relaxat
Retia, confeſtim gremio comprenditur omnis,
Quæ picturatos errabat turba per agros,
Aut inter ſaltus complebat ſydera cantu.

Sed

---

1 Hanc machinam Siculi *Rizza* vocant. funem verò *Caloma*: noſtri etiam nauticum funem, qui modò explicatur, modò reducitur *Caloma* dicunt.

Sed quid, ſi duris impingant retia ſaxis,
Marmoreamque inter ſylvam revoluta reſiſtant;
Educi ut nequeant imo de gurgite, paucis
Præcipiam. Solido circum de robore primùm
Compinges, geminumque hinc inde adiungito ſaxum:
Hinc latum, longumque tribus ſuſpendere palmis
Niteris circo truncum: cui plurimus inſit
Undique per gyros è ferro clavus acuto.
(Dicitur hic Siculis patrio ſermone ſatelles)
Huic pariter ſaxum, fundo quo ſe ferat imo,
Fune ligant valido: validoque revincitur ipſe
Circus fune: mari qui mox concreditur alto.
At prius inſeritur circo tranſenna rotundo,
Qua Corallilegum firma de puppe tenetur,
Deſuper ut rectà petat inſtrumenta ſatelles,
Atque impacta cavis, tranverſo retia ligno,
E ſcopulis multa clavorum cuſpide vellat.

Impacta ſcopulis machina qua induſtria extrahatur.

Tandem quiſquis abis noſtro de carmine doctus,
Has mihi pro cura multa, impenſoque labore,
Has vellem & Muſis grates, Piſcator, haberes:
Coralii qui ramus erit pulcherrimus, illum
Donato Superum Reginæ: & pronus ad aras
Cum tu dona feres, hæc dicito: PARTHENI, ſint hæc,
Parthenio pro vate tuo donaria dicta.

Sed me trans Alpes Arctoa ad litora dulcis
Raptat amor. juvat ire, ratis quà nulla priorum
Fecit iter, gelidis quà nec piſcator arenis
Flava ſalutifero ſublegit 1 Succina ſucco.
Forſitan hoc noſtro dabitur medicina dolori:
Et quæ lethiferis ſubter præcordia fibris
Flatibus aſſiduè inſultat, ſpargitque venenum,
Succineo tandem pereat medicamine peſtis.

Succina.

Peſtis Tartareo quà non crudelior Orco
Erupit, nigraque trahens caligine nimbum,
Eumenidumque odiis, Furiiſque afflata malignis,
Omnem

1 Noſtri *Ambra*, Hiſpani *Ambar*. Galli *Ambre*. citrina vocari ſolet, ut ab Ambare diſtinguatur, quæ vulgò *Ambra griſa* nuncupatur. Antiqui ab Arboribus manare putarunt, deprenſum tamen eſt à Modernis è ſaxis effluere, & frigore denſari, præcipuè in Balthico mari, ubi ad Boruſſiæ litora ingens copia colligitur.

Hypocōdriacæ lues deſcribitur.

Omnem momento terrarum effuſa per Orbem,
Proh! quantos miſeris caſus, ſtrageſque creavit.
Nam non una mali gliſcit violentia, centum
Diverſos agit effectus, diverſaque rerum
Portenta, & formas mutat vis effera centum.
Ceu Proteus (ſi vera canunt) ſæpe aſſolet omnes
In rerum ſpecies, & in omnes ire figuras.
Sunt, quibus halituum denſa ſtipante corona,
Lethifer inſedit circùm præcordia peſtis.
Ac velut interdum crebris aſſultibus arcem
Improviſa petit manus, obſeſſoſque fatigat:
Ut ſic traſmitti foſsam, valloque potiri
Detur, & in capta tandem dominarier urbe.
Non aliter vitæ irrumpens ferus impetit arcem
Halitus, & tetra effuſus cor occupat umbra.
Excutitur primùm miſer, atque horrore rigeſcit
Spiritus: hinc ſubito langueſcens ſupprimitur cor.
Ceu oleam ſuper accenſam ſi protinus undam
Sparſeris, extemplo maior ſe flamma ſub auras
Attollit, fremituque ſonat, circumque relucet:
Sed cita deficiens mox decidit, & perit omnis.
His verò in caput exhalat tenuatus, & ipſum
Immiſſus cerebrum pervadit, agitque furores
In varios, miſeroſque modis, lacrymabile, miris
Excruciat: hi ſe tetris humoribus acti
Perdere amant, & ſponte ruunt in flumina, & undas:
Perque ignes alii, ferroque abſumere vitam
Exoptant: illi ſeſe demittere ab alto
Præcipites voluere: hos &, quos inficit aura
Tenuior, & ſenſim obuelat perfuſa cerebrum,
Actutum aſpicies dulci langueſcere ſomno,
Exanimi ſimiles: at nunc baccharier æde:
Ceu quos Liber agit, ſtimulans præcordia thyrſo.
Hic riſum ciet inconcinnum, & non bona verba
Effutit: digitos movet hic ſine lege ſolutos:
Hic pedibus ſaltat: longa vertigine fertur
Alter, & obducta caligant lumina luce.
Hunc montes, altæque juvant in montibus umbræ,
Ac nemorum deſerta colit loca ſolus, & omnes
Urbanos odit ſtrepitus, Martiſque tumultus.

Al-

Alter at hic, media quamquam verſetur in urbe
Solus agit vitam, atque hominum conſortia ſpernit.
Hic colles petit apricos, & amœna vireta,
Et valles,& prata, levique ſonantia rivo
Flumina, & herboſo depictas margine ripas.
Verſari ingenuos inter cupit ille ſodales,
Ac lepidos miſcere iocos,& mollia verba:
Sicque dies trahere in longum: ſed ſi citus inde
Denſior ex imo exhalet vapor,omnia, rupto
Fœdere, turbantur: veluti cùm pace refracta,
Qui quondam ſocij fuerant, ſeſe ilicet armis
Invadunt,acuuntque iras, & prælia miſcent.
Inſultat dictis mordacibus, omnia vertit
Turbidus,ore fremens, furiiſque incenſus iniquis,
Hac miſer,atque illàc agitur: quæque ante placebant,
Odit colloquia, & ſimul ipſos odit amicos.
Sunt infelices alii, quibus efferus hepar
Excruciat dolor aſſiduè, quique humida ſerpens
Spargitur interdum diffuſa in viſcera peſte.
His ventoſa crepant hypocondria,creber & intus,
Proh dolor! inſanos ſtimulis agit Æolus Euros:
Sed quot tetra lues ſpecies, quot dira nocendi
Semina,quotue modos habeat, quis verſibus unquam
Explicet, aut poſſit tantos æquare labores.
Verùm dira licet ſint tot contagia morbi,
Ingenteſque ferant ærumnas: attamen illud
Haud equidem nobis animo meliore ferendum eſt,
Quod ſtudia in peſſum (proh fata occulta Deorum!)
Atque artes ſimul ingenuas, Muſaſque dedere:
Nanque infanda lues non ſegnes impetit artus, *In quos*
Nec molles animos, & amantes ocia vexat: *graſſatur.*
Sed quos Phœbeæ ſuccendit gloria lauri,
Ut primos Muſis annos,floremque ſacrarent,
Hos illa,hos Stygio invadit lymphata furore.
Quid tantum,ò Superi, meruerunt Palladis artes
Ingenuæ,ut tanta illuvies erumperet Orco,
Qua iuvenes ipſo correpti in flore iuventæ,
Aut cum Pieriis facerent divortia Muſis,
Aut dulcem lacrymanda darent per funera vitam!
Credo equidem, maleſana luem Phlegetontis ab imo
In-

Invidiæ nuper ſtimulis agitata malignis
Tyſiphone immiſit terris; quia ſcilicet illa
Undique Apollineis florentes artibus urbes
Viderat,atque necem vitiis inſtare ſupremam.
At vos Cœlicolæ purum quicunque tenetis
Æthera, & innubi fulgentes lumine Soles,
Infandam,precor,hanc terris arcete benigni
Illuviem,Stygiaſque iterum detrudite in umbras,
Si vobis ſtudia, & virtus pulcherrima cordi eſt.
At tu Phœbe Pater, tuque ò Tritonia Pallas;
Quandoquidem res veſtra agitur; nam numine veſtro
Monſtratæ primùm doctæ mortalibus artes,
Ferte pij dextram, & communem extinguite peſtem.
Nec ſinite,ut veſtros inter graſſetur alumnos:
Et ſtudia ingenti tandem collapſa ruina
Dira lues impunè trahat:deſertaque paſſim
Flumina Permeſſi jaceant, Pindique beatum,
Argutumque nemus. Verum ſi Fata Deorum
Obſiſtunt immota,neque eſt revocabilis unquam
E terris immiſſa lues, oſtendite ſi quid
Reſtat opis,vel quæ morbo medicina, trucem quæ
Pellere ſi nequeat,poſſit lenire dolorem.
Verùm ſi nec opis quidquam,nec cura relicta eſt
Perniciem adverſus tantam,concedite id unum:
Tarda per ingenia,& quæ non ſolertia corda,
Atque per ignavum ſerpant contagia vulgus.
Sed iam ventus agit felici flamine vela,
Quo me nunc vocat Electrum,& ſpes certa ſalutis.
Oceani quondam ad litus, qua præpete curſu
Succini procreatio fabula adũbrata. Miſcet Hyperboreis ſe fluctibus altus Iader,
Venatu è multo defeſſæ, æſtuque puellæ
Naïades venere, dies dum flagrat hiulco
Sydere ſub Cancri,& medio Sol altus Olympo eſt.
Hic illæ,quoniam verſantes lumina circùm
Litora ſola vident,lenique ſilentia fluctu
Æquora,confeſtim tutæ formidine nulla,
Muſcoſa ex humeris ponunt velamina, ſaltuque
In mare proſiliunt alacres,tenerisque lacertis
Per vitreas undas, circùmque Electrida nabant.
Fortè ex adverſo ſcopuli ſub rupe cavata

Cæ-

Cærulei ſtabant Glauci, Phorcique petulci:
Qui placidis innare vadis ut candida ſpectant
Agmina, & hàc illac niveis per cærula palmis
Ire, redire vias, atque interdum prona ſub undis
Occultare caput, rurſumque attollere in auras:
Et ſimul ęquoreo conſperſos rore capillos
Excutere: actutum mediis in fluctibus ignes
Proh quantos hauſere Dii: creſcitque repente
Ingens flamma: velut cecidit ſi forte favilla
Arentes inter ſtipulas, volat ilicet orta
Immenſa in Cœlum correpto è fomite flamma.
Et jam pectus edax pervaſerat æſtus, & imis
Haud concluſa fibris ſeſe maleſana tenet vis.
Ergo avidi bifida ſcindentes marmora cauda
Inſiliunt: verum pulchræ cum Naiades illos
Aſpexere, metu perculſæ protinus acri,
In mediis hæſere vadis: nec quid ſibi agendum
Proſpiciunt: celeri curſu ne fida requirant
Litora, virgineus prohibet pudor; omnia quando
Nuda patent, tutum ſed nec conſiſtere in unda eſt.
Cum lacrymis ergo rorantibus, & prece multa
Nereidas, Tethynque vocant. clamoribus omnes
Excitæ venere Deæ: ſed dura propinqui
Bracchia tendebant Dii, nec ſpes jam amplius ulla
Libertatis erat: quin & contraria Fata
Obſtabant. lacrymis ergo permota decoris
Nereidum mater, caſumque miſerta Dearum,
Non ultra vitam, ſed ſervatura pudorem
(Nam gratus Superis pudor eſt, & pulchrior omnem
Ipſe unus vitæ ſuperat mortalis honorem)
Protinus in rigidas juſſit dureſcere cautes.
Quæ, ſenſus quoniam ſupereſt hic unus, acerbos
Dum caſus miseræ deflent, atque aſpera Fata,
Muſcoſis ſtillant flaventia Succina ſaxis.
Frigore quæ multo concreta, æſtuque marino
Sithonii vicina ferunt ad litora venti.
Hic tu Naiadum lacrymas, quas Succina noſtri, *Succina ut è mari legantur.*
Electrum Graii quondam dixere vocantes,
E nitidis dextra carpes, piſcator, arenis:
Cæſareos ſicco Phœbus dum ſydere menſes

Per-

Permeat,obſtrictiſque ſilent ſtrata æquora ventis.
At prius auratas innantes Doride guttas,
Nudus aquam puer ingreſſus ſub litora coget.
Flava ubi dona legant ſocii,ſerventque quaſillis,
Ingentem domino quæſtum latura ſuperbo.
Verùm,maiori turgent quæ corpore guttæ,
Et pura,rutilaque nitent flavedine ſucci,
Illas,ſi tantum meruit, ſeponite Vati,
Piſcantes: meliore vices ſic Numina vobis
Piſcatu reddant,Cœlumque innube ſerenent.
Et vobis pars laudis erit,pars muneris. illas,
Si valet ingenium Vati,ſi dextera pollet,
Numinis in Paſſi tentabo effingere vultus.
Illos & quatuor Chryſæo è gurgite lectis
Stellarum in formam nitar contexere gemmis:
Quæ totidem referant Medicæia [1] ſydera gemmæ.
At Crucis extrema ſub parte exculpere Magni
Signa Ducis conabor: erunt radiante ſub auro
Purpurei circum intertexti quinque [2] Pyropi,
Inque globi effigiem facti,ſextuſque Smaragdus
Maior erit,ſuper impoſitus; cui lilia flore
Aurato tria ſculpta: tui monumenta decoris,

Ad Cardinalem MEDICÆVM apoſtrophe.

O Princeps MEDICÆE, Sacro quem Purpura fuco,
Tot Patrum titulis,& tot virtutibus, ipſe
Inſigni quibus effulges ſplendore per Orbem,
Promerita exornat, ſummiſque Heroibus æquat.
Hoc tibi,ſi noſtrum non dedignabere munus,
Stabit opus,operique addam memorabile carmen,
Cùm non inſueta regnabis ſede Quirini:

De Summo Pontificatu auſpicium.

Numinis inque vicem venies: vertique videbis
Omnia ſub pedibus: votiſque vocaberis: & cùm
Idem hominum Pater,& Rex idem,idemque Sacerdos
Summus eris,ſacra qui reddas oracula Mundo.
Spes animi nec vana: futuri præſcia quando
Mens Vatum,totoque calent præcordia Phœbo.
O utinam properent felicia ſecula! Vos ò
Feſtinate,Deæ, pernicibus aurea fuſis

Vel-

1 Alluſum ad Iovis Satellites à Galilæo detectos, & à Magni Ducis Hetruriæ cognomine nuncupatos. 2 Alluſum item ad inſignia eiuſdem Principis.

Vellera Divorum Fatis explere ſecundis:
Et citò Pontificem MEDICÆO è ſanguine Mundo
Reddite, qui Patrum mores inſtauret avitos,
Qui ſanctas renovet leges, ac fœdera firmet
Chriſtiadum, & Scythicos qui prælia vertat in hoſtes.
Aſt opere è tanto quotquot ramenta ſuperſunt,
Ipſe mihi tenuem nativi roris in undam
Phyllirides ſolvat Chiron, & plurimus igni
Ignea paulatim deducat ſemina ab illis,
Queis medicina malo non eſt præſtantior ulla.
Nanque ſub Auroram ter quinis pota diebus,
Materiem ſenſim attenuant, mucumque reſolvunt:
Humoremque coquunt crudum, & frigentia corda,
Languentemque ſuo refovent thoraca calore:
Dira venenati nanque hęc ſunt ſemina morbi.

Ut è ſuccino tenuiſſimæ partes educantur; quibus lui conſulitur.

Nuper ego patriæ vidi Sirenis alumnum
Maiorum inſignem titulis, opibuſque potentem,
Qui quanquam forma egregius, vultuque decorus,
Atque oculis formoſus: erat ſed maior in illo
Dos animi: nivei mores, mens candida, & acre
Ingenium, doctuſque animos vincire merendo,
Pronus in officia, & leni blandiſſimus ore.
Hic puer egregiæ correptus laudis amore,
Se totum dulci Phœbo, Muſiſque ſacrarat.
Et jam Parnaſſi per culmina, perque beatos
Permeſſi fontes, & apricæ flumina Cyrrhæ,
Veloci invectus biga, luſtraverat omnes
Muſarum ſedes, diumque exhauſerat œſtrum.
Quin etiam arguti ſuperaverat alta Lycæi
Victor, & aſtrigero curſum affectabat Olympo.
Cum juvenem improviſa (Deùm proh Numina) peſtis
Invaſit, totumque effudit pectore virus.
Continuo ver purpureum, lumenque juventæ
Diſperiit, roſeuſque color defluxit ab ore:
Et ferrugineus languet puer, aureus olim
Qui fuerat, ſordentque remiſſo lumine vultus.
Ceu roſa, nativo quæ nuper caudice ſecta,
Pallentes ſenſim demittit languida crines.
Et tandem, bacchante lue, duro puer eſſet
Extinctus Fato, miſero ni dona dediſſet

Ingenui adoleſcentis indoles.

Et tabes miſeranda:

a ſuccino reſtitutus. Electri Chiron calidis rorantia guttis.
Succina ter quinis vix hauſerat ille diebus,
Cum nitidus,mitum! confeſtim effulgere viſus
Oris honos,roſeæque iterum floreſcere malæ,
Et ſua temperies animo, & vis reddita membris.
Langueſcunt veluti ſicco cum flumine flores
Æſtivo ſub Sole, Polo ſi plenus ab alto
Decidat imber,aquis ſitientia gramina potis,
Nativum accipiunt redivivo flore colorem.
Sed ſatis è clivo divertimus, & furor ater,
Et longè inviſæ rapuerunt flatibus auræ :
Ianque referre pedem tempus monet: æquora gemmis
Nunc me læta vocant;plauduntq; à gurgite Nymphæ
Chryſæo,& totus plauſu reſponſat Eous.

FINIS.



F. Solimene In   Hutus Vincent. Sculp

HALIEUTICORUM

LIBER X.

SEd jam me Zephyri vectant pernicibus alis
Auroræ in ſedem, Rubrique ad litora ponti,
Et quà gemmiferæ rutilant vada Perſidos, & quà
Innutrit gremio nitidas Thetis Indica Conchas.
Magnum iter aggredior: ſed ſi pulcherrima Virgo
Aſpiret cęptis, veniam ſecurus ad oras
Purpureas, Aurora, tuas: & primus opimam
Hactenus intacto furabor ab æquore prædam.
O adſis, bona Diva, levi da currere cymba
Felices Orientis aquas, ubi gemmea texam
Serta tibi, & præda faciam de divite torquem.
Quæ, cum ſolennes materno in litore pompàs
Ducemus, ſacri celebrantes annua partus,
In delubra feram voti reus. ò age, Virgo,
Sterne rati pontum, & ventis da vela ſecundis.
Tu vero extremi partem ne ſperne laboris,
CARDENIDE, noſtris ſemper memorande Camœnis:
Nec Margaritas pigeat procul ire legendas
Per molles Arabum tractus, Carmanaque propter
Litora, & oſtrifero ſub gurgite Tethyos Indæ.
Non labor incaſſum: quas legeris æquore, gemmæ
Munera grata tuæ ſint Phyllidi, ſe quibus ornet
Plurima, colla novis diſtinguens candida baccis,
Atque novum articulis addat decus. Ergo age, mecum
Carpe iter Oceano: iam te 1 Chryſeides, & te
Doris Erythræo compellat ab uſque rubenti.

P Prin-

1 Vide VIII, Nauticorum.

Concharum Margaritiferarum ſpecies diverſæ.

Principio 1 Matrum varia eſt natura: neq;omnes
Sunt formam ſimiles, & corpora; non & eodem
Grandeſcunt utero, vel fœtus ubere lactant.
Indica, quæ patrio cognomine Berberos olim
Appellata Indis, verſa quam voce Cheripon
Jam dicunt: Graio Romani nomine Concham:
Pulchrior, & pulchris 2 Unionibus apta creandis.
Eſt autem duplex harum genus: una nitenti
Argento inſignis multo, & fulgore coruſca:
Altera flava rubet, rutilæque ſimillima flammæ:
Utraque ſed lævis: nec non & Pectinis inſtar
Aurita, & ſparſim ſignis ſubtermicat aureis.
Non moles cunctis ſtellati corporis una

Et corporis moles.

Matribus: Eoi repunt quæ gurgite Nerei
Taprobanen juxtà, & Coryn, diteſque potentum
Sindarum ſcopulos, Erythræque, & Perſidis oram
Prægrandi rutilant ſub corpore. capta ſub undis
Hic olim, ut memorant, à piſcatoribus ingens
Concha fuit, qua maior aquis non crevit Eois:
Quinquaginta caro pendebat gemmea pondo.
Tantum in divitias verſat ſe læta marinas
Natura, & gemmis gaudet Thetin ire ſuperbam.
Inſignes etiam Conchas progignit in antro
Doris, Atlanteo quæ gurgite perluit Indos
Heſperios, latèque novum complectitur Orbem.
Sed concluſa ſinu quas educat Amphitrite,
Quas & Hyperborei fluctus fovere ſub Arcto,
Exiguo teſtæ rutilant ſub tegmine Matres.

Ad litora parva ſunt

Præterea quæcunque colunt vicinia terræ,
Per ſcopulos parvæ repunt, & ſaxea Conchæ.
At quæ litoribus gaudent procul ire ſonoris,
Maiores utero turgeſcunt cœlite partu.
Verum quæ magno præcellunt corpore, vaſti

In alto grãdiores.

Longius alta ſecant pelagi freta: Nanque repoſta
In penitis pretioſa latent: nec pervia cunctis
Di-

1 Sic vocamus Conchas Margaritiferas; quas noſtri *Matreperle*, Galli verò, & Germani *Nacre de Perles*. 2 Noſtri *Perla*, & *Perna*, Galli, aliæque gentes *Perle*. Indi ut refert Arrianus Cinædum vocant, Americani, in Pariæ, Curianæque regionibus *Tenoras*.

Ditia Naturæ ſunt munera. Verum age Conchas
Nunc alias, divina ferunt quæ pignora Cœli,
Dicamus. Niveas producunt ſaxea gemmas
Oſtrea, & è Pinna baccas decerpit Acarnan.
At quæ Chryſæo ſylveſcunt æquore Pernæ, *Ex quibus aliis teſtis producuntur.*
Subnigram ex utero baccam, rufamque dedere.
Hanc nitidis vafer immiſcet piſcator: iniquum
Ceù lolium meſſor flaventes inter ariſtas.
Sæpè etiam unigenas utero fudere ſorores
Muſculus [1], & multo reſplendens [2] Mytilus oſtro,
Tympanaque, & Cochleæ, ſpiniſque armatus Echinus,
Dives Erythræa ſerpit qui plurimus unda.
Hinc & digreſſus, jubeo, piſcator Eoi,
Te variam quoque progeniem cognoſcere Matrum:
Nam cunctis nivei moles non corporis una eſt.
Turturis hic ovo par gignitur: anſeris alter *Quam varij uniones ſint.*
Unio grandeſcit, viſu pulcherrimus ipſo:
Qualis in Europam nūnquam devectus ab Indis.
His tamen inſignes auro, bacciſque coruſcis,
Sindæos [3] perhibent Reges ornare corōnas: *Inſignis unio.*
Et Reges, [4] Eubagna, tuos, Atlante repoſta
Ammerices qui regna tenent ditiſſima gemmis,
Alter avellanæ par corpore, & alter ocello
Auratæ ſimilis candeſcit: cœtera turba,
Ceù granum flavæ Cereris, denſatur in orbem.
Hos inter reliqui qui ſe inſerüere, minores,
Cryſtalli ramenta velut: ſervire fugandis
Quos Chiron docuit morbis, diuſque Melampus.
Nunc Margaritis, qui ſit ſpectandus Eois
Præcipuus color, expediam. Quæ lucida Matris *Varius color, & qui præcipuus.*
Ex aluo venit, & nitidis fulgentior aſtris,
Cenſetur reliquas inter præſtantior, & quæ
Purpureum velut aurum ardeſcit, & ignea flammam
Multa refert: verum rufo quæ tota colore,
Et fuſco, nigroque micat, quam procreat altus
Boſphorus, immiteſque legunt per litora Thraces,
Haud pretioſa: velut niveum nitet altera marmor

1, 2 Noſtri uno vocabulo appellant à ſimilitudine *Denti di cane.*
3 *Bornei* Dynaſtæ, 4 Inſula Ammerices.

Nobilis,& multo radiat lævore polita.
Quæ maculis lita cœruleis,variataque punctis
Provenit,haud equidem multũ laudanda magiſtro eſt:
Quique 1 Caledonius venit Unio axe ſub alto
Decolor, & gelidis livorem ducit ab undis.
Sed diverſa modis quot ſit nunc Conchea miris
Bacca,canam. lato ſenſim de caudice ſurgit
Hæc cuneata,pyrum veluti, cui nomen Elencho
Græcum eſt: Romani oblongam vertere vocantes.
Hæc ovo ſimilis concreſcit, & illa rotunda,
Ceù globus egregiè tornata, & lævior ipſo
Aſpicienda Elephanto,aut Oricia Terebintho.
Hæc potior cunctis gemma eſt; pellucidus olim
Unio ab oſtrifera ſublectus Doridos aluo,
Quem Natura parens exactum ſedula in orbem
Artifici digito tornaverat: undique circum
Æquus erat globus, & lævore notabilis ipſo:
Qui lævi,ut perhibent,in ſaxo immobilis unquam
Momento haud uno viſus conſiſtere: verum
Hàc,illàc multis trepido pede curſibus ibat.
Non ſecus argenti cum vivi lucida gutta
Decidit in marmor: vel qualis in æthere ſtella
Voluitur,& trepidans vaga per veſtigia fertur.
Longior hæc gẽma eſt,viridemq;imitata 2 Triorchin:
Illas Concha,ſuos veluti labruſca racemos,
Protulit: hanc verò Graij dixere 3 Botryten,
Hæc ſocios nectit partus,& corpore in uno
Punica grana refert: cognomine dicitur illa
Saurites,fœtu ſimilis viſenda lacerti.
Hæc ſed multiplici bacca, ſquammiſque renidet
Plurima: ſquammoſo rutilat ceù piſcis ab auro;
Atque aliæ: neque enim numeris comprendere refert,
Quot variis gemmam formis Natura creavit.
Nunc age, quæ vada progignant felicia Conchas,
Dicamus:quà Doris Arabs flaventibus undis
Purpurat,& rutilæ ſpuma lætantur arenæ,
Mille per undoſos repunt Conchylia campos.

Unionum variæ formæ.

Mirus unio in orbem factus.

Quibus in locis naſcantur Cõchæ Marg.

Ve-

1 Qui ad Scotiæ litora capitur. 2 Nota agricolis *Satirione*.
3 In Botri ſimilitudinem facta.

Verum quà pictis ſecat hinc ſua Perſa phaſelis
Æquora,& hinc mollis, nimioque ab Sole peruſtus *In ſinu*
Curſat Arabs, teſtis gravidæ maioribus undæ *Perſico.*
Luxuriant,maiorque ſinu nitidiſſimus humor
Inſigni candore tumet concretus in orbem.
Tales dives alit vicino 1 Armuſia ponto,
Et ſaxoſa 2 Tyli qui circum ſpumeus æſtu
Regna ſonat Nereus; ditem quæ Perſida gentes,
Quæque Erythræa colunt vicinia, quæque beatos,
Nile,tuos vertunt ſplendenti vomere campos,
Et nigri Æthiopes, pictique coloribus Indi,
Huc properant alacres, quæſitum ditia Cœli
Munera:nec ſegnes terrarum è margine Seres,
Non & Lyſiadæ per Eoi cærula currunt
Ad lacrymas,formoſa,tuas, Aurora,legendas.
Præterea Conchas gremio Thetis Inda beato
Per gemmata creat paſſim æquora:non tamen una
Ætheriæ cunctis generandæ gloria gemmæ *In Oceano*
Fluctibus eſt; ponto quà ſe ſpatioſa per ora *Indico.*
Decurrens pleno * Solen torrente refundit,
Et quà flaventes findit * Mæſolus arenas,
Non magno veniunt viſendæ corpore Conchæ.
Maiores 3 Elyræ circum puriſſima Teſtas
Marmora Doris habet: fœcundaque Matribus alta
Stoidis 4. Una tamen reliquas ditiſſima terras
Taprobane longè ſuperat, quæ litora paſſim *Ad Tapro-*
Eois ſua læta videt candeſcere baccis. *banem.*
Non ſecus ac primo cum labi ſydera motu
Incipiunt, radiis latè ſplendere coruſcis
Aſtrorum ſuperi ſpectantur concava Cœli.
Nec minus ipſa ſuas 5 Halieutis proxima Conchas *Ad oram*
Ora ſinu jactat grandeſcere. Quà Thetis Inda *Pandionũ,*
Taprobanen, Corynque ſuprà Pandionas undis *ubi opti-*
Alluit 6 Agaricis, tractu jacet arida longo *mæ. Cuius*
ſitus deſcri-
bitur.

1 *Ormuz* 2, 3, 4. Inſulæ Perſici maris * *, Indiæ fluvij prope Cattigaram *Calecut.* 5 Ora Orientalis peninſulæ intra Gangem, ubi olim Pandiones habitabant, quam nunc ā b inſigni Margaritarum piſcatione,Piſcariam vocant. 6 Sinus Agaricus, qui Gangetici pars eſt, inter Indicam peninſulam,Ceilanum; & Coryn,quæ *Manaria* barbaris indigitatur.

Planities extenſa, recurrit & uſque ſonantes
In ſcopulos,Comorine,tuos,qui vertice ab alto
Felices contrà ſpectas ſylveſcere montes.
Non cultu parens,nec fertilis ubere glebæ:
Nulla Ceres campis flaveſcit: nullus apricos
Bacchus alit colles: nec per campeſtria currunt
E ſummis rigui delapſi rupibus amnes.
Nec lætam ſylvæ præbent paſtoribus umbram:
Atque aër gravis eſt, & non tolerabilis æſtus.
Verum tot Cœli,ſteriliſque incommoda terræ
Æqua parens rerum compenſat divitis undæ
Muneribus Natura. imo ſub gurgite mille
Agmina Concharum vada per Cryſtallina ludunt.
Non alibi tantæ felici è Tethyos alveo
Proveniunt Orientis opes; captatur opum vis
Plurima, & ingentes gazæ: cognomine terram
Piſcatu è multo appellant Halieutida Graij,
Quà nulla eſt gemmæ fœcundior. O! ubi, qui me
Doris Eoa,tuas delatum ſiſtat ad undas,
Taprobanes inter gemmantia litora, & oram
Undique baccatam nitidis Halieutida gemmis.
Hic ego Conchifero ſcrutarer in æquore, dives
Doris ubi pleno lactantes ubere Matres
Educat, atque citus raperem Cœleſtia dona:
Dona quibus (ſint illa ſuo donata nitore)
O noſtræ Telluris amor, pulcherrima Virgo,
Et clarum Cœli decus,& ſpes unica Divûm
Divino ſertum capiti,colloque monile
Candenti facerem tibi plurimus: ò age, vota,
Si quicquam mea dona placent,Regina,ſecunda.

Alij ſinus in quibus uniones.

Verùm age,non reliqui lateant qui divite gaza
Gemmaſcunt ſplendente ſinus. Conchylia jactat
Doris Eoa, 1 Ophyren quæ perluit,atq; 2 Cyamben,
Et Corym,& 3 Chryſen, & fluctifragã 4 Perimunden.
Luciferos etiam carpunt 5 Solenas ab alto
Velligeri Seres, & qui tenuere beati
Dites Eoo ſepoſtas æquore Sindas.

Nec

1, 2, 3, Vide VIII. Naut. 4 Inſula Eoi maris, 5 Sic etiam appellantur Conchæ Margaritiferæ.

Nec concluſa Thetis divino munere Cœli
Noſtra vacat: patrio naſcuntur gurgite gemmæ.
Carpit Iber nitido ſub marmore: carpit & Afer
Quique levi vectus cymba tua litora, Thrace,
Luſtrat, & oſtriferi fauces prætentat Abydi.
Et Germanus habet Conchas, & durus Acarnan,
Et regnata tenent qui mollia rura Palantho.
Sed quà perpetuis denſatur nubibus aër
Axe ſub Arctoo, plures nant Doride Teſtæ,
Quæ lætas pariunt baccas. glacialis Hiberne
Plurima ditescit gemmis, niveique Britanni,
Qui ſuperum tenuere latus, candentque pruinis.

Qui etiam in Mediterraneo.

Et Arctoo Mari procreantur.

Sed jam me maria alterius ditiſſima Mundi,
Gemmiferique vocant amnes, atque oſtrea verſant
Divitias mihi læta ſuas. Curiana coruſcis
Ditia ſunt gemmis, Pariæque uberrima regna.
Quà paſſim molles pueri, teneræque puellæ,
Atque viri, atque ſenes, matrumque ignobile vulgus
Gemmatos per colla ferunt nigrantia torques.
Non illis pretioſa tamen ſunt ditia Cœli
Munera: ſed vili gemmas pro merce volentes
Permutant, parvoque æquant Conchylia vitro.
Ipſa nocet, quanquam pretioſis, copia rebus:
Laudantur quæ rara, alioque ex Orbe petuntur.

In America ingens unionum copia.

Flumina quin etiam Conchas, & ſtagna, lacuſque
Producunt: non tantum auro generoſa ſuperbit
Unda Tagi, niveos pariter devoluit Elenchos:
Et Ganges gemmis ditiſſimus, & vagus Indus,
Atq; 1 Adamas, & 2 Tindus, 3 Amazoniumq; fluentū.
Nec tantum nitido argento pellucidus 4 ille eſt,
Occiduo per vaſta mari qui labitur ora,
Dives alit Conchas. Scythicæ Telluris ad Ortum
Et ſacer Auroræ lacus ingens, latè ubi fundo
Candida luciferæ progignunt pignora Matres.
Tales Indus habet ſtagnanti flumine Lama,
Atque Manus, Lotharique legunt per ſtagna ſecundùm
Sylviferi montes 5 Vogeſi: Boijque nivoſi,

Qui fluvij & lacus conchas habeant.

 Quos

1, 2, Fluvij Indiæ vide VIII. Naut. 3 Americæ fluvius *Rio dell'Amazoni.* 4 *La Plata.* 5 *Monti di Vange.*

Quos nigris latè perplexa Hercinia ſylvis
Ambit,& Arctoæ circumſtant frigora Brumæ.
Atque alij: nec fas percurrere ſingula verſu,
Æquoraque,fluvioſque, & ſtagna ſonantia rivis;
Divitias quibus ipſa ſuas Natura locavit.

Quo tempore Unionum piſcatio.

Poſt hinc digreſſus,Cœli quo ſydere lætas
Piſcari liceat per Eoi cærula Matres,
Expediam. Clarum ſtellis,& vellere fulvo
Cum vectorem Helles Cœlo fulgere ſereno
Aſpicies, pluvioque Hyades abſcondier aſtro,
Incipe Neptuni regnum luſtrare profundum,
Et legere Auroræ lacrymas, cęleſtia dona.
Nec mora ſpumoſæ perquirere Doridos antra,
Læta ubi gemmiferæ condunt ſua pignora Teſtæ;
Quandoquidem Conchis aptiſſimus ille legendis
Menſis erit, ſequiturque retrò qui proximus illum;
Donec ab Oceano ſurgat Jovis armiger ales,
Atque rudes puer in 1 præſepia ducat Aſellos;
Nam tunc cęleſti libato nectare Matręs,
Maiori turgent utero, & maioribus aſtris.

Quando ad Taprobanẽ inſtaurãda

Taprobanen iuxta, ditemque Halieutidos actam,
Cum nivei cernunt aſſurgere ſydus Oloris
E pelago, & nitidis per Cœlum incedere pennis,
Seſe aliò gemmata ferunt examina Matrum,
Sylva ubi cœruleis floreſcit lætior umbris,
Plurima muſcoſis ſurgit quæ conſita ſaxis.
Tu quo mota ferunt ſeſe agmina, cum citus aſtro
Arcturus claro conſurget, & aurea vectat
Plauſtra ſequens,Helicenque,Lycaonioſque Triones,
Corripies,piſcator,iter:te plurima quando
Expectat captura, ſed ut vindemia prælis
Jam ſilet, Octobre exacto,tua tecta reviſes
Cum præda,atque focis Hyemes durabis aquoſas.

Prima piſcatio retibus fit.

His animadverſis, inſtat iam tempus ab alto
Convectare mari prædas, artemque, modumque
Præcipio. Noto primum de litore in æquor,
Quà Matres ſpumoſa ſecant freta,retia ſolve:
Il-

1 Stella nebuloſa, quam propè duæ Stellæ dictæ Aſelli, ſeu Oniſci.

Illa autem medias pelagi mittantur in undas,
Ut multam ex alto referant tibi gurgite gazam.
Nam protenſa brevi ſi retia rara rudente
Des pelago, vicina tenent quæ litora Conchæ
Exiguæ in prædam venient: quæ cærula longè
Alta ſecant, fugient tua retia. ſæpe profundum
De cymba ſua lina jacit piſcator in æquor.

Sed prius oſtriferi cingas quam ditia Nerei
Marmora, nudus aquas ſubterlabare natatu:
Hic ubi gemmati ſubeant tentoria Reges,
Et quà compellant ſplendentibus agmina ſignis
Per liquidos Glauci campos, & regna, notato.
Nanque apibus veluti Regem natura creavit,
Qui rutilis ardens ſquamis, & pulchrior alis
Emicat, & turmas inter ſupereminet omnes:
Illum aliæ venerantur apes, ſtipantque frequentes
Turmatim, & circum feſtivo murmure plaudunt.
Non aliter Regem gemmatis provida Conchis
Conſtituit, cui turba minor per cærula regna
Serviat, & longo tractu comitetur euntem.
Ille colorati dux agminis: ille gubernat
Gemmiferas per læta acies vada: perque patentes
Oceani tractus: examina ponè ſequuntur
Mille ducem: pictiſque nitent lita tergora guttis.
Sed queis tu Regem valeas cognoſcere ſignis,
Accipe. quæ reliquis maior ſe corpore pulchro
Effert Concha, notis variata, oſtroque rubeſcit
Plurima, quam circum Titanidas ire ſorores
Stipatas acie ſpectas, regit illa phalanges
Luciferas: illam famulantibus agmina ſignis
Per vitreos læto comitantur murmure campos.

Ergo ubi Neptuni per regna errare videbis
Concharum Reges, illos indagine cinge
Solicitus; nam turba mari numeroſa profundo
Captiva in litus veniet: gens tota tyrannos
Inſequitur vinctos, ultroque in vincula Regum
Prona ruit ſtellata cohors, gaudetque ligari:
Nec iuga, quæ Reges ſubiere, ſubire recuſat.
Uſque adeò magnum eſt, & perquam nobile Regum
Fortunas, & fata ſequi; cum piſcibus ipſis

Concharum reges primum inquirendi.

Quo pacto dignoſcantur.

Regibus captis facilè reliquæ capiuntur.

Hunc

Hunc ſtimulum dederit Natura, hunc laudis amorem,
Ut ſibi turpè putent capto ſine Rege vagari.

Hactenus expoſita piſcatio non multum laudanda.

Aſt hæc piſcandi ratio per cærula jactis
Retibus, ingentes quanquam de gurgite prædas
Devehat, & facili conſtet captura labore,
Haud multum, cupido quamvis, laudanda magiſtro eſt.
Nanque ubi Ver geminum plures in retia Conchas
Immiſit nodoſa, famemque explevit avari;
Vix tenuem poſthac prædam concedet habendam;
Sive quod exhauſta piſcatu Doride multo,
Infœcunda maris reddantur cærula: ſeù quod
Semper avaritiem Natura, & damnat, & odit.

Alter piſcandi modus urinãdo.

Ergo tibi (potior ſit & hæc captura) ſub undas
Inſiliat citus Urinator, & æquora ſubter
Perluſtrans pretioſa legat de gurgite dona.
Sed quibus inſtructus campo ſe credat aquoſo,
Præcipiam. Duplex ſpumantibus anchora cymbam
Inſtabilem tibi fundet aquis: ſed decolor Indus
Piſcator geminum demittit in æquora ſaxum
Hinc, inde, è prora, puppique, ligatque rudente.
Mox cymba è media ſubter longiſſimus æquor
Funis eat, clavoque trabi firmetur acuto:
Et funem lapis in pontum trahat, aut grave plumbum.
His actis, cui ſorte datum perquirere Nerei
Undoſi regnum, ſaxum ſic ſubliget imo

Et qua arte peragantur.

Grande pedi, facilè poſſit quò tollier uno
Impulſu cruris, cum tempus, & ipſa petit res.
Atque olli latum ſuccingat mantica pectus
Linea, qua prædam condat furatus opimam.
Demittunt alij contextos vimine qualos
E cymba: quos inde graves de marmore Conchis
Divitibus ſocij educunt. Sed tempus Eoa
Ire peregrinas captare è Doride gazas.
Ergo nudus aquas ſeſe Urinator in altas
Vibret, & Oceanum ſe mittat ad uſque profundum.
Extremo ſubnexa pedi quò ſaxea ducunt
Pondera: felices & quà candeſcere Matres
Aſpectat, celeri contendat adire natatu,
Sublectamque manu Nereo de divite prædam
Litorea citus in perà, qualove recondat.

AT

At Conchis ubi jam multis onerata ſatiſcit
Mantica, proijciet ſaxum de crure, rudentique
Adnixus, cymba pendet qui tenſus ab ipſa,
Ac fluctus pedibus preſſans, ſe lætus in auras
Mittat, & ætherei verſet ſua præmia roris.
Sed quæ Conchytis vitanda pericula cautis,
Quoque modo, paucis, animos adverte, docebo:
Innumeri circum Conchas ſpumoſa per alta
Turmatim Vituli curſant, turpeſque nefando
Ore canes, latè horrendo qui cœca latratu
Antra replent, bifidaque ſecant freta cærula cauda.
Hos Tuberones Indi cognomine dicunt.
Qui vitreos ſervant ſaltus, opibuſque ſuperbis
Invigilant, fureſque procul latratibus arcent.
Nam velut extremo ſylvæ ſub Atlante repoſtæ
Heſperidum, rutilis ſemper nemora aurea pomis,
Servantur longo ſaltu, & cuſtode Dracone,
Qui rictu, & ſquamis, immanique horridus ore
Excubat, & longè lucos formidine replet.
Sic diris pariter canibus, monſtriſque marinis
Divitias pelagi ſervat Neptunus avarus.
Has Indi ſuevere (canunt ſi vera) rapaces
Theſſalico de more feras vincire canendo.
Neſcio quæ preſſa decantant carmina voce,
Cum matutino Cœlum rubet igne: repentè
Attoniti fugiunt, Vitulique, Caneſque nefandi.
Sed cum Bepyrri juga deſerit Heſperus, & cum
Membra fatigati curant per litora nautæ,
Carminibus revocant multis, & vincula ſolvunt;
Ne clam nocturni irrumpant freta ditia fures,
Ac lætas populentur aquas. tu ne pius artes
Theſſalicas, magicoſque modos, nec carmina cura,
Carmina Tartareo quæ ſunt devota tyranno.
Auxilium ſed poſce Deos: feliciùs illi
Divitibus procul è Conchis fera monſtra fugabunt.
Sed qui ſupplicibus votis, precibuſque vocandi,
Accipe. Cælicolûm primum regina, mariſque
VIRGO parens, uno quæ temperat æquora nutu,
Atque Canes ditione premit, furibundaque Cete.
Cui tu gemmiferæ ſervatus pignora Matris

Quæ pericula inter urinandum evitanda ſint.

Indi canes excantant.

At pijs precibus ad Divos fuſis arcendi.

Do-

Dona feres,dignam capiti factura coronam.
Hinc tibi *Saberides* magno clamore vocetur;
Nam regit Oceani fluctus, regit & fera monſtra;
Et quem præſentem toties in vota,preceſque,
Ac facilem ſenſere, cavà trabe qui mare currunt
Eoum,Perſæque,Arabeſque & Iapones, & qui
Taprobanen,Sindaſque colunt,diteſque Baruſſas.
Inſuper, ut Phocas celeri adventare natatu
Aſpectat conchyta,vado ſe protinus imo
Emittat,ſocioſque iterum, cymbamque reviſat.
Præterea egregio quoniam ſunt prædita ſenſu

Fragor vitandus.

Oſtrea,non multus fiat fragor æquore ſummo,
*N*e celeri dilapſa fuga ſe cæca recondant
Antra per,& ſcopulos, vel murice ſubter opaco,
Aut condenſa inter virgulta, nemuſque profundum.
Quin etiam magnæ gravidis quia matribus iræ,

Nec hiantes capiendæ, nam ſecus manum præcident.

Cum dulce ex utero pignus ſenſere revelli
Neu dextram, dum venter hiat, feſtinus acuto
Admoveas ori, nanque acri protinus ira
Præcident rabidæ digitos,fundentque venenum.
Tantus amor prolis ſervandæ,& gloria gemmæ.
*S*æpè manus miſeri præfecti dentibus Indi
Effudere rubro permixtam flumine vitam:
At pretium gemmis fecere: nitentior illa
Et pretioſa magis viſa eſt,quæ ſanguine multo
Piſcantis ſtetit:Heroum ceù nobilis illa
Cenſetur, duro quæ venit adorea Marte
Cædibus è multis,exantlatiſque periclis.
*N*ec minor ille labor fluctus penetrare profundos,
Maior ubi ſtat præda,ſinu quam Doris avaro
Occulit ima ſuo,atque immenſis ſubmovet undis.
Ergo colorati ſubeunt qui cærula nautæ,
Viribus egregijs,& forti corpore præſtent,
Ut multum Nereo valeant durare ſub alto:
Velocique agiles vada ſalſa ſecare natatu.

Qua ſe arte Urinator muniet, ut longum in mari duret.

At quia difficile eſt vitales ætheris hauſtus
In longum cohibere, undaſque arcere fluentes;
Idcirco durà concludit forcipe nares,
Atque aures Indus patrio perfundit olivo,
Quò,mirùm,prohibetur aquæ via; ſive bitumen

Au-

Auribus inſpergit. ſunt qui non dente tenaci
Volſellæ nares ſtringunt:ſed cornea figunt
Buccina,quæque cavis exactè naribus inſint.
Ipſi etiam è cymba , ut motum videre rudentem,
Piſcantem ſocij,deducto fune, reducant.
Quin & piſcanti ſemper ſit maxima cura ;
In primis regem comprendere, nam duce capto,
Totum gemmiferæ gentis captabitur agmen.
Ceù qui dura gerunt Mavortis in æquore bella,
Ipſum denſa ducem medij per tela,per hoſtes
Aggrediuntur equis velocibus,& cita vibrant
Spicula,candenteſque globos ex ære tonanti.
Nanque illo , facile eſt acies diſpergere , cæſo.
Ille dolos ſentit venantis,& ille cohortes
In ſecura maris loca ducit,& horrida ſubter
Denſorum nemorum,aut rupe in pendente recondit:
Illo ſed capto, ſubita formidine Matres
Correptæ,quo caſtra loco figenda repoſto
Conveniat,trepidis vel quà ſe vertere ſignis,
Ignorant,metuuntque ſibi ſine rege, ſub altis
Non ſecus ac fido ſylvis,cuſtode perempto,
Attonitæ fugiunt pecudes, nec certa ſequentes
Signa ducis, medijs diſperſæ ſaltibus errant.
Hic neque tranſierim tacitus,quod ſedulus ipſe
Non cura leviore nota;cum Conchea carpis
Munera,captarum palmis arctiſſimus ora
Contineas Matrum extemplo;nam protinus illæ,
Ni facias,baccam demittent:ſcilicet ipſam
Ne captæ pereant juvat uſque amittere gemmam.
Non ſecus ac alacer cùm per ſylvoſa fugacem
Caſtora veloci curſu,jaculiſque fatigat
Venator,rabidaque ſequuntur fauce Moloſſi.
Ille ubi ſpes prærepta fugæ , ſe fervidus ira
Impetit,atque ſuis ſibi dentibus inguina mordet:
Quaque petebatur curſu venantis anhelo,
Fundit odoratam præciſa per inguina gazam.
At nunc Arctois quà fluctibus arte Britanni
Turmatim extremi capiant Nereida Concham,
Dicamus. Juvat ætherei de ſemine roris
Lucida, Valliadum Princeps,tibi plectere ſerta,
Ser-

Rex primò comprendendus.

Cum primũ Conchæ capiuntur, occludendæ ſecus unionem ejiciant.

Quo pacto apud Britannos unionum piſcatio inſtituitur.

Serta, quibus niteant regalia tempora: nam te
(Non ſunt magnorum, nec fient irrita Divum
Promiſſa 1, & Phœbi non me cortina fefellit)
Accipiet rurſus cum Patre Britannia regem:
Externos domini mores pertæſa ſuperbi.
Et reduces tecum Superos, rectumque, piumque
Amplectetur ovans, & avita in ſede locabit.

Ad Valliæ Principem apoſtrophe.

Editus in lucem ſi vix, puer auree, ſedes
Regnatas tot avis, tot & annis deſeris, inter
Plebeios latitans cultus; pelagoque remenſo,
Externas chara profugus genitrice ſub oras
Deſcendis, ludiſque alienâ parvulus aulâ:
Triſtia cœpta quidem; ſed quæ Fortuna ſequatur
Ingens, ſucceſſuſque habeant per maxima rerum.
Tu, puer, ut matura virum te reddidit ætas,
Perque hoſtes fuſos certamine, perque rebelles
Inſternes iter ad palmas, victorque tenebis
Regna tibi patrum titulis debenda, vel armis.
At, generoſe puer, nitidis Victoria pennis
Ut venit, belloque omnem tremefeceris Arcton,
Cura tibi ſit prima, Deos in templa Latinos,
Et cultus revocare pios; ductoribus iſtis,
Victor Hyperboreo ſemper dominaberis Axe.
Interea ſertum ſtat circumtexere baccis,
Et niveo torquem collo, memorabile textum.
Litoreas propter ripas vada læta quaterni,
Aut quini ſubeunt humero tenus, inque rotundum
Diſpoſiti orbem circumſtant: manus altera contum
Suſtinet infixum fundo, quò firmius ipſo
Vortice conſiſtunt: hinc quà ſe lumine produnt
Candenti Matres, & verſicoloribus aſtris,
Veſtigant oculis: nactique ſub æquore, mira
Arte pedum digitis comprendunt molliter uncis,
Cæruleis qua crebra plicis flexura coruſcat.
At ſocij vacui dextram de gurgite prædam
Sublectam ſubiti accipiunt, conduntque caniſtris.
Sed pars extremi ſupereſt properanda laboris
Ni-

1 Vaticinia ſcilicet Davidis Epiſcopi Angloſaxonum, quæ ad Iacobum Regem, & eius filium ſpectare ferunt.

Nimirum rutilas quà Matrum educere baccas
Arte queas utero,& pulchra ditefcere gaza.
Vicino primum niveas in litore Conchas
Expandes, rapido ſiccandas lumine Solis.
Nam ſic læta aperit cum fauces arida Mater,
Sponte ſua gemmas diffundet ab ore nitentes.
Qui ſemota colunt Perimundæ litora, multo
Aſperſos ſale doliolis ſine Naiade dulci
Candentes ponunt Solenas:& inde ubi longo
Tempore defluxit ſenſim caro tabida Conchæ,
Unio in ætherias mittit ſe candidus auras.
Aſt Indi,alterius freta qui ditiſſima Mundi
Percurrunt,vaſto quæ gurgite ſubmovet Atlas,
Igne coquunt Conchas,cùm primum è fluctibus illas
Eduxere: ſuus ſed non color optimus inde
Provenit,aut lævor baccis,nec tempore longo
Fulgeſcent;quia ſponte ſua cùm decidit humor
Gemmeus, egregio præſtans candore coruſcat
Lævior,& longo nunquam conſumitur ævo.
Non ſecus ac dulci veniunt dotata ſapore,
Quæ non invita carpuntur ab arbore poma.

Qua arte è Conchis uniones educendi.

Nunc age, qui primus Titanidis aurea nobis
Auroræ oſtendit divino numine dona,
Atque artes tulit egregias, inventaque mira,
Expediam. Vati vos,ò Chryſeides, & vos,
Agarides,monſtrate viam per cærula Divæ.
Vos adyta, & pelagi ſacros recludite fontes;
Nanque Deæ vos eſtis,& alti Numina ponti,
Numina,queis humili curvantur vertice fluctus,
Et poſito clangore Noti famulantur, & Euri.
Fas mihi divitias Nerei, monſtrataque Divûm
Munera,& ignotas ab origine pandere cauſas.

Extremo quondam,ut perhibent,piſcator Eoo
Agaridum de gente fuit,cui nomen Ianthο,
Chryſirhoë flava genitus Gangetide Nympha.
Ore puer formoſus erat:duo ſydera fronti,
Et pulchra totidem fulgebant Iride gemmæ:
Plurima purpureis vernabat gratia labris,
Admixtoque genæ ſparſim candore rubebant:
Et dulcem ex oculis,tenerumque afflabat amorem.

Inſignis Fabula, qua Margaritarum piſcatio primùm inventa eſt.

Sed

Sed pietatis amans, illibatique pudoris
Acer erat cuſtos, & ſervantiſſimus æqui.
Illum autem Drymo Agaridum pulcherrima Nympha
Ardebat: thalamoque ſibi ſociare jugali
Optarat precibus multis, & mollia ſæpè
Verba dabat, ſi fortè animum ſubmittere amori,
Coniugijque ſacras poſſet ſuccendere tædas.
Ille preces Nymphæ averſatus, & aurea verba,
Non thalamos quidquam curat, nec munera Sancti
Coniugij: fixum eſt animo ſervare pudorem.
Ergò ubi Nympha preces, & verba effundere ventis
Cognovit, nec poſſe animum mollire querelis,
Extremum miſeris reſtat quod rebus in arctis,
Supplicibus tandem aggreditur pia Numina votis.
Trans magnum Oceanum, & fines Telluris Eoæ,
Exoriens quà prima dies mortalibus ægris
Affulget, radijſque beat fulgentibus Orbem,
Auroræ domus deſcribitur.
Stat niveis latè centum ſuffulta columnis
Auroræ domus alta, Poloque æquata ſupremo
Aſſurgit, multa Superum ſpectabilis arte,
Atque opibus dives multis. Stat deſuper ingens
Argento è nitido tectum: ſed concava ſubter
Intermixta vago ſcintillant lumine mille
Sydera, flammantes radijs imitata Pyropos.
Ex adamante, & fulva aſſurgit Iaſpide murus,
Cæruleis ſparſim punctis diſtinctus, & oſtro.
Cælatis intexta roſis, multoque rubeſcunt
Flore pavimenta: at flavo ſplendeſcit ab auro
Latè cardo, foreſque auro radiante renident.
In medio delubra Deæ fulgentia gemmis
Bis ſenis Cœlo ſurgunt ſubnixa columnis:
Perpetuis ubi mille ardent laquearia flammis
Balſamino liquore, ſacræ quæ pignora ſylvæ
Dant Arabum, ſemperque altaria thure vaporant.
Huc ſe cæruleis invecta per æquora bigis
Fert Drymo, precibuſque Deam compellat amicam.
Mater Eos, quæ prima diem, lucemque reducis,
Lætitiamque ſimul paris, & nova gaudia Mundo,
Affer opem miſeræ, & noſtro ſuccurre dolori.
Tu, Dea, præduram pueri da flectere mentem,

Qui

Qui dulces ſpernit thalamos, & fœdera ſancti
Coniugij, faſtuque preces, & dona ſuperbo
Contemnit Nymphæ, magno quæ ſanguine Divûm
Creta eſt, & Divos inter, Nymphaſque ſorores
Agaricis latè dives dominatur in undis.
Nè ſine mortales tantùm ſe tollere faſtus,
Connubia ut Divûm contemnant. O age, Mater,
Tende manus, Drymuſque tuæ miſerere precantis.
Non votis injuſta peto, aut inhoneſta: neque unquam
Furtivum, vos, Dij, teſtor, meditata furorem,
Legitimum peto coniugium, & Sanctos Hymenæos.
Talibus orantem dictis Aurora repoſtis
Audijt ex adytis, Drymoque affata precantem eſt.
Ne dubita, Drymo, ſanguis meus: ipſa ego pacem,
Auxiliumque feram certum. De gurgite gemmas,
Pignora quæ lætæ pariunt cœleſtia Matres,
Et noſtras olim lacrymas, nunc munera Solis,
Accipe, & aurati transfer te Gangis ad ora.
Hic tibi nativam divini roris in undam
Acre coruſcantes gemmas diſſolvat acetum. *Unio aceto diſſolvitur.*
Amplaque gemmato replebis pocula ſucco.
Non procul è fluvio, ſuavi quà gutture Cycni *Vitruvius.*
Sæpè volant, replentque ſuo latè aëra cantu,
Saxo in pendenti jacet antrum, & deſuper ingens
Sylva viret, rauco Zephyri quæ pulſa ſuſurro
Optatos revocat vocali murmure ſomnos:
Hùc puer Oceano ſe ſe deducit ab alto,
Et dulces ſomnos, friguſque inquirit opacum,
Cum Sol incandet, medioque altiſſimus Axe eſt.
Hic gemmata ſuper muſco carcheſia pones
Veſtibulum ante ipſum, textumque è divite baccâ
Conſtitues juxtà torquem. quibus ilicet actis,
Antra pete, & penitus te averſam à lumine conde.
Nanque ubi piſcatu è multo defeſſus Ianthus
Adveniet, dijque bibet nova pocula roris,
Duritiem ex animo ponet, faſtumque ſuperbum.
Quin etiam miro baccarum lumine captus,
Noſcere quæ ſint, & Superum quò numine miſſæ,
Optabit. Tunc ipſa adytis egreſſa repoſtis,
Erudies puerum, & noſtros dic, Nympha, dolores.

Adde & divinas artes,quibus æquore ab imo
Cæleſti educat prægnantes ubere Conchas.
Ipſa adero,& teneros afflabo numine ſenſus.
Hæc dedit: & dium Nymphæ inſpiravit odorem,
Atque novam fronti lucem,& decus addidit ori.
Illa avibus levior,volucrique ſimillima vento
(Et volucrem faciebat amor)ſpumantis apertum,
Haud mora, corripuit maris æquor, & humida ſubter
Cærula devenit, niveaſque in gurgite teſtas
Legit,& actutum ſiſtit ſe Gangis ad ora.
Diluit hic gemmas,& dio pocula ſucco
Ante fores repleta locat, juxtaque ſub antro
Intextum ponit torquem Oceaniride bacca.
Hinc antro in medio ſe averſam à luce recondit.
Forte,& jam conſueta petens loca pulcher Ianthus
Tendebat, Charites puerum comitantur euntem.
Utque antro propius ſucceſſerat,aſpicit antro
In medio gemmata ſacri carcheſia roris:
Ignaruſque doli,ſitienti protinùs ore
Nectaris exhaurit cratera,bibitque venenum.
Hinc & mirari candentes lumine gemmas
Incipit attonitus,nimioque ardeſcit amore
Noſcere quæ ſint,qui tulerit nova munera Cœli,
Sive aliquis noſtro de ſemine, ſivè Deorum.
Tunc Dea ſpeluncæ ex adytis egreſſa repoſtis,
Matutina velut cæcis Aurora tenebris:
Aut ubi cum denſa latuit ſub nube, coruſcat
Extemplò Sol, & terram ſplendoribus ambit.
Ibat odoriferis conſperſa liquoribus, ibat
Mæandro undantem multo diffuſa capillum
Per nive candentes humeros,& lactea colla.
Ora rubeſcebant minio depicta decenti,
Perfuſus ſed candor erat mundiſſimus oſtro.
Lilia purpureis veluti permixta roſetis.
Conchea quin etiam candebat plurima bacca,
Marmoreo adiunctum collo decus,atque lacertis.
Ut Divam aſpexit venientem pulcher Ianthus,
Reſtitit, heu! victuſque animi mutatus ab illo eſt.
Quem non magnanimum devicit forma pudorem,
Si ſemel illa oculos tenuit conſpecta motantes?
Obtutu

Obtutu è primo fugiat, quicunque pudicus
Eſſe velit, levis ipſa nocet mora. Dia maritum
His tunc alloquitur dictis, & munera Cœli
Quæ ſint, quoque modo carpenda è gurgite dicit.
Filius Auroræ fuerat cognomine Memnon,
Ora niger: ſed pulcher erat, nam plurimus olli
Ardebat fronti fulgor vivacius igne:
Qualis gemma nitet Carbunculus, & face multa
Irradians, noctem terris depellit opacam.
Egregiæ qui laudis amans Trojana ſequutus
Arma, pharetratas Indorum in prælia gentes
Ilion ad magnum, Phrygiæque ad litora vexit,
Auxilium Priamo laturus. Ovantia ſæpè
Hic puer in bellum victricibus agmina ſignis
Egit, & edomitis retulit ſpolia ampla Pelaſgis;
Sed cum divinum tandem tentaſſet Achillem,
Ah puer infelix! ferro transfixus acuto
Occidit, incaſſum contrà conantibus Indis,
Ut puerum Fato eximerent, manibuſque ferocis
Pelidæ. ſua quemque dies manet, & ſua fata:
Nec virtus, neque vis duris obſiſtere Parcis
Ulla poteſt, rerum non & revocabilis ordo eſt.
Et jam Tithoni linquens Aurora cubile,
Non pexis de more comis, nec concolor oſtro,
Sed ferrugineis ſurgebat lutea bigis,
Venturi ceù gnara mali, cum Veſpere ab atro
Flebilis Idææ referens inſigne cupreſſi,
Conſpectus lentis properare Favonius alis.
Ilicet inſpecta ferali Aurora cupreſſo,
Palluit, & reliquum defluxit ab ore decoris,
Obiectuſque ſuus triſti ſub imagine Memnon.
Quem poſtquam telis cecidiſſe immitis Achillei,
Audivit, confeſtim acri exanimata dolore eſt:
Et poterat perijſſe, citæ ni protinus Horæ
Conatæ dominam manibus fulcire labantem,
Et circumſtantes foviſſent flatibus Auræ.
Extemplo amiſſum Cœli jubar, atraque retro
Nox iterum profugas vertiſſet ab æquore bigas:
Ni tempeſtivè poſcens ad fræna jugales,
Ianque fatiſcentem reparaſſet lumine Mundum

Auroræ Filius Memnon.

Phœbus,& obducto pepuliſſet ab æthere nubes.
Verum ubi cæruleis emerſit currus ab undis,
Ut Sol Auroram lacrymarum ex imbre madentem
Vidit,& è Zephyro fatum cognovit iniquum,
Conſtitit in medio curſu,frænoque jugales
Præcipites tenuit, radijſque effulſit opacis.
Aſpectu quo ſummus apex concuſſus Olympi
Intremuit,totuſque timens expalluit æther.
Hinc caſus cupiens ſolari Matris acerbos,
Rorantes reduci perfundens lumine guttas,
Protinus in niveas juſſit concreſcere Gemmas.
Sic lacrymis, Aurora,tuis,pretiumque, decuſque
Multum Memnonio venit de funere. rores
Deciduos avido ceperunt gutture Conchæ,
Miratæ inſolitas utero candeſcere baccas.

Lacrymæ Auroræ in uniones mutantur.

Hinc Dea multa ſuper Gemmis, & Matribus addit,
Dum captus ſermone ſuas puer applicat aures.
Ut matutino rorantes tempore guttas
Ore bibant,potoque tumeſcant nectare Conchæ.
Mox niveam pariant ſobolem; nam Veſpere rorem
Si libant,rufam gignunt,maculiſque nigrantem,
Utque coruſcantis concuſſæ fulminis ictu,
Sæpè repentino,fœtu reddantur inanes.
Præterea purus Cœlo ſi defluat humor,
Unio candeſcat;verùm ſi turbida rorem
Stillet Eos,ſparſim maculoſo palleat ore.
Inſuper ut calidi metuentes lumina Solis,
Subſidant imis in fluctibus, igneus Orbem
Dum Sol incendit radijs,atque altior hora eſt.
Nam nimius gemmas calor inficit. Utque profundas
Quæ gaudent pelagi Matres errare per undas,
Concipiant multo ſobolem candore coruſcam.
Difficiles docet hinc artes, quibus aurea carpat
Dona manu, ditemque ferat de gurgite prædam.

Conchæ vore epoto uniones concipiunt. Plinius, & Solinus.

Unio ſic primum de Doride venit avara,
Atque amor inventi primus fuit author,& artem
Egregiam è Nympha pro dote accepit Ianthus.

Sed jam,CARDENIDE, explevi tua maxima juſſa,
Difficileſque artes Piſcandi,& Retia,& Hamos,
Et varios etiam Piſces,Teſtaſque canebam;

Auſus

Auſus & Eoo decerpere ab æquore Gemmas,
Exili, duce te, vectus ſuper alta phaſelo:
Nunc materna redux advertam ad litora proram;
Actiacæque levi cum cymba proximus 1 oræ
(Nam ſuprà in ſacras vetitum ſe tollere 2 laurus)
Succedam, longo ſed proximus intervallo:
Quà me Nereides, bona Neſis, & omnis ovantum
Cœtus Olympiadum virides invitat ad umbras:
Emeritaque ardet mihi tempora cingere myrto.
Ipſe & cærulea ponti ſpatiatus in unda,
Sirenes, niveoſque inter Delphinas Apollo,
Jam nemus argutum Cyrrhæ, ſylvaſque relictas
Purpureo dives ramo, gemmiſque reviſit.

---

1 Nimirum ubi Mergillina Synceri villa. 2 Ad extremum Olympię oræ (*Chiaia*) ſupra cryptam, quæ Puteolos ducit, eſt Virgilij tumulus, quem juxtà ſponte natam olim laurum, & per multos annos floruiſſe memoriæ proditum eſt.

FINIS.

Errata ſic corrige.

Pag.67.ver.5 lege ruri, & captans.
Pag.75. verſum 23 ſic lege
Cumque truci jacit Accipiter a Coccyge venenum,
Pag.82. ver.23. lege Agmina Phyleter.
Pag.133. verſ.25 leg. quiſnam.
Pag.216. verſ.17 lege Funis.
Pag.27.verſ.8 lege Antipolis.
Pag.45.verſ.11 lege Viviparùm.
Pag.70.verſ.17 lege ingentia.
Pag.91.verſ.38 lege fatiferum.
Pag.93.verſ.19 lege ſponſi.
Pag.121.verſ.7 lege conſtringes.
Pag.213.verſ.39 ſic lege
Electro, & rauco iam plaudit fonte Viadrus.
Pag.220. verſ 30 lege unda Viadri.
Pag.227.verſ.21 lege Cubagua
Pag.231.verſ.7 lege Phalantho.
Pag.243.verſ.7 lege ſplendentior igne.

Octa-

Octavius Caracciolus Præpoſitus Provincialis Soc. Jeſu in Regno Neapolitano.

CUm Librum, cui Titulus *Halieuticorum à P. Nicolao Parthenio Giannettaſio* conſcriptum aliquot Soc. Noſtræ Theologi viderint, & in lucem edi poſſe probaverint, poteſtate nobis factâ à R. P. N. Thyrſo Gonzalez Præpoſito Generali, facultatem concedimus, ut typis mandetur, ſi ijs, ad quos editio librorum ſpectat, ita videbitur. Datum Maſſæ ad delubrum pridie Idus Octobris anno Dom. MDCLXXXIX.

Octavius Caracciolus. S. J. Prov.

IN Congregatione habita ſub die 29. Auguſti 1689. coram Illuſtriſſimo Domino Vicario Generali Neapolitano fuit dictum, quòd Rev. Canonicus D. Antonius Matinas videat, & in ſcriptis referat eidem Congregationi.

SEBASTIANUS PERISSIUS VIC. GEN.

D. Eligius Caracciolus C. R. Congr. Ind. Secr.

ILLUSTRISS. DOM.

LIber, cui Titulus, *R. P. Nicolai Parthenii Giannettaſii S. J. Halieutica*, juſſu Ill. Dom. Tuæ à me lectus, & recenſitus, dignus eſt ut minio, & auro exornetur, nedum typis exprimatur. Etenim Author à caſtiſſimo Mantuano Vate haud nudam cognominis nomēclaturam, ſed morum, candorem, carminiſque maieſtatem eſt mutuatus; à Sulmonenſe (teſtes ſint poetica nonnulla jamdiu in lucem edita) facilitatem, atque leporem. Hinc non perfecti Ovidiani operis damna compenſat, cum de Piſcibus ſuaviter, & erudite canit: neque unam in eos Venerem, ut Hyginus in Aſtronomia fabulatur, aſt quamplurimas fuiſſe mutatas liquidò oſtendit. Meritò igitur mihi videtur maiora noſtro Parthenio, quam olim illa, quæ ab Antonini liberalitate erga Oppianum fuere collata, nunc præmia deberi. At licet ipſe animi qua ſolet magnitudine, & profeſſione virtutis caduca hæc reſpuat, & mundana contemnat, Literatorum tamen omnium ſuffragia, nomini tribuentium immortalitatem, diffugere minime poterit. His igitur, Ill. Dom. Te inter Literatos Litera-

tiſſi-

tiſſimum, jubendo caſtigatiſſimi poematis impreſſorem, calculum additurum certò certius mihi perſuadeo. Tibique tandem felicitatem, ac ſaniorem vitam, ut eſt in adagijs, qua piſces ipſi fruuntur, a ſuperis expoſco. Neap. 15. Novembris 1688.

Ill. Dom. Tuæ.

Humillimus Cliens
Canon. Anton. Matinas.

In Congregatione habita coram Emin. Dom. Cardinali Pignatello Archiepiſcopo Neapolitano ſub die 7. Januarij 1690. fuit dictum, quod ſtante retroſcripta relatione Imprimatur.

Imprimatur.

SEBASTIANUS PERISSIUS VIC. GEN.
D. Eligius Caracciolus C. R. Congr. Ind. Sec.

Rev. P. D. Franciſcus Maria de Aſti videat, & in ſcriptis referat.

CARRILLO R. SORIA R. GAETA R. MOLES R. MIROBALLUS R. JACCA R.

EXCELLENTISS. DOM.

Exoptatis Excellentiæ Veſtræ obtemperaturus mandatis, *Halieuticorum libros R. P. Nicolai Partheni j Giannettaſii è Soc.* Jeſu: attentè perlegi; lucubrationes enim continent, quibus ferè totius Epicæ Poeſis rudimenta omnigena eruditione, variaque doctrina enucleantur: & cum nil aut Regiæ Jurisdictioni, aut Politico regimini diſſonum attingant, prælo tradi poſſe reor.

Datum Neapoli in ædibus Sanctæ Mariæ Angelorum primo Decembris 1689.

Excell. Tuæ.

Addictiſſimus Servus
D. Franciſcus Maria de Aſte ex C. R.
Regij Collateralis Theologus.

Imprimatur, verum ante publicationem ſervetur Regia Pragmatica.

SORIA R. GAETA R. MOLES R. MIROBALLUS R. JACCA R.

Spectabilis Regens Carrillo non interfuit.

3

2

3